

วารสาร

รัฐศาสตร์รอบรู้และสหวิทยาการ

Journal of Wisdom in Political Science and Multi-disciplinary Sciences

ปีที่ 5 ฉบับที่ 6 พฤศจิกายน-ธันวาคม 2565

ISSN : 2730-2970

Vol 5 No 6 November-December 2022

วารสารรัฐศาสตร์รอบรู้และสหวิทยาการ

Journal of Wisdom the Political Science and Multi-Disciplinary Sciences

กำหนดการเผยแพร่

วารสารรัฐศาสตร์รอบรู้และสหวิทยาการ กำหนดการเผยแพร่ ปีละ 6 ฉบับ

วัตถุประสงค์

เพื่อเป็นช่องทางการเผยแพร่ผลงานวิชาการและผลงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ของคณาจารย์ นักวิชาการ นิสิต นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไปในแขนงวิชาที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นผลงานในเชิงบูรณาการหลักรัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ สังคมศาสตร์ บริหารธุรกิจ บริหารการศึกษา พระพุทธศาสนาปรัชญา และนิติศาสตร์ ตลอดจนบทความวิชาการที่นำเสนอองค์ความรู้ใหม่ และประเด็นที่อยู่ในความสนใจของสังคม กำหนดออกวารสารปีละ 6 ฉบับ เป็นราย 2 เดือน ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ ฉบับที่ 2 เดือนมีนาคม-เมษายน ฉบับที่ 3 เดือนพฤษภาคม-มิถุนายน ฉบับที่ 4 กรกฎาคม-สิงหาคม ฉบับที่ 5 กันยายน-ตุลาคม และฉบับที่ 6 พฤศจิกายน-ธันวาคม

บรรณาธิการ

ผศ.(พิเศษ) พล.ต.ท.ดร.สัณฐาน ชยนนท์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

กองบรรณาธิการ

ผศ.ดร.วิจิตรา ศรีสอน

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ผศ.พ.ต.ท.ดร.ไวพจน์ กุลาชัย

มหาวิทยาลัยบูรพา

ดร.ทีฆัมพร พันลิกเดช

มหาวิทยาลัยเอเซียอาคเนย์

ผศ.ดร.จิรัฐ ขวนชม

มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

ดร.ธวัชดา สุวรรณรัตน์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

นางสาววาสนา อันป้อม

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

นายรามิล จิรัฐพิชขามณู

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

เลขานุการ : นางสาวรุจิรา เนียมหอม

ศิลปกรรม : นายลิขิต เก็ดมงคล

บรรณาธิการวารสารรัฐศาสตร์รอบรู้และสหวิทยาการ

890/269 ถนน พระราม 3 แขวงบางโพงพาง เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร
10120

<http://so1.tci-thaiko.org/index.php/WPSMS/index>

E-mail : sunthan.chayanon@gmail.com

ผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความ

พระเมธาวิณัยรส (สุเทพ ปวิสิโก), รศ.ดร.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

รศ.ศิโรตม์ ภาคสุวรรณ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผศ.พ.ต.ท.ดร.ไวพจน์ กุลาชัย

มหาวิทยาลัยบูรพา

ดร.ทิฆัมพร พันลึกเดช

มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

พ.ต.อ.ดร.สุริยะ ประกายสาธก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ดร.จักรวาล สุขไมตรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

เสาวภา ไพทยวัฒน์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ผศ.ดร.บารมีบุญ แสงจันทร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ดร.สืบสวัสดิ์ วุฒิวิธินธุ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ดร.กิริติวรรณ กัลยาณมิตร

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ดร.ธวัชดา สุวรรณรัตน์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ดร.สันหมัญ จักรภัทรวงศ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ผศ.ดร.องค์อร สงวนญาติ

มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

ผศ.ดร.จิรัฐ ขวนชม

มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

พล.ต.ต.ดร.ปรีดา สถาวร

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

พล.ต.ต.ดร.คมสัน สุขมาก

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

พ.ต.อ.ดร.ฤทธิ์ชัย ช่างคำ

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ดร.ณัทกิจพัฒน์ หอมวิจิตรกุล

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

นางสาวจิตาภา บัวใหญ่รักษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

บทบรรณาธิการ

วารสารรัฐศาสตร์รอบรู้และสหวิทยาการฉบับนี้ เป็นวารสาร ปีที่ 5 ฉบับที่ 5 มกราคม - มิถุนายน 2564 ที่ได้รับรองคุณภาพวารสารจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index-TCI) เพื่อรักษาคุณภาพของบทความ ให้เป็นไปตามเงื่อนไขและกติกาสากลกองบรรณาธิการได้พิจารณาบทความโดยเสนอบทความต่อคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรอง (Peer Review) พิจารณาตรวจแก้ไขเพื่อความสมบูรณ์ของบทความก่อนการลงตีพิมพ์ เพื่อคัดเลือกและกลั่นกรองบทความให้เกิดความความสมบูรณ์และมีคุณภาพมากที่สุดเพื่อควรค่าแก่การตีพิมพ์เผยแพร่และเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทางวิชาการ และเพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพทางด้านการสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการสำหรับเนื้อหาของวารสารฉบับนี้ถือได้ว่ามีความโดดเด่นที่เน้นกระบวนการวิจัยที่เข้มข้น ประกอบไปด้วยจำนวนบทความทั้ง 15 บทความ โดยภาพรวมหลักเป็นการพัฒนาจากงานวิจัยที่ศึกษากรณีเฉพาะ (Case Study) ที่แต่ละบทความได้เน้นกระบวนการวิจัยเชิงลึกในหลายรูปแบบทั้งในรูปแบบของการสนทนากลุ่มการสอบถามและการสัมภาษณ์ประกอบกับบทความส่วนใหญ่แสดงถึงการทำงานร่วมกันของผู้นิพนธ์ในลักษณะทีมงานทำให้บทความมีความละเอียดรอบคอบถี่ถ้วนมีการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะได้อย่างสมบูรณ์น่าสนใจขอขอบคุณคณาจารย์นักศึกษาและผู้สนใจทั่วไปทุกท่านที่ให้ความสนใจร่วมส่งบทความเผยแพร่ในวารสารรัฐศาสตร์รอบรู้และสหวิทยาการและขอขอบคุณกองบรรณาธิการผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาถ้อยแถลงบทความทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (พิเศษ) พลตำรวจโท ดร.สันฐาน ชยพันธ์

บรรณาธิการ

สารบัญ (Content)

	หน้า
กองบรรณาธิการ	ก
ผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความ	ข
บทบรรณาธิการ	ค
โมเดลเชิงสาเหตุของความสามารถในการปรับตัวและความอยู่รอดของ	1
ผู้ประกอบการธุรกิจซื้อขายไป (เทรดดิ้ง) ของประเทศไทย	
บันลือ เครือโชติกุล เสาวนีย์ สมันต์ตรีพร วัชรพล บุชมงคล และพนธ์ พุทธานุกร	
การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของข้าราชการกรมศุลกากร	13
ปริญญวัฒน์ ทองน่วม และสฤติย์ นิยมญาติ	
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งของที่ทำการไปรษณีย์	31
หนองบัว จังหวัดนครสวรรค์	
วีรยุทธ ไทยโพธิ์ศรี และทัศนีย์ ช้องงาม	
การนำแนวทางของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติและใช้	45
ประโยชน์ในการพัฒนาข้าราชการ	
นพดล โฉมม และนิพนธ์ ศศิธรเสาวภา	
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตหลักสูตรวิทยา	63
ศาสตร์มหาบัณฑิต (สาขาวิชาจิตวิทยา) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย	
รามคำแหง	
ภูริเดช พาหุยุทธ์ ผกาวรรณ นันทะเสน	
ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน	79
สถานีตำรวจนครบาลชนะสงคราม	
ธนกฤต จารุพัฒน์ชัย ราเชนทร์ นพณัฐวงศ์กร และภาวิชัย รุจาฉันท	
ปัจจัยความต้องการเพิ่มความรู้ในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ	93
ทางหลวงกองกำกับการ 8	
ทศพร สงค์ประเทศ ราเชนทร์ นพณัฐวงศ์กร ฌนอมชาติ ชำนิราชกิจ และเกษม มานะสาร	

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน สถานีตำรวจนครบาลชนะสงคราม ชนกฤต จารุพัฒน์ชัย ราเชนทร์ นพณัฐวงศ์กร และภาวิธ รุจาฉันท	105
การส่งเสริมและสวัสดิการสังคม ด้านการรับบริการของสำนักงานแรงงาน จังหวัดกาญจนบุรี บัญชาการ แสนศิริลานนท์ วิเชียร วิทย์อุดม ถนอมชาติ ชำนิราชกิจ และเกษม มานะสาคร	115
แนวทางในการบริหารจัดการสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัด นครปฐม พิชญุตม์ พุกเจริญ ราเชนทร์ นพณัฐวงศ์กร และภาวิธ รุจาฉันท	127
การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมือง ปาก แพรง ตำบลปากแพรง อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี ภูวนิย์ ทัพบะลิผล ราเชนทร์ นพณัฐวงศ์กร และภาวิธ รุจาฉันท	139
นโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจหลัง สถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 กรณีศึกษาสำนักงานเขต ป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร สมชาย ธนกุศลาลัย และสุริยะ ปรายสาธก	155
ผลกระทบของผู้บริโภคที่ตกเป็นจำเลยในคดีอาญา:ปัญหาสะท้อนต่อระบบ การยุติธรรมไทย สุพรรณณี อ่วมวงษ์	175
การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในเกมออนไลน์แนวแข่งขัน ยุววัฒน์ ไตรจิต และอุนิษา เลิศโตมรสกุล	195
โมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในเขต จังหวัดนนทบุรี ประสูต เหลืองสมานกุล สุพิทักษ์ โตเพ็ง ชลดา ศรีสุวรรณ และสาวิทย์ หลาบมาลา	211

โมเดลเชิงสาเหตุของความสามารถในการปรับตัวและความอยู่
รอดของผู้ประกอบการธุรกิจซื้อขายไป (เทรดดิ้ง)
ของประเทศไทย

The Causal Model of Adaptability and Survivability of
Entrepreneur Trading Business of Thailand

บันลือ เครือโชติกุล¹ เสาวนีย์ สมันต์ตรีพร² วัชรพล บุชมงคล³ และพนธ์ พุทธานุกร⁴

Banlue Krue-Chotekul, Saowanee Samantreeporn, Watcharapol Bussamongkol
and Pon Putthanukorn

Received: September 10, 2022 Revised: October 15, 2022

Accepted: November 19, 2022

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของความสามารถในการปรับตัวที่มีอิทธิพลต่อความอยู่รอดของผู้ประกอบการธุรกิจซื้อขายไป (เทรดดิ้ง) ของประเทศไทย เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยอาศัยแบบสอบถามในการเก็บข้อมูลจากผู้ประกอบการธุรกิจซื้อขายไปที่จดทะเบียนนิติบุคคล จำนวน 251 ราย โดยอาศัยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ค่าเฉลี่ยของดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.626 และผลการทดสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability)

¹นักวิจัยอิสระ, Independent Researcher, E-mail: bnb@solimacgroup.com

²บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์, Graduate School Southeast Asia University, E-mail: film.phd5@gmail.com

³นักวิจัยอิสระ, Independent Researcher, E-mail: watcharapol-b@hotmail.com

⁴บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์, Graduate School Southeast Asia University, E-mail: ponpo@gmail.com

เท่ากับ 0.91 สำหรับผลการวิเคราะห์ปัจจัยองค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) และการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้าง (SEM) พบว่า (1) แบบจำลองมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าสถิติประเมินความกลมกลืนของตัวแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 18.16$, $df = 16$, $\chi^2/df = 1.13$, $P\text{-value} = 0.32$, $RMR = 0.160$, $GFI = 0.963$, $RMSEA = 0.045$ และ $CFI = 0.988$) และ (2) อิทธิพลความสามารถในการปรับตัว มีอิทธิพลต่อความอยู่รอดของผู้ประกอบการธุรกิจซื้อขายไป (เทรดดิ้ง) ของประเทศไทย มีค่าเท่ากับ 0.39 สรุปได้ว่า การที่ผู้ประกอบการให้ความสำคัญต่อความสามารถในการปรับตัวในด้านการบริหารจัดการ การบริหารเงินทุน และการตลาดและการขาย จะช่วยให้ผู้ประกอบการอยู่รอดในธุรกิจซื้อขายไปได้และยังช่วยให้ธุรกิจมีผลดำเนินงานที่ดีขึ้นได้

คำสำคัญ: ความสามารถในการปรับตัว ความอยู่รอดของผู้ประกอบการ ธุรกิจซื้อขายไป

Abstract

This research aims to analyze the causal model of adaptability and survivability of entrepreneur trading business of Thailand. This research was the survey research testing 251 respondents who entrepreneurs in trading business company registration. The research sampling was purposive sampling. The index of item-objective congruence (IOC) was 0.626 and reliability value of 0.94. The hypothesis testing used confirmatory factor analysis (CFA) and structural equation modeling (SEM). According to the analysis, (1) the causal relationship model was congruent with the empirical data ($\chi^2 = 18.16$, $df = 16$, $\chi^2/df = 1.13$, $P\text{-value} = 0.32$, $RMR = 0.160$, $GFI = 0.963$, $RMSEA = 0.045$ and $CFI = 0.988$), (2) the influence of adaptability on survivability of entrepreneur trading business of Thailand with regression coefficient 0.39. Conclusion that the entrepreneurs focus on adaptability in terms of management. capital management and marketing and sales would be help entrepreneurs to survive and better performance in trading business.

Keywords: Adaptive capability, Survival of entrepreneur, Trading business

บทนำ (Introduction)

ธุรกิจซื้อมาขายไป (เทรดดิ้ง) คือหนึ่งประเภทของการทำธุรกิจโดยที่เจ้าของธุรกิจไม่จำเป็นต้องมีความรู้ในส่วนของการผลิตสินค้าด้วยตัวเอง เจ้าของธุรกิจสามารถซื้อสินค้าโดยตรงจาก “ผู้ผลิตสินค้า” หรือ “พ่อค้าคนกลาง” แล้วนำสินค้ามาขายต่อโดยการเพิ่มราคาเพื่อรับกำไร ทั้งนี้ก็เป็นเพราะผู้ผลิตบางรายอาจจะเป็นผู้เชี่ยวชาญในส่วนของการผลิตสินค้า แต่อาจจะไม่ได้เชี่ยวชาญหรือมีความสามารถมากเพียงพอในการนำสินค้าไปจำหน่ายในท้องตลาดหรือนำสินค้าไปสู่มือผู้บริโภคได้โดยตรง (สมปราชญ์ กุลนรัตน์, 2554) เจ้าของธุรกิจรายย่อยหรือพ่อค้าคนกลางจึงเป็นตัวแปรสำคัญที่จะทำให้สินค้าของผู้ผลิตเหล่านั้นไปถึงมือผู้บริโภคได้อย่างสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น ธุรกิจซื้อมาขายไปจึงเป็นธุรกิจที่มีวัตถุประสงค์ในการซื้อขายสินค้าหรือเป็นคนกลางในการซื้อขายสินค้านี้ระหว่างผู้ผลิตกับผู้บริโภค หรือจากผู้ขายส่งอีกต่อหนึ่งธุรกิจซื้อมาขายไปจะมีสินค้าหลากหลายประเภทให้เลือกซื้อมาขายต่อ และมีผู้ประกอบการหลาย ๆ คนขายสินค้าผ่านสื่อออนไลน์ แต่ก็ไม่ใช่ว่าสินค้าทุกอย่างจะขายออนไลน์แล้วขายดี เนื่องจากสินค้าบางอย่างขายหน้าร้านได้มากกว่าการขายออนไลน์ แต่ก่อนจะเริ่มทำธุรกิจซื้อมาขายไป ผู้ประกอบการต้องให้ความสำคัญต่อวาทะกลยุทธ์ทางการตลาด เช่น การหาทำเลที่มีคนสัญจร คู่แข่งที่ขายสินค้าประเภทเดียวกันยังน้อย และลูกค้ามีโอกาสจะหยุดดูสินค้าเราได้ด้วย สินค้าที่นำมาวางขายต้องเป็นสินค้าที่กลุ่มเป้าหมายกำลังต้องการ เป็นต้น (เกรียงศิริรัตน์ จินตามณี, 2560) นอกจากนี้ สิ่งที่จะทำให้ธุรกิจซื้อมาขายไปสามารถปรับตัวและความอยู่รอดอยู่ได้ภายใต้สภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วได้ก็คือการบริหารจัดการร้านโดยเฉพาะอย่างยิ่งบริหารสต็อกสินค้าและเทคนิคการขายสินค้าเพราะจะช่วยให้ผู้ประกอบการได้รับผลกำไรมากขึ้น (พงศธร ธนบดีภัทร, 2564)

ธุรกิจซื้อมาขายไปมีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศมาอย่างยาวนาน และเป็นช่องทางการจัดจำหน่ายที่สำคัญของผู้ผลิตในการกระจายสินค้าไปสู่ผู้บริโภคคนสุดท้าย ขณะเดียวกันภาวะการแข่งขันในธุรกิจก็ทวีความรุนแรงขึ้นเช่นกัน ทำให้ผู้ประกอบการธุรกิจซื้อมาขายไปต้องเผชิญกับความท้าทายในการดำเนินธุรกิจท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของตลาดอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ผู้ประกอบการต้องมีความพร้อมรับมือสถานการณ์ที่เข้ามากระทบต่อธุรกิจเพื่อเพิ่ม

ศักยภาพในการแข่งขันให้สูงขึ้น ดังนั้น การปรับตัวของผู้ประกอบการธุรกิจซื้อขายไปจึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นเพื่อให้ธุรกิจอยู่รอดได้ในอนาคต ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาโมเดลเชิงสาเหตุของความสามารถในการปรับตัวที่มีอิทธิพลต่อความอยู่รอดของผู้ประกอบการธุรกิจซื้อขายไป (เทรดดิ้ง) ของประเทศไทย เพื่อแนวทางให้กับผู้ประกอบการธุรกิจซื้อขายไป (เทรดดิ้ง) หรือบุคคลทั่วไปที่มุ่งหวังจะประกอบอาชีพนี้ ได้พิจารณาถึงรูปแบบการปรับตัวในการดำเนินธุรกิจให้สอดคล้องกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจในยุคปัจจุบันเพื่อความอยู่รอดของผู้ประกอบการธุรกิจซื้อขายไป (เทรดดิ้ง) ของไทยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

เพื่อวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของความสามารถในการปรับตัวที่มีอิทธิพลต่อความอยู่รอดของผู้ประกอบการธุรกิจซื้อขายไป (เทรดดิ้ง) ของประเทศไทย

สมมติฐานการวิจัย

1. โมเดลเชิงสาเหตุของความสามารถในการปรับตัวที่มีอิทธิพลต่อความอยู่รอดของผู้ประกอบการธุรกิจซื้อขายไป (เทรดดิ้ง) ของประเทศไทย สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์
2. ความสามารถในการปรับตัว มีอิทธิพลต่อความอยู่รอดของผู้ประกอบการธุรกิจซื้อขายไป (เทรดดิ้ง) ของประเทศไทย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ประชากร

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาผู้ประกอบการธุรกิจซื้อขายไป (เทรดดิ้ง) ที่จดทะเบียนนิติบุคคล ซึ่งมีสถานประกอบการในประเทศไทยดำเนินธุรกิจหลักการซื้อขายไป (เทรดดิ้ง) จำนวน 127,494 ราย ณ วันที่ 31 ตุลาคม 2565 (ข้อมูลกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ณ 31 ตุลาคม 2562) เหตุผลที่เลือกศึกษากับกลุ่มประชากรดังกล่าวเนื่องจากเป็นกลุ่มผู้ประกอบการขนาดเล็กที่ผ่านวิกฤติการณ์โควิด-19

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างตามเงื่อนไขของการวิเคราะห์สมการโครงสร้างต้องมีขนาดของกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ 200 ตัวอย่างขึ้นไปในกรณีที่โมเดลไม่มีความซับซ้อน (Hair et al., 2014) และควรมีขนาดตัวอย่างอย่างน้อย 200 ตัวอย่างหรือ 5 เท่าของข้อคำถาม (Kline, 2016) ในการวิจัยนี้มีตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมด 5 ตัวแปร 45 ข้อคำถาม ขนาดกลุ่มตัวอย่างจึงไม่ควรน้อยกว่า 225 ตัวอย่าง (45 ข้อคำถาม $\times$ 5 เท่า) ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง พบว่ามีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 251 ราย ถือได้ว่าขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็นไปตามเงื่อนไข

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือวิจัยในครั้งนี้คือ แบบสอบถาม ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 6 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบ เป็นการวัดข้อมูลระดับนามบัญญัติ (Nominal Scale) ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำธุรกิจ และช่องทางจำหน่ายทางออนไลน์ในช่วงสถานการณ์โควิด-19

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความสามารถในการปรับตัว จำนวน 30 ข้อ แบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่ การบริหารจัดการ จำนวน 10 ข้อ การบริหารเงินทุน จำนวน 10 ข้อ และการตลาดและการขาย จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความอยู่รอดของธุรกิจ จำนวน 9 ข้อแบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ การจัดการความรู้ จำนวน 5 ข้อ และการจัดการนวัตกรรม จำนวน 4 ข้อ

โดยแบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 เป็นคำถามแบบเรียงลำดับ (Interval Scale) 5 ระดับ ได้แก่ ระดับ 5 คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง ถึงระดับ 1 คือ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามชุดนี้ผ่านการทดสอบความเที่ยงของเครื่องมือโดยใช้ผู้เชี่ยวชาญโดยใช้การวัดดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (IOC) โดยเกณฑ์ที่ยอมรับได้ของค่าดัชนีความสอดคล้องควรเท่ากับหรือมากกว่า 0.5 ซึ่งได้ค่าเฉลี่ยของดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.626 หลังจากนั้นมาทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้วิธีการหาค่า

สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient; α) โดยผลการทดสอบได้ค่าความเชื่อมั่น ด้านความสามารถในการปรับตัว เท่ากับ 0.89 และด้านความอยู่รอดของธุรกิจเท่ากับ 0.92 ตามลำดับ ทั้งนี้ผลการทดสอบได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.91 แสดงว่า แบบสอบถามฉบับนี้มีประสิทธิภาพสามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยโดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลจริง พร้อมกับชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามจากผู้ประกอบการธุรกิจซื้อขายไป (เทรดดิ้ง) โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่าง 251 ตัวอย่าง เมื่อผู้วิจัยได้รวบรวมแบบสอบถามได้ทั้งหมดแล้วทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนต่อไป และแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ได้มาจากการรวบรวมข้อมูล และหนังสือทางวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือในการวิจัย การใช้สถิติ และประกอบการวิเคราะห์ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การทดสอบสมมติฐานการวิจัย ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) เพื่อยืนยันตัวบ่งชี้ของตัวแปรสังเกตได้ สามารถอธิบายตัวแปรแฝง ซึ่งได้แก่ ความสามารถในการปรับตัว และความอยู่รอดของธุรกิจ และ 2) การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (SEM) เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความสามารถในการปรับตัวที่มีอิทธิพลต่อความอยู่รอดของผู้ประกอบการธุรกิจซื้อขายไป (เทรดดิ้ง) ของประเทศไทย

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ผู้ประกอบการธุรกิจซื้อขายไป (เทรดดิ้ง) พบว่า เป็นเพศหญิง 177 คน (ร้อยละ 70.52) มีอายุ 40-49 ปี 82 คน (ร้อยละ 32.67) การศึกษาปริญญาตรี 244 (ร้อยละ 97.21) มีประสบการณ์ทำธุรกิจน้อยกว่า 5 ปี 194 คน (ร้อยละ

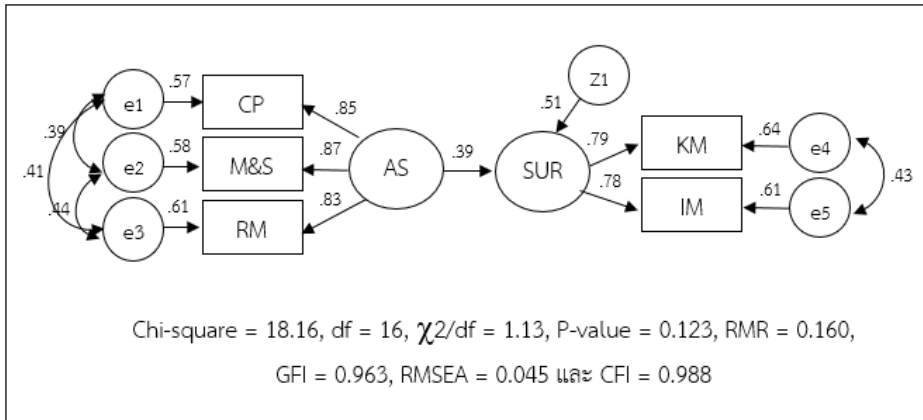
77.29) และใช้ช่องทางออนไลน์ Face book 151 คน (ร้อยละ 60.16) สำหรับผลการวิเคราะห์ มีดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis)

ผลการทดสอบสมมติฐานโมเดลเชิงสาเหตุของความสามารถในการปรับตัวมีอิทธิพลต่อความอยู่รอดของผู้ประกอบการธุรกิจซื้อขายไป (เทรดดิ้ง) ของประเทศไทย สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวบ่งชี้องค์ประกอบตัวแปรแฝงในโมเดลการวัดมีความสอดคล้องระหว่างข้อมูลเชิงทฤษฎีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของตัวแปร มีรายละเอียดดังนี้ ความสามารถในการปรับตัว มีค่า χ^2/df เท่ากับ 1.01 ค่า p-value เท่ากับ .52 ค่า GFI เท่ากับ .99 ค่า AGFI เท่ากับ .97 ค่า RMR เท่ากับ .01 และค่า RMSEA เท่ากับ .01 และความอยู่รอดของธุรกิจ มีค่า χ^2/df เท่ากับ .98 ค่า p-value เท่ากับ .47 ค่า GFI เท่ากับ 1.00 ค่า AGFI เท่ากับ .97 ค่า RMR เท่ากับ .01 และค่า RMSEA เท่ากับ .00 และทุกตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรแฝงทุกตัวแปรมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) ดังนั้นตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมดนำมาใช้วัดตัวแปรแฝงสำหรับการวิจัยในครั้งนี้มีความสอดคล้องตามเงื่อนไขของการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

2. การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling)

ผลการทดสอบสมมติฐานความสามารถในการปรับตัว มีอิทธิพลต่อความอยู่รอดของผู้ประกอบการธุรกิจซื้อขายไป (เทรดดิ้ง) ของประเทศไทย พบว่า แบบจำลองมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าสถิติประเมินความกลมกลืนของตัวแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์สอดคล้องคือ $\chi^2 = 18.16$, $df = 16$, $\chi^2/df = 1.13$, $P\text{-value} = 0.32$ แสดงว่า ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่า RMR = 0.160, GFI = 0.963, RMSEA = 0.045 และ CFI = 0.988 ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐาน

ภาพที่ 2 การวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของความสามารถในการปรับตัวที่มีอิทธิพลต่อความอยู่รอดของผู้ประกอบการธุรกิจซื้อขายไป (เทรดดิ้ง) ของประเทศไทย

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของตัวแปรที่สังเกตได้ของความสามารถในการปรับตัว (AS) พบว่า ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบความสำคัญมากที่สุดคือการตลาดและการขาย (0.87) รองลงมาคือ การบริหารเงินทุน (0.85) และการบริหารจัดการ (0.83) ตามลำดับ

สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของตัวแปรที่สังเกตได้ของความอยู่รอดของผู้ประกอบการ (SUR) พบว่า ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบความสำคัญมากที่สุดคือ การจัดการความรู้ (0.79) รองลงมาคือ การจัดการนวัตกรรม (0.78)

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ความสามารถในการปรับตัว (AS) ส่งผลต่อความอยู่รอดของผู้ประกอบการ (SUR) ด้วยค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.39 สามารถอธิบายความอยู่รอดของผู้ประกอบการธุรกิจซื้อขายไป (เทรดดิ้ง) ได้ร้อยละ 51

อภิปรายผล (Research Discussion)

การวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของความสามารถในการปรับตัวที่มีอิทธิพลต่อความอยู่รอดของผู้ประกอบการธุรกิจซื้อขายไป (เทรดดิ้ง) ของประเทศไทยอภิปรายผลได้ดังนี้

ความสามารถในการปรับตัว กับความอยู่รอดของผู้ประกอบการธุรกิจซื้อขายไป (เทรดดิ้ง) ของประเทศไทยมีปัจจัยที่สำคัญที่สุดคือ การบริหารจัดการ โดยให้ความสำคัญกับการบริหารเงินทุน และการตลาดและการขาย ข้อค้นพบนี้นับชี้ว่าในการดำเนินธุรกิจไม่มีผู้ประกอบการใดที่สามารถอยู่รอดได้ตลอดโดยไม่มีการปรับตัว ผู้ประกอบการธุรกิจซื้อขายไปที่มีความสามารถในการปรับตัวทั้งในด้านการบริหารจัดการ การบริหารเงินทุน และการตลาดและการขาย จะสามารถรับมือกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วได้ไม่ว่าจะเป็นการปรับตัวในเรื่องการผลิตสินค้า บริการ การตลาด ช่องทางการจัดจำหน่าย บุคลากร และการเงิน รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ซึ่งความสามารถในการปรับตัวนี้จะส่งผลให้ธุรกิจมีผลดำเนินงานที่ดีขึ้นได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Dewin (2019) พบว่าความสามารถในการปรับตัวส่งผลกระทบต่อความอยู่รอด ซึ่งบ่งชี้ว่าในระยะยาวผู้ประกอบการตระหนักว่าการปรับตัวเป็นเรื่องจำเป็นในการประกอบธุรกิจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kaehler, C., et al. (2014) พบว่า ความสามารถในการปรับตัวมีผลต่อกลยุทธ์ของธุรกิจและมีความสัมพันธ์กับการปรับตัวของธุรกิจในระดับสูง

ขณะเดียวกันความสามารถในการปรับตัวมีอิทธิพลต่อความอยู่รอดในด้านการจัดการความรู้ ซึ่งจะช่วยให้บริษัทฯ สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานให้บรรลุประสิทธิภาพด้วยต้นทุน/ค่าใช้จ่ายของที่ลดลง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Haider & Kayani (2020) และ Migdadi (2020) ที่พบว่า ธุรกิจต้องเข้าใจถึงความต้องการของลูกค้าเพื่อที่จะได้ตอบสนองลูกค้าด้วยต้นทุนที่เหมาะสม ส่วนด้านการจัดการนวัตกรรม ช่วยให้เกิดการพัฒนาและการเพิ่มช่องทางการตลาดใหม่ ๆ ที่เข้าถึงกลุ่มลูกค้าได้มีมากขึ้น และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Gyemang & Emeagwali (2020); Migdadi (2020) และ Gallegos, Salvador Duran & Soria Gomez (2020) ที่พบว่านวัตกรรมทำให้เกิดการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการบริหารจัดการที่ช่วยเพิ่มความสามารถทางการแข่งขันของธุรกิจและช่วยให้ธุรกิจอยู่รอดในธุรกิจได้

ข้อเสนอแนะ (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ผู้ประกอบการธุรกิจซื้อขายไป (เทรดดิ้ง) สามารถนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการปรับตัวในการดำเนินธุรกิจเพื่อสร้างความสามารถทางการแข่งขันให้กับธุรกิจได้

2. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาโมเดลเชิงสาเหตุของความสามารถในการปรับตัวที่มีอิทธิพลต่อความอยู่รอดของผู้ประกอบการธุรกิจซื้อขายไป (เทรดดิ้ง) ของประเทศไทย แต่ในการดำเนินธุรกิจจริงความอยู่รอดของผู้ประกอบการนั้นธุรกิจยังต้องให้ความสำคัญต่อความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจ และการจัดการความสัมพันธ์กับลูกค้า อีกด้วย

3.

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุเพิ่มเติมเกี่ยวกับความสามารถทางการแข่งขันที่ส่งผลต่อความอยู่รอดของผู้ประกอบการธุรกิจซื้อขายไป (เทรดดิ้ง) ของประเทศไทย

เอกสารอ้างอิง (References)

- เกรียงติรัตน์ จินตามณิ. (2560). **ซื้อมาขายไป ทำอย่างไรให้รุ่งเรืองไม่ใช่รุ่งรัง!!**. ค้นเมื่อ 12 พฤศจิกายน 2565, จาก : <https://taokaemail.com/ซื้อมาขายไป-ทำอย่างไรให้/>
- _____. (2564). **ทำธุรกิจแบบผู้ชนะ ในทุกสถานการณ์**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เครืออมรินทร์.
- สมปราชญ์ กุลนรัตน์และคณะ. (2554). **การบัญชีภาคปฏิบัติ : ธุรกิจซื้อมาขายไป**. กรุงเทพฯ : แมคกรอฮิล.
- Caves, R. & Porter, M. (1977). From entry barriers to mobility barriers: Conjectural decisions and contrived deterrence to new competition. **The Quarterly Journal of Economics**, 91, 241-262.
- Dess, G. G., Lumpkin. G. T., & Eisner, A. B. (2007). **Strategic management**. Text & Case (3rd ed.)
- Dewi, R. S. (2019). The Role of Adaptive Ability in Firm Performance: Moderating Effect of Firm Size and Age. **Asian Economic and Financial Review**, 9(7), 807-823.
- Drucker, P.F. (1985). Innovation & Entrepreneurship: Practice & Principles. **Harvard Business Review**. 7(6), 149-157.
- Gallegos, J. F. D. C., Salvador Durand, A., & Soria Gomez, E. (2020). Organizational Innovation and Tech Innovation Persistence. **Journal of technology management & innovation**, 15(3), 52-61.
- Gyemang, M., & Emeagwali, O. (2020). The roles of dynamic capabilities, innovation, organizational agility and knowledge management on competitive performance in telecommunication industry. **Management Science Letters**, 10(7), 1533-1542.
- Haider, S. A., & Kayani, U. N. (2020). The impact of customer knowledge management capability on project performance-mediating role of strategic agility. **Journal of Knowledge Management**, 25(2), 298-312.

H.E. Aldrich, and L.A. Keister. (2006). Access (not) denied: The impact of financial, human and cultural capital on entrepreneurial entry in the United States.

Small Businessvol. 27, issue 1, 5-22.

Jovanovic (1982). "Selection and the Evolution of Industry," *Econometrica*,

Econometric Society, vol. 50(3), 649-670.

Kaehler, C., Busatto, F., Becker, G. V., Hansen, P. B., & Santos, J. L. S. (2014).

Relationship between adaptive capability and strategic orientation: An empirical study in a Brazilian company. **iBusiness**. 6, 1-9.

Migdadi, M. M. (2020). Knowledge management, customer relationship management and innovation capabilities. **Journal of Business & Industrial Marketing**, 36(1), 111-124.

Nelson, R. R., & Winter, S. G. (1982). **An evolutionary theory of economic change**.

Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press.

Wickham, L. (2004). **An action research study on the effects of cooperative**

paired reading on learners with Special Educational needs. Dissertation

Abstract International-A, 63(10), 3

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของ ข้าราชการกรมศุลกากร

HUMAN RESOURCE DEVELOPMENT FOCUSING ON THE ACHIEVMENT OF CUSTOMS DEPARTMENT OFFICIALS

ปริญญวัฒน์ ทองน่วม¹ สติติย์ นิยมญาต²

Prinyawat Thongnuam and Satit Niyomyaht

Received: October 7, 2022 Revised: November 18, 2022

Accepted: December 12, 2022

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสภาพการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของข้าราชการกรมศุลกากร (2) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของข้าราชการกรมศุลกากร และ (3) ศึกษาแนวทางในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของข้าราชการกรมศุลกากร รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ หัวหน้า รองหัวหน้า และผู้ปฏิบัติงาน กรมศุลกากร จำนวน 20 คน โดยทำการคัดเลือกแบบเจาะจงจากผู้ปฏิบัติงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษานี้เป็นอย่างดี เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือ แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างหรือแบบไม่เป็นทางการ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลแบบการพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า (1) สภาพการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของข้าราชการกรมศุลกากร มีการพัฒนาในด้าน มองภาพใหญ่และเข้าใจภารกิจขององค์การเป็นนวัตกรรมที่เน้นการสร้างผลสัมฤทธิ์ที่มั่นคงในมาตรฐานจริยธรรมให้ความสำคัญกับการทำงานบูรณาการมีระบบนิเวศที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบท และส่งเสริมให้บุคลากรเกิดการเรียนรู้และพัฒนา

¹ ปริญญเอกสาขารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, Doctor of Public Administration Faculty of Political Science, Bangkokthonburi University,

E-mail: pitchayut220243@gmail.com

² คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, Faculty of Political Science, Bangkokthonburi University, E-mail: thehero_kakashi@hotmail.com

อย่างต่อเนื่อง (2) ปัญหา และอุปสรรคในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของข้าราชการกรมศุลกากรพบว่า เกิดขึ้นจากข้าราชการเอง ระบบการทำงาน โครงสร้าง และวัฒนธรรมแบบราชการ ผู้บริหาร การจัดการความรู้ ทรัพยากรในการดำเนินงาน และการจัดฝึกอบรมไม่ตรงกับความต้องการของบุคลากร และ (3) แนวทางในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของข้าราชการกรมศุลกากร พบว่า ต้องมีการสนับสนุนด้านงบประมาณให้เพียงพอ และเหมาะสม ปรับเปลี่ยนโครงสร้างพื้นฐาน สร้างความร่วมมือ มีการรวบรวมองค์ความรู้เป็นระบบ สร้างระบบการติดตามและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ การสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองและพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมควบคู่ไปกับการพัฒนาความรู้และทักษะที่จำเป็น

คำสำคัญ: การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ผลสัมฤทธิ์ กรมศุลกากร

Abstract

The objectives of this research were (1) to study the conditions of human resource development focusing on the achievement of Customs Department officials, (2) to study the problems and obstacles of human resource development focusing on the achievement of Customs Department officials, and (3) to study the guidelines in human resource development focusing on the achievement of Customs Department officials.

The research model was qualitative. The study was conducted by key informants, namely the chiefs, deputy chiefs and operators of the Customs Department, totaling 20 key informants, who were selected specifically from practitioners who were well involved in this study. The instrument used to collect data was unstructured informal interviews and analyzed the data by descriptive.

The results found that: (1) the conditions of human resource development of human resource development focusing on the achievement of Customs Department official had been developed in look at the big picture and understand the mission of the organization, being an innovator that focused on creating

results uphold ethical standards, paying attention to integration. There was an ecosystem that was appropriate and consistent with the context and encouraging personnel to learn and develop continually. (2) the problems and obstacles human resource development focusing on the achievement of Customs Department officials found that they arise from the civil servants themselves, the working system, the structure and culture of the government, the administrators, the organize knowledge operational resources and training arrangements did not meet the needs of personnel; and (3) the guidelines in human resource development focusing on the achievement of Customs Department officials found that adequate and appropriate budget support was required modify the infrastructure create cooperation. The body of knowledge was gathered systematically, establish an effective monitoring and evaluation system, adopt modern technology, self-improvement, motivation and develop morals and ethics along with developing the necessary knowledge and skills.

Keywords: Human Resources Development, Achievements, Customs Department

บทนำ (Introduction)

“ทรัพยากรมนุษย์” นับว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญในบรรดาปัจจัยที่เป็นทรัพยากร 4 ประการของการบริหาร คือ (1) คน (Man) (2) เงิน (Money) (3) วัสดุอุปกรณ์และเครื่องจักร (Material and Machine) และ (4) การจัดการ (Management) เป็นหัวใจที่สำคัญของการพัฒนาองค์กรให้เจริญก้าวหน้า เนื่องจากในบรรดาทรัพยากรขององค์กรทั้งหมด (องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแว้ง, 2562) ทรัพยากรมนุษย์นั้นเป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่จะส่งผลให้องค์กรประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย เพราะมนุษย์เป็นทรัพยากรที่มีชีวิต สติปัญญา และมีความรู้ความสามารถ ต่างจากทรัพยากรที่เป็นวัตถุหรือเครื่องมืออุปกรณ์ ดังนั้น การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จึงเป็นการพัฒนาที่สำคัญที่สุด การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จะต้องสามารถปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เพราะถ้าองค์กรใดไม่สามารถปรับตัวเข้า

กับสถานะแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาได้ ก็จะส่งผลต่อความสำเร็จขององค์การ (Buyens, D., Wouters, K. & Dewettinck, K., 2001) ในสังคมปัจจุบันทุกองค์การไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือภาคเอกชน ได้มีการส่งเสริมให้บุคลากรในองค์การมีมูลค่าและความสามารถเพิ่มขึ้น เพื่อที่จะสามารถแข่งขันกับองค์การอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยได้จัดการฝึกอบรมและพัฒนาให้กับบุคลากรในองค์การ ให้เกิดความเชี่ยวชาญ และความชำนาญ ส่งผลให้บุคลากรเกิดการเรียนรู้และสามารถนำความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรม และพัฒนามาใช้ประโยชน์ในการขับเคลื่อนองค์การไปสู่เป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ (ประไพทิพย์ ลือพงษ์, 2555)

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นการพัฒนาพนักงานให้ปรับปรุง และเพิ่มความสามารถที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานในปัจจุบัน เพื่อให้สามารถจัดการกับงาน ที่หลากหลาย โดยการพัฒนานี้จะมีประโยชน์ต่อทั้งองค์การและพนักงาน และยังช่วยในการปรับปรุงความสามารถในการแข่งขันขององค์การ เพิ่มความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปได้ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ไม่ใช่เน้นแต่เฉพาะการฝึกอบรมและการพัฒนา แต่ในปัจจุบันแนวโน้มของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์นั้นเป็นวิธีการ กระบวนการ และกลยุทธ์สำหรับแก้ปัญหาโดยมีจุดมุ่งหมายที่สัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานของบุคคล เพื่อปรับปรุงผลการปฏิบัติงานในปัจจุบันและอนาคต นอกจากนี้ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นกระบวนการของการพัฒนาและปลดปล่อยพลังความรู้ความสามารถ เพื่อสร้างระบบการทำงานและกระบวนการภายใน เช่น กระบวนการกลุ่ม ระบบงาน และการทำงานของบุคลากรแต่ละ คนอย่างมีประสิทธิภาพ (Mathis, R. L. and Jackson, J. H., 2008)

กรมศุลกากรเป็นหน่วยงานภาครัฐ สังกัดกระทรวงการคลัง ปฏิบัติภารกิจหลักเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกทางการค้า การควบคุมทางศุลกากรเพื่อปกป้องสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม จัดเก็บ ภาษีอากรจากการนำเข้าและส่งออก และทำให้สิทธิประโยชน์ทางศุลกากรเพื่อส่งเสริมการค้า และการลงทุน โดยมีอำนาจหน้าที่ (1) ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร กฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง (2) เสนอความเห็นต่อกระทรวงเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายการจัดเก็บอากรในทางศุลกากร (3) ดำเนินการเกี่ยวกับการส่งเสริมการผลิตและการส่งออกโดยมาตรการทางอากร (4) ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางศุลกากร และ (5) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของกรม หรือตามที่คณะรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีมอบหมาย (กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร กรมศุลกากร, 2562) จากภารกิจที่สำคัญดังกล่าว ข้าราชการ พนักงาน

ราชการ และลูกจ้าง ในสังกัด กรมศิลปากร ต้องปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้องตามกฎหมายและเป็นธรรม รวมถึงต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ยึดหลักธรรมาภิบาล โดยคำนึงถึงคุณธรรมและจริยธรรม ต้องมุ่งรักษาจรรยาข้าราชการ เพื่อให้เป็นข้าราชการที่ดี มีเกียรติและศักดิ์ศรี (พชร อนันตศิลป์, 2563) อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาค้นคว้าของ ชัยฤทธิ์ แพทย์สมาน (2559) พบว่า การบริหารและพัฒนาบุคลากรกรมศิลปากรยังมีปัญหาอุปสรรคที่สำคัญหลายประการ คือ (1) บุคลากรขาดความรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในงานศิลปกรรม (2) ปัญหาด้านโครงสร้างอายุและการสูญเสียบุคลากรจากการเกษียณอายุราชการ จำนวนมาก (3) รัฐบาลมีนโยบายจำกัด และลดอัตรากำลังภาครัฐ (4) ปัญหาด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้ที่เป็นระบบ (5) ปัญหาด้านการบริหารกำลังคนคุณภาพ และ (6) ปัญหาภาพลักษณ์ในด้านคุณธรรม จริยธรรม

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของข้าราชการกรมศิลปากร เพื่อมุ่งหวังว่าผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานให้แก่องค์กรเพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในหน่วยงานให้มีศักยภาพในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาสภาพการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของข้าราชการกรมศิลปากร
2. เพื่อศึกษาปัญหา และอุปสรรคในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของข้าราชการกรมศิลปากร
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของข้าราชการกรมศิลปากร

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews) จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ได้คัดเลือกไว้แล้ว ได้แก่ หัวหน้า รองหัวหน้า และผู้ปฏิบัติงาน กรมศิลปากร จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือ แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างหรือแบบไม่เป็นทางการ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือ แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างหรือแบบไม่เป็นทางการ (Unstructured/informal interviews) ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Observation) และใช้ การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (non-participant observation) เพื่อให้ทราบข้อมูลทั่วไปและข้อมูลในระดับเชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยผู้วิจัยจะทำการจดบันทึกเรื่องราว เหตุการณ์ และรายละเอียดของสิ่งที่พบเห็นต่าง ๆ ไว้ และนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ประมวลผล และสรุปผลการศึกษาต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

1) โดยการศึกษาจากเอกสาร หนังสือ ตำรา และเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการรายงานของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง กฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ วรรณกรรม บทความ เอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อทบทวน และตรวจสอบ

2) จากการสืบค้นผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ที่เป็นรายงานวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของข้าราชการกรมศุลกากร

3) การสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม ผู้วิจัยเฝ้าสังเกตอยู่รอบนอกสังเกตตามความเหมาะสมกับสภาพที่เกิดขึ้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีคุณภาพและมีความสมบูรณ์

การสัมภาษณ์

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์ตามขั้นตอน ดังนี้

1) การรวบรวมเอกสาร ผู้วิจัยจัดเก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ บทความวิจัยและเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของข้าราชการกรมศุลกากร

2) การสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ หัวหน้า รองหัวหน้า และผู้ปฏิบัติงานกรมศุลกากร จำนวน 20 คน ก่อนสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะแนะนำตนเอง บอกวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลลักษณะการสนทนาเชิงลึก และการรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูล การนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ไปใช้โดยการนำเสนอเป็นภาพรวมเชิงวิชาการ ไม่มีการเปิดเผยชื่อของผู้ให้ข้อมูลผู้ให้ข้อมูลมีสิทธิที่จะไม่ตอบคำถามที่ไม่สะดวกใจในการตอบหรือไม่ต้องเปิดเผย

ผู้วิจัยบอกประโยชน์และคุณค่าที่จะได้รับในการให้ข้อมูลในครั้งนี้ ทั้งนี้ผู้วิจัยบอกระยะเวลาการสัมภาษณ์ ใช้การจัดบันทึกประเด็นสำคัญในขณะที่ยังสัมภาษณ์ โดยใช้แจ้งวัตถุประสงค์จนเข้าใจ

ขณะสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสร้างความสัมพันธ์อันดีทักทายพูดคุยสร้างบรรยากาศ ด้วยคำถามง่าย ๆ ก่อนเปิดประเด็นสู่แนวทางการสัมภาษณ์ โดยขณะสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะสังเกตท่าทางและลักษณะคำพูดของผู้ให้ข้อมูล เพื่อเป็นแนวทางในการเจาะลึกข้อมูลที่ผู้ให้ข้อมูลยังไม่ได้ให้รายละเอียดโดยผู้วิจัยแสดงความสนใจและยอมรับความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลในทุกประเด็น

หลังการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยกล่าวสรุปสิ่งที่ได้รับจากการสัมภาษณ์คร่าว ๆ เมื่อสิ้นสุดการสัมภาษณ์ กล่าวขอบคุณผู้ให้ข้อมูลที่เสียสละเวลาเพื่อให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการศึกษาครั้งนี้ และแจ้งว่าข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูลสำคัญจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ

สรุปผลการวิจัย (Research Discussion)

1. สภาพการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของข้าราชการกรมศุลกากร เมื่อพิจารณาจากข้อคำถามด้วยปัจจัยต่างๆ ได้แก่ (1) การมองภาพใหญ่และเข้าใจภารกิจขององค์กรพบว่ามีพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้วยวิธีการปฐมนิเทศเพื่อให้มีความรู้ การจัดอบรมในหลักสูตรต่าง ๆ การศึกษาดูงานขององค์กร รวมถึงการสื่อสารชี้แจง เพื่อให้ข้าราชการได้เข้าใจในภาพรวมและภารกิจขององค์กรอย่างถูกต้อง (2) เป็นนวัตกรรมที่เน้นสร้างผลสัมฤทธิ์ พบว่ามีการพัฒนาทัศนคติ ความคิด ความรู้ และทักษะ โดยการฝึกอบรม การถ่ายทอดประสบการณ์ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การศึกษาดูงาน และการศึกษาต่อ รวมทั้งสร้างบรรยากาศให้เกิดนวัตกรรม และทำให้นวัตกรรมเป็นหนึ่งในวัฒนธรรมขององค์กร (3) ยึดมั่นในมาตรฐานจริยธรรม พบว่า กรมศุลกากรมีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในด้านเป็นนวัตกรรมที่เน้นสร้างผลสัมฤทธิ์ โดยการปลูกฝังทัศนคติ ค่านิยม และจิตสำนึก จริยธรรม และคุณธรรม ให้กับข้าราชการ การจัดกิจกรรมและโครงการฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมและพัฒนา การจัดทำสื่อ คู่มือ และบทความ เผยแพร่ความรู้ในเรื่องข้อบังคับเกี่ยวกับจรรยาข้าราชการของกรมศุลกากร พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม หลักธรรมาภิบาลในการทำงาน และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง (4) การให้ความสำคัญกับการทำงานบูรณาการ พบว่า กรมศุลกากรมีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในด้านให้ความสำคัญกับการทำงานบูรณาการ โดยในด้านขององค์กรเองได้การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศเพื่อร่วมกัน

พัฒนาบุคลากร เช่น การฝึกอบรม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการสนับสนุนทรัพยากรในการพัฒนา เป็นต้น นอกจากนี้ ได้สร้างบรรยากาศการทำงานและวัฒนธรรมองค์กรที่สนับสนุนการทำงานแบบบูรณาการ ในด้านบุคลากร มีการสร้างและพัฒนาทักษะ พฤติกรรม และแนวคิดเกี่ยวกับการทำงานแบบบูรณาการให้มากขึ้น เช่น การทำงานเป็นทีม การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นต้น (5) มีระบบนิเวศที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบท พบว่า กรมศุลกากรมีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในด้านมีระบบนิเวศที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบท โดยการสร้างค่านิยมและวัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้ การจัดสถานที่ขององค์การให้เหมาะกับการเรียนรู้ นำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สร้างระบบการเรียนรู้ที่ทันสมัย เช่น E-learning เป็นต้น จัดหาอุปกรณ์และเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเองให้กับบุคลากร (6) การส่งเสริมให้บุคลากรเกิดการเรียนรู้และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง พบว่า กรมศุลกากรมีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในด้านส่งเสริมให้บุคลากรเกิดการเรียนรู้และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยการจัดการฝึกอบรมความรู้ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงาน การสัมมนา เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็นการให้ทุนการศึกษาเพื่อพัฒนาด้านวิชาการของบุคลากรให้สอดคล้องกับความต้องการและทิศทางการทำงานขององค์การ การศึกษาดูงานเพื่อเรียนรู้ และสร้างประสบการณ์ใหม่ ๆ มีระบบการถ่ายทอดความรู้ให้กับบุคลากรภายในองค์กร และการสร้างหลักสูตรที่ทันสมัย ตลอดจนการสนับสนุนงบประมาณเพื่อการพัฒนาบุคลากรของตนเอง ดังสัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่าง

2. การศึกษาปัญหา และอุปสรรคในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของข้าราชการกรมศุลกากร พบว่า ปัญหา และอุปสรรคในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของข้าราชการ กรมศุลกากร ได้แก่ (1) ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากข้าราชการเอง กล่าวคือ ข้าราชการขาดความกระตือรือร้นและไม่ให้ความร่วมมือในการพัฒนา อันเนื่องมาจากภาระงานที่แบกรับมากเกินไป การไม่เห็นความสำคัญ และไม่สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการพัฒนามาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติราชการ และ การขาดทักษะในการใช้เทคโนโลยีเพื่อศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง (2) ระบบการทำงาน โครงสร้าง และวัฒนธรรมแบบราชการ ไม่เอื้อต่อการดำเนินการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เช่น กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ นโยบาย และการบูรณาการที่ดี (3) ผู้บริหารไม่เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ จึงทำให้ขาดการสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองให้กับบุคลากร เช่น การให้รางวัล การยกย่องชมเชยผู้ที่มีความสามารถ เป็นต้น ตลอดจนการสนับสนุนจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการ

ดำเนินงานด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างเหมาะสม (4) ปัญหาของการจัดความรู้ อันเนื่องมาจากขาดบุคลากรที่มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญ ซึ่ง สาเหตุเกิดจากการหมุนเวียนบุคลากรบ่อย (5) ปัญหาด้านทรัพยากรในการดำเนินงานที่ไม่เพียงพอและเหมาะสม ทั้งในด้านงบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ (6) การจัดฝึกอบรมไม่ตรงกับความต้องการของบุคลากร

3. แนวทางในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของข้าราชการกรมศุลกากร พบว่า (1) ต้องมีการสนับสนุนด้านงบประมาณในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เพียงพอและเหมาะสม (2) ควรปรับเปลี่ยนโครงสร้างพื้นฐานขององค์การให้ส่งเสริมและสนับสนุนต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของเทคโนโลยีที่ทันสมัย (3) สร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อร่วมกันพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (4) ต้องมีการรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในองค์การ และบริหารจัดการให้เป็นระบบ (5) สร้างระบบการติดตามและประเมินผลการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพ (6) นำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เช่น Social Media E-learning (7) มีการสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองให้กับบุคลากร เช่น การให้รางวัลหรือผลตอบแทน การยกย่องชมเชย เป็นต้น และ (8) ต้องพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ควบคู่ไปกับการพัฒนาความรู้และทักษะที่จำเป็น

อภิปรายผล (Research Discussion)

1. สภาพการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของข้าราชการกรมศุลกากร พบว่า การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของข้าราชการกรมศุลกากรยังมีไม่เพียงพอและมีการดำเนินการอย่างไม่มีทั่วถึง รวมถึงยังไม่มีเตรียมความพร้อมบุคลากรเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่กรมศุลกากรจะนำมาใช้ดำเนินงานในอนาคต จึงทำให้ข้าราชการกรมศุลกากรไม่ได้รับการพัฒนาความรู้ ความสามารถ สมรรถนะอย่างเป็นระบบ และทั่วถึงเท่าที่ควร ทั้งนี้เนื่องจากข้าราชการกรมศุลกากร ยังขาดโอกาสในการเข้ารับการอบรมและพัฒนาการศึกษาและการดูงาน ซึ่งจะเป็นการพัฒนาความรู้ทักษะที่เป็นพื้นฐานสำคัญตามบทบาทภารกิจ สายงาน และตำแหน่งของบุคลากรตามช่วงเวลาที่เหมาะสม ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุกัญญา แก้วขาว (2561) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตร และสหกรณ์ ซึ่งพบว่า ข้าราชการกรม

ส่งเสริมการเกษตรมองว่ายังไม่ค่อยมีการพัฒนาข้าราชการเท่าที่ควร ดังนั้น กรมส่งเสริมการเกษตรควรจะมีการกำหนดแนวทาง มีการวางแผน และจัดทำหลักสูตรการพัฒนาบุคลากรในระยะยาว โดยทำการวิเคราะห์ในการพัฒนาตามความต้องการของข้าราชการอย่างแท้จริง และควรจะมีการชี้แจงหรือประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง เพื่อให้ข้าราชการได้รับทราบ และสามารถเข้ารับการพัฒนาตามกระบวนการขั้นตอนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างถูกต้อง และเป็นไปตามนโยบายของกรมส่งเสริมการเกษตร

2. ปัญหา และอุปสรรคในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของข้าราชการกรมศุลกากร พบว่า ข้าราชการขาดความกระตือรือร้นและไม่ให้ความร่วมมือในการพัฒนา ไม่สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการพัฒนามาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติราชการ และการขาดพัฒนาทักษะด้านการใช้เทคโนโลยี ประกอบกับการที่ระบบการทำงาน โครงสร้าง และวัฒนธรรมแบบราชการไม่เอื้อต่อการดำเนินการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เช่น กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ นโยบาย และการบูรณาการที่ดี นอกจากนี้ ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ทำให้ข้าราชการขาดแรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง หลักสูตรที่มีการจัดฝึกอบรมไม่ตรงกับความต้องการของบุคลากรไม่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับงานได้ อีกทั้งยังประสบปัญหาการขาดบุคลากรที่มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญ เพราะมีการโอนย้ายหมุนเวียนบุคลากรบ่อย ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารไม่ได้กำหนดเป็นนโยบายการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ไว้อย่างชัดเจนและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับวิสัยทัศน์ และพันธกิจขององค์กร ทำให้เกิดความสับสนในการนำนโยบายมาใช้ ประกอบกับทิศทางในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายขององค์กร ซึ่งทำให้เกิดความไม่เข้าใจและนำมาซึ่งความไม่ให้ความร่วมมือในการจัดทำหรือปฏิบัติตามนโยบายการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชัยฤทธิ์ แพทย์สมาน (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาบุคลากรของกรมศุลกากร ซึ่งพบว่า การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของข้าราชการกรมศุลกากร เป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการปฏิบัติงาน เนื่องจากการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของข้าราชการกรมศุลกากรจะเป็นตัวกำหนดทิศทางการทำงาน และส่งผลกระทบอย่างมากต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ซึ่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญต่อการจัดทำกิจกรรมต่าง ๆ ของกรมศุลกากร เพราะการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่ดีและเหมาะสมกับสภาพการณ์ของของข้าราชการกรมศุลกากร ย่อมส่งผลให้ของข้าราชการกรมศุลกากรปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. แนวทางในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของข้าราชการกรมศุลกากร พบว่าที่ผ่านมารกรมศุลกากรมีการกำหนดนโยบายการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ไว้อย่างไม่ชัดเจนและไม่เป็นไปตามวิสัยทัศน์และพันธกิจขององค์กร ซึ่งในการกำหนดนโยบายการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์นั้นต้องพิจารณาองค์ประกอบที่มุ่งเน้นในเรื่องที่สำคัญขององค์กร รวมถึงการกำหนดแนวทางการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งแนวทางในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของข้าราชการกรมศุลกากร มีดังนี้ (1) ผู้บริหารระดับสูงของกรมศุลกากรควรให้ความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยสนับสนุนงบประมาณให้เพียงพอและเหมาะสม (2) ควรปรับเปลี่ยนโครงสร้างพื้นฐานขององค์กรให้ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองให้กับข้าราชการโดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาก্ষะด้านการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ได้แก่ การร่วมมือระหว่างหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อร่วมกันพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (3) ควรมีการรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในองค์กรเพื่อให้ทุกคนในองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้ และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้ รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (4) ด้านความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี กรมศุลกากรต้องมีการพัฒนาทักษะในการทำงานและปรับทัศนคติของพนักงานให้ยอมรับการเปลี่ยนแปลง และกระตุ้นให้มีการแสวงหาความรู้ทักษะด้านเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานที่สูงขึ้น และ (5) ควรมีการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมควบคู่ไปกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ จึงจะสามารถขับเคลื่อนสมรรถนะการปฏิบัติงานของข้าราชการให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ได้ ซึ่งจะทำให้องค์กรบรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ พันธกิจขององค์กร สอดคล้องกับแนวคิดของ R. Wayne Mondy, Robert M. Noe and Shane R. Premeaux. (1999) ได้กล่าวถึงอิทธิพลของปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการฝึกอบรมและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ประกอบด้วย (1) การสนับสนุนของผู้บริหารระดับสูง (2) ความตั้งใจและความมุ่งมั่นในการทำงาน (3) ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี (4) ขนาดและความซับซ้อนขององค์กร (5) การรับรู้ข้อมูลทางพฤติกรรมศาสตร์ (6) เทคนิควิธีการถ่ายทอดความรู้ และ (7) ผลการปฏิบัติงานของหน้าที่หลักด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ชัยฤทธิ์ แพทย์สมาน (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาบุคลากรของกรมศุลกากร พบว่า แนวทางในการพัฒนาบุคลากรของกรมศุลกากรต้องพัฒนาปรับปรุงตั้งแต่กระบวนการสรรหาบุคลากร ให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง โดยมีระบบการเรียนรู้ในขณะการทำงานกำหนดให้ความสำเร็จของการพัฒนาบุคลากรเป็น

ตัวชี้วัดผลงานของผู้บริหารทุกระดับ กรมศุลกากรจำเป็นต้องสร้างผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านในงานศุลกากรโดยเร่งด่วน โดยเฉพาะงานสำคัญที่ค่อนข้างยาก ซับซ้อน และส่งผลกระทบต่อเป้าหมายและวิสัยทัศน์ของกรมศุลกากร ควรดำเนินการโครงการระบบพัฒนาข้าราชการเพื่อความต่อเนื่อง กำหนดแผนการพัฒนาบุคลากรที่ชัดเจน และสอดคล้องกับภารกิจที่สำคัญ ส่งเสริมให้มีการถ่ายทอดความรู้ภายในองค์กร พัฒนาระบบการบริหาร กำลังคนคุณภาพ นอกจากนี้กรมศุลกากรต้องเร่งพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมให้แก่บุคลากรของกรมศุลกากร โดยการกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมที่ชัดเจนซึ่งสะท้อนกรอบของกฎหมาย เป็นมาตรฐานขั้นต่ำที่เจ้าหน้าที่ของรัฐทุกคนต้องปฏิบัติ สร้างกระบวนการที่ชัดเจนในการแจ้งให้เจ้าหน้าที่รู้ถึงสิทธิและหน้าที่ของตนในการเปิดเผยการกระทำผิด รวมถึงการได้รับการปกป้องคุ้มครองจากการเปิดเผยการกระทำผิด ผู้บริหารต้องมีนโยบาย และแสดงออกให้เห็นชัดเจนถึงพฤติกรรมจริยธรรม การบริหารทรัพยากรบุคคลควรยึดหลักคุณธรรม โปร่งใส มุ่งส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมจริยธรรม ขจัดระบบอุปถัมภ์และ การแทรกแซงจากภายนอกให้หมดไป มุ่งเน้นการปฏิบัติงานที่ถูกต้องตามกฎหมายระเบียบหากไม่ปฏิบัติตาม

ข้อเสนอแนะ (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ข้อค้นพบจากการศึกษาแนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของข้าราชการกรมศุลกากร มีแนวทางการพัฒนาดังนี้

1. ผู้บริหารระดับสูงของกรมศุลกากรควรให้ความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยสนับสนุนงบประมาณให้เพียงพอและเหมาะสม รวมถึงวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นให้เพียงพอและเหมาะสม สำหรับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรให้เกิดประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้น
2. ผู้บริหารของกรมศุลกากร ควรส่งเสริมและสนับสนุนในการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กร เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรให้มีคุณภาพ มีความพร้อมที่จะตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

3. ผู้บริหารของกรมศุลกากร ควรกำหนดนโยบายและวางกรอบแนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความเชื่อมโยง สอดคล้อง เป็นไปในทิศทางเดียวกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนพัฒนาต่าง ๆ

4. ควรปรับเปลี่ยนโครงสร้างพื้นฐานขององค์การให้ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองให้กับข้าราชการโดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ได้แก่ การร่วมมือระหว่างหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อร่วมกันพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

5. ควรมีการรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในองค์การเพื่อให้ทุกคนในองค์กร สามารถเข้าถึงความรู้ และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้ รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. ด้านความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี กรมศุลกากรต้องมีการพัฒนาทักษะในการทำงาน และปรับทัศนคติของพนักงานให้ยอมรับการเปลี่ยนแปลง และกระตุ้นให้มีการแสวงหาความรู้ทักษะด้านเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานที่สูงขึ้น

7. ควรมีการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมควบคู่ไปกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

8. ผู้บริหารของกรมศุลกากร ควรเสริมสร้างแรงจูงใจและขวัญกำลังใจให้กับบุคลากรขององค์การ เพื่อให้บุคลากรพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง อาทิ การให้รางวัล การยกย่องชมเชย การยอมรับ และการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง เป็นต้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป

ศึกษาเปรียบเทียบการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ระหว่างข้าราชการกรมศุลกากรกับหน่วยงานราชการอื่น ๆ ว่ามีผลการวิจัยที่เหมือนหรือต่างกันอย่างไร

เอกสารอ้างอิง (References)

- กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร กรมศุลกากร. (2562). **นโยบายการกำกับดูแลองค์การที่ดี กรมศุลกากรกระทรวงการคลัง ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563**. สืบค้นเมื่อ 13 มิถุนายน 2563, https://www.customs.go.th/data_files/8690eec73aab9a1a158d54b924a848be.pdf
- ชัยฤทธิ์ แพทย์สมาน. (2559). **การพัฒนาบุคลากรของกรมศุลกากร**. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- ประไพทิพย์ ลือพงษ์. (2555). การพัฒนาทุนมนุษย์ให้มีสมรรถนะความสามารถในการแข่งขัน. **วารสารนักบริหาร**, 32(4), pp. 103-108.
- พชร อนันตศิลป์. (2563). **ข้อบังคับกรมศุลกากรว่าด้วยจรรยาข้าราชการกรมศุลกากร พ.ศ. 2563และคู่มือการปฏิบัติ**. สืบค้นเมื่อ 15 มิถุนายน 2563, จาก https://www.customs.go.th/data_files/f65b733a2320c3fabcf22828a12450.pdf.
- สุกัญญา แก้วขาว. (2561). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตร และสหกรณ์. **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี**, ปีที่ 12 ฉบับที่ 27 เดือนมกราคม – เมษายน 2561, 111-121.
- องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแว่ง. (2562). **การวางแผนทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Planning)**. สืบค้นเมื่อ 22 มิถุนายน 2564, http://banwanglocal.go.th/public/list_upload/backend/list_593/files_default_1391_1
- Buyens, D., Wouters, K. & Dewettinck, K. (2001). Future Challenges for Human Resource Development Professionals in European Learning-oriented Organizations. **Journal of European Industrial Training**, 25(9), pp. 442-453.
- Mathis, R. L. and Jackson, J. H. (2008). **Human Resource Management**. (12th ed.). South-Western: Thomson.
- Mondy, R. Wayne, Robert M. Noe and Shane R. Premeaux. (1999). **Human**

Resource Management. (7th ed.). New Jersey: Prentice - Hall International,
Lnc.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งของ
ที่ทำการไปรษณีย์หนองบัว จังหวัดนครสวรรค์
Factors Affecting the Decision to Choose the Delivery Service of
Nong Bua Post Office, Nakhon Sawan Province

วีรยุทธ ไทยโพธิ์ศรี¹ ทศนีย์ ข้องงาม²

Weerayut Thaiposri¹ and Tatsanee Khongngam²

Received: October 10, 2022 Revised: October 12, 2022

Accepted: December 31, 2022

บทคัดย่อ (Abstract)

งานวิจัยฉบับนี้วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งของที่ทำการไปรษณีย์หนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ และเพื่อศึกษาปัจจัยคุณภาพในการให้บริการที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งของที่ทำการไปรษณีย์หนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ที่มาใช้บริการขนส่งของที่ทำการไปรษณีย์หนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด และปัจจัยคุณภาพในการให้บริการ โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยยังพบว่าปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านราคา ด้านช่องทางในการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด และด้าน

¹ คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์สุพรรณบุรี
Faculty of Business Administration and Information Technology, Rajamangala University of
Technology Suvarnabhumi, Suphanburi Campus, E-mail: weerayut.th@rmutsb.ac.th

² คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์สุพรรณบุรี
Faculty of Business Administration and Information Technology, Rajamangala University of
Technology Suvarnabhumi, Suphanburi Campus, E-mail: noteing3344@gmail.com

บุคคล มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งของที่ทำกาไปรษณีย์หนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และ ปัจจัยคุณภาพในการให้บริการ ด้านความน่าเชื่อถือ ด้านการตอบสนอง ด้านความเป็นส่วนตัว ด้านการเข้าถึงการให้บริการ มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งของที่ทำกาไปรษณีย์หนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

คำสำคัญ: ส่วนประสมทางการตลาด คุณภาพในการให้บริการ การตัดสินใจ

Abstract

This research has objectives to study the service marketing mix factors that affect the decision to choose the delivery service of Nong Bua Post Office, Nakhon Sawan Province, and to study the factors of service quality that affect the decision to choose the delivery service of Nong Bua Post Office, Nakhon Sawan Province. It is quantitative research. The samples were 400 people who came to use the delivery service of Nong Bua Post Office, Nakhon Sawan Province. The research instrument was a questionnaire. The statistics used for data analysis were mean and standard deviation. The hypothesis testing by using Multiple Regression Analysis. The research results showed that marketing mix factors and the service quality factor in an overall value was at a high level The research results showed that the marketing mix in terms of price, place, promotion, and people, influenced the decision to choose the delivery service of Nong Bua Post Office, Nakhon Sawan Province with a significant statistical level of 0.05, while the service quality factor in terms of reliability, response, privacy, and service access affecting the decision to choose the delivery service of Nong Bua Post Office, Nakhon Sawan Province were at the significant statistical level of 0.05.

Keywords: Marketing mix , Service Quality, Decision

บทนำ (Introduction)

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งของการไปรษณีย์หนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ กิจกรรมไปรษณีย์ของไทยได้รับการจัดตั้งขึ้นในปี 2426 ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโดยเริ่มจากเป็นหน่วยงานราชการในสังกัดกรมไปรษณีย์ (ต่อมาได้เปลี่ยนเป็นกรมไปรษณีย์โทรเลข) จนถึงต้นปี 2520 จึงได้มีการเปลี่ยนแปลงสถานะเป็นรัฐวิสาหกิจในนามการสื่อสารแห่งประเทศไทย เพื่อให้การดำเนินงานมีความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เหมาะสมกับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ต่อมาในปี 2546 จากกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกที่มีลักษณะไร้พรมแดน (Globalization) มากขึ้นโดยเฉพาะในด้านการเปิดเสรีการค้าบริการ ส่งผลให้ต้องมีการแปลงสภาพกิจการไปรษณีย์อีกครั้งเป็นรูปบริษัทจำกัดดังกล่าวแล้วข้างต้น เพื่อเพิ่มศักยภาพในการดำเนินงานเชิงธุรกิจและศักยภาพในการแข่งขันให้สามารถหารายได้เลี้ยงตัวเองได้ในขณะที่ยังคงรับภาระในการให้บริการเชิงสังคมเพื่อประโยชน์แก่ประชาชนและประเทศชาติอย่างต่อเนื่องกิจการไปรษณีย์มีการพัฒนาความเจริญในด้านต่าง ๆ มาโดยลำดับ จากระยะเริ่มแรกที่เป็นการพัฒนาเชิงโครงสร้างพื้นฐานเพื่อเสริมความเข้มแข็งและรองรับการขยายตัว ต่อมาได้มีการพัฒนาเพื่อเสริมประสิทธิภาพการดำเนินงานโดยการนำเครื่องจักรอุปกรณ์อันทันสมัยมาใช้ในการคัดแยกส่งต่อสิ่งของส่งทางไปรษณีย์ การนำระบบเคาน์เตอร์ไปรษณีย์อัตโนมัติมาใช้ในการรับฝาก ณ ที่ทำการไปรษณีย์ทั่วประเทศ รวมทั้งได้เปิดบริการที่เป็นเชิงธุรกิจมากยิ่งขึ้นภายหลังการแปลงสภาพเป็น ไปรษณีย์ไทย ได้มีการปรับเปลี่ยนการบริหารและการดำเนินงานให้เป็นเชิงธุรกิจมากขึ้น มีการจัดทำแผนธุรกิจไปรษณีย์อย่างเป็นระบบ โดยแบ่งตลาดการให้บริการออกเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มบริการขนส่งและโลจิสติกส์กลุ่มบริการไปรษณีย์ภัณฑ์ กลุ่มบริการระหว่างประเทศ กลุ่มธุรกิจค้าปลีก และกลุ่มธุรกิจการเงิน อีกทั้งมีการพัฒนารูปแบบบริการในด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บริการที่มีการปรับเปลี่ยนอย่างรวดเร็วให้เหมาะสมกับวิถีการดำเนินชีวิตและการดำเนินธุรกิจในปัจจุบัน

แต่ในปัจจุบันบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ซึ่งถือเป็นบริษัท Logistics ของประเทศไทย มีเครือข่ายครอบคลุมมากที่สุด ธุรกิจขนส่งและโลจิสติกส์ในประเทศไทยมีการเติบโตและการแข่งขันที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังมีผู้ให้บริการให้เลือกหลากหลาย มีการแข่งขันที่สูงขึ้น คู่ค้ามีจำนวนมากขึ้น การต่อสู้ด้านราคาในการขนส่ง ทำให้มีผู้ให้บริการมาแย่งส่วนแบ่งตลาด

ดังนั้นการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงมุ่งที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งของที่ทำการไปรษณีย์หนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ในการส่งพัสดุ จดหมาย ไปรษณีย์ภัณฑ์ ประเภทต่าง ๆ ที่ยังทำให้ประชาชนให้ความน่าเชื่อถือ ความไว้วางใจ และการใช้บริการขนส่งภายใต้ในแบรนด์ไปรษณีย์ไทย และสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งของที่ทำการไปรษณีย์หนองบัว จังหวัดนครสวรรค์
2. เพื่อศึกษาปัจจัยคุณภาพในการให้บริการที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งของที่ทำการไปรษณีย์หนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ (7Ps) อย่างน้อย 1 ตัวแปรที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งของที่ทำการไปรษณีย์หนองบัว จังหวัดนครสวรรค์
2. ปัจจัยคุณภาพในการให้บริการอย่างน้อย 1 ตัวแปรที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งของที่ทำการไปรษณีย์หนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งของลูกค้าไปรษณีย์หนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนโดยศึกษาค้นคว้าจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้

1. ขอบเขตของการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ ดังนี้

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.1.1 ตัวแปรต้น ประกอบด้วย

- ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางในการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านกระบวนการให้บริการ ด้านหลักฐานทางกายภาพ และด้านบุคคล

- ปัจจัยคุณภาพการบริการ ได้แก่ ด้านความน่าเชื่อถือ ด้านการตอบสนอง ด้านความเป็นส่วนตัว และด้านการเข้าถึงการให้บริการ

1.1.2 ตัวแปรตาม การตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งของลูกค้ำไปรษณีย์หนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

1.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ลูกค้ำที่ใช้บริการขนส่งของที่ทำ การไปรษณีย์หนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน และกลุ่มตัวอย่าง คำนวณจากสูตรของ W.G. Cochran โดยการกำหนดค่าความเชื่อมั่นที่ 95% ที่ความคลาดเคลื่อน 5% ได้จำนวน 400 คน ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ

1.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา การวิจัยครั้งนี้เริ่มต้นตั้งแต่เดือนธันวาคม 2564 - มีนาคม 2565

1.4 ขอบเขตด้านสถานที่การวิจัย คือ ไปรษณีย์หนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่สำคัญสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม แบ่งเป็น 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ของลูกค้ำที่เลือกใช้บริการขนส่งของลูกค้ำไปรษณีย์หนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยคุณภาพการบริการ และส่วนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งของลูกค้ำไปรษณีย์หนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนของข้อคำถามในส่วนที่ 2-4 มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ มากที่สุด (5) มาก (4) ปานกลาง (3) น้อย (2) น้อยที่สุด (1) และการแปลความหมายค่าคะแนนความคิดเห็นแต่ละด้าน ดังนี้ 4.21 – 5.00 (เห็นด้วยมากที่สุด) 3.41 – 4.20 (เห็นด้วยมาก) 2.61 – 3.40 (เห็นด้วยปานกลาง) 1.81 – 2.60 (เห็นด้วยน้อย) 1.00 – 1.80 (เห็นด้วยน้อยที่สุด)

ทั้งนี้ แบบสอบถามมีค่าความตรงตามเนื้อหาโดยพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถาม และวัตถุประสงค์ (Item objective congruence index: IOC) พบว่า ข้อคำถามทุกข้อ

มีค่ามากกว่า 0.50 และมีการนำแบบสอบถามมาหาค่าความเชื่อมั่น หรือค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่าตามวิธีของครอนบรัช กับกลุ่มตัวอย่างที่ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 ชุด ค่าที่ได้ อยู่ระหว่าง 0.78 - 0.86 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามของ ทั้งฉบับอยู่ที่ 0.96 ซึ่งค่าความเชื่อมั่นที่ได้มากกว่า 0.70 (กลียา วานิษฐ์บัญชา, 2550) ดังนั้น แบบสอบถามชุดนี้จึงมีความเที่ยงตรงและมีความเชื่อมั่นจึงสามารถนำไปใช้ในการวิจัยได้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูล ดังนี้

3.1 แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ คือ ผู้วิจัยใช้การแจกแบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ตัวอย่าง

3.2 แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลที่มีผู้รวบรวมไว้ทั้งหน่วยงานของ รัฐและเอกชน ได้แก่ หนังสือวิชาการบทความ วิทยานิพนธ์ รายงานที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลจาก อินเทอร์เน็ต

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์โดยผู้วิจัยใช้ โปรแกรมคำนวณสำเร็จรูปทางสถิติ (Statistical Package for Social Science) มาดำเนินการใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ดังนี้

4.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ได้แก่ การวิเคราะห์เกี่ยวกับปัจจัย ประชากรศาสตร์ ใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ส่วนระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ปัจจัยคุณภาพการบริการ และตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งของลูกค้าไปรษณีย์หนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ทำการวิเคราะห์โดยใช้ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : SD)

4.2 สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics) การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัย ส่วนประสมทางการตลาด และปัจจัยคุณภาพการบริการที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งของลูกค้าไปรษณีย์หนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 248 คน คิดเป็นร้อยละ 62.00 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง อายุ 20 - 30 ปีจำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 32.80 ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 224 คน คิดเป็นร้อยละ 56.00

2. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของที่ทำกรไปรษณีย์หนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของที่ทำกรไปรษณีย์หนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์หรือบริการ	4.27	0.43	มาก
ปัจจัยด้านราคา	4.17	0.51	มาก
ปัจจัยด้านช่องทางในการจัดจำหน่าย	4.27	0.45	มาก
ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด	4.22	0.61	มาก
ปัจจัยด้านกระบวนการให้บริการ	4.28	0.40	มาก
ปัจจัยด้านหลักฐานทางกายภาพ	4.28	0.44	มาก
ปัจจัยด้านบุคคล	4.33	0.47	มาก
รวม	4.26	0.37	มาก

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนผสมทางการตลาด ของที่ทำกรไปรษณีย์หนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X}$ 4.26, S.D. = 0.37) พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือด้านบุคคล รองลงมาคือด้านการกระบวนการให้บริการ ด้านหลักฐานทางกายภาพ ด้านผลิตภัณฑ์หรือบริการ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด และด้านราคา ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพในการให้บริการของที่ทำการไปรษณีย์

หนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพในการให้บริการของที่ทำการไปรษณีย์หนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

คุณภาพในการให้บริการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ความน่าเชื่อถือ	4.31	0.43	มาก
การตอบสนอง	4.26	0.45	มาก
ความเป็นส่วนตัว	4.32	0.45	มาก
การเข้าถึงการให้บริการ	4.30	0.45	มาก
รวม	4.30	0.39	มาก

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยคุณภาพในการให้บริการของที่ทำการไปรษณีย์หนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.39) พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือความเป็นส่วนตัว รองลงมาคือความน่าเชื่อถือ การเข้าถึงการให้บริการ และการตอบสนอง ตามลำดับ

4. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งของที่ทำการไปรษณีย์

หนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งของที่ทำการไปรษณีย์หนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

การตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่ง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ท่านมีความตั้งใจที่จะเลือกใช้บริการไปรษณีย์ไทยเป็นประจำ	4.20	0.70	มาก
ท่านได้คำแนะนำจากผู้อื่นในการตัดสินใจเลือกใช้บริการไปรษณีย์ไทย	4.15	0.78	มาก

การตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่ง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ท่านมีความไว้วางใจไปรษณีย์ไทยในการตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งพัสดุ	4.26	0.63	มาก
ท่านตัดสินใจเลือกใช้บริการไปรษณีย์ไทยที่ท่านคิดว่ามีความปลอดภัยในการให้บริการสูงสุด	4.29	0.67	มาก
ท่านตั้งใจเลือกใช้บริการไปรษณีย์ไทยเพราะอัตราค่าบริการที่เหมาะสม	4.23	0.69	มาก
เจ้าหน้าที่ให้บริการไปรษณีย์ไทยมีคำแนะนำช่วยเหลือ แก้ไขปัญหา และดูแลเอาใจใส่ท่านเป็นอย่างดี	4.26	0.67	มาก
ไปรษณีย์ไทยสามารถตอบสนองต่อความต้องการของท่านได้เป็นอย่างดี	4.30	0.68	มาก
ไปรษณีย์ไทยมีการทำงานที่รวดเร็วและสะดวกต่อการใช้บริการของท่าน	4.23	0.66	มาก
รวม	4.24	0.50	มาก

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งของที่ทำกรไปรษณีย์หนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24, S.D. = 0.50$) พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ไปรษณีย์ไทยสามารถตอบสนองต่อความต้องการของท่านได้เป็นอย่างดี รองลงมาคือท่านตัดสินใจเลือกใช้บริการไปรษณีย์ไทยที่ท่านคิดว่ามีความปลอดภัยในการให้บริการสูงสุด ท่านมีความไว้วางใจไปรษณีย์ไทยในการตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งพัสดุ เจ้าหน้าที่ให้บริการไปรษณีย์ไทยมีคำแนะนำช่วยเหลือ แก้ไขปัญหา และดูแลเอาใจใส่ท่านเป็นอย่างดี ไปรษณีย์ไทยมีการทำงานที่รวดเร็วและสะดวกต่อการใช้บริการของท่าน ท่านตั้งใจเลือกใช้บริการไปรษณีย์ไทยเพราะอัตราค่าบริการที่เหมาะสม ท่านมีความตั้งใจที่จะเลือกใช้บริการไปรษณีย์ไทยเป็นประจำ และท่านได้คำแนะนำจากผู้อื่นในการตัดสินใจเลือกใช้บริการไปรษณีย์ไทย ตามลำดับ

5. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนผสมทางการตลาด ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งของที่ทำกรไประษณียหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนผสมทางการตลาด ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งของที่ทำกรไประษณียหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (	การตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งของที่ทำกรไประษณียหนองบัว			t	p
	B	SE	β		
ค่าคงที่ a	0.077	0.202		0.381	0.704
ด้านผลิตภัณฑ์หรือบริการ	0.013	0.053	-0.012	-0.251	0.802
ด้านราคา	0.320	0.045	0.326	7.055	0.000*
ด้านช่องทางในการจัดจำหน่าย	0.128	0.054	0.114	2.371	0.018*
ด้านการส่งเสริมการตลาด	0.081	0.036	0.099	2.248	0.025*
ด้านกระบวนการให้บริการ	0.053	0.059	0.043	0.902	0.368
ด้านหลักฐานทางกายภาพ	0.091	0.058	0.081	1.574	0.116
ด้านบุคคล	0.318	0.052	0.297	6.164	0.000*
Adjust R Square =0.568 R =0.758 R Square = 0.575Durbin-Watson = 2.064					

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนผสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งของที่ทำกรไประณีย์หนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ พบว่าตัวแปรทำนาย 4 ตัวแปรคือ ปัจจัยด้านราคา ปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ปัจจัยด้านส่งเสริมการตลาด ปัจจัยด้านบุคคล ซึ่งเป็นตัวแปรอิสระที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งของที่ทำกรไประณีย์หนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และตัวแปรอิสระ 4 ตัวแปรมีอำนาจทำนายประมาณร้อยละ 56.80 (Adjust R Square =0.568)

6. ผลการวิเคราะห์คุณภาพในการให้บริการที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งของที่ทำกรไประณีย์หนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

ตารางที่ 5 แสดงผลการวิเคราะห์คุณภาพในการให้บริการที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งของที่ทำกรไประณีย์หนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

ปัจจัยคุณภาพในการให้บริการ	การตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งของที่ทำกรไประณีย์หนองบัว			t	p
	B	SE	β		
ค่าคงที่ a	0.022	0.174		0.126	0.899
ความน่าเชื่อถือ	0.244	0.055	0.213	4.470	0.000*
การตอบสนอง	0.258	0.061	0.235	4.262	0.000*
ความเป็นส่วนตัว	0.176	0.056	0.160	3.129	0.002*
การเข้าถึงการให้บริการ	0.303	0.059	0.274	5.174	0.000*
Adjust R Square =0.600 R =0.777 R Square =0.604 Durbin-Watson =2.019					

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์คุณภาพในการให้บริการที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งของที่ทำกรไประณีย์หนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ พบว่าตัวแปรทำนาย 4 ตัวแปรคือ ด้านความน่าเชื่อถือ ด้านการตอบสนอง ด้านการเข้าถึงการให้บริการ ด้านความเป็นส่วนตัว ซึ่งเป็นตัวแปรอิสระที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งของที่ทำกรไประณีย์หนองบัว จังหวัด

นครสวรรค์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และตัวแปรอิสระ 4 ตัวแปรมีอำนาจทำนายประมาณร้อยละ 60.00 (Adjust R Square =0.600)

อภิปรายผล (Research Discussion)

ผลการวิเคราะห์ ปัจจัยส่วนผสมทางการตลาด ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งของที่ทำการไปรษณีย์หนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า

ปัจจัยส่วนผสมทางการตลาด ด้านราคา ด้านช่องทางในการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด และด้านบุคคล มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งของที่ทำการไปรษณีย์หนองบัวจังหวัดนครสวรรค์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดย

1. ด้านราคา ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งของที่ทำการไปรษณีย์หนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ทั้งนี้เพราะทำการไปรษณีย์มีความเหมาะสมของอัตราค่าธรรมเนียมการให้บริการ อัตราค่าบริการในการขนส่งที่เหมาะสมกับระยะทาง อัตราค่าบริการถูกกว่าขนส่งบริษัทอื่น ๆ อัตราค่าบริการเหมาะสมกับการบริการที่ได้รับ จึงทำให้มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งของที่ทำการไปรษณีย์หนองบัวจังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ภัทรวดี กฤตรัชตนันต์ (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านวัสดุก่อสร้างสมัยใหม่ของประชาชนในจังหวัดพัทลุง พบว่าลูกค้ามีความสัมพันธ์ในปัจจัยส่วนผสมทางการตลาดด้านราคาที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการร้านวัสดุก่อสร้างสมัยใหม่

2. ด้านช่องทางในการจัดจำหน่าย ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งของที่ทำการไปรษณีย์หนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ทั้งนี้เพราะทำเลที่ตั้งของสาขาสะดวกติดต่ออำนวยความสะดวกในการทำที่เหมาะสมมีการเปิดช่องทางการให้บริการหลากหลายช่องทางในการเลือกใช้บริการ จึงทำให้มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งของที่ทำการไปรษณีย์หนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย พัทธนันท์ ศุภภาคินและพัชรหทัย จารุทวีผลนุกูล (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยส่วนประสมการตลาดบริการที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการห้องอาหารบุฟเฟต์ บางกอก บาโคนี ชั้น 81 โรงแรมใบหยกสกาย พบว่าผู้ใช้บริการมีความสัมพันธ์ในปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการห้องอาหารบุฟเฟต์ บางกอก บาโคนี ชั้น 81 โรงแรมใบหยกสกาย

3. ด้านการส่งเสริมการตลาด ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งของที่ทำกาการไปรษณีย์หนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ทั้งนี้เพราะ มีการแจกของสมนาคุณแก่ลูกค้าในวาระหรือโอกาสสำคัญต่าง ๆ มีการจ้างชาวสารประชาสัมพันธ์แผ่นพับแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อลูกค้ามีการจัดโปรโมชั่นส่งเสริมการขนส่งการให้บริการที่หลากหลายให้กับผู้มาใช้บริการ จึงทำให้มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งของที่ทำกาการไปรษณีย์หนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ภัทรวดี กฤตรัชตนันต์ (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านวัสดุก่อสร้างสมัยใหม่ของประชาชนในจังหวัดพัทลุง พบว่า ผู้ใช้บริการมีความสัมพันธ์ในปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านการส่งเสริมการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านวัสดุก่อสร้างสมัยใหม่ของประชาชนในจังหวัดพัทลุง

4. ด้านบุคคล ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งของที่ทำกาการไปรษณีย์หนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ทั้งนี้เพราะพนักงานมีความรู้ความชำนาญ สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็ว มีอัธยาศัยสุภาพอ่อนน้อมยิ้มแย้มแจ่มใสและพนักงานเต็มใจให้บริการ จึงทำให้มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งของที่ทำกาการไปรษณีย์หนองบัวจังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ภัทรวดี กฤตรัชตนันต์ (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านวัสดุก่อสร้างสมัยใหม่ของประชาชนในจังหวัดพัทลุง พบว่า ผู้ใช้บริการมีความสัมพันธ์ในปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านบุคคลที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านวัสดุก่อสร้างสมัยใหม่ของประชาชนในจังหวัดพัทลุง

ผลวิเคราะห์ปัจจัยคุณภาพในการให้บริการที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งของที่ทำกาการไปรษณีย์หนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่าดังนี้

ปัจจัยคุณภาพในการให้บริการ ด้านความน่าเชื่อถือ ด้านการตอบสนอง ด้านความเป็นส่วนตัว ด้านการเข้าถึงการให้บริการ มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งของที่ทำกาการไปรษณีย์หนองบัว จังหวัดนครสวรรค์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดย

1. ด้านความน่าเชื่อถือ ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งของที่ทำกาการไปรษณีย์หนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ทั้งนี้เพราะ ชื่อเสียงและภาพลักษณ์ที่ทำกาการไปรษณีย์หนองบัวมีความน่าเชื่อถือในการเลือกใช้บริการ มีการให้บริการในการติดตามพัสดุมีความถูกต้องและแม่นยำมีการให้บริการขนส่งที่สินค้า มีความปลอดภัยไม่ชำรุดหรือเสียหาย จึงทำให้มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการที่ทำกาการไปรษณีย์หนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย วรรณดา ศรีทรงเมือง (2560) ได้ทำวิจัย คุณภาพบริการที่มีผลต่อการตัดสินใจ

เลือกใช้บริการร้านเช่าชุดในเขตพื้นที่อำเภอวารินชำราบ และอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี พบว่าด้านความน่าเชื่อถือ มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านเช่าชุดในเขตพื้นที่อำเภอวารินชำราบ และอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

2. ด้านการตอบสนอง ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งของที่ทำการไปรษณีย์หนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ทั้งนี้เพราะ พนักงานไปรษณีย์ไทยมีความพร้อมในการตอบข้อซักถามหรือการให้ข้อมูล มีการแจ้งเตือนทันทีเมื่อมีระบบขัดข้องหรืออยู่ระหว่างการปรับปรุง ที่ทำการไปรษณีย์หนองบัวมีเทคโนโลยีในการให้บริการที่ทันสมัยสะดวกรวดเร็วในการให้บริการ พนักงานไปรษณีย์หนองบัวสามารถช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของท่านได้ จึงทำให้มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งของที่ทำการไปรษณีย์หนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยวรรณดา ศรีทรงเมือง (2560) ได้ทำวิจัย คุณภาพบริการที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านเช่าชุดในเขตพื้นที่อำเภอวารินชำราบ และอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี พบว่าด้านการตอบสนอง มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านเช่าชุดในเขตพื้นที่อำเภอวารินชำราบ และอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

3. ด้านความเป็นส่วนตัว ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งของที่ทำการไปรษณีย์หนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ทั้งนี้เพราะที่ทำการไปรษณีย์หนองบัวมีมาตรการในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล มีมาตรการในการคุ้มครองพัสดุของท่านจะไม่มีการเปิดหรือกรีดพัสดุก่อนถึงมือลูกค้า มีการยืนยันตัวตนในการชำระเงินที่ปลอดภัย จึงทำให้มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งของที่ทำการไปรษณีย์หนองบัวจังหวัด นครสวรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย อภิชัย ทาก่อง (2559) ทำการศึกษาเรื่อง การยอมรับเทคโนโลยีและคุณภาพการบริการอิเล็กทรอนิกส์ที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการการเรียนรู้ออนไลน์ในระบบเปิดสำหรับมหาชน (MOOC) ของผู้ใช้บริการในกรุงเทพมหานคร พบว่าด้านความเป็นส่วนตัว มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจใช้บริการการเรียนรู้ออนไลน์ในระบบเปิดสำหรับมหาชนของผู้ใช้บริการในกรุงเทพมหานคร

4. ด้านการเข้าถึงการให้บริการ ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งของที่ทำการไปรษณีย์หนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ทั้งนี้เพราะผู้ใช้บริการสามารถติดตามสถานะข้อมูลการขนส่งได้ตลอด 24 ชั่วโมง มีการใช้บริการในการส่งพัสดุได้ตรงตามช่วงเวลาทำการที่เหมาะสม การให้บริการมีความรวดเร็วที่ตรงกับความต้องการลูกค้า การขนส่งมีการบริการที่เป็นไปตามลำดับขั้นตอนในการใช้บริการ จึงทำให้มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งของ

ที่ทำการไปรษณีย์ หนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ปาริฉัตร ประเสริฐ (2564) ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยด้านคุณภาพการบริการและปัจจัยด้านพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้ออุปกรณ์เครื่องใช้ภายในบ้าน Xiaomi ผ่านช่องทางออนไลน์ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าด้านการเข้าถึงการให้บริการ มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจซื้ออุปกรณ์เครื่องใช้ภายในบ้าน Xiaomi ผ่านช่องทางออนไลน์ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร

ข้อเสนอแนะ (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ด้านส่วนประสมทางการตลาด ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งของที่ทำ การไปรษณีย์หนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ควรสนับสนุนการเปิดช่องที่ให้บริการแก่ผู้มาใช้ บริการเพิ่มขึ้น สถานที่ให้บริการมีความสะอาดสถานที่จัดจำหน่ายตั้งอยู่ใกล้แหล่งชุมชนหรือ หมู่บ้าน เพิ่มช่องทางการติดต่อ การแจ้งข่าวสารและเพิ่มอัตราพนักงานมากขึ้นเพื่อเพียงพอต่อ การรับบริการต่อผู้มาใช้บริการ
- 2) . ด้านคุณภาพการให้บริการ ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งของที่ทำ การไปรษณีย์หนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ควรสนับสนุนการสร้างความน่าเชื่อถือในการใช้ บริการ ชื่อเสียงและภาพลักษณ์ที่ทำกรไปรษณีย์หนองบัว จัดฝึกอบรมพนักงานให้มีความ กระตือรือร้นและพร้อมให้บริการ พนักงานต้องให้บริการด้วยความรวดเร็ว

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่คาดว่าจะส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งของที่ทำ การไปรษณีย์หนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ เช่น ความรับผิดชอบ การติดต่อสื่อสาร ความปลอดภัย ความเร็วในการให้บริการ เป็นต้น เนื่องจากปัจจัยดังกล่าวอาจจะส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้มาใช้ บริการขนส่ง
2. ควรเปรียบเทียบการให้บริการของที่ทำกรไปรษณีย์หนองบัว จังหวัดนครสวรรค์กับการ บริการแบบครบวงจรของบริษัทขนส่งเอกชน เพราะแต่ละบริษัท คุณภาพบริการของ ทั้งด้านปัจจัย ส่วนประสมทางการตลาด และด้านปัจจัยคุณภาพบริการ มีส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่ง

เอกสารอ้างอิง (References)

- ปาริฉัตร ประเสริฐ. (2564). ปัจจัยด้านคุณภาพการบริการและปัจจัยด้านพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้ออุปกรณ์เครื่องใช้ภายในบ้าน Xiaomi ผ่านช่องทางออนไลน์ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร(สารนิพนธ์). มหาวิทยาลัยมหิดล,วิทยาลัยการจัดการ.
- พัทธนันท์ ศุภภาคิน,และพัชรหทัย จารุทวีผลบุญกุล. (2562). ปัจจัยส่วนประสมการตลาดบริการที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการห้องอาหารบุฟเฟต์ บางกอก บาโคनी ชั้น 81 โรงแรมไบหยก.วารสารรังสิตบัณฑิตศึกษาในกลุ่มธุรกิจและสังคมศาสตร์.
- ภัทรวดี กฤตรัชตนันต์. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านวัสดุก่อสร้างสมัยใหม่ของประชาชนในจังหวัดพัทลุง(วิทยานิพนธ์).มหาวิทยาลัยทักษิณ,สาขาวิชาการจัดการธุรกิจ.
- รุ่งทิพย์ นิลพัท. (2561). คุณภาพการให้บริการและความพึงพอใจที่มีความสัมพันธ์กับการกลับมาใช้บริการซ้ำของผู้รับบริการโรงพยาบาลเปาโลรังสิต(การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต).มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี,คณะบริหารธุรกิจ.
- วรรณลดา ศรีทรงเมือง. (2560). คุณภาพบริการที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านเช่าชุดในเขตพื้นที่อำเภอวารินชำราบ และอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี(การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต).มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี,คณะบริหารศาสตร์.
- อภิชัย ทาก้อง. (2559). การยอมรับเทคโนโลยีและคุณภาพการบริการอิเล็กทรอนิกส์ที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการการเรียนรู้ออนไลน์ในระบบเปิดสำหรับมหาชน (MOOC) ของผู้ให้บริการในกรุงเทพมหานคร(การค้นคว้าบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

**การนำแนวทางของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
สู่การปฏิบัติและใช้ประโยชน์ในการพัฒนาข้าราชการ**
**Adopting the Sufficiency Economy Philosophy
into Practice and Application in the Development of Civil Servants**

นพดล โฉมมี¹ และ นิพนธ์ ศศิธรเสาวภา²
Noppadon Chommi and Niphon Sasitornsawapa

Received: September 29, 2022 Revised: October 6, 2022

Accepted: January 4, 2023

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาการดำเนินการชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของข้าราชการกองฝึกการบิน โรงเรียนการบินกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม 2) เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลและการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของข้าราชการกองฝึกการบิน โรงเรียนการบินกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการกองฝึกการบิน โรงเรียนการบินกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม โดยใช้แบบสอบถามที่พัฒนาจากแนวคิดและการทบทวนวรรณกรรม ด้านระดับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนเมืองไปใช้ ผ่านการทดสอบเครื่องมือวิจัยจากผู้เชี่ยวชาญและใช้สถิติพรรณนา (Descriptive statistics) ค่าความถี่ (Frequencies) ค่าร้อยละ (Percentage) ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเรียงลำดับระดับความสำเร็จในการขับเคลื่อนมากไปหาน้อย ดังนี้ ลำดับที่ 1 คือ ด้านความรู้มีค่าเฉลี่ยความสำเร็จในการขับเคลื่อนอยู่ระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.63, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.278) ลำดับที่ 2 คือ ด้านความพอประมาณมีค่าเฉลี่ยความสำเร็จในการขับเคลื่อนอยู่ระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.6, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.315) ลำดับที่ 3 คือ ด้านความมีเหตุผลมีค่าเฉลี่ยความสำเร็จในการขับเคลื่อนอยู่ระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.43, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.379)

¹หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, Master of Public Administration, College of Politics and Government, Suan Sunandha Rajabhat University. E-mail: s61563809002@ssru.ac.th

²หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, Master of Public Administration, College of Politics and Government, Suan Sunandha Rajabhat University. E-mail: nipon.sa@ssru.ac.th

ลำดับที่ 4 คือ ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีมีค่าเฉลี่ยความสำเร็จในการขับเคลื่อนอยู่ระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.41, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.384) และลำดับที่ 5 คือ ด้านคุณธรรมมีค่าเฉลี่ยความสำเร็จในการขับเคลื่อนอยู่ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.21, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.299) ตามลำดับ ความสำเร็จในการขับเคลื่อน เนื่องจากกระบวนการเรียนรู้ของหน่วยได้เสริมสร้างให้หน่วยมองวิสัยทัศน์ใหม่ ให้เป็นการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนา ได้แก่ การแสวงหาความร่วมมือจากนักวิชาการ หรือหน่วยงานภายนอก และส่งเสริมให้ทำงานวิจัยเพื่อนำผลที่ได้มาวางแผนพัฒนาต่อไป กระบวนการสร้างความหลากหลายจากปัจจัยที่เป็นคุณต่อการพัฒนาเป็นการเปิดรับเอาความรู้และความช่วยเหลือจากภายนอก โดยเปิดเวทีแลกเปลี่ยนทัศนะเรียนรู้ระหว่างกัน และวางแผนพัฒนาเพื่อจะนำไปสู่ความร่วมมือพัฒนาแบบภาคีต่าง ๆ และกระบวนการสร้างเครือข่าย เป็นการต่อยอดความรู้ในการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา ปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ อายุและชั้นชนที่แตกต่างกันของข้าราชการกองฝึกการบิน โรงเรียนการบิน กำแพงแสน จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากความสามารถในการดำรงชีวิตด้วยวิธีการพึ่งตนเองด้านจิตใจ ด้านสังคม ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ด้านเทคโนโลยี และด้านเศรษฐกิจเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมั่นคง มีคุณภาพชีวิตที่ดีนั้น คณะกรรมการศูนย์เรียนรู้ องค์กร สถาบัน ชุมชน มีส่วนร่วมให้การสนับสนุน และร่วมพัฒนาชุมชนทั้งในด้านการระดมสรรพกำลังทรัพยากร และองค์ความรู้และเทคโนโลยี ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ภาควิชาการ และสถาบันการศึกษา เป็นต้น ส่งผลให้ชุมชนจะเข้มแข็ง มีองค์ประกอบเครือข่ายความร่วมมือ ผ่านชุมชน องค์กร ภาครัฐ ภาคเอกชนเครือข่ายทางวิชาการ

คำสำคัญ: หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การปฏิบัติและใช้ประโยชน์ การพัฒนาข้าราชการ

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the level of lifestyle based on the sufficiency economy philosophy of government officials working at Aviation Training Division, Flying Training School, Kamphaeng Saen, Nakhon Pathom Province, and 2) to compare the lifestyle based on the sufficiency economy philosophy of civil servants at the Aviation Training Division, Flying Trainind School, Kamphaeng Saen, Nakhon Pathom Province. The population used in this research study was civil servants of the Aviation Training Division, Flying Training School, Kamphaeng Saen, Pathom Province. The results were:

the knowledge is at the high value (at the average of 3.63, standard deviation of 0.278), followed by the moderation, (at the average of 3.6, standard deviation of 0.315), the rationality (at the average of 3.43, standard deviation of 0.379), self-immunity (at the average of 3.41, standard deviation of 0.384) and then the moral fiber (at the average of 3.21, standard deviation of 0.299), respectively. This is because the unit's learning process has fostered a new vision of having a research study for development, including seeking cooperation from academics or external agencies, and the encouragement of conducting a research for development. The process of diversification towards factors contributing to development and the embracement of knowledge and assistance from outside by opening a forum to exchanging views, shared learning, and planning for development that lead to cooperation with other units and networking. It is an extension of knowledge regarding self-development all the time. Personal factors concerning different ages and ranks of civil servants at the Aviation Training Division, Flying Training School, Kamphaeng Saen, Nakhon Pathom Province, have differences towards lifestyle at the statistically significant value of 0.05. This is due to the ability to live by means of self-reliance, mentality, social aspect, natural resources aspect, technology and the economy that are able to live stably and having a good quality of life. The board of learning centers, organizations, institutions, and communities participate in supporting and developing the community in terms of mobilizing resources, and the body of knowledge and technology, including the government sector, private sector, civil society sector, academic sector, and the educational institution, for instances. As a result, the community will be strengthened, having a network of cooperation through communities, government organizations, private sector, and academic networks.

Keywords: Sufficiency economy philosophy, practice and application, development, civil servants

บทนำ (Introduction)

ในการที่ประเทศไทยประสบปัญหาวิกฤติด้านเศรษฐกิจเมื่อ ปี 2540 ยังมีคนไทยจำนวนมากที่ยังยากจนไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ ปัญหาความยากจนส่วนใหญ่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในชนบท โดยมากกว่าร้อยละ 80 ของคนยากจนในประเทศที่มีอยู่ โดยเฉพาะในภาคเหนือและ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (Word Bank) ซึ่งผลส่วนหนึ่งมาจากการพัฒนาที่ยืดเอาระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมมาใช้ในการพัฒนาประเทศ ใช้นโยบายประชานิยม เน้นการพัฒนาทางด้านวัตถุเป็นสำคัญ ประชาชนไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ การกระตุ้นให้การใช้จ่ายเงินเพื่อการบริโภค ให้คุณค่ากับวัตถุนิยม รวมถึงการบริโภคข้อมูลข่าวสารที่มีจำนวนมาก โดยไม่รู้จักการแยกแยะในการรับข้อมูล เลือกรับเอาส่วนที่เหมาะสมกับตนเองและสังคมไทย จึงส่งผลให้เกิดปัญหาสังคมต่าง ๆ ตามมา (คณะรักษาความสงบแห่งชาติ. 2557) ปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ หากพิจารณาจากลักษณะทางภูมิศาสตร์และวัฒนธรรมแล้ว แนวทางหนึ่งที่สามารถนำมาแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้คือ การดำเนินชีวิตตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ซึ่งเป็นหนึ่งในค่านิยมหลักคนไทย 12 ประการ ของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ในเรื่องการปฏิบัติตามพระราชดำรัสและการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559) ที่ได้น้อมนำเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในพัฒนา เรังสร้างภูมิคุ้มกันให้ประเทศอย่างเข้มแข็ง เพื่อเตรียมความพร้อมของคน สังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนและสังคมให้มีคุณภาพ เพื่อมุ่งสู่ “สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง” (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาและสังคมแห่งชาติ. 2555) เศรษฐกิจพอเพียงจึงเป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและการบริหารประเทศ ให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์

จากที่กล่าวมาข้างต้น โรงเรียนการบินจึงเป็นหน่วยงานหลักของกองทัพอากาศที่อยู่ในส่วนกำลังรบที่มีหน้าที่รับผิดชอบ ผลิตนักบินของกองทัพอากาศ ให้มีความพร้อมด้วยความรู้ความสามารถ เพื่อการพัฒนาของกองทัพอากาศ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 น้อมนำมาใช้ในการดำรงชีวิต นอกจากเป็นหนึ่งในค่านิยมหลักคนไทย 12 ประการ ของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) แล้ว เรื่องการปฏิบัติตามพระราชดำรัส ยังถือเป็นหน้าที่หนึ่งของข้าราชการที่พึงปฏิบัติ ข้าราชการกองฝึกการบิน โรงเรียนการบินกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม จะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มากน้อยเพียงใดนั้น จะสามารถประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต เพื่อให้ได้ข้อมูลในการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาด้านเอง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. ศึกษาการดำเนินการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของข้าราชการกองฝึกการบิน โรงเรียนการบินกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม
2. เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลและการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของข้าราชการกองฝึกการบิน โรงเรียนการบินกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ตามปัจจัยส่วนบุคคล

แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานพระราชดำริชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 25 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง และยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เป็นแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียงหมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการกระทบ ใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในภายนอก ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม จากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง จึงประกอบด้วยคุณสมบัติ ดังนี้ (มูลนิธิชัยพัฒนา, 2559)

1. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ
2. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมี เหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ
3. ภูมิคุ้มกัน หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต

โดยมีเงื่อนไขของการตัดสินใจ และดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียง 2 ประการ คือ เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในการปฏิบัติ และเงื่อนไขคุณธรรมที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิตสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2552) ได้กล่าวว่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางการดำเนินชีวิต และวิถีปฏิบัติ นำสู่ความสมดุล อันส่งผลให้มีความสุขอย่างยั่งยืน โดยมีองค์ประกอบสำคัญ คือ ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีต่อความจำเป็นและเหมาะสมกับฐานะของตนเอง สังคมสิ่งแวดล้อมรวมทั้งวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่นไม่มากและไม่น้อยเกินไป และต้องไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจดำเนินการอย่างมีเหตุผล ตามหลักวิชาการ หลักกฎหมาย หลักคุณธรรมและวัฒนธรรมที่พึงงามโดย คำนึงถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องอย่างถ่วงถ่วง “รู้จักอ่อนจุดแข็ง โอกาสอุปสรรค” และคาดการณ์ผลที่จะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ “รู้เขารู้เรา รู้จักเลือกนำสิ่งที่ดีและเหมาะสมมาประยุกต์ใช้” และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากทั้งในและต่างประเทศ เพื่อให้สามารถบริหารความเสี่ยง ปรับตัวและรับมือได้อย่างทันท่วงที การปฏิบัติเพื่อให้เกิดความพอเพียงนั้น จะต้องเสริมสร้างให้คนในชาติมีพื้นฐานจิตใจในการปฏิบัติตน ดังนี้

1. มีคุณธรรม ทั้งนี้บุคคลครอบครัว องค์กร และชุมชนที่จะนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ ต้องนำระบบคุณธรรมและความซื่อสัตย์สุจริตมาประพฤติปฏิบัติก่อน โดยเริ่มจากการอบรมเลี้ยงดูในครอบครัว การศึกษาอบรมในโรงเรียน การสั่งสอนศีลธรรมจากศาสนา ตลอดจนการฝึกจิต ข่มใจของตนเอง

2. ใช้หลักวิชาความรู้ โดยนำหลักวิชาและความรู้เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ ทั้งในขั้นการวางแผน และปฏิบัติ ด้วยความรอบรู้ รอบคอบ และระมัดระวังอย่างยิ่ง

3. ดำเนินชีวิตด้วยความเพียร ความอดทนมีสติปัญญา และความรอบคอบ

อย่างไรก็ตามการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้เป็นหลักในการดำเนินชีวิตได้โดยเริ่มจากตัวเองก่อน ด้วยการฝึกจิตข่มใจตนเอง และอบรมเลี้ยงดูคนในครอบครัวให้มีคุณธรรมกินอยู่ตามอัตภาพ พึ่งพาตนเองอย่างเต็มความสามารถ ไม่ทำอะไรเกินตัว ไม่ลงทุนเกินขนาด ดำเนินชีวิตโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ใฝ่รู้ใฝ่ศึกษาและมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อความมั่นคงในอนาคต และเป็นที่ยังให้ผู้อื่นได้ในที่สุด เช่น การหาปัจจัยสี่มาเลี้ยงตนเองและครอบครัวจากการประกอบสัมมาชีพ การจัดทำบัญชีรายรับรายจ่าย ประหยัดแต่ไม่ใช้ตระหนี่ ลด ละ เลิกอบายมุข รู้จักคุณค่า รู้จักใช้รู้จักออมเงิน และสิ่งของเครื่องใช้ดูแลรักษาสุขภาพให้แข็งแรง มีการแบ่งปันภายในครอบครัว ชุมชน และสังคม

รอบข้าง รวมถึงการรักษาวัฒนธรรมประเพณีและการอยู่ร่วมกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งบริหารความเสี่ยงด้วยการสร้างภูมิคุ้มกันด้านวัตถุดิบ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม นอกจากนี้ยังสามารถเป็นแนวทางปฏิบัติให้เกิดความพอเพียงในระดับชุมชนได้ คือ คนในชุมชนมีการรวมกลุ่มกันทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ช่วยเหลือเกื้อกูลกันภายใน ชุมชนบนหลักของความรู้รักสามัคคี สร้างเป็นเครือข่าย เชื่อมโยงกันในชุมชนและนอกชุมชน ทั้งด้านเศรษฐกิจสังคมทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น การรวมกลุ่มอาชีพ กลุ่มออมทรัพย์หรือองค์กรการเงินชุมชน สวัสดิการชุมชน การช่วยเหลือรักษาความสงบ ความสะดวก ความเป็นระเบียบเรียบร้อย รวมทั้งการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในชุมชนมาสร้างประโยชน์สุขได้อย่างเหมาะสม

จากการทบทวนแนวคิดเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถสรุปได้ว่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางการดำรงอยู่และเป็นหลักปฏิบัติตนของประชาชน ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ซึ่งแนวทางดังกล่าวสามารถเริ่มได้จากตนเอง คือการปฏิบัติตนให้เป็นใฝ่เรียนรู้ และมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ดำเนินชีวิตโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ตลอดจนหาเลี้ยงชีพจากการประกอบสัมมาชีพ ซึ่งในระดับชุมชน คนในชุมชนมีการรวมกลุ่มกันทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ช่วยเหลือเกื้อกูลกันภายในและสามารถนำทุนชุมชนมาสร้างประโยชน์สุขร่วมกันได้อย่างเหมาะสม

แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตด้วยหลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

กลุ่มคุ้มครองจริยธรรม สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2561) ได้อธิบายการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของ ทางสายกลาง และความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงหลักการ 3 ประการ อันได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว โดยการดำเนินงานเศรษฐกิจพอเพียงที่ดีจะต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไข ความรู้ และ คุณธรรมตลอดจนต้องเป็นคนดี มีความอดทน พากเพียร ความพอประมาณ หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับการดำรงชีวิต การดำเนินธุรกิจอย่างพอเพียงตามความสามารถ และศักยภาพของคนที่มียู่ และต้องเป็นไปอย่าง มีเหตุผล ที่เหมาะสมตลอดจนพึงนึกถึงผลที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ โดยการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว เป็นการเตรียมความพร้อม ความรู้ ที่จะรับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล เพื่อป้องกันและลดความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลง หรือที่เราได้ยินกันคุ้นหูก็คือ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข โดยการดำเนินการพัฒนาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจักนำไปสู่ การดำรงชีวิตที่สมดุลมีความสุขตามอัตภาพ การพัฒนาเศรษฐกิจของตนเองและประเทศชาติมั่นคง และการอยู่ร่วมกันในสังคมเกิดความเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน

การนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันในแต่ละด้านสามารถทำได้ด้วย ด้านเศรษฐกิจ ไม่ใช่จ่ายเกินตัว ไม่ลงทุนเกินขนาด คิดและวางแผนอย่างรอบคอบ มีภูมิคุ้มกันไม่ เสี่ยงเกินไป เช่น ทำบัญชีรายรับรายจ่ายเพื่อที่จะจัดการการใช้จ่ายเงินได้อย่างเป็นระบบ ด้านจิตใจ มีจิตใจ เข้มแข็ง มีจิตสำนึกที่ดี เอื้ออาทร เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่า ประโยชน์ส่วนตัว ด้าน สังคมและวัฒนธรรม ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน รู้รักสามัคคี สร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัว และ ชุมชน รักษาเอกลักษณ์ ภาษาภูมิปัญญา และวัฒนธรรมไทย ด้านทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม รู้จักใช้และจัดการอย่างฉลาดและรอบคอบ ฟื้นฟูทรัพยากรเพื่อให้เกิดความยั่งยืน และคงอยู่ชั่วลูกหลาน เช่น การใช้น้ำ อย่างประหยัด ปิดไฟเมื่อไม่ใช้งาน ขึ้นลงชั้นเดียวใช้บันได แทนลิฟท์ และด้านเทคโนโลยีรู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการและ สภาพแวดล้อม พัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาชาวบ้าน (กลุ่มคุ้มครองจริยธรรม สำนักงานสถิติ แห่งชาติ, 2561)

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของข้าราชการกองฝึกการบิน โรงเรียนการบินกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม มีการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน จำนวน 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1)ประชากร 2)เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 3)การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ 4) การเก็บรวบรวมข้อมูล และ5)การวิเคราะห์ข้อมูล

1.ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการกองฝึกการบิน โรงเรียนการบิน กำแพงแสน จังหวัดนครปฐม จำนวนทั้งสิ้น 141 นาย (โรงเรียนการบินกำแพงแสน, 2564)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ทำการพัฒนาเครื่องมือในการวิจัยจากแนวคิดและ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการทบทวนวรรณกรรมและข้อมูลทฤษฎีภูมิ ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้ คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ของข้าราชการกองฝึกการบิน โรงเรียนการบินกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม สร้างขึ้นตาม วัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่ง แบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คำถามที่เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็น แบบสอบถามเลือกตอบ (Checklist) ประกอบด้วยข้อคำถาม 6 ข้อ ประกอบด้วย 1) เพศ 2) อายุ 3) ระดับการศึกษา 4) ชั้นยศ 5) สถานภาพสมรส 6) รายได้ต่อเดือน

ตอนที่ 2 เป็นคำถามที่เกี่ยวกับระดับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ในชุมชนเมืองไปใช้ ประกอบด้วยข้อคำถาม 25 ข้อ ประกอบด้วย 1) ด้าน

ความพอประมาณ 2) ด้านความมีเหตุผล 3) ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี 4) ด้านความรู้ และ 5) ด้านคุณธรรม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบปลายปิด (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน

การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเองโดยมีขั้นตอนดังนี้

- 1) ศึกษาเอกสาร หลักการ แนวคิด ทฤษฎีและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเก็บรวบรวมข้อมูล
- 2) นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาสร้างแบบสอบถาม
- 3) ดำเนินการสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาของการวิจัยและนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความชัดเจนของคำถาม เพื่อให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขในข้อบกพร่อง
- 4) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่านตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) เพื่อหาความสอดคล้องในด้านโครงสร้าง ความเที่ยงตรงในด้านเนื้อหา ความเหมาะสมจากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน
- 5) นำแบบสอบถามมาประเมินเพื่อหาค่าความสอดคล้อง ภายในของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (Content Validity) โดยการประเมินข้อคำถามว่าสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการวัดเพียงใด ซึ่งใช้เกณฑ์การประเมินความสอดคล้องกำหนดค่าตัวเลข
- 6) ขอรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจากผู้เชี่ยวชาญแล้วนำมาคำนวณหา IOC ของข้อคำถามในแต่ละข้อ ซึ่งจากการคำนวณปรากฏว่า ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Object Congruence--IOC) ของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาคัดเลือกเฉพาะข้อรายการ (Items) ที่มีค่า IOC ต้องมีความสอดคล้องสูงกว่า 0.5
- 7) นำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (Try out) เพื่อนำมาวิเคราะห์หาความเที่ยงตรงโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาคเพื่อวิเคราะห์รายข้อ) เพื่อตัดคำถามที่ไม่สมบูรณ์ทิ้งเพื่อให้ได้คำถามที่มีคุณภาพ กำหนดให้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ต้องมากกว่า 0.7 อยู่ในเกณฑ์ใช้ได้
- 8) นำแบบทดสอบที่ทำการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ขอรับความเห็นชอบจากผู้เชี่ยวชาญ และจัดพิมพ์แบบประเมินฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ชั้นยศ สถานภาพสมรส รายได้ต่อเดือน การได้รับข้อมูล ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของข้าราชการกองฝึกการบิน โรงเรียนการบินกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อทำการรวบรวมแบบสอบถามแล้วผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ตอน คือ

1) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ชั้นยศ สถานภาพสมรส รายได้ต่อเดือน โดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive statistics) ประกอบด้วย ค่าความถี่ (Frequencies) ค่าร้อยละ (Percentage)

1.1) ค่าความถี่ (Frequency) เพื่อแสดงข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามและเสนอเป็นตารางมีคำบรรยายประกอบ

2) วิเคราะห์ ระดับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ โดยใช้ สถิติพรรณนา (Descriptive statistics) ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

2.1) ค่าเฉลี่ย (Mean) ของกลุ่มตัวอย่าง

2.2) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Division)

3) การเปรียบเทียบระดับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงของข้าราชการกองฝึกการบิน โรงเรียนการบินกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3.1) สถิติ t-test เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม

3.2) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA) เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มีมากกว่า 2 กลุ่ม อายุ ระดับการศึกษา ชั้นยศ สถานภาพสมรส รายได้ต่อเดือนในการทดสอบและวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยแต่ละคู่ โดยใช้ Post-hoc Comparison ด้วยวิธี LSD (Least Significance Difference) (วัชรภรณ์ สุริยาภิวัฒน์, 2564)

ผลการวิจัย (Research Results)

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นข้าราชการกองฝึกการบิน โรงเรียนการบินกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 141 ราย ส่วนใหญ่ เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 95.04 อายุ 31 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.88 ระดับการศึกษา

ปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 54.61 ชั้นยศลูกจ้าง/พนักงานราชการ คิดเป็นร้อยละ 60.99 สถานภาพสมรสโสด คิดเป็นร้อยละ 54.61 และ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,000 – 30,000 บาท/เดือน คิดเป็นร้อยละ 55.326

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงของข้าราชการกองฝึกการบิน โรงเรียนการบินกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม พบว่า ข้าราชการกองฝึกการบิน โรงเรียนการบินกำแพงแสน จังหวัดนครปฐมแสดงความคิดเห็น การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของข้าราชการกองฝึกการบิน โรงเรียนการบินกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยความสำเร็จในการขับเคลื่อนอยู่ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.37, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.49) โดยเรียงลำดับระดับความสำเร็จในการขับเคลื่อนมากไปหาน้อย ดังนี้ ลำดับที่ 1 คือ ด้านความรู้มีค่าเฉลี่ยความสำเร็จในการขับเคลื่อนอยู่ระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.63, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.278) ลำดับที่ 2 คือ ด้านความพอประมาณมีค่าเฉลี่ยความสำเร็จในการขับเคลื่อนอยู่ระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.6, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.315) ลำดับที่ 3 คือ ด้านความมีเหตุผลมีค่าเฉลี่ยความสำเร็จในการขับเคลื่อนอยู่ระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.43, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.379) ลำดับที่ 4 คือ ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีมีค่าเฉลี่ยความสำเร็จในการขับเคลื่อนอยู่ระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.41, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.384) และลำดับที่ 5 คือ ด้านคุณธรรมมีค่าเฉลี่ยความสำเร็จในการขับเคลื่อนอยู่ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.21, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.299) ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ข้อสมมุติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันผลต่อการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของข้าราชการกองฝึกการบิน โรงเรียนการบินกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศ ที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของข้าราชการกองฝึกการบิน โรงเรียนการบินกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยส่วนบุคคลของข้าราชการกองฝึกการบิน โรงเรียนการบินกำแพงแสน จังหวัดนครปฐมด้านเพศ ค่า t-test กรณีความแปรปรวนเท่ากัน พบว่า การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในชุมชนเมือง มีค่า Sig. เท่ากับ 0.538 ซึ่งมากกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานหลัก (H0) ปฏิเสธสมมติฐานรอง (H1) ซึ่งหมายความว่าเพศที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อ การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในชุมชนเมืองของข้าราชการกองฝึกการบิน โรงเรียนการบินกำแพงแสน จังหวัดนครปฐมไม่แตกต่างกัน

ข้อสมมุติฐานที่ 1.2 ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ ที่แตกต่างกันมีผลต่อการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของข้าราชการกองฝึกการบิน โรงเรียนการบิน

กำแพงแสน จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน ผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยส่วนบุคคลของข้าราชการกองฝึกการบิน โรงเรียนการบินกำแพงแสน จังหวัดนครปฐมด้านอายุ ค่า F-test พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ 0.043 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H0) ยอมรับสมมติฐานรอง (H1) ซึ่งหมายความว่าอายุที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อ การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของข้าราชการกองฝึกการบิน โรงเรียนการบินกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพบความแตกต่างระหว่างกลุ่มทำการเปรียบเทียบรายคู่โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว One-Way ANOVA ด้วยวิธีของ LSD พบว่า อายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี กับอายุ 41 - 50 ปี มีการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แตกต่างกัน อายุ 31 - 40 ปี

ข้อสมมุติฐานที่ 1.3 ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านระดับการศึกษา ที่แตกต่างกันมีผลต่อการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของข้าราชการกองฝึกการบิน โรงเรียนการบินกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยส่วนบุคคลของข้าราชการกองฝึกการบิน โรงเรียนการบินกำแพงแสน จังหวัดนครปฐมด้านระดับการศึกษา ค่า F-test พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ 0.519 ซึ่งมากกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานหลัก (H0) ปฏิเสธสมมติฐานรอง (H1) ซึ่งหมายความว่าระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อ การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของข้าราชการกองฝึกการบิน โรงเรียนการบินกำแพงแสน จังหวัดนครปฐมไม่แตกต่างกัน

ข้อสมมุติฐานที่ 1.4 ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านชั้นยศ ที่แตกต่างกันมีผลต่อการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของข้าราชการกองฝึกการบิน โรงเรียนการบินกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน ผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยส่วนบุคคลของข้าราชการกองฝึกการบิน โรงเรียนการบินกำแพงแสน จังหวัดนครปฐมด้านชั้นยศ ค่า F-test พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H0) ยอมรับสมมติฐานรอง (H1) ซึ่งหมายความว่าชั้นยศที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อ การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของข้าราชการกองฝึกการบิน โรงเรียนการบินกำแพงแสน จังหวัดนครปฐมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพบความแตกต่างระหว่างกลุ่มทำการเปรียบเทียบรายคู่โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว One-Way ANOVA ด้วยวิธีของ LSD พบว่า ชั้นยศนายทหารสัญญาบัตร มีการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มากกว่า ชั้นยศ นายทหารประทวน กับลูกจ้าง/พนักงานราชการ และลูกจ้าง/พนักงานราชการมีการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มากกว่า ชั้นยศนายทหารประทวน

ข้อสมมุติฐานที่ 1.5 ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านสถานภาพสมรส ที่แตกต่างกันมีผลต่อการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของข้าราชการกองฝึกการบิน โรงเรียนการบินกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน ผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยส่วนบุคคลของ

ข้าราชการกองฝึกการบิน โรงเรียนการบินกำแพงแสน จังหวัดนครปฐมด้านสถานภาพสมรส ค่า F-test พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ 0.729 ซึ่งมากกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานหลัก (H₀) ปฏิเสธสมมติฐานรอง (H₁) ซึ่งหมายความว่าสถานภาพสมรสที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อ การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของข้าราชการกองฝึกการบิน โรงเรียนการบินกำแพงแสน จังหวัดนครปฐมไม่แตกต่างกัน

ข้อสมมุติฐานที่ 1.6 ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่แตกต่างกันมีผลต่อการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของข้าราชการกองฝึกการบิน โรงเรียนการบินกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน ผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยส่วนบุคคลของข้าราชการกองฝึกการบิน โรงเรียนการบินกำแพงแสน จังหวัดนครปฐมด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ค่า F-test พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ 0.397 ซึ่งมากกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานหลัก (H₀) ปฏิเสธสมมติฐานรอง (H₁) ซึ่งหมายความว่ารายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อ การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของข้าราชการกองฝึกการบิน โรงเรียนการบินกำแพงแสน จังหวัดนครปฐมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล (Research Discussion)

เมื่อผู้วิจัยได้ศึกษาตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย พบว่าวัตถุประสงค์การศึกษาระดับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้น ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยความสำเร็จในการขับเคลื่อนอยู่ระดับมาก เนื่องจากกระบวนการเรียนรู้ของหน่วย การเสริมสร้างให้หน่วยงานมองวิสัยทัศน์ใหม่ เป็นการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนา การแสวงหาความร่วมมือจากนักวิชาการหรือหน่วยงานภายนอก กระบวนการสร้างความหลากหลายจากปัจจัยที่เป็นคุณค่าต่อการพัฒนา เป็นการเปิดรับเอาความรู้และความช่วยเหลือจากภายนอก โดยเปิดเวทีแลกเปลี่ยนทัศนะเรียนรู้ระหว่างกัน และวางแผนพัฒนาเพื่อจะนำไปสู่ความร่วมมือพัฒนาแบบภาคีการสร้างเครือข่าย สอดคล้องกับจางส์วี่ (2558) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของชุมชนบ้านโคกไพร ตำบลทัพราช อำเภอดาพระยา จังหวัดสระแก้ว ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งในด้านของความรู้ความเข้าใจของประชาชน ด้านบทบาทของแกนนำหมู่บ้านและภาคีการพัฒนา ด้านงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน ด้านกระบวนการมีส่วนร่วม และด้านทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน และนลินี ทองประเสริฐ (2560:บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการใช้บัตรสินเชื่อเกษตรกรกับคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่พบว่าพฤติกรรมการใช้บัตรสินเชื่อส่งผลและสามารถพยากรณ์คุณภาพชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรหมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียงระดับมั่งมีศรีสุขในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยที่พฤติกรรมการใช้บัตรสินเชื่อที่ตรงตามวัตถุประสงค์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านเศรษฐกิจและด้านการเรียนรู้ เนื่องจากในชุมชนมีการนำหลัก

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตจะนำไปสู่การเสริมสร้างและส่งเสริมมุมมองของระดับบุคคล ระดับกลุ่ม และระดับองค์กรให้ขับเคลื่อนไปในทิศทางที่ดีมากยิ่งขึ้น และวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เมื่อได้เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลและการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของข้าราชการกองฝึกการบิน โรงเรียนการบินกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ได้ผลการวิจัยว่าอายุที่แตกต่างกันส่งผลต่อการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของข้าราชการกองฝึกการบิน โรงเรียนการบินกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน เนื่องจากแต่ละช่วงอายุมีความสามารถในการดำรงชีวิตด้วยวิธีการพึ่งตนเองด้านจิตใจ ด้านสังคม ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ด้านเทคโนโลยี และด้านเศรษฐกิจ เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมั่นคง มีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยได้คณะกรรมการศูนย์เรียนรู้ องค์กร สถาบัน ชุมชนมีส่วนร่วมให้การสนับสนุน และร่วมพัฒนาชุมชนทั้งในด้านกำลังทรัพยากร และองค์ความรู้และเทคโนโลยี สอดคล้องกับอัจฉราภรณ์ และภักครดา (2560) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเพื่อศึกษาระดับความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสนซึ่งพบว่าระดับความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน อยู่ในระดับมาก ได้ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าปัจจัยข้อมูลทั่วไป ได้แก่ระดับการศึกษา มีผลต่อพฤติกรรม การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อันเนื่องมาจากเมื่ออายุและตำแหน่งงานที่มากขึ้นทำให้เกิดกระบวนการคิด วิเคราะห์ และมีประสบการณ์ในการใช้ชีวิตที่เล็งเห็นถึงความสำคัญของการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตมากขึ้นเช่นกัน

ข้อเสนอแนะ (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

ข้อเสนอเชิงนโยบายต่อความสำเร็จในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษาศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงบ้านศรีนคร ตำบลศรีนคร อำเภอสรินคร จังหวัดสุโขทัย

1) การนำบทเรียนที่เกิดไปประยุกต์ใช้กับศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงอื่น ๆ เพื่อให้ชุมชนเข้มแข็งพึ่งตนเองได้ สามารถดำรงอยู่อย่างมีความสุข ยั่งยืนท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

2) การใช้ความรู้จากหน่วยงานของรัฐเกี่ยวกับการนำแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างให้กับชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วม คิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ และร่วมประโยชน์ร่วมกันอย่างแท้จริง เพื่อให้ประชาชนสามารถนำไปประยุกต์ใช้และเสริมสร้างให้ชุมชนของเข้มแข็งต่อไป

เอกสารอ้างอิง (Reference)

- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2559). แผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564). เข้าถึงได้จาก http://tarr.arda.or.th/static2/docs/development_plan2559.pdf
- กิริติ เกิดคำ. (2552). ความสำเร็จของนโยบายปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของบ้านสันติสุข หมู่ที่ 5 ตำบลแม่ลาหลวง อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน. รายงานการวิจัย. กรมการพัฒนาชุมชน. (2541). แนวทางการดำเนินงานเศรษฐกิจชุมชนโดยวิธีการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ : กระทรวงมหาดไทย.
- กระทรวงมหาดไทย. (2560). Model การพัฒนา OTOP สุ่มิติใหม่. กรุงเทพฯ: สถาบันการพัฒนารัฐบาลชุมชน กระทรวงมหาดไทย.
- คณะรักษาความสงบแห่งชาติ. (2557). ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 85/2557 เรื่องการได้มาซึ่งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นเป็นการชั่วคราว.
- จันทร์จิรา ปาลี และอนุรักต์ อนันนันทนธร (2563). การสร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิตของเกษตรกรในพื้นที่อุตสาหกรรม ของประเทศไทย วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 4 (1), มกราคม-เมษายน.
- จงสวัสดิ์ มณีจอม. (2558). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านโคกไพร ตำบลทัพราช อำเภอดาพระยา จังหวัดสระแก้ว. (วิทยานิพนธ์ รศ.ม.). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. (2548). จากประวัติศาสตร์หมู่บ้านสู่ทฤษฎีสองระบบ (พิมพ์ครั้งที่ 2). สถาบันราชภัฏสุรินทร์.
- ชนานันท์ มั่นธนา. (2554). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนในจังหวัดศรีสะเกษไปปฏิบัติ. (การศึกษานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์). มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- ชัยมงคล วรรณหนองคู. (2553). ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยความสำเร็จของการดำเนินงานศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านจังหวัดยโสธร. งานวิจัยสถาบันบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
- ชัยวุฒิ มานพ. (2554). การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตการปกครององค์การบริหารส่วนตำบลไทรย้อย อำเภอเด่นชัย จังหวัดแพร่. (รายงานการศึกษาอิสระ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น) วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ธนพล วีราสา. (2555). สรุปประเด็นการสัมมนาเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านนโยบายวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ (STI Policy Forum) ครั้งที่ 5/2555 เรื่อง “SME and Entrepreneurship Landscape: Key Issues and I ohcies in

Thailand” วันศุกร์ที่ 30 มีนาคม 2555 เวลา 9.30-12.00 น. ณ ห้องหว่ากอ 1.

สำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ (สวทน.) อาคารจัตุรัสจามจุรีชั้น 14 ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ.

ธัญญารัตน์ นันติกา. (2551). **บทบาทของผู้นำชุมชนต่อโครงการตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง บ้านป่าไผ่ อำเภอตอยสะเกิด จังหวัดเชียงใหม่.** (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

นลินี ทองประเสริฐ. (2560). **พฤติกรรมการใช้บัตรสินเชื่อเกษตรกรกับคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. วารสารปัญญาภิวัฒน์, ปีที่ 9 ฉบับที่ 2 ประจำเดือน พฤษภาคม – สิงหาคม**

บุญยืน งามเปรี่ยม และ เกษม ประอาจ. (2563). **พฤติกรรมในการดำเนินชีวิตของชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. วารสารมหาจุฬาลงกรณ, ปีที่ 11 ฉบับที่ 1.**

ประเวศ วะสี. (2541). **บนเส้นทางใหม่การส่งเสริมสุขภาพ อภิวัฒน์ชีวิตแลสังคม. กรุงเทพฯ: หมอชาวบ้าน.**

ประสาธ เกศวพิทักษ์. (2564). **เศรษฐกิจพอเพียงกับการเกษตร. วารสารดินและปุ๋ย, ปีที่ 34 เล่มที่ 1-4 พ.ศ. 2564**

ปริญญ ชรรณปิยา. (2555). **วิกฤตเศรษฐกิจ 2540 กับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ:โครงการสนับสนุนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาและเยาวชน สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์.**

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). **จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพ.**

มูลนิธิชัยพัฒนา. (2559). **เศรษฐกิจพอเพียง. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก :**

http://www.chaipat.or.th/site_content/34-13/3579-2010-10-08-05-24-39.html. (18 มิถุนายน 2559)

โรงเรียนการบินกำแพงแสน, 2564

วิบูลย์ แก้วสุวรรณ. (2558). **การพัฒนาชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.**

ศุภกฤษฎี สามีบัติ และคณะ. (2558). **การบริหารงานบุคคล. รายงานวิชากลุ่มเรื่องบทวิเคราะห์การบริหารงานบุคคลระหว่างข้าราชการตุลาการและข้าราชการศาลยุติธรรม. กรุงเทพฯ: ศาลยุติธรรม.**

- สุรเจต ไชยพันธ์พงษ์. (2560). **ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการบริหารมหาวิทยาลัยในยุคไทยแลนด์ 4.0**. วารสารร่มพญักษ์ มหาวิทยาลัยเกริก. ปีที่ 35 ฉบับที่ 1 มกราคม – เมษายน
- สฤณี อาชวานันทกุล. (2557). **คู่มือองค์กรการเงินชุมชน : แนวทางการบริหารจัดการองค์กรการเงินชุมชน**. กรุงเทพฯ: เครือข่ายวิชาการเพื่อการพัฒนาปฏิรูปประเทศไทย มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ (มสช.).
- สมใจ ตามแต่รัมย์. (2560). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับความสำเร็จหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบอำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี**. (งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน). วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2552). **รายงานประจำปี 2552**. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- อัครเจตน์ ชัยภูมิ. (2560). **การปกครองท้องถิ่นไทย**. กาลสินธุ์: สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์.
- อัจฉราภรณ์ หงส์สุพรรณ และภัครดา ฉายอรุณ. (2560). **พฤติกรรมในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน**. วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย, 9 (2).
- อัฐวิวัฒน์ กิตติพอดังาม. (2554). **การประยุกต์ใช้แนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการแก้ปัญหาหนี้สินที่เกิดจากโครงการสินเชื่อเพื่อคุณภาพชีวิตของข้าราชการกองบิน 2 จังหวัดลพบุรี**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Compton, W. C. & Hoffman, E. (2013). **Positive psychology : the science of happiness and flourishing (2nd ed.)**. Belmont, CA : Wadsworth Cengage Learning.
- Mariategui, Jose Carlos. (1890). **Seven interpretive essays on Peruvian reality**. Austin : University of Texas Press.
- Victor Vroom. (1964). **ทฤษฎีแห่งความคาดหวัง (Expectancy Theory)**. Work and motivation. New York.

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต
หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาจิตวิทยา)
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Desirable characteristics of User requirements of
Graduate in Master of Science program (Psychology),
the faculty of education, Ramkhamhaeng University

ภูริเดช พาหุยุทธ์¹ ผกาพรรณ นันทะเสน² กรรณิการ์ แสนสุภา³ เอื้อทิพย์ คงกระพันธ์⁴

Phurided Pahuyut, Phakawan Nantasen, Kannikar Sansupa
and Ueathip Kongkranphan

Received: November 22, 2022 Revised: December 3, 2022

Accepted: January 2, 2023

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์และผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของบัณฑิตหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2) ความต้องการผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้ใช้บัณฑิตหรือ

¹ ภาควิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง Department of Psychology, Faculty of Education, Ramkhamhaeng University. Email: Phurided@rumail.ru.ac.th

² ภาควิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง Department of Psychology, Faculty of Education, Ramkhamhaeng University. Email: Pakawan.n@rumail.ru.ac.th

³ ภาควิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง Department of Psychology, Faculty of Education, Ramkhamhaeng University. Email: Kannikar.s@rumail.ru.ac.th

⁴ ภาควิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง Department of Psychology, Faculty of Education, Ramkhamhaeng University. Email: Ueathip@rumail.ru.ac.th

นายจ้างของบัณฑิตสาขาวิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 63 คน โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบบเจาะจง และใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา พบว่า 1) ผู้ใช้บัณฑิตมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (Mean = 4.53, S.D. = .148) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า คุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรม (Mean = 4.74, S.D. = .351) และด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (Mean = 4.60, S.D. = .435) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และผู้ใช้บัณฑิตมีความคิดเห็นผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามผลลัพธ์ของบัณฑิตสาขาจิตวิทยาโดยรวมอยู่ในระดับมาก (Mean = 4.46, S.D. = .060) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ (Mean = 4.53 S.D. = .497) โดยระดับมากที่สุด 2) ผู้ใช้บัณฑิตมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามความต้องการ พบว่า บัณฑิตควรมีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ และ ทฤษฎีและทักษะในการให้การปรึกษาทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม

คำสำคัญ (Keywords) : คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต, สาขาจิตวิทยา

Abstract

The purposes of this research were to study: 1) the opinion of desirable characteristics and desirable characteristics outcome of graduates in Master of Science Program (Psychology), Faculty of Education, Ramkhamhaeng University, and 2) the needs of users' requirements on desirable characteristics of Master of Science Program (Psychology). The sample consisted of 63 users or employers of the graduates in Master of Science (Psychology), Faculty of Education, Ramkhamhaeng University, and they were selected by purposive sampling. The research instrument was

questionnaires. Data were analyzed by using frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The result showed that 1) the overall value of employers' opinion based on the Tertiary Qualifications Standard Framework was at the high level (Mean = 4.53, SD = .148). When each aspect was considered, in ranking order, the moral and ethical characteristics (Mean = 4.74, SD = .351) and interpersonal skills and responsibility (Mean = 4.60, SD = .435) were at the highest level, the overall value of employers' desirable characteristics outcome of the graduates (Psychology) was at the high level (Mean = 4.46, SD = .060). When considered individually, it was found that the competency of the graduates was at the highest level (Mean = 4.53 SD = .497). and, 2) for the employers' comment on desirable traits as needed, it was found that graduates should have expertise in industrial and organizational psychology, theory as well as skills in both individual and group counseling.

Keywords: Desirable characteristics of the graduates, psychology, graduate user

บทนำ (Introduction)

องค์ความรู้ทางด้านจิตวิทยาเป็นศาสตร์หนึ่งที่มีความสนใจในสังคม เพราะสามารถอธิบายและสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับพฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ได้อย่างชัดเจน ปัจจุบันหลายมหาวิทยาลัยในประเทศไทยได้มีการผลิตบัณฑิตหลักสูตรเกี่ยวกับจิตวิทยาในสาขาวิชาต่าง ๆ อาทิ จิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ จิตวิทยาการปรึกษา จิตวิทยาพัฒนาการ จิตวิทยาคลินิก จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว ฯลฯ โดยมีการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรเพื่อผลิตบัณฑิตให้เป็นนักจิตวิทยาที่มีสมรรถนะความรู้ความสามารถอย่างมีคุณภาพ เพื่อช่วยให้บัณฑิตสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพเป็นนักจิตวิทยาและปฏิบัติตามบทบาทวิชาชีพของนักจิตวิทยาที่ตนเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2560) ที่มุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพทุนมนุษย์ของประเทศ ซึ่งหนึ่งในปัจจัยที่

สำคัญในการพัฒนาทักษะที่สอดคล้องกับความต้องการในตลาดแรงงานและทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 นอกจากนี้จิตวิทยาได้ให้ความสนใจเป็นอย่างมากเกี่ยวกับการใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อป้องกัน ส่งเสริม แก้ไขและช่วยเหลือบุคคลให้สามารถดำรงชีพออยู่ได้อย่างมีความสุข ดังนั้นการเตรียมบุคลากรนักจิตวิทยาเพื่อออกไปทำหน้าที่ในการช่วยเหลือบุคคลจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากสาขาทางจิตวิทยานั้นมีหลากหลายทำให้บุคคลที่จะต้องรับผิดชอบในแต่ละด้านแตกต่างกันไป จึงจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจ บุคลิกภาพ ตลอดจนทักษะที่สำคัญที่จะดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จ (คมเพชร ฉัตรศุภกุล. 2558 หน้า 24 – 28)

การศึกษาความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตที่มีคุณลักษณะของบัณฑิตสาขาจิตวิทยาในครั้งนี้ ใช้กรอบแนวคิดความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา (ผ่องใส ถาวรจักร์, 2555., สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา) ความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตเกี่ยวกับคุณภาพของบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ความรู้ ทักษะทางปัญญา ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ รวมถึงทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และ 2) ความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตต่อคุณภาพของบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหง เกี่ยวกับผลลัพธ์ของบัณฑิตตามมาตรฐานการอุดมศึกษา 3 ด้าน ได้แก่ เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ เป็นผู้ร่วมสร้างนวัตกรรม และเป็นพลเมืองที่เข้มแข็งมาเป็นแนวทางในการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคปัจจุบันที่ให้ความสำคัญกับการเตรียมคนเพื่อศตวรรษต่อไป partnership for 21"centuries ได้ระบุทักษะสำคัญ 3 ประการที่จำเป็นต้องพัฒนาให้เกิดขึ้นกับคนรุ่นใหม่ ได้แก่ ทักษะชีวิตและอาชีพ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมและทักษะสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีร่วมด้วย

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ภาควิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง จึงเห็นความสำคัญของการผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพสอดคล้องกับการศึกษาตามแผนตามมาตรฐานของ สกอ. และความต้องการผู้ใช้บัณฑิต จึงทำการสำรวจความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตสาขาจิตวิทยา เพื่อให้ผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพมีคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตรงตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา ตลอดจนมีการติดตามผลการประเมินผลคุณภาพบัณฑิต ทั้งนี้เพื่อข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา

หลักสูตรจิตวิทยาให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งทำให้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษามีความรู้ ความสามารถ มีทักษะและคุณลักษณะตรงตามความต้องการของสังคมในการใช้บัณฑิตจิตวิทยา ตลอดจนส่งเสริมให้บัณฑิตสามารถนำความรู้ไปช่วยเหลือ แก้ไขและส่งเสริมพัฒนาการของมนุษย์และสังคม และสามารถปรับตัวในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

- 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์และผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของบัณฑิตหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาจิตวิทยา) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- 2) เพื่อศึกษาความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตที่มีคุณลักษณะพึงประสงค์ของบัณฑิตหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาจิตวิทยา) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาจิตวิทยา) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยใช้แนวคิดความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา (ผ่องใส ถาวรจักร์, 2555) โดยศึกษา 1) ความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตเกี่ยวกับคุณภาพของบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ความรู้ ทักษะทางปัญญา ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ รวมถึงทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และ 2) ความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตต่อคุณภาพของบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหง เกี่ยวกับผลลัพธ์ของบัณฑิตตามมาตรฐานการอุดมศึกษา 3 ด้าน ได้แก่ เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ เป็นผู้ร่วมสร้างนวัตกรรม และเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง

2. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร (Population) ที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ ผู้ใช้บัณฑิตซึ่งเป็นหน้าหน่วยงานหรือนายจ้าง หรือบุคคลทำหน้าที่บังคับบัญชาของบัณฑิตสาขาวิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 224 คน ซึ่งใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 63 คน โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2563 – เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2563

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

กำหนดตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา คือ 1) ความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตสาขาวิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงทั้ง 5 ด้าน ตาม ได้แก่ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ความรู้ ทักษะทางปัญญา ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ รวมถึงทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และ 2) ความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตสาขาวิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหงเกี่ยวกับผลลัพธ์ของบัณฑิตตามมาตรฐานการอุดมศึกษา 3 ด้าน ได้แก่ เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ เป็นผู้ร่วมสร้างนวัตกรรม และเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนามาจากแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ประกอบด้วย เพศ อายุ อายุการทำงาน ระดับการศึกษาตำแหน่งงาน ลักษณะหน่วยงาน สถานที่ทำงาน ความต้องการในการใช้บัณฑิตปริญญาโทที่สำเร็จการศึกษาในแต่ละสาขา

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ใช้ที่มีต่อบัณฑิตสาขาวิชาจิตวิทยา ประกอบด้วย

1) แบบสอบถามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ใช้ที่มีต่อบัณฑิตสาขาวิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านคุณภาพบัณฑิต ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ความรู้ ทักษะทางปัญญา ทักษะความสัมพันธ์ระหว่าง

บุคคลและความรับผิดชอบ รวมถึงทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) จำนวนข้อคำถามทั้งสิ้น 22 ข้อ

2) แบบสอบถามผลลัพธ์พึงประสงค์ของผู้ใช้ที่มีต่อบัณฑิตสาขาวิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านผลลัพธ์ของบัณฑิตตามมาตรฐานการอุดมศึกษา 3 ด้าน ได้แก่ เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ เป็นผู้ร่วมสร้างนวัตกรรม และเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) จำนวนข้อคำถามทั้งสิ้น 12 ข้อ โดยมีหลักเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ กำหนดค่าในแบบสอบถาม ระบุให้น้อยที่สุด มีค่าเท่ากับ 1 ,น้อย มีค่าเท่ากับ 2, ปานกลาง มีค่าเท่ากับ 3, มาก มีค่าเท่ากับ 4 และมากที่สุด มีค่าเท่ากับ 5

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามข้อเสนอแนะ อื่น ๆ เกี่ยวกับ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อบัณฑิตปริญญาโทสาขาวิชาจิตวิทยา ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-end questionnaire)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้ใช้บัณฑิตสาขาจิตวิทยา โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 63 คน โดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ โดยผู้วิจัยทำการชี้แจงให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์และอธิบายถึงวิธีการตอบแบบสอบถาม เพื่อแสดงถึงการให้ยินยอมสำหรับข้อมูลตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงค่าความถี่และค่าร้อยละ ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และความคิดเห็นเกี่ยวกับผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของบัณฑิตสาขาวิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยใช้ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย (Research Results)

ผู้ใช้งานที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 63 คน เป็นเพศชาย 18 คน (ร้อยละ 28.6) หญิง 45 คน (ร้อยละ 71.4) โดยผู้ใช้งานที่ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 30-40 ปี 27 คน (ร้อยละ 42.9) ในส่วนของอายุการทำงาน พบว่าผู้ใช้งานที่ส่วนใหญ่มีอายุการทำงาน 5-10 ปี 22 คน (ร้อยละ 34.9) รองลงมาคือ มากกว่า 20 ปี จำนวน 17 คน (ร้อยละ 27) 11-15 ปี จำนวน 12 คน (ร้อยละ 19) ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 8 คน (ร้อยละ 12.7) และ 16-20 ปี 4 คน (ร้อยละ 6.3) ตามลำดับ โดยผู้ใช้งานที่ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญา จำนวน 48 คน (ร้อยละ 76.2) ลักษณะหน่วยงานของผู้ใช้งานที่เป็นเอกชน 36 คน (ร้อยละ 57.1) สูงสุดรองลงมาคือ ราชการ 18 คน (ร้อยละ 28.6) รัฐวิสาหกิจ 5 คน (ร้อยละ 7.9) และ กิจการส่วนตัว 4 คน (ร้อยละ 6.3) ส่วนใหญ่สถานที่ทำงานของผู้ใช้งานที่อยู่ในเขต กรุงเทพฯและปริมณฑล 54 คน (ร้อยละ 85.5)

ความคิดเห็นของผู้ใช้งานที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตสาขาวิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และด้านผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของบัณฑิตความคิดเห็นของผู้ใช้งานเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ความรู้ ทักษะทางปัญญา ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ รวมถึงทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ใช้งานที่มีต่อบัณฑิตสาขาวิชาจิตวิทยาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = .148) เมื่อจำแนกตามรายด้าน พบว่าผู้ใช้งานที่มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตสาขาวิชาจิตวิทยาในระดับมากที่สุด ได้แก่ด้านคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X} = 4.74$, S.D. = .351) รองลงมา คือ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = .435) และด้านความรู้ ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = .593) ส่วนด้านทักษะทางปัญญา ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = .560) ผู้ใช้งานมีความคิดเห็นอยู่ระดับมาก และ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = .535) ระดับมาก ตามลำดับ

นอกจากนี้ ผู้ใช้งานมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตสาขาวิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ในด้านผลลัพธ์ของบัณฑิตตามมาตรฐานการอุดมศึกษาทั้ง 3 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = .060) เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า ผู้ใช้งานมีความคิดเห็นต่อเกี่ยวกับผลลัพธ์

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ด้านการเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ ($\bar{X} = 4.53$ S.D.= .497) ระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง ($\bar{X} 4.46$ S.D.=.542) ระดับมาก และ เป็นผู้ร่วมสร้างนวัตกรรม ($\bar{X} =4.41$ S.D.=.591) ระดับมาก ตามลำดับ

ผลการสำรวจคุณลักษณะบัณฑิตจิตวิทยาตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตมีความต้องการให้บัณฑิตปริญญาโทที่จบสาขาวิชาจิตวิทยา มีความรู้ในด้านจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การมากที่สุด จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 30.23 รองลงมาเป็นทฤษฎีและทักษะในการให้การปรึกษาทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 20.93 การบูรณาการศาสตร์ทางจิตวิทยากับงานหน้าที่ต่าง ๆ ความรู้ทางจิตวิทยาในชีวิตประจำวัน เพื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 11.63 ตามลำดับ นอกจากนี้ผู้ใช้บัณฑิตยังได้ให้ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพิ่มเติม ซึ่งผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะมาสรุป พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตให้ข้อคิดเห็นว่าควรประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงการเปิดรับสมัครและค่าใช้จ่ายในการเรียน อยากให้ทางภาควิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงกลับมาเปิดหลักสูตรปริญญาโทอีกครั้ง ต้องการให้นักศึกษาได้รับโอกาสฝึกงานกับสถานที่ทำงานจริง ตลอดจนหลักสูตรควรเน้นไปในเรื่องของการทำงานให้มากและการประยุกต์หลักจิตวิทยาไปใช้ในชีวิตประจำวัน การทำงาน ตลอดจนการบูรณาการกับศาสตร์อื่น ๆ และอยากให้มีการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างรุ่นพี่กับรุ่นน้อง

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาจิตวิทยา) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยในแต่ละประเด็น ดังนี้

1. จากการศึกษาความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ตามคุณลักษณะของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติโดยภาพ

รวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งคุณลักษณะที่ผู้ใช้บัณฑิตมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดเรียงตามลำดับ คือ คุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านความรู้ ทั้งนี้เนื่องจากคุณลักษณะคุณธรรมจริยธรรมเป็นสิ่งสำคัญและเป็นจรรยาบรรณทางวิชาชีพที่นักจิตวิทยาในแต่ละสาขาวิชาชีพต้องปฏิบัติตาม โดยได้รับการปลูกฝังจากสถาบันการศึกษาในหลักสูตรจิตวิทยาให้บัณฑิตมีจิตสำนึกในการปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณ เข้าใจและเคารพในคุณค่าของความเป็นมนุษย์ นอกจากนี้บทบาทหนึ่งที่สำคัญของนักจิตวิทยานั้น คือ การเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือซึ่งนักจิตวิทยาจำเป็นต้องมีทักษะในการสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับผู้รับบริการ สอดคล้องกับแนวคิดของ Dan Hughes Hughes อ้างถึง Cozolino ที่ศึกษาพบว่า การสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีผ่านทางบทสนทนา การมีปฏิสัมพันธ์ ระหว่างกัน และความสนใจใคร่รู้และการมีความรู้สึกร่วมกันเป็นความต้องการของผู้รับบริการวัยเด็ก และสอดคล้องกับหลักจรรยาบรรณหมวดความรับผิดชอบต่อสังคมที่นักจิตวิทยาพึงสร้างสัมพันธ์ภาพอันเป็นที่น่าไว้วางใจต่อผู้รับบริการหรือผู้ที่ปฏิบัติงานด้วย ตลอดจนตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อวิชาชีพ ต่อสังคมและชุมชนที่นักจิตวิทยาให้บริการ นักจิตวิทยาพึงยึดถือมาตรฐาน จรรยาบรรณวิชาชีพ โดยแสดงบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบต่อวิชาชีพให้ถูกต้อง (สองโสม พึ่งพงศ์และ ภัทรานุจ แสงจันทร์. 2563 : 7) และสอดคล้องกับการศึกษาของรุ่งอรุณ อนุพันธ์สืบสาย, สุชีรา ภัทรายุทธวรรตน์ และเชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์ (2555) ศึกษาประเมินหลักสูตรของการจัดการเรียนจิตวิทยา พบว่า นักจิตวิทยามีสมรรถนะในการทำงานโดยรวมอยู่ในระดับมากผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานมีความพึงพอใจต่อสมรรถนะของนักจิตวิทยาในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้สอดคล้องกับแนวคิดของริชาร์ด เนลสัน โจนส์ (2552) ที่ระบุว่า นักจิตวิทยาผู้ที่ได้รับการฝึกฝนและเล่าเรียนมาใน สาขาวิชาชีพโดยตรง จากสถาบันการศึกษาที่ได้รับการรับรอง และทำหน้าที่ให้คำปรึกษา และผู้ที่ทำหน้าที่ให้คำปรึกษามีอาชีพได้ต้องผ่านการฝึกฝนตามหลักสูตรของ สถาบันนั้นๆ เป็นเวลานาน และที่สำคัญต้องมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องมีความรู้และความเชี่ยวชาญมากกว่าผู้ที่ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาที่อาจจะไม่ใช่มืออาชีพ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าหลักสูตรในสถาบันการศึกษาช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในศาสตร์ ตลอดจนมีโอกาสได้รับประสบการณ์ที่ดีในการเตรียมตนเองให้พร้อมกับการทำงานในอนาคตได้เป็นอย่างดี

สำหรับความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตต่อผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของบัณฑิตสาขาวิชาจิตวิทยาภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก โดยด้านการเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถนั้นมีความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากการเรียนศาสตร์ทางด้านจิตวิทยานั้นมีแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ มากมายที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์กับการทำงานในแต่ละวิชาชีพของตน ประกอบกับการเรียนจิตวิทยาผู้เรียนต้องมีความเข้าใจสามารถนำหลักการทางจิตวิทยาไปวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาพฤติกรรมต่าง ๆ ร่วมด้วย ซึ่งถือเป็นประสบการณ์ที่ช่วยให้ผู้เรียนเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ซึ่งสอดคล้องกับการจัดการศึกษาในปัจจุบัน ได้มีแนวทางการบริหารจัดการตามนโยบายของรัฐเพื่อจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ วิถีชีวิตให้มีคุณภาพ และให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์กับผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561 หน้า 5) ที่กล่าวว่า สถานศึกษาทุกแห่ง ยึดเป็นกรอบในการกำหนดมาตรฐานการศึกษา ในแต่ละระดับและประเภท การศึกษาที่สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูป การศึกษาของประเทศ ตลอดจนเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ ของการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ ทำให้ผู้เรียนสามารถ พัฒนาตนเองให้เป็นผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม และเป็นพลเมือง ที่เข้มแข็ง ทุกทหลักสูตรมีการติดตามและประเมินผลลัพธ์ การเรียนรู้ของผู้เรียนที่กำหนดในแต่ละหลักสูตร ระหว่างการศึกษาแต่ละช่วงเวลาที่เหมาะสม และรายงานการดำเนินการที่เป็นไปตามผลลัพธ์ผู้เรียนทั้ง 3 ด้านสำหรับผู้เรียนที่อยู่ในระบบการศึกษาแบบให้ปริญญา (สุวิมล ว่องวาณิช, 2564) ซึ่งจัดได้ว่าเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับความสำเร็จในการศึกษา การทำงาน และการดำรงชีวิต และนอกจากนี้ กลุ่มคุณลักษณะดังกล่าว Kyllonen, P. C., Walters, A. M., & Kaufman, J. C. (2011) จัดเป็นคุณลักษณะที่ไม่ใช่การรู้คิด (Noncognitive) ซึ่งเป็นกลุ่มที่แสดงให้เห็นถึงผลสำเร็จของผู้เรียนด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ เอื้ออนุช อนุอมวงษ์ และงามลมัย ผิวเหลือง (2560 : 127) ความรู้ที่จะนำไปปรับใช้ต่อการประกอบอาชีพ และต้นทุนทางจิตวิทยาอัน ได้แก่ แรงจูงใจทางบวก การมีสมรรถภาพทางจิตใจที่ยืดหยุ่น มีสติ และพลังใจในทิศทางบวกซึ่งถือว่าเป็นลักษณะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการเป็นนักจิตวิทยาที่ดี เพื่อให้ นักจิตวิทยาที่สถาบันผลิตออกมามีคุณภาพ สามารถกับรองรับการปริมาณงานและผู้รับบริการที่มากขึ้น ซึ่งผู้ที่

ต้องการความช่วยเหลือทางด้านสุขภาพจิตที่มีแนวโน้มสูงขึ้น (เบญจวรรณ บุญยะ ประพันธ์, 2558 :61)

2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตจิตวิทยาตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตมีความต้องการให้บัณฑิตปริญญาโทที่จบสาขาวิชาจิตวิทยามีเชี่ยวชาญความรู้ในด้านจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การมากที่สุด รองลงมาเป็นทฤษฎีและทักษะในการให้การปรึกษาทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม ทั้งนี้เนื่องจากในปัจจุบันภาคอุตสาหกรรมและองค์การได้ให้ความสำคัญกับการนำหลักแนวคิดทางด้านจิตวิทยาไปใช้ในองค์กร จึงทำให้บทบาทของนักจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การได้รับความสนใจมากขึ้น อีกทั้งเพื่อให้องค์กรมีการขับเคลื่อนตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ องค์ความรู้ทางด้านจิตวิทยาจึงเป็นสิ่งสำคัญโดยเฉพาะความรู้เกี่ยวกับการทดสอบและการประเมินทางจิตวิทยาและจิตวิทยาทรัพยากรมนุษย์และการทำงาน จะช่วยทำให้องค์กรสามารถทำสรรหาคัดเลือก และตัดสินใจในการรับบุคคลที่มีประสิทธิภาพเข้ามาทำงานซึ่งจะช่วยทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพและบุคลากรในองค์กรมีความสุขในการทำงาน ซึ่งเป็นประโยชน์จากการนำความรู้จิตวิทยาไปประยุกต์ใช้ทั้งสิ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ ธนวรรธ ตั้งสินทรัพย์ศิริ (2550) ที่กล่าวว่า การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมองค์การที่เหมาะสม จะทำให้องค์กรมีการเพิ่มผลผลิต ลดการขาดงาน ลดการออกจากงาน มีพฤติกรรมการเป็นพลเมืองดีขององค์กร และเกิดความพึงพอใจในการทำงาน และขณะเดียวกันจากสภาพการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมรอบตัวบุคคลอย่างรวดเร็วส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของคนในปัจจุบัน การให้ความช่วยเหลือบุคคลเหล่านั้นนักจิตวิทยาจึงต้องมีความรู้ทางทฤษฎีและทักษะในการให้การปรึกษาทั้งรายบุคคลและรายกลุ่มเป็นสำคัญซึ่งสอดคล้องกับ Hawkins.Peter & Shohet. Robin. (2005) กล่าวว่า ผู้ที่ให้การช่วยเหลือควรจะต้องมีคุณลักษณะ มีความยืดหยุ่นสามารถเปลี่ยนแปลงระหว่างแนวคิดเชิงทฤษฎีและการใช้วิธีการที่หลากหลายในการบำบัดรักษา มุมมองแนวคิดเชิงพหุนิยม เป็นความสามารถที่จะมองเห็นสถานการณ์ที่เหมือนกันจากแง่มุมที่ หลากหลาย มีแผนที่การทำงาน เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ในการทำการควบคุมดูแล ความสามารถที่จะทำงานภายใต้การข้ามผ่านทางวัฒนธรรม และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและเหมาะสมกับพื้นฐานความรู้ของผู้เรียน เช่นเดียวกันกับที่สมาคมนักจิตวิทยาอเมริกันได้กำหนดแนวทางของเป้าหมายการเรียนรู้หลักสำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา (APA, 2018) ได้กล่าวถึงการจัดการ

เรียนการสอนที่มีความหลากหลายและยืดหยุ่นบนพื้นฐานของการให้ความสำคัญแนวคิด และทฤษฎีพื้นฐานทางจิตวิทยาเพื่อการนำไปประยุกต์ใช้ที่ถูกต้องและเหมาะสม

นอกจากนี้ ผู้ใช้บัณฑิตได้ให้ข้อเสนอแนะว่าหลักสูตรควรเน้นไปในเรื่องของการ ทำวิจัยให้มากและการประยุกต์หลักจิตวิทยาไปใช้ในชีวิตประจำวัน การทำงาน ตลอดจน การบูรณาการกับศาสตร์อื่น ๆ ร่วมด้วย ทั้งนี้เนื่องจากในทุกองค์กรย่อมมีการศึกษาและ พัฒนางค์กรอย่างเนื่อง หากบุคลากรมีความรู้ความสามารถในการวิจัยก็นับว่าประโยชน์ ต่อองค์กร เพราะการวิจัยในปัจจุบันเป็นที่รู้จักและเข้าใจกันโดยแพร่หลายในหมู่ นักวิชาการ และ บุคคลโดยทั่วไปทุกชาติทุกภาษา เพราะการวิจัยเป็นเครื่องมือหรือ วิธีการที่ดีที่สุดในปัจจุบันในการ แสวงหาความรู้ของปัญหาต่าง ๆ ที่มนุษย์ไม่รู้และ ต้องการแสวงหาคำตอบ การวิจัยทำให้มนุษย์มี ความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติของมนุษย์ ของโลก และของจักรวาล การวิจัยทำให้มนุษยชาติมี ความเจริญก้าวหน้า มีการพัฒนา มี ความเจริญรุ่งเรืองอยู่ตลอดเวลา (บุญเฉิด โสภณ. 2564 : 1) และสอดคล้องกับวิจารณ์ พานิช (2556 : 18-21) ได้กล่าวถึงทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ว่า สารวิชา มีความสำคัญ แต่ไม่เพียงพอสำหรับการเรียนรู้เพื่อมีชีวิตในโลกยุคศตวรรษที่ 21 ปัจจุบัน การเรียนรู้ควรเป็นการเรียนจากการค้นคว้าของผู้เรียนเอง เพื่อให้เกิดทักษะต่าง ๆ ได้แก่ ด้านการเรียนรู้และนวัตกรรมโดยใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และนวัตกรรม การคิดอย่างมี วิจารณญาณและการแก้ปัญหา รวมทั้งการสื่อสารและการร่วมมือ ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี ทักษะด้านชีวิตและอาชีพ ในการดำรงชีวิตและทำ งานในยุคปัจจุบัน ให้ประสบความสำเร็จผู้เรียนจะต้องพัฒนาทักษะชีวิตที่สำคัญ ได้แก่ ความยืดหยุ่นและ การปรับตัว การริเริ่มสร้างสรรค์ และเป็นตัวของตัวเอง ทักษะสังคมและสังคมข้าม วัฒนธรรม การเป็นผู้สร้างหรือผู้ผลิต และความรับผิดชอบเชื่อถือได้ และภาวะผู้นำ และ ความรับผิดชอบ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการศึกษา พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตมีการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ บัณฑิต สาขาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ ในด้านคุณธรรม จริยธรรมมีระดับค่าเฉลี่ยสูง ที่สุด เพื่อให้เกิดเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนหลักสูตรควรวิเคราะห์ กิจกรรม หรือโครงการที่เป็น ส่วนหนึ่งในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้นักศึกษาในเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติใน การจัดการเรียนการสอน โครงการต่าง ๆ ให้นักศึกษาได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ ในด้าน

ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมีค่าเฉลี่ยที่ต่ำที่สุด รองลงมาเป็นด้านเป็นผู้สร้างนวัตกรรม ที่บัณฑิตมองเห็นโอกาสในการต่อยอด หรือสร้างคุณค่าให้กับตนเอง ครอบครัว องค์กร หรือสังคม ดังนั้นการพัฒนาหลักสูตรจึงควรมีโครงการ เตรียมความพร้อมของนักศึกษา โดย ให้ความสำคัญกับ “ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ” และ “การเป็นผู้สร้างนวัตกรรม” โดยหลักสูตรอาจมีการวางแผนโครงการ หรือกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาทั้ง 2 คุณลักษณะดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของทักษะด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญในการทำงานในอนาคต ตลอดจนกระตุ้นให้นักศึกษามีความมุ่งมั่นในการเรียนรู้เป็นผู้สร้างนวัตกรรมให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาและผู้ใช้บัณฑิตที่ได้บุคลากรที่มีองค์ความรู้และความสามารถตรงตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามความต้องการได้เป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง (References)

- คมเพชร ฉัตรศุภกุล. (2558). คุณลักษณะของผู้ให้คำปรึกษากลุ่มทางจิตวิทยาหน้า.
วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 7(1) (มกราคม – มิถุนายน). 24 – 28. บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ธนวรรธ ตั้งสินทรัพย์ศิริ. (2550). พฤติกรรมองค์การ. กรุงเทพมหานคร: บริษัทธนธัชการพิมพ์.
- บุญเชิด โสภณ. (2564). ความสำคัญของการวิจัย. คู่มือปฏิบัติการวิจัยเบื้องต้นสำหรับการวิจัย. สืบค้นเมื่อ 11 มกราคม 2564, จาก <https://statistic.cad.go.th/download/sim2.pdf>
- เบญจวรรณ บุญยะประพันธ์. (2558). การศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาผู้ให้การช่วยเหลือเพื่อน ในนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีปัจจัยบางประการแตกต่างกัน. วารสารวิชาการศิลปศาสตร์ประยุกต์. (2) กรกฎาคม – ธันวาคม. 65 -81.
- ริชาร์ด เนลสัน โจนส์. (2552). คู่มือให้คำปรึกษา และช่วยเหลือผู้อื่น. แปลโดย นวลศิริ เปาโรหิตย์และ เมธิ นินท์ภิญญชน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ปี่มีเดีย.
- รุ่งอรุณ อนุพันธ์สืบสาย, สุชีรา ภัทรายุทธวรรณ และเชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์. (2555). การติดตามผลบัณฑิตหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาจิตวิทยาคลินิก. วารสาร. จิตวิทยาคลินิก, 43(2), 6-18.
- วิจารณ์ พานิช (2556). การสร้างการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: ส. เจริญการพิมพ์.
- สมชาย เจริญอำนวยการสุข. (2557). สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว (สค). หนุนเพิ่มนักจิตวิทยาท้องถิ่น. สืบค้นเมื่อ 10 ธันวาคม 2563, จาก <http://www.thairath.co.th/content/470869>.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561. นนทบุรี: บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2564). ระบบประกันคุณภาพหลักสูตรสู่การพัฒนาผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา. สืบค้นเมื่อ 10 มกราคม 2564, จาก <http://qa.vru.ac.th/pdf/2561/7.%20DOE->

May%2014,%2020190%B9%83%E0%B8%8A%E0%B9%89%E0%B8%88
 %E0%B8%A3%E0%B8%B4%E0%B8%87%E0%B8%A8.%E0%B8%AA%E0
 %B8%B8%E0%B8%A7%E0%B8%B7%E0%B8%A1%E0%B8%A5.pdf

อติญาณ ศรีเกษตริน, รุ่งนภา จันทรา , ดารารวรรณ รองเมือง และคณะ (2560). การ
 พัฒนาศักยภาพของนักจิตวิทยา ในการดำเนินงานร่วมกับทีมหมอครอบครัวใน
 บริการระดับปฐมภูมิ. **วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุข
 ภาคใต้** ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม - สิงหาคม 2560 หน้า 15-27”

เอื้ออนุช ถนนวงษ์ และงามลย์ ผิวเหลือง. (2560). การสร้างแบบจำลองเชิงสาเหตุของ
 การพัฒนาภาวะทางอาชีพของนักจิตวิทยา. **วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม** ปี
 ที่ 16 ฉบับที่ 3 เดือนกันยายน – ธันวาคม 2 หน้า 126-134

American Psychological Association (APA). (2018). **APA Guidelines on Core
 Learning Goals for Master’s Degree Graduates in Psychology**. สืบค้น
 22 มีนาคม 2563, จาก <https://www.apa.org/about/policy/masters-goals-guidelines.pdf>.

Dick, W., Lou, C. & James, O. C. (2004). **The Systematic Design of Instruction**.
 5th ed. New York: Addison-Wesley. Hawkins, Peter; & Shohet Robin.
 (2005). *Supervision in The Helping Professions*. (2nd ed.). United
 kingdom: McGraw-Hill.

Kyllonen, P. C., Walters, A. M., & Kaufman, J. C. (2011). The role of
 noncognitive constructs and other background variables in graduate
 education. **ETS Research Report Series**, 2011(1), i-133.

Paiboon Suplom. (2012). Career Maturity Development By Group Career
 Counseling for Undergraduate Student in Burapha University. **Journal
 of Education and Social Development**, 8, P. 47-60.

ประสิทธิผลการบริหารจัดการลดอุบัติเหตุทางถนนของกลุ่มงาน

จราจรสถานีตำรวจนครบาลบางเขน

EFFECTIVENESS OF ROAD ACCIDENT REDUCTION MANAGEMENT OF BANG KHEN POLICE STATION TRAFFIC GROUP

อภิภพ กิจพฤกษ์¹ ราเชนทร์ นพณัฐวงศ์กร² ธนอมชาติ ชำนิราชกิจ³ เกษม มานะสาคร⁴
Aphiphop Kijpruek Rachen Noppanatwongsakorn Thanomchat chumnilajki
And Kasame manasakorn

Received: December 12, 2022 Revised: December 31, 2022

Accepted: February 2, 2023

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้วัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาประสิทธิผลการบริหารจัดการลดอุบัติเหตุทางถนนของกลุ่มงานจราจรสถานีตำรวจนครบาลบางเขน 2) เพื่อศึกษาแนวทางข้อเสนอแนะในการเพิ่มประสิทธิผลการบริหารจัดการลดอุบัติเหตุทางถนนของกลุ่มงานจราจร

¹ปริญญาโทสาขารัฐประศาสนศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ กรุงเทพมหานคร, Public Administration Faculty of Arts and Sciences Southeast Asia University Bangkok, E-mail: aonaphi7500@gmail.com

²คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ กรุงเทพมหานคร, Public Administration Faculty of Arts and Sciences Southeast Asia University Bangkok, E-mail: Rachenn@sau.ac.th

³คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ กรุงเทพมหานคร, Public Administration Faculty of Arts and Sciences Southeast Asia University Bangkok, E-mail: thanomchat7997@gmail.com

⁴คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ กรุงเทพมหานคร, Public Administration Faculty of Arts and Sciences Southeast Asia University Bangkok, E-mail: Kasornmana@gmail.com

สถานีตำรวจนครบาลบางเขน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนผู้ใช้รถใช้ถนนเขตบางเขน จำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล สามารถสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังนี้

ผลการวิจัย พบว่า 1) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 259 คน คิดเป็นร้อยละ 64.75 และเพศหญิง จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 32.25 อายุ 21 - 25 ปี จำนวน 150 คน มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 290 คน คิดเป็นร้อยละ 72.50 มีอาชีพรับจ้าง จำนวน 240 คน คิดเป็นร้อยละ 60 และมีอาชีพค้าขาย จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 5.00 ตามลำดับ 2) การจัดการสิ่งแวดล้อมโดยประสิทธิผลการบริหารจัดการลดอุบัติเหตุทางถนนของกลุ่มงานจราจรสถานีตำรวจนครบาลบางเขน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.78) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อยใน 3 อันดับแรกได้ ดังนี้ แผนและยุทธศาสตร์การป้องกันจราจร อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.80) รองลงมา คือ ด้านกำลังคน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.79) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านวัสดุอุปกรณ์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.75) ตามลำดับ 3) แนวทางในการเพิ่มการบริหารจัดการลดอุบัติเหตุทางถนนของกลุ่มงานจราจรสถานีตำรวจนครบาลบางเขน ควรมีแนวทาง 1) การจัดทำป้ายเครื่องหมายจราจรให้เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านความปลอดภัยทางถนน ถือเป็นปัจจัยเอื้อที่จำเป็นหรือเกื้อกูลต่อการลดความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ 1) มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลความปลอดภัยทางถนนและ 2) ด้านกำลังคนเข้าร่วมพิจารณาบุคลากรในหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ตามโครงการพัฒนาสถานีตำรวจเพื่อประชาชนจะต้องมีจิตสำนึกในการสร้างภาพพจน์ของสถานีตำรวจและเสียสละในการปฏิบัติงานมีการจัดอบรมกฎจราจรและฝึกสอนการขับขี่อย่างปลอดภัย

คำสำคัญ (Keywords) : ประสิทธิภาพ การบริหารจัดการ ลดอุบัติเหตุทางถนน

Abstract

The purposes of this study were: 1) To study the effectiveness of road accident reduction management of Bang Khen Police Station traffic group, and 2) To study the effectiveness of road accident reduction management of Bang

Khen Police Station traffic group. A sample group of 400 people was used in this study by using a questionnaire as a tool to collect the data.

The results of the research were as follows: 1) Most of the respondents were males, totaling of 250 people, representing a 62.5%, and the rest was 150 females, representing 37.50%. They were aged between 21-25 years old, with an educationa of lower than a bachelor degree level. The sample group of 240 people, representing 60.00%, were employees, 240 people, and 20 persons were traders, or 5.00 %, respectively. 2) The overall value of environmental management based on the effectiveness of road accident reduction management, Bang Khan Police Station traffic group was at a high level ($\bar{x}$ = 3.78). When considering each item, it was found that all items were at a high level starting from plans and strategies for preventing traffic ($\bar{x}$ = 3.80), then followed by manpower ($\bar{x}$ = 3.79), and the materials and equipment ($\bar{x}$ = 3.75), respectively. 3) The approaches to increase management and reduce road accidents of the Bang Khan Police Station traffic group included: 1) there should be guidelines for making road signs for officers working on road safety, 2) there should have a public relations upon road safety information, and 3) In terms of manpower, the personnel should be involved in performing duties.

Keywords : Effectiveness, management, road accident reduction

บทนำ (Introduction)

อุบัติเหตุจราจรทางบกเป็นปัญหาสำคัญของสังคมไทยที่ส่งผลกระทบต่อความสูญเสียทั้งต่อชีวิตและทรัพย์สิน ในแต่ละปีมีผู้ประสบภัยเนื่องจากอุบัติเหตุจราจรทางบกไม่ว่าจะเป็นรูปแบบการเสียชีวิต การบาดเจ็บหรือพิการเป็นจำนวนมาก ซึ่งผลกระทบดังกล่าวที่เกิดขึ้นย่อมส่งผลเสียต่อผู้ที่ประสบอุบัติเหตุอย่างแน่นอนไม่น้อย ดังนั้นปัญหาอุบัติเหตุจราจรทางบกจึงมีความสำคัญ การดำเนินการป้องกันอุบัติเหตุจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญอย่างยิ่ง ที่รัฐบาลควร จะเข้ามามีบทบาทโดยเฉพาะการกำหนดยุทธศาสตร์และมาตรการที่จะช่วยให้ความสูญเสียอัน

เนื่องมาจากอุบัติเหตุจราจรลดลงเพื่อลดความสูญเสียทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม (สถิติอุบัติเหตุจราจรทางบก, 2563)

ความสูญเสียอันเกิดจากอุบัติเหตุจราจรในประเทศไทยมีแนวโน้มสูงขึ้น โดยเฉพาะในช่วงเทศกาล เนื่องจากการเดินทางสัญจรมาก จากสภาวะการณ์ จึงได้มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างและระบบนโยบายด้านอุบัติเหตุจราจรมีการตั้งกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขึ้นในกระทรวงมหาดไทย และตั้งศูนย์อำนวยการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุทางจราจรเพื่อทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและมาตรการลดอุบัติเหตุจราจร และเป็นกลไกหลักในการผลักดันนโยบายนี้อย่างจริงจัง

โดยมุ่งมั่นที่จะลดการสูญเสียจากอุบัติเหตุจราจรอย่างเร่งด่วน ในช่วงเทศกาลอันเป็นช่วงที่มักมีอุบัติเหตุจราจรสูง จากการที่ยังมีจำนวนผู้เสียชีวิตและผู้บาดเจ็บมีได้ลดลงนั้น ทำให้รัฐบาลได้นำปัญหานี้เป็นวาระแห่งชาติที่ทุกฝ่ายต้องร่วมมือและดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยการจัดตั้งศูนย์อำนวยการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุทางจราจรช่วงเทศกาลปีใหม่ขึ้นที่กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เมื่อวันที่ 31 มกราคม 2546 โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นประธาน รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข เป็นรองประธาน ร่วมปฏิบัติการตลอด 24 ชั่วโมง กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงคมนาคม และศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนนของจังหวัดและอำเภอทั่วประเทศ มีการตั้งเป้าหมายผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุจราจรลงร้อยละ 20 กิจกรรมช่วงปีใหม่ทั้งหมด (สถิติอุบัติเหตุจราจรทางบก, 2563)

ศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนนมีเป้าหมายหลัก 4 ประการ คือ 1) ผู้ใช้จักรยานยนต์มีอัตราการบาดเจ็บและเสียชีวิตลดลง 2) ผู้ใช้รถใช้ถนนมีพฤติกรรมการใช้ถนนที่ดี 3) ถนนมีความปลอดภัยมากขึ้น และ 4) ยานพาหนะมีความปลอดภัยมากขึ้น และกำหนด 5 ยุทธศาสตร์ในการป้องกันอุบัติเหตุจราจร คือ 1) ยกระดับมาตรฐานถนน มาตรฐานยานยนต์และอุปกรณ์นิรภัย 2) การบังคับใช้กฎหมาย 3) การศึกษาและการมีส่วนร่วม 4) การจัดการภายหลังที่เกิดการบาดเจ็บ และ 5) การประเมินผลและการพัฒนาระบบสารสนเทศ

ภายหลังจากที่รัฐบาลได้ดำเนินการป้องกันอุบัติเหตุจราจรอย่างจริงจังเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในช่วงเทศกาลปีใหม่ และเทศกาล และได้กำหนดค่าประมาณการและเป้าหมายในการลดการบาดเจ็บและเสียชีวิตลงร้อยละ 10 จากปีที่ผ่านมา ถ้าพิจารณาในเชิงสถิติ (กรมป้องกันและ

บรรเทาสาธารณภัย) การประเมินผลการดำเนินการป้องกันอุบัติเหตุจราจรที่ผ่านมาถือว่าประสบความสำเร็จตามเป้าหมายโดยเฉพาะเทศกาลและปีใหม่มีผู้บาดเจ็บน้อยกว่าใน 2563 โดยในช่วงปีใหม่มีผู้บาดเจ็บลดลงกว่าปี 2563 คิดเป็นร้อยละ 66.58 คน และเสียชีวิตน้อยกว่าในปี 2563 คิดเป็นร้อยละ 23.36 ส่วนเทศกาลมีผู้บาดเจ็บลดลง คิดเป็นร้อยละ 55.26 และอัตราการเสียชีวิตลดลง คิดเป็นร้อยละ 20.18 (กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 2563)

โดยสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุมาจากการ เมาสุรา คิดเป็นร้อยละ 31.58 ขับรถเร็วเกินกำหนด คิดเป็นร้อยละ 23.44 การตัดหน้ากระชั้นชิด คิดเป็นร้อยละ 12.20 และจากสาเหตุอื่น ๆ เช่น มอเตอร์ไซด์ไม่ปลอดภัย ไม่มีใบขับขี่คิดเป็นร้อยละ 32.78 (ศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนน) ซึ่งสาเหตุที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุในทุก ๆ ปีที่ผ่านมาล้วนมาจากปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสภาพของการบังคับใช้กฎหมายทั้งสิ้น

จากเหตุผลดังกล่าวนโยบายการป้องกันอุบัติเหตุจราจรนั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องให้ความสำคัญกับยุทธศาสตร์การบังคับใช้กฎหมาย เนื่องจากการบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวดและจริงจังอย่างต่อเนื่อง ย่อมส่งผลให้สถิติการเกิดอุบัติเหตุและสถิติการเสียชีวิตและบาดเจ็บลดลง ดังนั้นการประเมินผลนโยบายป้องกันอุบัติเหตุจราจร ด้านการบังคับใช้กฎหมายจึงมีความสำคัญในการนำข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับจากการประเมินนี้ไปดำเนินการปรับปรุงและแก้ไขนโยบายการป้องกันอุบัติเหตุจราจร ด้านการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวให้มีความสมบูรณ์มากขึ้นและทำให้การบังคับใช้กฎหมายเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้ที่เกี่ยวข้องทุกส่วน เพราะหากการบังคับใช้กฎหมายประสบผลสำเร็จ การป้องกันอุบัติเหตุจราจรก็จะประสบผลสำเร็จไปด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการบริหารจัดการลดอุบัติเหตุทางถนนของกลุ่มงานจราจรสถานีตำรวจนครบาลบางเขน
2. เพื่อศึกษาแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการลดอุบัติเหตุทางถนนของกลุ่มงานจราจรสถานีตำรวจนครบาลบางเขน

สมมติฐานการวิจัย

1. เพศต่างกันส่งผลให้ประสิทธิภาพการบริหารจัดการลดอุบัติเหตุทางถนนของกลุ่มงานจราจรสถานีตำรวจนครบาลบางเขนที่แตกต่างกัน

2. อายุต่างกันส่งผลให้ประสิทธิผลการบริหารจัดการอุบัติเหตุทางถนนของกลุ่มงานจราจรสถานีตำรวจนครบาลบางเขนที่แตกต่างกัน
3. ระดับการศึกษาต่างกันส่งผลให้ประสิทธิผลการบริหารจัดการอุบัติเหตุทางถนนของกลุ่มงานจราจรสถานีตำรวจนครบาลบางเขนที่แตกต่างกัน
4. อาชีพต่างกันส่งผลให้ประสิทธิผลการบริหารจัดการอุบัติเหตุทางถนนของกลุ่มงานจราจรสถานีตำรวจนครบาลบางเขนที่แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยเรื่องประสิทธิผลการบริหารจัดการอุบัติเหตุทางถนนของกลุ่มงานจราจรสถานีตำรวจนครบาลบางเขน มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เก็บข้อมูลครั้งเดียวนำมาวิเคราะห์ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนผู้ใช้รถใช้ถนนเขตบางเขน จำนวน 186,200 คน (ข้อมูลสำนักงานทะเบียนเขตบางเขน, 2564)

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนผู้ใช้รถใช้ถนนเขตบางเขน จำนวน 186,200 คน โดยนำมากำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครซีและมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 400 คน

3. เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 1 ชุด คือ แบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากการศึกษา ทฤษฎี แนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อคำถามได้ครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา โดยแบ่งเนื้อหาและโครงสร้างของแบบสอบถามเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารจัดการอุบัติเหตุทางถนนของกลุ่มงานจราจรสถานีตำรวจนครบาลบางเขน แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านงบประมาณ

2. ด้านกำลังคน
3. ด้านวัสดุอุปกรณ์
4. แผนและยุทธศาสตร์การป้องกันจราจร

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

4. ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เก็บข้อมูลครั้งเดียวนำมาวิเคราะห์ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

5. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคล เป็นการรายงานผลข้อมูลเกี่ยวกับคำตอบแต่ละข้อ โดยการแสดงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ของคำถามแต่ละข้อ

2. ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารจัดการอุบัติเหตุทางถนนของกลุ่มงานจราจร สถานีตำรวจนครบาลบางเขน เป็นการรายงานผลข้อมูลเกี่ยวกับค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย (Research Results)

วัตถุประสงค์ของการศึกษาข้อที่ 1 เพื่อศึกษาประสิทธิผลการบริหารจัดการอุบัติเหตุทางถนนของกลุ่มงานจราจรสถานีตำรวจนครบาลบางเขน ตัวแปรต้นตามกรอบแนวคิดของการวิจัย จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า 1. สถานภาพส่วนบุคคลผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 250 คน คิดเป็นร้อยละ 62.50 และเพศหญิง จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุ 21 - 25 ปี จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50 รองลงมาคืออายุระหว่าง 26 - 30 ปี จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 25 และมีอายุมากกว่า 40 ปี จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 7.50 ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 290 คน คิดเป็นร้อยละ 72.50 รองลงมา ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 20 และระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 7.50 อาชีพ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง จำนวน 240 คน คิดเป็นร้อยละ 60 รองลงมา คือ บริษัทเอกชน จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 16.25 และมีอาชีพค้าขาย จำนวน 20 คนคิดเป็น

ร้อยละ 5 ส่วนตัวแปรตามตามกรอบแนวคิดของการวิจัย จากการวิเคราะห์ข้อมูลประสิทธิผลการบริหารจัดการอุบัติเหตุทางถนนของกลุ่มงานจราจรสถานีตำรวจนครบาลบางเขน โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.78$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อเรียงลำดับจากมากไปน้อยใน 3 อันดับแรกได้ ดังนี้ แผนและยุทธศาสตร์การป้องกันอุบัติเหตุจราจร อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.80$) รองลงมา คือ ด้านกำลังคน ($\bar{x} = 3.79$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ($\bar{x} = 3.75$) ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ของการศึกษาข้อที่ 2 เพื่อศึกษาแนวทางในการเพิ่มประสิทธิผลการบริหารจัดการอุบัติเหตุทางถนนของกลุ่มงานจราจร สถานีตำรวจนครบาลบางเขน จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า แนวทางในการเพิ่มการบริหารจัดการอุบัติเหตุทางถนนของกลุ่มงานจราจรสถานีตำรวจนครบาลบางเขน มีดังนี้

1. ควรมีแนวทางการจัดทำป้ายเครื่องหมายจราจรให้เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านความปลอดภัยทางถนน ถือเป็นปัจจัยเอื้อที่จำเป็นหรือเกื้อกูลต่อการลดความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลความปลอดภัยทางถนน

2. ด้านกำลังคนเข้าควรพิจารณาบุคลากรในหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ตามโครงการพัฒนาสถานีตำรวจเพื่อประชาชนจะต้องมีจิตสำนึกในการสร้างภาพพจน์ของสถานีตำรวจและเสียสละในการปฏิบัติงานมีการจัดอบรมกฎจราจรและฝึกสอนการขับขี่อย่างปลอดภัย

อภิปรายผล (Research Discussion)

การศึกษาเรื่องประสิทธิผลการบริหารจัดการอุบัติเหตุทางถนนของกลุ่มงานจราจร สถานีตำรวจนครบาลบางเขน สามารถนำเนื้อหาทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านงบประมาณ ด้านกำลังคน ด้านวัสดุอุปกรณ์ และแผนยุทธศาสตร์การป้องกันอุบัติเหตุจราจร มาสรุปและอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ด้านงบประมาณ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ พบว่า มีมาตรการบังคับใช้กฎหมายมีการจัดทำรายงานการเงินอย่างเป็นระบบและตรวจสอบได้และมีงบประมาณที่ได้รับมีความเหมาะสมกับงานที่รับผิดชอบ ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของกฤษณา คงรัตน์ (2551) ได้ศึกษาการใช้การจัดการภาครัฐแนวใหม่ ในการจัดการงาน

ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาล เขตการศึกษา 7 พบว่า การใช้การจัดการภาครัฐแนวใหม่ ในการจัดการงานของผู้บริหารการศึกษาสังกัดเทศบาล เขตการศึกษา 7 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านได้แก่ การสร้างการบริการที่มีคุณภาพแก่ประชาชน การสนับสนุนการพัฒนาบุคลากร การให้ความสำคัญกับผลการปฏิบัติงาน การปรับเปลี่ยน กระบวนการและวิธีการทำงาน การเสริมสร้างวินัยการใช้จ่ายงบประมาณ อยู่ในระดับมาก ผลการ เปรียบเทียบการจัดการงานของผู้บริหาร การศึกษาสังกัดเทศบาลเขตการศึกษา 7 จำแนกตามวุฒิ การศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผลการเปรียบเทียบการใช้ การจัดการภาครัฐแนวใหม่ในการจัดการงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเขต 7 จำแนกตาม ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่ผู้บริหารได้ปฏิบัติงานมา ผลการเปรียบเทียบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ด้านกำลังคน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ พบว่า มีการฝึกอบรมให้ความรู้แก่ตำรวจในการปฏิบัติงาน และตำรวจมีจำนวนเพียงพอในการตั้งด่านตรวจ ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของวรมิตร เพ็ชรสิงห์ (2551) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ปัญหาและอุปสรรคการปฏิบัติตาม การจัดการภาครัฐแนวใหม่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในทัศนคติของพนักงานส่วนตำบลในอำเภอ นาหวี จังหวัดสงขลา พบว่า การปฏิบัติตาม การจัดการภาครัฐแนวใหม่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในทัศนคติของพนักงานส่วนตำบลใน อำเภอนาหวี จังหวัดสงขลาในภาพรวม อยู่ในระดับ มาก โดยมีด้านการสนับสนุนการพัฒนาบุคลากร ด้านการให้ความสำคัญกับผลการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการปรับเปลี่ยน กระบวนการและวิธีการทำงาน ด้านการเสริมสร้างวินัยการ ใช้จ่ายงบประมาณ อยู่ในระดับปานกลาง ระดับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตาม การจัดการ ภาครัฐแนวใหม่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในทัศนคติของพนักงานส่วนตำบลในภาพรวม พบว่าส่วนใหญ่พนักงานส่วน ตำบล เห็นว่าการปฏิบัติตาม การจัดการภาครัฐแนวใหม่ขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น มี ปัญหาและอุปสรรคระดับกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีปัญหาและ อุปสรรคในการปฏิบัติตามหลักความรับผิดชอบ มากที่สุด รองลงมาเป็นหลักความโปร่งใส หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักการมีส่วนร่วม และหลักที่เห็นว่าเป็นปัญหาและอุปสรรคที่น้อยที่สุด คือหลักความคุ้มค่า พนักงานส่วนตำบลที่ทำงานในขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล ระยะเวลาก่อตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล และทำเลที่ตั้ง ขององค์การบริหารส่วนตำบลต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการ

ปฏิบัติตาม การจัดการภาครัฐแนวใหม่ขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกัน ข้อเสนอแนะ ได้แก่ ควร กระตือรือร้นและเอาใจใส่ต่อการพัฒนาความเจริญของท้องถิ่น และปฏิบัติตามที่สัญญาไว้กับ ประชาชน

3. ด้านวัสดุอุปกรณ์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ พบว่า มีเครื่องมือที่ใช้ในการตั้งด่านตรวจมีความเหมาะสม เครื่องมือที่ใช้ในการตั้งด่านตรวจมีเพียงพอ และเครื่องมือที่ใช้ในการตั้งด่านตรวจมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของเรืองดาว ทเวชาติ (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง กระบวนทัศน์ใหม่ในการบริหารจัดการสหกรณ์การเกษตรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ผลการวิจัย พบว่า กระบวนทัศน์เดิมของการบริหารจัดการสหกรณ์โดยใช้กฎ ระเบียบ ข้อบังคับแบบระบบราชการของสหกรณ์ มีความสำคัญต่อการบริหารจัดการสหกรณ์ ซึ่งเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดความไม่สอดคล้อง ไม่คล่องตัว และมีความไม่โปร่งใสในการบริหารจัดการสหกรณ์ ลักษณะการบริหารจัดการของไตรภาคี สหกรณ์ ยังขาดการบูรณาการไปในทิศทางเดียวกันเนื่องจากมีข้อจำกัดด้านความรู้ ความเข้าใจ ในบทบาทหน้าที่ รวมทั้งความสามารถและทักษะในการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับสถานการณ์ ปัจจุบัน ซึ่งเป็นสาเหตุให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชันได้ง่าย และกระบวนทัศน์ใหม่ในการบริหารจัดการ สหกรณ์การเกษตรประกอบด้วย 1) การบริหารจัดการควมมีระบบตรวจสอบ และถ่วงดุลที่มีคุณภาพ และมาตรฐาน 2) สนับสนุนการใช้ธรรมาภิบาลประมวลจริยธรรมเพื่อจัดการทุจริต คอร์รัปชัน 3) ควรปรับแนวคิดพัฒนาข้อมูลการประสานงานการมีส่วนร่วม เพื่อแสวงหาต้นทุนผลประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ และเอื้อประโยชน์แก่สมาชิก 4) เสริมสร้างองค์ความรู้ที่ทันสมัยต่อการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง 5) มุ่งแสวงหาทีมงานที่มีความรู้ความสามารถสูงเพื่อช่วยให้ สหกรณ์การเกษตรมีต้นทุนการดำเนินงานต่ำ แต่มีประสิทธิภาพผลการบริหารจัดการที่สูงขึ้น

4. แผนและยุทธศาสตร์การป้องกันอุบัติเหตุจราจร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ พบว่า ยุทธศาสตร์การบังคับใช้กฎหมายในการป้องกันอุบัติเหตุจราจรที่มีอยู่ครอบคลุมและสามารถช่วยป้องกันอุบัติเหตุในพื้นที่ได้ และมียุทธศาสตร์การบังคับใช้กฎหมายในการป้องกันอุบัติเหตุจราจรมีความสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการของตำรวจที่มีการดำเนินการอยู่ในการลดอุบัติเหตุ ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของเรืองดาว ทเวชาติ (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง กระบวนทัศน์ใหม่ในการบริหารจัดการ สหกรณ์การเกษตรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ผลการวิจัย พบว่า กระบวนทัศน์เดิมของการบริหาร

จัดการสหกรณ์โดยใช้กฎ ระเบียบ ข้อบังคับแบบระบบราชการของสหกรณ์ มีความสำคัญต่อการบริหารจัดการสหกรณ์ ซึ่งเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดความไม่สอดคล้อง ไม่คล่องตัว และมีความไม่โปร่งใสในการบริหารจัดการสหกรณ์ ลักษณะการบริหารจัดการของไตรภาคี สหกรณ์ ยังขาดการบูรณาการไปในทิศทางเดียวกันเนื่องจากมีข้อจำกัดด้านความรู้ ความเข้าใจ ในบทบาทหน้าที่ รวมทั้งความสามารถและทักษะในการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับสถานการณ์ ปัจจุบันซึ่งเป็นสาเหตุให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชันได้ง่าย และกระบวนการทัศน์ใหม่ในการบริหารจัดการสหกรณ์การเกษตรประกอบด้วย 1) การบริหารจัดการควมมีระบบตรวจสอบและถ่วงดุลที่มีคุณภาพและมาตรฐาน 2) สนับสนุนการใช้ธรรมาภิบาลประมวลจริยธรรมเพื่อจัดการทุจริตคอร์รัปชัน 3) ควรปรับแนวคิดพัฒนาข้อมูลการประสานงาน การมีส่วนร่วม เพื่อแสวงหาต้นทุนผลประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ และเอื้อประโยชน์แก่สมาชิก 4) เสริมสร้างองค์ความรู้ที่ทันสมัยต่อการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง 5) มุ่งแสวงหาทีมงานที่มีความรู้ความสามารถสูงเพื่อช่วยให้สหกรณ์การเกษตรมีต้นทุนการดำเนินงานต่ำแต่มีประสิทธิภาพบริหารจัดการที่สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะนำไปใช้

1) ด้านบริการควรมีแนวทางการจัดทำป้ายเครื่องหมายจราจรให้เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านความปลอดภัยทางถนน ถือเป็นปัจจัยเอื้อที่จำเป็นหรือเกื้อกูลต่อการลดความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลความปลอดภัยทางถนน

2) ด้านกำลังคนเข้าควรพิจารณาบุคลากรในหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานที่ตามโครงการพัฒนาสถานีตำรวจเพื่อประชาชนจะต้องมีจิตสำนึกในการสร้างภาพพจน์ของสถานีตำรวจและเสียสละในการปฏิบัติงานมีการจัดอบรมกฎจราจรและฝึกสอนการขับขี่อย่างปลอดภัย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาการทำวิจัยประสิทธิผลการบริหารจัดการลดอุบัติเหตุทางถนนของกลุ่มงานจราจรสถานีตำรวจนครบาลบางเขนในพื้นที่ใกล้เคียง

2) ควรศึกษาถึงปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลให้เกิดความสำเร็จต่อนโยบายการป้องกันอุบัติเหตุจราจร

3) ควรศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพการบริหารจัดการอุบัติเหตุทางถนนของกลุ่มงาน
จราจรแต่ละแห่ง เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานให้ดีและมีความสมบูรณ์
แบบยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- กนกวรรณ ศรีจินไทย. (2563). **มาตรการทางกฎหมายเพื่อคุ้มครองผู้ประกอบการขนส่งที่ใช้ในการขนส่ง : ศึกษาเฉพาะกรณีความรับผิดชอบของผู้ประกอบการขนส่ง.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กฤษณา คงรัตน์. (2551). **การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลเขตการศึกษา 7. การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์. มหาวิทยาลัยนเรศวร พิษณุโลก.**
- เดชา ฤทธิเนติธรรม. (2563). **ปัญหาการให้สินบนนำจับในคดีอาญา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
- ปิยะ เหลี่ยมสมบัติ. (2534). **การระวังป้องกันอุบัติเหตุ. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.**
- พรสุข หุ่นรินทร์. (2534). **การพัฒนาหลักสูตรสุขศึกษา. กรุงเทพฯ : เอ็กซ์เพรสมีเดีย.**
- เรืองดาว ทวะชาลี. (2556). **รูปแบบของการประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการภาครัฐ.ขอนแก่น : วิทยาเขตขอนแก่น.**
- วรมิตร เพ็ชรสิงห์. (2551). **ปัญหาและอุปสรรคการปฏิบัติตามการจัดการภาครัฐแนวใหม่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในทัศนคติของพนักงานส่วนตำบลในอำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา.วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์. มหาวิทยาลัยบูรพา ชลบุรี.**
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2563). **สถิติอุบัติเหตุจราจรทางบก. กรุงเทพฯ.**
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2546). **แนวดำเนินการของสถานศึกษาเพื่อจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์พัฒนาคุณภาพภายในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.**
- สำนักงานเขตบางเขน. (2564). **งานทะเบียน. กรุงเทพฯ : สำนักงานเขตบางเขน.**
- เสกสิริธำ กิจเจริญ. (2550). **การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอนในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี เขตเหนือ. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.**
- ศิริชัย กาญจนาวาสี. (2545). **ทฤษฎีการประเมิน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
- Bovee & Others. (1993). **Management.** New York : Mc Graw – Hill.
- Cronbach. L. J. (1963). **Educational Psychology.** New York : Harcourt Brace And World,

Inc.

Dale Ernest (1968). **Management : Theory and Practice**. McGraw-Hill Book Company, New York.

ปัจจัยความต้องการเพิ่มความรู้ในการปฏิบัติงานของข้าราชการ ตำรวจทางหลวงกองกำกับการ 8

FACTORS THAT NEED TO INCREASE KNOWLEDGE IN THE OPERATION OF HIGHWAY POLICE OFFICERS, SUPERVISION DIVISION 8

ทศพร สงค์ประเทศ¹ ราเชนทร์ นพณัฐวงศ์² ธนอมชาติ ชำนิราชกิจ³ เกษม มานะสาคร⁴
Tosaporn Songpratet, Rachen Noppanatwongsakorn, Thanomchat chumnilajki
and Kasame manasakorn

Received: December 12, 2022 Revised: December 31, 2022

Accepted: February 2, 2023

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้วัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาระดับปัจจัยความต้องการเพิ่มความรู้ในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจทางหลวงกองกำกับการ 8 (2) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขความต้องการเพิ่มความรู้ในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจทางหลวงกองกำกับการ 8 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ข้าราชการตำรวจทางหลวงกองกำกับการ 8

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขารัฐประศาสนศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ Public Administration Faculty of Arts and Sciences Southeast Asia University, E-mail: Max.tsp.spt@gmail.com

² สาขารัฐประศาสนศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ Public Administration Faculty of Arts and Sciences Southeast Asia University, E-mail: Rachenn@sau.ac.th

³ สาขารัฐประศาสนศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ Public Administration Faculty of Arts and Sciences Southeast Asia University, E-mail: thanomchat7997@gmail.com

⁴ สาขารัฐประศาสนศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ Public Administration Faculty of Arts and Sciences Southeast Asia University, E-mail: Kasornmana@gmail.com

จำนวน 250 นาย โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บ สามารถสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังนี้

ผลการวิจัย พบว่า (1) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 179 นาย คิดเป็นร้อยละ 71.60 เป็นเพศหญิง จำนวน 71 นาย คิดเป็นร้อยละ 28.40 มีอายุอยู่ระหว่าง 36 - 45 ปี จำนวน 150 นาย คิดเป็นร้อยละ 31.88 ส่วนใหญ่มีสมรสแล้ว จำนวน 160 นาย คิดเป็นร้อยละ 71.01 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 150 นาย คิดเป็นร้อยละ 55.07 มีรายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง 10,000 – 15,000 บาท จำนวน 150 นาย คิดเป็นร้อยละ 47.83 และมีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปี ขึ้นไป จำนวน 25 นาย คิดเป็นร้อยละ 36.23 ตามลำดับ (2) ปัจจัยความต้องการเพิ่มความรู้ในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจทางหลวงกองกำกับการ 8 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ รองลงมาได้แก่ ความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความสำเร็จในการทำงานอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน 3) ปัญหาและอุปสรรคและแนวทางในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจทางหลวงกองกำกับการ 8 ควรส่งเสริมแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ มาปรับใช้ในการทำงานเสมอ สามารถที่จะทำให้อีกผู้น้อยยอมรับในการทำงาน และสามารถทำงานให้เสร็จตามเวลาที่ผู้บังคับบัญชากำหนดตามเป้าหมาย และมีความเชื่อมั่นผลงานมีความถูกต้องแม่นยำและได้มาตรฐาน สามารถนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาปรับใช้ในการทำงาน และแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ มาปรับใช้ในการทำงานเสมอ

คำสำคัญ : ความต้องการเพิ่มความรู้การปฏิบัติงาน ข้าราชการตำรวจ ตำรวจทางหลวง กองกำกับการ 8

Abstract

The objectives of this study were (1) to study the level of factors of need to increase knowledge in the operation of the Highway Patrol Police Division 8; (2) to study the problems, obstacles and solutions to the need to increase knowledge in the operation of the The population of the Highway Patrol Division 8, including 250 Mr. of the Highway Patrol Police Division 8, using questionnaires as a collecting tool, were able to summarize the results, discuss the results and make recommendations as follows:

The results of the research found that (1) Most of the respondents were male, 179 people representing 71.60 percent, 71 were female, representing 28.40 Mr. aged between 36 - 45 years, 150 Mr. representing 31.88 percent. Most of them are married, 160 Mr., representing 71.01%, have a bachelor's degree, 150 Mr., representing a hundred 55.07, have monthly income between 10,000 - 15,000 baht, 150 Mr. representing a percentage. 47.83 and have more than 10 years of work experience of 25 Mr., representing 36.23%, respectively. (2) The overall demand factor for knowledge enhancement in the operation of the Highway Patrol Police Department 8 was at a high level ($\mu = 3.76$) When considering each aspect, it was found that all aspects were at a high level. The highest mean is the nature of the work performed followed by advancement in the job position and the lowest mean is that the success at work is at the same high level. (3) Problems and obstacles and guidelines for the operation of the Highway Patrol Police Department 8 should always be encouraged to seek new knowledge and apply in their work. able to make others accept the work and can complete tasks in the time specified by the supervisor according to the target and have confidence that the work is accurate, accurate and standard can apply modern technology to work and always seek new knowledge to apply to work.

Keywords : Need to increase operational knowledge Police officers Highway Patrol Division 8

บทนำ

กระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลกระทบทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และการเมืองของประเทศอย่างรวดเร็ว มีผลทำให้ องค์การต่าง ๆ ต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการมุ่งเน้นที่จะสร้างทุนมนุษย์(Human Capital Building) และการจัดการความรู้ (Knowledge Management)เพื่อสร้างความได้เปรียบในการเป็นผู้นำการปรับตัวให้ทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลงองค์การต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องหากกลยุทธ์ในการดำเนินงานที่จะสามารถทำให้

องค์การได้เปรียบคู่แข่งขันซึ่งองค์การในปัจจุบันได้พยายามแสวงหาสมรรถนะหลักขององค์การ (organizational core competency) ที่ต้องอาศัยเทคโนโลยีที่ทันสมัย กระบวนการบริหารงาน และกระบวนการผลิตที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลากรที่มีศักยภาพ ทำให้องค์การสามารถขับเคลื่อนได้ตามเป้าหมายและประสบความสำเร็จ

ทรัพยากรมนุษย์ (Human resources) เป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญ ที่สุดอย่างหนึ่งขององค์การที่จะต้องได้รับการจัดการและนำไปใช้อย่างมีคุณค่าเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นหน้าที่หลักสำคัญ อย่างหนึ่งของการบริหารงานบุคคลในสภาพเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบันองค์กรต่าง ๆ จำเป็นที่จะต้องปรับตัวเพื่อเผชิญกับการแข่งขันที่ทวีความรุนแรงขึ้นเพื่อความอยู่รอดและความเจริญก้าวหน้ามั่นคงขององค์กร ซึ่งเป็นสิ่งที่ทุกองค์กรต่างก็ต้องการในการวางแผนการปรับตัวและการพัฒนาองค์กรนั้น แนวคิดด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human resource development) นับเป็นยุทธศาสตร์สำคัญที่สุดประการหนึ่งในการสร้างความก้าวหน้าที่ยั่งยืนและมีความสำคัญอย่างต่อเนื่องในฐานะที่เป็นภารกิจสำคัญ ในการจัดการทรัพยากรมนุษย์ซึ่งกระแสของการแข่งขัน ในสภาพเศรษฐกิจและสังคม ฉะนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องมีการปรับตัวเพื่อเตรียมพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงที่กำลังเกิดขึ้นในขณะนี้ซึ่งนอกจากจะต้องมีการปรับตัวในเรื่องของระบบการบริหารงานที่จะต้องเน้นเชิงธุรกิจมากยิ่งขึ้นแล้ว ทรัพยากรบุคคลขององค์กรก็ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญ ซึ่งจะต้องมีการปรับปรุงให้มีคุณภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงดังนั้นองค์กรส่วนใหญ่หันมาพิจารณาการเพิ่มผลผลิต โดยมุ่งเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีศักยภาพ และประสิทธิภาพในการทำงานที่สูงขึ้น

การพัฒนาศักยภาพของบุคลากร จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการขับเคลื่อนองค์กรในทศวรรษที่ 21 เพราะบุคลากรถือเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดในการบริหารงานองค์กรหรือหน่วยงานใด ๆ ก็ตามจะปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายได้ย่อมขึ้นอยู่กับคุณภาพและศักยภาพของบุคลากร จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาบุคลากรโดยการเพิ่มศักยภาพที่จำเป็นในด้านความรู้ ความสามารถ และสร้างทักษะในการปฏิบัติงาน ตลอดจนการสร้างแรงกระตุ้นให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มศักยภาพ

ตำรวจทางหลวงกองกำกับการ 8 มีการพัฒนาด้านกำลังพลของหน่วยงาน คือ ความต้องการพัฒนาตนเองในด้านความสำเร็จในการทำงาน ด้านการได้รับความยอมรับนับถือ ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ด้านความรับผิดชอบในงาน และความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของการบริหาร เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร เพราะบุคลากรเป็นทรัพยากรทางการบริหารที่สำคัญที่สุดซึ่งจะส่งผลต่อทรัพยากรอื่น สามารถขับเคลื่อนและผลักดันภารกิจตามอำนาจหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล บรรลุตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายที่ตั้งไว้

จากที่มาและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาปัจจัยความต้องการเพิ่มความรู้ในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจทางหลวงกองกำกับการ 8 โดยนำผลการศึกษาที่ได้ไปปรับปรุงและใช้เป็นแนวทางในการเพิ่มความรู้ของบุคลากรต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาปัจจัยความต้องการเพิ่มความรู้ในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจทางหลวงกองกำกับการ 8
2. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขความต้องการเพิ่มความรู้ในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจทางหลวงกองกำกับการ 8

สมมติฐานการวิจัย

1. เพศต่างกันส่งผลให้เกิดความต้องการเพิ่มความรู้ในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจทางหลวงกองกำกับการ 8 ต่างกัน
2. อายุต่างกันส่งผลให้เกิดความต้องการเพิ่มความรู้ในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจทางหลวงกองกำกับการ 8 ต่างกัน
3. สถานภาพต่างกันส่งผลให้เกิดความต้องการเพิ่มความรู้ในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจทางหลวงกองกำกับการ 8 ต่างกัน
4. ระดับการศึกษาต่างกันส่งผลให้เกิดความต้องการเพิ่มความรู้ในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจทางหลวงกองกำกับการ 8 ต่างกัน
5. ประสบการณ์ในการทำงานต่างกันส่งผลให้เกิดความต้องการเพิ่มความรู้ในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจทางหลวงกองกำกับการ 8 ต่างกัน

6. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันส่งผลให้เกิดความต้องการเพิ่มความรู้ในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจทางหลวงกองกำกับการ 8 ต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เก็บข้อมูลครั้งเดียวนำมาวิเคราะห์ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ข้าราชการตำรวจทางหลวงกองกำกับการ 8 จำนวน 250 นาย จำแนกได้ดังนี้

ลำดับ	แผนก / ฝ่าย	ประชากร
1	ฝ่ายอำนวยการกองกำกับการ 8	จำนวน 120 นาย
2	ฝ่ายถวายความปลอดภัยกองกำกับการ 8	จำนวน 130 นาย
รวมทั้งสิ้น		จำนวน 250 นาย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 1 ชุด คือ แบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากการศึกษา ทฤษฎี แนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อคำถามได้ครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา โดยแบ่งเนื้อหาและโครงสร้างของแบบสอบถามเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยความต้องการเพิ่มความรู้ในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจทางหลวงกองกำกับการ 8 แบ่งออกเป็น 5 ด้านดังนี้

1. ด้านการฝึกอบรม
2. ด้านการเรียนรู้ด้วยตนเอง
3. ด้านบุคลิกภาพ

4. ด้านทักษะความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน

5. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ ปัญหาและอุปสรรคและแนวทางในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจทางหลวงกองกำกับการ 8

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมนำมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ และทำการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยใช้สถิติบรรยาย (Descriptive Statistics) เพื่อหาค่าสถิติพื้นฐาน ดังนี้

1. ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคล เป็นการรายงานผลข้อมูลเกี่ยวกับคำตอบในแต่ละข้อ โดยการแสดงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ของคำถามแต่ละข้อ

2. ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยความต้องการเพิ่มความรู้ในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจทางหลวงกองกำกับการ 8 เป็นการรายงานผลข้อมูลเกี่ยวกับค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 179 นาย คิดเป็นร้อยละ 71.60 เป็นเพศหญิง จำนวน 71 นาย คิดเป็นร้อยละ 28.40 มีอายุอยู่ระหว่าง 36 - 45 ปี จำนวน 150 นาย คิดเป็นร้อยละ 31.88 ส่วนใหญ่สมรสแล้ว จำนวน 160 นาย คิดเป็นร้อยละ 71.01 มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 150 นาย คิดเป็นร้อยละ 55.07 มีรายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง 10,000 – 15,000 บาท จำนวน 150 นาย คิดเป็นร้อยละ 47.83 และมีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปี ขึ้นไป จำนวน 25 นาย คิดเป็นร้อยละ 36.23

2. ปัจจัยความต้องการเพิ่มความรู้ในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจทางหลวงกองกำกับการ 8 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\mu=3.76$) เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\mu = 3.94$) รองลงมาได้แก่ ความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\mu=3.93$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความสำเร็จในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\mu=3.90$)

อภิปรายผล (Research Discussion)

จากการศึกษาความคิดเห็นต่อการปัจจัยความต้องการเพิ่มความรู้ในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจทางหลวงกองกำกับการ 8 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของราชัน พรณรัชชา (2549 บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน บริษัท ยู.อาร์.เคมีคอล จำกัด และผลการศึกษายังสอดคล้องกับผลการศึกษาของของสายัณห์ แยมจิต (2551 บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานปฏิบัติการบริษัท เอเซีย มาร์ติน เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) โดยด้านที่กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับที่มากกว่าด้านอื่น ๆ คือ ด้านบุคคล รองลงมาคือด้านลักษณะของเนื้อหา และ ด้านการจัดการ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญในการส่งผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานเท่าเทียมกัน ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นปัจจัยความต้องการเพิ่มความรู้ในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจทางหลวงกองกำกับการ 8 ด้านบุคคลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณารายประเด็นคำถาม พบว่า การที่พนักงานมีโอกาที่จะได้รับการเลื่อนตำแหน่งเหมาะสมกับ ความสามารถเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากกว่าประเด็นอื่น ๆ รองลงมาคือ การที่พนักงานสามารถถ่ายทอดประสบการณ์ ความชำนาญการ ปฏิบัติงานแก่เพื่อนร่วมงานได้อย่างชัดเจน ส่วนเรื่องที่มีผู้บังคับบัญชามีการส่งเสริมให้พนักงานมีโอกาพัฒนาตนเองนั้นกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยกว่าประเด็นอื่น ๆ ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นปัจจัยความต้องการเพิ่มความรู้ในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจทางหลวงกองกำกับการ 8 ด้านลักษณะของเนื้อหาโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายประเด็นคำถาม พบว่า การได้รับการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ และพัฒนาทักษะการทำงานเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อปัจจัยความต้องการเพิ่มความรู้ในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจทางหลวงกองกำกับการ 8 เพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากกว่าประเด็นอื่น ๆ รองลงมาคือความทันสมัยของเครื่องจักร และอุปกรณ์ที่ใช้ทำงาน

ส่วนเรื่องความเหมาะสมของเวลาหยุดพักระหว่างการทำงานนั้นกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยกว่าประเด็นอื่น ๆ ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นปัจจัยความต้องการเพิ่มความรู้ในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจทางหลวงกองกำกับการ 8 ด้านการจัดการโดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณา

รายประเด็นคำถาม พบว่า เพื่อนร่วมงานมีส่วนให้กำลังใจในการปฏิบัติงานเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อปัจจัยความต้องการเพิ่มความรู้ในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจทางหลวงกองกำกับการ 8 การเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากกว่าประเด็นอื่น ๆ รองลงมาคือพนักงานได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมงานด้วยกัน ส่วนเรื่องเทศบาลตำบลมีความมั่นคง มีการพัฒนาความก้าวหน้าอยู่เสมอฉะนั้นว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยกว่าประเด็นอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะ (Research Suggestions)

ควรส่งเสริมแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ มาปรับใช้ในการทำงานเสมอ สามารถที่จะทำให้ผู้อื่นยอมรับในการทำงาน และสามารถทำงานให้เสร็จตามเวลาที่ผู้บังคับบัญชากำหนดตามเป้าหมายให้ความความเชื่อมั่นผลงานมีความถูกต้องแม่นยำและได้มาตรฐาน สามารถนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาปรับใช้ในการทำงาน และแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ มาปรับใช้ในการทำงานเสมอ

1) ควรศึกษาเรื่องการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจทางหลวงกองกำกับการ 8 ควรศึกษาเปรียบเทียบกับกรปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจทางหลวงอื่น ๆ นำผลการศึกษามาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2) ควรศึกษาเกี่ยวกับตำรวจทางหลวง กองกำกับการ นำผลการศึกษามาใช้ในการปรับปรุงการให้บริการมีประสิทธิภาพมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- กฤษฎี อุทัยรัตน์. (2545). **คัมภีร์หวับริหาร ยอดคน ยอดบริหาร**. กรุงเทพมหานคร:สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทยญี่ปุ่น).
- กอร์ปเชษฐ ยัคคานนท์. (2533). **จิตวิทยาการบริหารและการปกครองสำหรับผู้จัดการ**. กรุงเทพมหานคร : บัดเตอร์ฟลาย.
- ชนิษฐา ศรีนนท์. (2544). **การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนย่อยต่อการวางแผนพัฒนาเทศบาลนครนนทบุรี**. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารทั่วไป. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จริญญา จันทรทรง. (2555). **การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแสงใหญ่ อำเภอลำเจ็ดยี่สิบ จังหวัดอุบลราชธานี**. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการพัฒนาท้องถิ่น. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- จารุวรรณ แผลมไธสง. (2563). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมป้องกันโรคติดเชื้อในระบบทางเดินหายใจของผู้ดูแลเด็กปฐมวัยในศูนย์เด็กเล็ก**. กรุงเทพมหานคร. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ณรงค์ วาริชล. (2551). **การมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาเทศบาลสู่เมืองน่าอยู่ กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบางพระ**. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป. วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ณัฐริกา กลิ่นเมือง และคณะ. (2562). **แรงจูงใจในปฏิบัติงานของพนักงานบริษัท เอ็นซี โค โคนท์จำกัดตำบลแพ่งพวย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี**. หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต. สาขาวิชาการจัดการทั่วไป. คณะวิทยาการจัดการ. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ธนวัฒน์ คำภีลานนท์. (2550). **การมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลเมืองคูคต จังหวัดปทุมธานี**. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- ธัญญา ผลอนันต์.(2564).**การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล แนวทางสร้างความพึงพอใจแก่**

พนักงาน. กรุงเทพมหานคร : อินโนกราฟฟิกส์.

ธีระพล เจริญสุข. (2564). **การพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรกรมสรรพสามิตในเขต**

กรุงเทพมหานคร. สาขาวิชาบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

นภชา สิงห์วีรธรรมและคณะ. (2563). การรับรู้และพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโร

นาของทันตภิบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข. **วารสารสถาบันบำรุงนราดรุร.** 14(2)

หน้า 104-115.

ปรัชญา เวสารัชช์. (2528). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมเพื่อพัฒนาชนบท.**

กรุงเทพมหานคร : สถาบันไทยคดีศึกษา. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ปรีดา เจษฎารางกุล. (2550). **การมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนในเขต**

เทศบาลเมืองคูคต อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร

มหาบัณฑิต. สาขาการปกครองท้องถิ่น. วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น.

มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2548). **พฤติกรรมองค์การ.** กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดบุ๊คเซ็นเตอร์.

วรรณิการ์ ภูมิวงศ์พิทักษ์. (2540). **ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของประชาชนใน**

โครงการครอบครัวและชุมชนพัฒนา: ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนดวงแข เขตปทุมวัน

กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์สังคมศาสตร์มหาบัณฑิต. สาขาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์.

คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์และคณะ. (2546). **การวางแผนกลยุทธ์ : ศิลปะการกำหนดแผนองค์กร**

สู่ความเป็นเลิศ. กรุงเทพมหานคร : สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ.

วิรัช สงวนวงศ์วาน. (2547). **การจัดการและพฤติกรรมองค์การ.** กรุงเทพฯ: เพียร์สัน เอ็ดดูเคชั่น

อินโดไชน่า.

สมยศ นาวิการ. (2543). **ทฤษฎีองค์การ.** กรุงเทพมหานคร : บรรณกิจ 1991.

สหพันธ์ ปัญญาภินันท์. (2557). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี**

ของเทศบาลตำบลบ่อแฮ้ว อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์รัฐ

ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและ

ชนบท. บัณฑิตวิทยาลัย.มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.

Creighton. (2015). **การมีส่วนร่วมของประชาชน: การตัดสินใจที่ดีขึ้นผ่านการมีส่วนร่วม**

ของพลเมือง. สถาบันพระปกเกล้า.

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน

สถานีตำรวจนครบาลชนะสงคราม

AFFECTS THE EFFICIENCY OF POLICE OPERATIONS

VICTORY POLICE STATION

ธนกฤต จารุพัฒน์ชัย¹ ราเชนทร์ นพณัฐวงศ์กร² ภาวิช รุจาฉันท³

Thanakrit Jarupatchai Rachen Noppanatwongsakorn and Phawat rujachan

Received: December 12, 2022 Revised: December 31, 2022

Accepted: February 2, 2023

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้วัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนสถานีตำรวจนครบาลชนะสงคราม (2) ศึกษาแนวทางในการพัฒนามีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนสถานีตำรวจนครบาลชนะสงคราม ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ข้าราชการตำรวจในสถานีตำรวจนครบาลชนะสงคราม จำนวน 55 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บ สามารถสรุปผลอภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังนี้

ผลการวิจัย พบว่า (1) ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นชาย จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 90.91 และเพศหญิง จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 9.09 มีอายุ 21 - 25 ปี จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขารัฐประศาสนศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ กรุงเทพมหานคร, Public Administration Faculty of Arts and Sciences Southeast Asia University, E-mail: tikk.jarupatchai@gmail.com

² สาขารัฐประศาสนศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ Public Administration Faculty of Arts and Sciences Southeast Asia University, E-mail: Rachenn@sau.ac.th

³ สาขารัฐประศาสนศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ Public Administration Faculty of Arts and Sciences Southeast Asia University, E-mail: Phawatrujachan@gmail.com

ละ 36.36 ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 และมีสถานภาพสมรส จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 54.54 ตามลำดับ (2) ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนสถานีตำรวจนครบาลชนะสงคราม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อยใน 3 อันดับแรกได้ ดังนี้ ด้านโครงสร้างการทำงาน รองลงมา คือ ด้านมาตรฐานการปฏิบัติงาน และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านนโยบายและการบริหาร (3) แนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนสถานีตำรวจนครบาลชนะสงคราม ได้แก่ การปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนสถานีตำรวจนครบาลชนะสงคราม ด้านนโยบายและการบริหาร พบว่า ผู้นำเป็นแบบอย่างที่ดีและสามารถสอนผู้ใต้บังคับบัญชา และเสียสละเพื่อส่วนรวม ยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น และด้านความผูกพันต่อองค์กร พบว่า ยืนหยัดต่อสู้กับสิ่งที่ถูกต้องและพูดแสดงความคิดเห็นเสนอแนะโดยมีความหวังดีต่อผู้อื่น

คำสำคัญ : ประสิทธิภาพ การปฏิบัติงาน ข้าราชการตำรวจชั้นประทวน

Abstract

The purpose of this study was to (1) study leadership that affects the efficiency of police officers' performance. Chana Songkhram Police Station (2) Study the guidelines for the development of efficiency in the performance of police officers at the Prathuan level at the Chana Songkhram Police Station. The population used in the study consisted of 55 police officers in the Chana Songkhram Police Station, using a questionnaire as a collecting tool. The results were summarized, the results were discussed, and the recommendations were as follows :

The results of the research were as follows : The respondents were male, 50 people, representing 90.91 percent, and females, 5 people, representing 9.09 percent, aged 21-25 years, 20 people, representing 36.36 percent, with lower than bachelor's degree, 33 people, representing a hundred. 60.00 each, and 30 persons were married, accounting for 54.54 percent respectively. (2) Leadership that affects the efficiency of police officers' performance Chana Songkhram Police

Station Overall, it's at a high level. When considering each item, it was found that all items were at a high level. Ranked from highest to lowest in the top 3 are as follows: work structure, followed by operational standards and the lowest average was policy and administration. (3) Guidelines for the development of efficiency in the performance of duties of police officers at the warrant level at the Metropolitan Police Station, Chana Songkhram, i.e. the performance of police officers at the warrant level at the Metropolitan Police Station, Chana Songkhram. In terms of policy and administration, it was found that leaders were good role models and were able to teach their subordinates. and sacrifice for the common good accept the opinions of others In terms of organizational commitment, it was found that they stood up against what was right and expressed their opinions and suggestions with good intentions towards others.

Keywords : Efficiency Performance Police officers

บทนำ (Introduction)

กระบวนการบริหารงานบุคคลที่มีระบบเพื่อสรรหา คัดเลือก พัฒนา และธำรงรักษาบุคคลที่มีความสามารถสูง เพื่อสร้างผลการปฏิบัติงานที่ดีตามเป้าหมายขององค์กร ในส่วนของการบริหารคนเก่งจึงมีความสำคัญทั้งในด้านบุคลากร ด้านผู้บริหาร และด้านองค์กร ดังนั้น การบูรณาการระหว่างความเปลี่ยนแปลง ของสังคมยุคใหม่ในรูปแบบต่าง ๆ และการบริหารทรัพยากรมนุษย์ให้สอดคล้องกับบริบทสังคม โดยการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถและทักษะที่ตรงกับงานยกระดับคุณภาพมาตรฐานการ ปฏิบัติงานให้สูงขึ้น จะช่วยให้การทำงานบรรลุเป้าหมายขององค์กร และประสบความสำเร็จขององค์กร การขับเคลื่อนองค์การบริหารส่วนจังหวัดไปสู่เป้าหมายดังกล่าว ต้องอาศัย “คน” หรือ “ทรัพยากรในองค์กร” ที่มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรมและจริยธรรมเป็นพลังในการขับเคลื่อนภารกิจไปตามศักยภาพ บทบาทและหน้าที่ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กรที่วางไว้ กล่าวได้ว่า “คน” เป็นปัจจัยทางยุทธศาสตร์ (Strategic Factor) ที่สำคัญที่สุดในกระบวนการบริหารและการพัฒนาในโลกแห่งการแข่งขันในยุคของข้อมูลข่าวสารเทคโนโลยีสารสนเทศในปัจจุบัน (ธงชัย สันติวงศ์, หน้า

2546) เพราะว่าคนเป็นผู้สร้างผลิตภาพ (Productivity) เป็นผู้ที่อยู่เบื้องหลังความสามารถในการผลิตสินค้าและบริการที่มีคุณภาพที่น่าพึงพอใจแก่ลูกค้า เป็นผู้คิดค้นเป็นผู้สร้างและเป็นผู้ใช้ และควบคุมปัจจัยการผลิต เทคโนโลยี ระบบ และกระบวนการบริหารภายในองค์กร หากองค์กรใดขาดบุคลากรซึ่งมีความรู้ความสามารถและขาดประสิทธิภาพในการทำงาน หรือไม่สามารถที่จะบริหารทรัพยากรบุคคลภายในองค์กรของตนให้ปฏิบัติงานได้เต็มศักยภาพแล้ว การบริหารงานก็ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้ ดังนั้นการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กรจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นต่อองค์กร เพื่อส่งผลให้ภารกิจขององค์กรบรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

การปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจนครบาลชนะสงคราม โดยรวมยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์และเจตนารมณ์ของการกระจายอำนาจเพื่อความเข้มแข็งของท้องถิ่น สิริภา ทา รัตน์, 2561) ได้กล่าวถึงเพราะจากสภาพการปฏิบัติงานรวมถึงปัญหาการปฏิบัติงานที่บุคลากรต้องปฏิบัติงานทั้ง 4 ด้าน คือ ทักษะการปฏิบัติงาน แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน การประสานงาน และคุณธรรมจริยธรรมในการปฏิบัติงาน ต้องมีการพัฒนาเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ รอบตัว อาทิ เช่น การจัดทำแผน กระบวนการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงานในหน้าที่ กระบวนการคิดวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ของการปฏิบัติงานเหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อวิถีปฏิบัติและเจตนคติในการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ต้องปรับตัวให้ทันกระแสการเปลี่ยนแปลงของระบบงานของภาครัฐแนวใหม่และกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ด้วยสภาพการณ์เช่นนี้จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจนครบาลชนะสงคราม ให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างดีและมีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้บริหารต้องตระหนักถึงความรู้สึนึกคิดของบุคลากรต่อสภาพแวดล้อมภายในองค์กร เพราะหากบุคลากรไม่มีความสุขในการปฏิบัติงานย่อมส่งผลผู้ปฏิบัติงาน

จากที่มาของปัญหาและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเรื่องประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนสถานีตำรวจนครบาลชนะสงคราม เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนสถานีตำรวจนครบาลชนะสงคราม

2. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนสถานีตำรวจนครบาลชนะสงคราม

สมมติฐานการวิจัย

1. เพศ ต่างกันส่งผลให้ต่อประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานในข้าราชการตำรวจชั้นประทวน สถานีตำรวจนครบาลชนะสงคราม แตกต่างกัน
2. อายุ ต่างกันส่งผลให้ต่อประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานในข้าราชการตำรวจชั้นประทวน สถานีตำรวจนครบาลชนะสงคราม แตกต่างกัน
3. ระดับการศึกษา ต่างกันส่งผลให้ต่อประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานในข้าราชการตำรวจชั้นประทวน สถานีตำรวจนครบาลชนะสงคราม แตกต่างกัน
4. สถานภาพ ต่างกันส่งผลให้ต่อประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานในข้าราชการตำรวจชั้นประทวน สถานีตำรวจนครบาลชนะสงคราม แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบของการวิจัย
การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เก็บข้อมูลครั้งเดียว นำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ประชากร
ประชากร คือ ข้าราชการตำรวจชั้นประทวนในสถานีตำรวจนครบาลชนะสงคราม จำนวน 55 คน
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 1 ชุด คือ แบบสอบถาม ที่สร้างขึ้นจากการศึกษา ทฤษฎี แนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อคำถามได้ครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา โดยแบ่งเนื้อหาและโครงสร้างของแบบสอบถามเป็น 2 ส่วน ดังนี้
ส่วนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจชั้น
ประทวน

สถานีตำรวจนครบาลชนะสงคราม

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) วิเคราะห์ข้อมูลโดยแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2. แบบสอบถามระดับภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานในข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจนครบาลชนะสงครามเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) หาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard-Deviation) โดยกำหนดค่าคะแนนแบบสอบถามตามเกณฑ์

ผลการวิจัย (Research Results)

จากศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลมีผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนสถานีตำรวจนครบาลชนะสงครามโดยภาพด้านโครงสร้างการทำงาน ด้านนโยบายและการบริหาร ด้านมาตรฐานการปฏิบัติงาน ด้านความผูกพันต่อองค์กร รวมอยู่ในระดับมากในทุกด้าน

2. ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนสถานีตำรวจนครบาลชนะสงคราม มีแนวทางพัฒนาดังนี้ มีกฎระเบียบ ข้อบังคับ ที่เหมาะสม และยืดหยุ่นต่อการปฏิบัติงาน มีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยต่อการปฏิบัติงาน ทำให้ลดขั้นตอนต่อการปฏิบัติงานและเวลาทำงาน และมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบไว้อย่างชัดเจนเป็นระบบ ไม่ซ้ำซ้อน มีการกำหนดกฎ ระเบียบ คำสั่ง และข้อบังคับมีความเหมาะสมเอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน มีแผนการปฏิบัติงานและนโยบายการบริหารงานที่ชัดเจน สามารถนำไปสู่การปฏิบัติงานได้ และมี มีระบบการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างยุติธรรม มีหน่วยงานของท่านมีการกำหนดมาตรฐานในการปฏิบัติงานไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงาน และคือ หน่วยงานของท่านมีการติดตามและเสนอแนะให้มีการปรับปรุงงานให้เป็นไปตามมาตรฐานจากผู้บังคับบัญชา มีความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานด้วยความ

เต็มใจและสร้างชื่อเสียงให้แก่หน่วยงาน และมีความภาคภูมิใจที่ได้ปฏิบัติงานและเป็นบุคคลสำคัญของหน่วยงาน

อภิปรายผล (Research Discussion)

ผลจากการศึกษาในครั้งนี้ ผลการศึกษาสามารถนำมาสรุปและอภิปรายผลได้ ดังนี้

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนสถานีตำรวจนครบาลชนะสงครามอยู่ในระดับมากในทุกด้านคือ ด้านโครงสร้างการทำงาน ด้านมาตรฐานการปฏิบัติงาน และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านนโยบายและการบริหาร ด้านโครงสร้างการทำงาน อยู่ในระดับมาก และเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงมาเป็นอันดับแรก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ มีกฎระเบียบ ข้อบังคับที่เหมาะสม และยืดหยุ่นต่อการ ด้านนโยบายและการบริหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสองรองจากด้านพฤติกรรม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการกำหนดกฎ ระเบียบ คำสั่ง และข้อบังคับมีความเหมาะสมเอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน ด้านมาตรฐานการปฏิบัติงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากมีหน่วยงานของท่านมีการกำหนดมาตรฐานในการปฏิบัติงานไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ (Research Suggestions)

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนสถานีตำรวจนครบาล ชนะสงคราม ด้านนโยบายและการบริหาร ผู้นำเป็นแบบอย่างที่ดีและสามารถสอนผู้ใต้บังคับบัญชา และเสียสละเพื่อส่วนรวมงาน ยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น จึงควรปรับปรุงในเรื่องดังกล่าว ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนสถานีตำรวจนครบาลบอลชนะสงคราม ด้านความผูกพันต่อองค์กร ยินยัดต่อผู้กับสิ่งที่ถูกต้องและพูดแสดงความคิดเห็นเสนอแนะโดยมีความหวังดีต่อผู้อื่น

1) ควรศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน สถานีตำรวจนครบาลชนะสงคราม ของสถานีตำรวจเขตพื้นที่อื่น

2) ควรทำการศึกษาในการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณในการปฏิบัติงานในข้าราชการ ตำรวจ สถานีตำรวจนครบาลชนะสงครามที่มีผลต่อการปฏิบัติงานทำให้เกิดความเข้าใจถึง ประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานได้อย่างชัดเจนมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- ริณา จิตต์จรัส. (2557). แนวปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการปฏิบัติงานและความพึงพอใจของ
พนักงานมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์. คณะ
ศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมพงศ์ เกษมสิน (2554). การบริหาร. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- สมศักดิ์ ขาวลาภ. (2544). หลักการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต. ใน อรุณ จิรวัฒน์
กุล. (2557). สถิติในงานวิจัย เลือกละเอียดอย่างไรให้เหมาะสม. กรุงเทพมหานคร : วิทย์พัฒน์.
- สรวงสรรค์ ตะปนา. (2551). คุณภาพชีวิตการทำงานของช่างไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย
ไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สันติสันติ บางอ. (2550). การสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีในการทำงาน. วารสารเพื่อการเพิ่ม
ผลผลิต: Productivity World, 2 (2), หน้า 39 -40
- สิรินภา ทาระนัด. (2561). การศึกษาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการส่วน
ท้องถิ่น ในเขตพื้นที่อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราช
ภัฏเชียงใหม่.
- สุพัตรา เพชรมณี และ เชี่ยวชาญ อาศุวัฒน์กุล. (2528). ปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อการพัฒนา
กำลังคนในระบบราชการไทย. กรุงเทพมหานคร : คณะสังคมศาสตร์,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุภาวดี จิตติรัตนกุล. (2550). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของ
นายกเทศมนตรี กรณีศึกษาเทศบาลเมืองพังงา อำเภอเมือง จังหวัดพังงา. รายงาน
การศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น. วิทยาลัย
การปกครองท้องถิ่น. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุทิตี ชัดติยะ. (2545). กระบวนการทางความคิดเชิงอนุรักษ์ของผู้ชมรายการโทรทัศน์ :
ศึกษากรณีการผลิตรายการโทรทัศน์ประเภททักษะ. กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิทยุ
โทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11.
- สัมฤทธิ์ กางเพ็ง. (2551). การพัฒนาและการตรวจสอบความตรงของตัวแบบ. ดุษฎีนิพนธ์
การศึกษาดุษฎีบัณฑิต. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

อุกฤษฏ์ พึ่งขจร. (2539). **ปัจจัยแรงจูงใจที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา**

**สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี. ภาควิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศิลปากร.**

อาภรณ์ อ่อนคง. (2561). **“ประสิทธิผล”**. สืบค้นเมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2561,
http://aporn123.blogspot.com/2013/06/blog-post_28.html.

อานันท์ ปันยารชุน. (2542). **มุมมองนายอานันท์**. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร : มติชน.

อรสุดา ดุสิตรัตน์กล. (2557). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ศึกษาเฉพาะกรณีของบุคลากรส่วนกลาง.
คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.**

อัศววัฒน์ นิธิจิรวงศ์. (2559). **ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เทคนิค ตามแผน
ปฏิบัติงานฝ่ายเทคนิค กรุงเทพมหานคร. รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารรัฐกิจและกิจการ
สาธารณะ) สาขาวิชาบริหารรัฐกิจและกิจการสาธารณะ สำหรับนักบริหาร. คณะรัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.**

เอมอร อังสัจจะพงษ์. (2545). **ภาวะผู้นำและการบริหารทรัพยากรมนุษย์ส่งผลต่อความ
ผูกพันต่อองค์กร กรณีศึกษา ไทเซล กรุ๊ป (ประเทศไทย). สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น**

Bruce & Blackburn. (1992). **Balanceing Job Satisfaction & Performance: A Guide
for Human Recourse Professionals**. Westport: Quaorum Books.

Maw, W.H. & Maw, E.W. (1964). **An exploratory study into the measurement of
curiosity in elementary school children**. New York : McGraw-Hill.

Moore & Burns. (1962). **How Good is Good Morale? Factory. Management and
Maintenance**. 3 (9) : 130 – 131.

Yamane, Taro. (1973). **Statistics: An Introductory Analysis**. (3rd ed). New York:
Harper and Row Publication.

การส่งเสริมและสวัสดิการสังคม ด้านการรับบริการ
ของสำนักงานแรงงาน จังหวัดกาญจนบุรี
SOCIAL PROMOTION AND WELFARE SERVICE OF THE
KANCHANABURI PROVINCIAL LABOR OFFICE

บัญชาการ แสนศิริลานนท์¹ วิเชียร วิทยอดม² ถนอมชาติ ชำนิราชกิจ³ เกษม มานะสาคร⁴
Banchakarn Saensirilanon Wichian Vitayaudom Thanomchat chumnilajki
and Kasame manasakorn

Received: December 12, 2022 Revised: December 31, 2022

Accepted: February 2, 2023

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้วัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาการส่งเสริมและสวัสดิการสังคม ด้านการรับบริการของสำนักงานแรงงานจังหวัดกาญจนบุรี 2) เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการส่งเสริมและสวัสดิการสังคม ด้านการรับบริการของสำนักงานแรงงานจังหวัดกาญจนบุรี การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ประชาชนที่มาใช้บริการ

¹ ปริญญาโทสาขารัฐประศาสนศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ กรุงเทพมหานคร, Public Administration Faculty of Arts and Sciences Southeast Asia University Bangkok, E-mail: banchakarn.39@gmail.com

² คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ กรุงเทพมหานคร, Public Administration Faculty of Arts and Sciences Southeast Asia University Bangkok, E-mail: wichianv@sau.ac.th

³ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ กรุงเทพมหานคร, Public Administration Faculty of Arts and Sciences Southeast Asia University Bangkok, E-mail: thanomchat7997@gmail.com

⁴ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ กรุงเทพมหานคร, Public Administration Faculty of Arts and Sciences Southeast Asia University Bangkok, E-mail: Kasornmana@gmail.com

สำนักงานแรงงานจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 397 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและสรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะดังนี้

ผลการวิจัย พบว่า 1) การส่งเสริมและสวัสดิการสังคม ด้านการรับบริการของสำนักงานแรงงานจังหวัดกาญจนบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านข้อมูลข่าวสาร มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการบริการของเจ้าหน้าที่ และด้านระบบการให้บริการ น้อยที่สุด 2) ปัญหาและข้อเสนอแนะการส่งเสริมและสวัสดิการสังคม ด้านการรับบริการของสำนักงานแรงงานจังหวัดกาญจนบุรี นี้จะเห็นได้ว่าการส่งเสริมและสวัสดิการสังคม ด้านการรับบริการของสำนักงานแรงงานจังหวัดกาญจนบุรี นับเป็นสิ่งสำคัญในการให้บริการหน่วยงานที่จัดบริการ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ควรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี พุดจาดีมีอัธยาศัยไมตรีดี ยิ้มแย้มแจ่มใส พุดเพื่อสร้างสรรค์การปฏิบัติงานร่วมกัน ใช้วาทศิลป์ในการพูดคุยกับประชาชนให้เกิดความสามัคคี บทบาทหน้าที่ของตนในฐานะผู้ให้บริการ และผู้ช่วยเหลือ มีการแบ่งปันผลประโยชน์กันด้วยความยุติธรรมตามหลักนโยบาย มาตรการ ข้อบังคับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยคำนึงถึงความถูกต้องเป็นบรรทัดฐาน มีความเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

คำสำคัญ : การส่งเสริมและสวัสดิการสังคม การรับบริการ

Abstract

The purposes of this study were to 1) study Social Promotion and welfare service of the Kanchanaburi Provincial Labor Office 2) to study problems and suggestions for social promotion and welfare Service of the Kanchanaburi Provincial Labor Office, This research is a quantitative research. The sample group used in the study was 397 people who came to use the service at the Kanchanaburi Provincial Labor Office. The data were analyzed by means of mean and standard deviation, and the results were summarized. Discussion of results and recommendations are as follows.

The results of the research were found that 1) Promotion and Social Welfare In terms of receiving services of the Kanchanaburi Provincial Labor Office,

overall, it was at a high level. When considering each item, it was found that the information aspect was the most, followed by the service of the officers. and the service system at a minimum. 2) This can be seen that the promotion and social welfare the service of the Kanchanaburi Provincial Labor Office is important in providing services. Service organization as well as the officers should have good human relations speak well, have good manners beaming Speak to create work together, use rhetoric in talking with people to create unity. their roles as service providers and helpers There is a fair sharing of benefits in accordance with the policy measures, regulations, relevant laws, taking into account accuracy as the norm have sacrificed their own interests for common interest.

Keywords : Social Promotion, Welfare Service

บทนำ (Introduction)

สังคมก้าวหน้าขึ้น รูปแบบและวิธีการในการให้ความช่วยเหลือก็ถูกได้พัฒนาไปสู่การจัดตั้งเป็นองค์กร/องค์การ สถาบันหรือหน่วยงานทางสังคมที่มีการนำเอาเรื่องของสิทธิทางสังคม สิทธิมนุษยชน และความเป็นธรรมทางสังคมมาใช้เป็นกรอบในการวางนโยบาย ตลอดจนแนวทางการปฏิบัติงาน พร้อมกับการขยายขอบเขตการช่วยเหลือที่เด่นชัดเฉพาะเรื่องปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในช่วงประสบปัญหา ให้ครอบคลุมไปยังเรื่องของการศึกษา สุขภาพอนามัย ที่อยู่อาศัยการทำงานและการมีรายได้ นันทนาการ กระบวนการยุติธรรม และบริการสังคมทั่วไปโดยองค์กรหรือองค์การให้บริการที่เกิดขึ้น ก็มีทั้งประเภทที่ไม่แสวงหากำไรและประเภทที่ให้บริการในเชิงธุรกิจเพื่อเป็นทางเลือกแก่ประชาชนกลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเตรียมความพร้อมทั้งด้านองค์ความรู้และคุณภาพของการทำงานด้านการจัดการบริการสังคมให้สามารถขับเคลื่อนภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในเขตพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งได้รับการถ่ายโอนภารกิจด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542

หลักการสำคัญที่ตอบสนองต่อเจตนารมณ์ที่จะส่งเสริมความเป็นอิสระของในการกำหนดนโยบาย การจัดการบริการสาธารณะ การบริหารงานบุคคลภายใต้กรอบของกฎหมายและการจัดแบ่งภารกิจในการบริการสาธารณะระหว่างรัฐบาลและการส่งเสริมและสวัสดิการสังคม ด้านการรับบริการของสำนักงานจังหวัดกาญจนบุรี ได้แก่ หลักความเป็นอิสระที่มีความอิสระภายใต้กรอบของกฎหมาย หลักการจัดความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐในการบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งกำหนดให้การส่งเสริมและสวัสดิการสังคม ด้านการรับบริการของสำนักงานจังหวัดกาญจนบุรี รับผิดชอบการจัดการบริการสาธารณะระดับชุมชนท้องถิ่น และสุดท้ายหลักประสิทธิภาพในการบริหารจัดการการส่งเสริมและสวัสดิการสังคม ด้านการรับบริการของสำนักงานจังหวัดกาญจนบุรีที่ส่งเสริมให้มีทิศทางและการบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีคุณภาพมาตรฐาน บริหาร งานอย่างโปร่งใส ตรวจสอบได้พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของการส่งเสริมและสวัสดิการสังคม ด้านการรับบริการของสำนักงานจังหวัดกาญจนบุรี (วุฒิสาร ตันไชย, 2546) ขณะเดียวกันความสำคัญของการการส่งเสริมและสวัสดิการสังคม ด้านการรับบริการของสำนักงานจังหวัดกาญจนบุรี คือ ช่วยในการแก้ปัญหาของท้องถิ่น เพราะประชาชนในท้องถิ่นย่อมรู้ปัญหาดีกว่าคนภายนอกให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองเท่าๆ เป็นการฝึกฝนประชาชนให้รู้ถึงการปกครองระดับชาติและหากท้องถิ่นมีความมั่นคง แข็งแรง และมีเสถียรภาพ ประชาชนย่อมมีความเชื่อมั่นต่อการบริหาร และนอกจากเป็นการช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาลแล้วยังฝึกฝนให้ประชาชนรู้จักการปกครองตนเองอีกด้วย ซึ่งการส่งเสริมและสวัสดิการสังคม ด้านการรับบริการของสำนักงานจังหวัดกาญจนบุรีเป็นหน่วยงานที่เน้นการบริการประชาชนเป็นสำคัญ แต่การให้บริการประชาชนที่ผ่านมา ยังมีปัญหาว่าให้บริการล่าช้ามีขั้นตอนมาก มีกฎระเบียบแบบฟอร์มมากมาย ขาดคุณภาพ และการนำเทคโนโลยีมาใช้ยังไม่ทันสมัย จึงต้องมีการปรับตัวให้ทันต่อสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงไปและปรับปรุงคุณภาพการให้บริการที่รวดเร็วเพื่อให้ประชาชนได้รับบริการที่ดีขึ้น

สำนักงานแรงงาน จังหวัดกาญจนบุรี มีความสำคัญในกระบวนการพัฒนาแนวทางและนโยบาย ตลอดจนมาตรการต่าง ๆ ทำให้ทราบถึงผู้รับบริการมีความพอใจในระบบการให้บริการ ข้อมูลข่าวสาร การบริการของเจ้าหน้าที่ สถานที่และสภาพแวดล้อม รวมทั้งทำให้เห็นปัญหาและอุปสรรคต่อการรับบริการ ตลอดจนจะสามารถพัฒนาแนวทางในการจัดการนโยบายและมาตรการต่างๆ เพื่อตอบสนองกับการให้บริการของสำนักงานแรงงานจังหวัดกาญจนบุรี

จากที่มาและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการส่งเสริมและสวัสดิการสังคม ด้านการรับบริการของสำนักงานแรงงานจังหวัดกาญจนบุรี เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาด้านบริการให้ดีขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

2.1 เพื่อศึกษาระดับการส่งเสริมและสวัสดิการสังคม ด้านการรับบริการของสำนักงานแรงงานจังหวัดกาญจนบุรี

2.2. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการส่งเสริมและสวัสดิการสังคม ด้านการรับบริการของสำนักงานแรงงาน จังหวัดกาญจนบุรี

สมมติฐานการวิจัย

3.1. เพศ ต่างกันส่งผลต่อการส่งเสริมและสวัสดิการสังคม ด้านการรับบริการของสำนักงานแรงงานจังหวัดกาญจนบุรีแตกต่างกัน

3.2. อายุ ต่างกันส่งผลต่อการส่งเสริมและสวัสดิการสังคม ด้านการรับบริการของสำนักงานแรงงานจังหวัดกาญจนบุรีแตกต่างกัน

3.3 ระดับการศึกษา ต่างกันส่งผลต่อการส่งเสริมและสวัสดิการสังคม ด้านการรับบริการของสำนักงานแรงงานจังหวัดกาญจนบุรีแตกต่างกัน

3.4 .อาชีพ ต่างกันส่งผลต่อการส่งเสริมและสวัสดิการสังคม ด้านการรับบริการของสำนักงานแรงงานจังหวัดกาญจนบุรีแตกต่างกัน

3.5 รายได้ ต่างกันส่งผลต่อการส่งเสริมและสวัสดิการสังคม ด้านการรับบริการของสำนักงานแรงงานจังหวัดกาญจนบุรีแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

4.1 รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เก็บข้อมูลครั้งเดียวนามาวิเคราะห์ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

4.2 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยประชาชนที่มาใช้บริการของสำนักงานแรงงาน จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 45,416 คน (ข้อมูลประชากรสำนักงานทะเบียนแรงงานจังหวัดกาญจนบุรี, 2564)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ประชาชนที่มาใช้บริการสำนักงานแรงงาน จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 45,416 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) จากขนาดประชากร 45,416 คน ได้ขนาดตัวอย่าง 397 คน แล้วทำการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการแบบสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

4.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 1 ชุด คือ แบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากการศึกษา ทฤษฎี แนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อคำถามได้ครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา โดยแบ่งเนื้อหาและโครงสร้างของแบบสอบถามเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมและสวัสดิการสังคม ด้านการรับบริการของสำนักงานแรงงานจังหวัดกาญจนบุรี

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้ตอบแบบสอบถาม

4.4 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำหลักสถิติประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์และใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) วิเคราะห์ข้อมูลโดยแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2. แบบสอบถามระดับการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) หาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard-Deviation) โดยกำหนดค่าคะแนนแบบสอบถามตามเกณฑ์

ผลการวิจัย (Research Results)

1. การส่งเสริมและสวัสดิการสังคม ด้านการรับบริการของสำนักงานแรงงานจังหวัดกาญจนบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านข้อมูลข่าวสารมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการบริการของเจ้าหน้าที่ และด้านระบบการให้บริการ น้อยที่สุด

2. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมและสวัสดิการสังคม ด้านการรับบริการของสำนักงานแรงงานจังหวัดกาญจนบุรี นี้จะเห็นได้ว่าการส่งเสริมและสวัสดิการสังคม ด้านการรับบริการของสำนักงานแรงงานจังหวัดกาญจนบุรีนับเป็นสิ่งสำคัญในการให้บริการหน่วยงานที่จัดบริการ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ควรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี พูดจาดีมีอัธยาศัยไมตรีดี ยิ้มแย้มแจ่มใส พูดเพื่อสร้างสรรค์การปฏิบัติงานร่วมกัน ใช้วาทศิลป์ในการพูดคุยกับประชาชนให้เกิดความสามัคคี บทบาทหน้าที่ของตนในฐานะผู้ให้บริการ และผู้ช่วยเหลือมีการแบ่งปันผลประโยชน์กันด้วยความยุติธรรมตามหลักนโยบาย มาตรการ ข้อบังคับ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยคำนึงถึงความถูกต้องเป็นบรรทัดฐาน มีความเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

อภิปรายผล (Research Discussion)

จากการศึกษาระดับการส่งเสริมและสวัสดิการสังคมและศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะ การส่งเสริม และสวัสดิการสังคม ด้านการรับบริการของสำนักงานแรงงานจังหวัดกาญจนบุรีสรุปได้ดังนี้

ด้านการรับบริการของสำนักงานแรงงานจังหวัดกาญจนบุรีพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมและสวัสดิการสังคม ด้านการรับบริการของสำนักงานแรงงานจังหวัดกาญจนบุรี ด้านต่าง ๆ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะนุช ต้นเจริญ (2561) ได้ศึกษาเรื่องคุณภาพการให้บริการสาธารณะ ด้านงานสวัสดิการขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองชุมพลเหนือ อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี พบว่า ปัจจัยทางด้านคุณภาพการให้บริการสาธารณะด้านงานสวัสดิการในภาพรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก และคุณภาพการให้บริการสาธารณะด้านงานสวัสดิการในภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ปัจจัยด้านการตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ ความเข้าใจ เห็นอกเห็นใจต่อผู้รับบริการ

ความน่าเชื่อถือไว้วางใจ ความเป็นรูปธรรมของบริการและการให้ความมั่นใจแก่ผู้รับบริการมีความสัมพันธ์เชิงบวกคุณภาพการให้บริการสาธารณะ

ด้านงานสวัสดิการด้านระบบการให้บริการ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมและสวัสดิการสังคม ด้านการรับบริการของสำนักงานแรงงานจังหวัดกาญจนบุรีอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง (2559) ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของผู้รับบริการ ที่มีต่อคุณภาพการให้บริการของเทศบาลเมืองท่าเรือ พระแท่น อำเภотаแม่กา จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ภาพรวมของงานที่ให้บริการทั้ง 4 งาน พบว่า ผู้รับบริการมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.68 จากคะแนนเต็ม 5.00 หรือคิดเป็นร้อยละ 93.60 ซึ่งเป็นความพึงพอใจในระดับมากที่สุด งานบริการกองคลัง พบว่ารับบริการมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.69 จากคะแนนเต็ม 5.00 หรือคิดเป็นร้อยละ 93.80 ซึ่งเป็นความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

งานบริการกองช่าง พบว่า ผู้รับบริการมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.71 จากคะแนนเต็ม 5.00 หรือคิดเป็นร้อยละ 94.20 ซึ่งเป็นความพึงพอใจในระดับมากที่สุด งานบริการกองสวัสดิการสังคม พบว่า ผู้รับบริการมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.67 จากคะแนนเต็ม 5.00 หรือคิดเป็นร้อยละ 93.40 ซึ่งเป็นความพึงพอใจในระดับมากที่สุด และ งานบริการสำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลเมืองท่าเรือพระแท่น พบว่า ผู้รับบริการมี ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.67จากคะแนนเต็ม 5.00 หรือคิดเป็นร้อยละ 93.40 ซึ่งเป็นความพึงพอใจ ในระดับมากที่สุด

ด้านข้อมูลข่าวสาร พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมและสวัสดิการสังคม ด้านการรับบริการของสำนักงานแรงงานจังหวัดกาญจนบุรี อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง (2562) ได้ศึกษาเรื่องการประเมินระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของเทศบาลนครลำปาง อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง พบว่า ความพึงพอใจของประชาชนผู้รับบริการต่องานบริการทะเบียนราษฎรของ เทศบาลนครลำปาง พบว่า โดยภาพรวมแล้วประชาชนผู้ใช้บริการเทศบาลนครลำปางมีความพึงพอใจ ต่อการได้รับบริการอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.70 คิดเป็นร้อยละ 94.00 โดยทำการศึกษา ความพึงพอใจของประชาชนที่มารับบริการจากเทศบาลนครลำปาง ใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่และบุคลากร พบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.68 คิดเป็นร้อยละ 93.60 2) ด้านกระบวนการ ขั้นตอนการ

ให้บริการ พบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.66 คิดเป็นร้อยละ 93.20 3) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.76 คิดเป็นร้อยละ 95.20 4) ด้านภาพรวมทั้งหมด พบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.70 คิดเป็นร้อยละ 94.00

ด้านการบริการของเจ้าหน้าที่ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมและสวัสดิการสังคม ด้านการรับบริการของสำนักงานแรงงานจังหวัดกาญจนบุรี อยู่ในระดับมากที่สุดสอดคล้องกับงานวิจัยของไพวัลย์ ชลาลัย (2550) ได้ศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของ พนักงานเทศบาลตำบลคลองใหญ่อำเภอคลองใหญ่จังหวัดตราดผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมระดับ ความพึงพอใจในการให้บริการของพนักงานเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อยู่ในระดับมากเมื่อจำแนกรายด้านตามความสำคัญของการใช้บริการได้ดังนี้ 1) สามารถนำระบบคอมพิวเตอร์มาประยุกต์ใช้ในงานและสามารถ บริการประชาชนได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพโดยประชาชนมีระดับความพึงพอใจต่อความสามารถนำระบบคอมพิวเตอร์มาประยุกต์ใช้ในงานและสามารถบริการประชาชนได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพอยู่ใน ระดับมาก 2) ศึกษาองค์ความรู้ใหม่ ๆ เพื่อปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยประชาชนมีระดับ ความพึงพอใจต่อการศึกษาค้นคว้าความรู้ใหม่ ๆ เพื่อปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก

ด้านสถานที่และสภาพแวดล้อม พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมและสวัสดิการสังคม ด้านการรับบริการของสำนักงานแรงงานจังหวัดกาญจนบุรี อยู่ในระดับมากที่สุดสอดคล้องกับงานวิจัยของ วุฒิพงษ์ ฮามวงศ์ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของ เทศบาลตำบลบ้านด้าย อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร พบว่า ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของเทศบาลตำบลบ้านด้าย อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร พบว่าประชาชนในเขตพื้นที่การปกครองทั้ง 7 หมู่บ้าน ส่วนใหญ่เข้ามารับบริการที่เทศบาลตำบลบ้านด้าย ช่วงเวลา 08.30 - 10.00 คิดเป็นร้อยละ 74.01 เพศหญิง เป็นกลุ่มที่ใช้บริการมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 54.44 ช่วงอายุของผู้มารับบริการมากที่สุดระหว่างอายุ 31- 45, 46 - 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.38 สถานภาพทางการสมรส พบว่า ส่วนใหญ่สมรส คิดเป็นร้อยละ 76.39 ผู้มารับบริการส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 66.31 อาชีพประจำส่วนใหญ่ของผู้มารับบริการเป็นเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 68.70 รายได้ของผู้มารับบริการ อยู่ในช่วง 5,000-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 50.40

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของเทศบาล ตำบลบ้านด้าย อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร พบว่า ประชาชนในเขตพื้นที่การปกครองทั้ง 7 หมู่บ้าน มีความพึงพอใจต่อการให้บริการทั้ง 4 ด้าน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก แยกเป็น งานพัฒนารายได้ ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.28 งานสาธารณูปโภค ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.27 งานสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.32 งานสุขาภิบาลอนามัยและสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.28 และโครงการต่าง ๆ ที่ เทศบาลตำบลบ้านด้าย จัดขึ้น ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.31

ข้อเสนอแนะ (Research Suggestions)

ระบบการให้บริการของสำนักงานแรงงานจังหวัดกาญจนบุรี ปัญหาที่พบบางครั้งการใช้ระบบการให้บริการยังล่าช้า ควรมีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการบริการ มีการบริการที่รวดเร็วและถูกต้อง และมีความสะดวกในการติดต่อขอรับบริการ ควรมีข้อคิดเห็นและแนะนำให้กับผู้ใช้บริการอย่างครบถ้วน ด้านข้อมูลข่าวสารสำนักงานแรงงานจังหวัดกาญจนบุรี ปัญหาที่พบการสื่อสารยังไม่ต่อเนื่อง ควรมีการให้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ แก่ประชาชนอย่างต่อเนื่อง และเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงการให้บริการมีคู่มือด้านกฎหมายเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาแก่ประชาชนอย่างถูกต้องได้อย่างเหมาะสมตามสถานการณ์ ด้านการบริการของเจ้าหน้าที่ของสำนักงานแรงงานจังหวัดกาญจนบุรี ปัญหาที่พบสิ่งที่ต้องพัฒนาคือ ทักษะความสามารถของเจ้าหน้าที่ ในการให้บริการควรมีมนุษยสัมพันธ์และกิริยามารยาทในการให้บริการและแก้ไขปัญหาข้อร้องเรียน เรื่องราวร้องทุกข์ให้แก่ประชาชนเป็นอย่างดี และด้านสถานที่และสภาพแวดล้อมของสำนักงานแรงงานจังหวัดกาญจนบุรี ปัญหาที่พบสิ่งแวดล้อมภายในหน่วยงานยังดูไม่เรียบร้อยหรือลานจอดรถยังไม่เพียงพอควรมีที่จอดรถสะดวก ความเหมาะสมในการเดินทางมาใช้บริการควรมีป้ายแนะนำจุดบริการที่มองเห็นได้กำหนดไว้อย่างชัดเจน

1) ควรทำการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพถึงการส่งเสริมและสวัสดิการสังคม ด้านการรับบริการของสำนักงานแรงงานจังหวัดกาญจนบุรี

2) ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการให้บริการในปัจจุบัน เพื่อนำผล การศึกษามาปรับปรุงการบริการของสำนักงานแรงงานจังหวัดกาญจนบุรี ให้ตรง ตามความต้องการของประชาชนมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- เกสร แสงจันทร์. (2554). **ความพึงพอใจของครอบครัวต่อการให้บริการของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบลบ้านสระตลุง ตำบลลูกกลางทุ่ง อำเภอเมือง จังหวัดตาก.** การศึกษาค้นคว้าอิสระ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต. (การพัฒนาครอบครัวและสังคม). ตาก: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช, หน้า 8.
- เฉลี่ย ไชยเชษฐ์. (2558). **พนักงานมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา. สาขาวิชาการจัดการสาธารณะ วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์. มหาวิทยาลัยบูรพา. หน้า 116-128.**
- คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง. (2562). **การประเมินระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของเทศบาลนครลำปางอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง. สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง หน้า 26.**
- จันทร์จิรา อินตะนนท์. (2551). **คุณภาพการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลแจ้ห่ม อำเภอแจ้ห่มจังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. ลำปาง : มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.**
- ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ. (2546). **บทสังเคราะห์ภาพรวมการพัฒนาระบบสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาสในสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร : บริษัทเอ็ดมันเพรส โปรดักส์ จำกัด. หน้า 72-76.**
- เทพเพ็ญวานิชย์. ศรีหัทธิม (รัตนโกศล) พาณิชพันธ์และคณะ. (2534). **ความรู้พื้นฐานทางสังคมสงเคราะห์. กรุงเทพมหานคร : คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ม.ป.ท.**
- นัยนา สติยเสถียร และคณะ. (2564). **ความพึงพอใจของประชาชนต่อคุณภาพการให้บริการของเทศบาลเมืองศรีราชา อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี. วารสารมหาจุฬานครทรรศน์. หน้า 18-19.**
- ปาริชาติ สังข์ขาว. (2551). **ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุดมหาวิทยาลัยศรีปทุม. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร หน้า 8.**
- ปิยะนุช ต้นเจริญ. (2561). **คุณภาพการให้บริการสาธารณะด้านงานสวัสดิการขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองชุมพลเหนือ อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี, วารสารสารสนเทศ, 17(1), มกราคม - มิถุนายน, หน้า 83 – 98.**

พรรณี ชูทัย เจนจิต. (2550). **จิตวิทยาการศึกษา**. นนทบุรี : เกรทเอดดูเคชั่น.

พรรณพนซ์ มีสุข. (2563). **ประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรสำนักงานจัดหางานจังหวัด**

สุราษฎร์ธานี. สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

ระพีพรรณ คำหอมและคณะ. (2549). **ทิศทางและรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของ**

ประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด หน้า 6-23.

Kotler and Armstrong (2002). **Principles of marketing**. NJ : Prentice Hall. p. 49.

แนวทางในการบริหารจัดการสำนักงานส่งเสริมการปกครอง ท้องถิ่น จังหวัดนครปฐม

Guidelines for the administration of the Office of the Promotion of Local Administrative Affairs Nakhon Pathom Province

พิชญุตม์ พุกเจริญ¹ ราเชนทร์ นพณัฐวงศ์² ภาวัช รุจาฉันท³

Pitchayut Pookcharoen Rachen Noppanatwongsakorn and Phawat rujachan

Received: December 12, 2022 Revised: December 31, 2022

Accepted: February 2, 2023

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้วัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาแนวทางในการบริหารจัดการสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดนครปฐม 2) เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดนครปฐม ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ข้าราชการของสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดนครปฐม จำนวน 110 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สามารถสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังนี้

¹ ปริญญาโทสาขารัฐประศาสนศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ กรุงเทพมหานคร, Public Administration Faculty of Arts and Sciences Southeast Asia University Bangkok, E-mail: pitchayut220243@gmail.com

² คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ กรุงเทพมหานคร, Public Administration Faculty of Arts and Sciences Southeast Asia University Bangkok, E-mail: Rachenn@sau.ac.th

³ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ กรุงเทพมหานคร, Public Administration Faculty of Arts and Sciences Southeast Asia University Bangkok, E-mail: Phawatrujachan@gmail.com

ผลการวิจัย พบว่า 1) แนวทางในการบริหารจัดการสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดนครปฐม มี 3 ด้าน ได้แก่ การปฏิบัติงาน มีระบบสารสนเทศ และการมีส่วนร่วมของประชาชน ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า การปฏิบัติงาน อยู่ในระดับสูงสุด รองลงมา คือ มีระบบสารสนเทศ และที่อยู่ในระดับสุดท้าย คือ มีส่วนร่วมของประชาชน อยู่ในระดับมาก 2) ปัญหาในการบริหารจัดการสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดนครปฐม ได้แก่ ปัญหาในด้านการปฏิบัติงานควรเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการทำงานส่วน ในด้านระบบสารสนเทศ การใช้เทคโนโลยียังไม่ทันสมัยต่อการปฏิบัติงานและในการมีส่วนร่วมของประชาชนต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเองทำงานให้มากขึ้น แนวทางในการบริหารจัดการสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดนครปฐม ได้แก่ การปฏิบัติงาน ควรเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงาน มีระบบสารสนเทศ ควรมีการสนับสนุนให้มีการนำแนวคิดหรือวิธีการใหม่ ๆ มาปรับใช้ในหน่วยงานอย่างเหมาะสม รวมไปถึงการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยต่อการปฏิบัติงาน ทำให้ลดขั้นตอนต่อการปฏิบัติงานและเวลาทำงานและการมีส่วนร่วมของประชาชน ควรเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมใช้ประสบการณ์จากการพัฒนาตนเองทำงานให้บรรลุเป้าหมายจนเกิดประโยชน์ให้แก่หน่วยงาน

คำสำคัญ : การบริหารจัดการ สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดนครปฐม

Abstract

Objectives of this study 1) to study the guidelines for the administration of the Office of Local Administration, Nakhon Pathom Province 2) to study problems and suggestions in the administration of the Office of Local Administrative Promotion. Nakhon Pathom Province The population used in the research was 110 civil servants of the Office of Local Administration, Nakhon Pathom Province, using the questionnaire as a tool for collecting results, can summarize the results, discuss the results and make recommendations as follows :

The results of the research were found that 1) Guidelines for the management of the Office of Local Administration, Nakhon Pathom Province, consisted of 3 aspects : have an information system and public participation. The respondents

had a high level of overall opinion. When classified by item, it was found that performance. It was at the highest level, followed by the information system. And at the last level is the participation of the people. at a high level 2) Problems in the administration of the Office of Local Administration, Nakhon Pathom Province, namely, operational problems should be given opportunities to express opinions and participate in the work. in the field of information systems. The use of technology is not yet up-to-date for the operation and in the participation of the people, there must be more opportunities for people to participate in self-development and work. Guidelines for the administration of the Office of Local Administration in Nakhon Pathom Province are as follows performance Opportunities should be given to opinions and participation in setting performance standards. have an information system There should be support for the adoption of new ideas or methods to be appropriately applied in the organization Including the use of modern technology to work, reducing procedures for operations and working hours and public participation. Should allow everyone to participate in the experience of self-improvement, work to achieve the goals until the benefits of the agency.

Keywords: Administration Office of Local administration Nakhon Pathom Province

บทนำ (Introduction)

การนำแนวคิดการจัดการมาใช้ในระบบราชการนั้นได้ก่อให้เกิดกระแสการ วิพากษ์ ออกเป็น 2 แนวทางกล่าวคือ นักวิชาการ กลุ่มแรกเชื่อว่า การนำแนวคิดการจัดการภาครัฐ มาใช้ในการ บริหารงานภาครัฐก่อให้เกิดประสิทธิผลต่อองค์กร ดังเช่นคำกล่าวของ Seinsalhai (2005 : 410)

ที่กล่าวว่า การจัดการภาครัฐ ให้ความสำคัญกับประสิทธิผลหรือผลการปฏิบัติงาน การนำแนวคิด การจัดการโดยพยายามนำเอาวิธีการบริหารจัดการ ในเชิงธุรกิจ หรือการบริหารจัดการแบบ ภาคเอกชน เข้ามาประยุกต์ใช้ เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพ ประสิทธิผลของการให้บริการหรือ

การส่งมอบบริการให้แก่ประชาชนให้ดีขึ้น Ketsuwan (2013 : 9) กล่าวว่า การจัดการถูกนำมาใช้ในประเทศที่พัฒนาแล้วเพื่อให้เกิดการปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในองค์การภาครัฐ และความพร้อมรับผิด Christensen & Lægreid (2013 : 147) อธิบายว่า การจัดการเป็นแนวคิดกระแสปฏิรูปของโลกที่มีผลต่อภาครัฐของประเทศต่าง ๆ ในระยะเวลา 25 ปีที่ผ่านมาการปฏิรูปส่วนใหญ่มีจุดมุ่งหมายคือการปรับปรุงประสิทธิภาพและประสิทธิภาพของการบริหารงานภาครัฐ เพื่อเพิ่มการตอบสนองต่อประชาชนผู้รับบริการ แต่ยังมีนักวิชาการด้านการบริหารจัดการ อีกกลุ่มหนึ่งได้มีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับแนวคิดการจัดการมาใช้ในการบริหารจัดการองค์การของภาครัฐก่อให้เกิดข้อบกพร่องหลายประการ (พัชรราวลัย ศุภณะ, 2562)

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 กำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีข้อมูล ข่าวสารของราชการไว้ให้ประชาชนสามารถเข้าตรวจสอบได้ หรือสืบค้นได้ โดยให้ทุกหน่วยงานของรัฐจัดให้มีสถานที่ สำหรับให้บริการประชาชนหรือผู้ขอรับบริการที่เข้ามาติดต่อขอข้อมูลข่าวสาร สามารถเข้ามาสืบค้นหรือศึกษาข้อมูล ข่าวสารตามมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ปัจจุบันการให้บริการด้านข้อมูล ข่าวสารของราชการเป็นเรื่องที่ประชาชนได้ให้ความสนใจมากขึ้น เพราะเป็นสิทธิของประชาชนในการรับรู้ และเป็นหน้าที่ของรัฐที่ต้องจัดให้มีบริการด้านข้อมูลข่าวสารไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจสอบได้ ตลอดจนต้องสร้างความรับรู้และ ความเข้าใจที่ถูกต้องให้กับประชาชนในเรื่องเกี่ยวกับสิทธิของประชาชนตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของ ราชการ พ.ศ. 2540 ด้วย (Ketsuwan (2013)

หลักการจัดการ เป็นการนำเอาแนวคิดแบบใหม่ของภาคเอกชน มาปรับใช้ในการบริหารระบบราชการไทย ซึ่งหลักการจัดการนั้น มีสาระสำคัญคือ การให้ความสำคัญกับผู้ได้รับบริการ และการมุ่งเน้นเรื่องการลดขั้นตอน การลดภารกิจและขั้นตอนในการปฏิบัติงานให้มีความสั้นและกระชับ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและการปฏิบัติงานมากขึ้นได้มาตรฐาน อย่างไรก็ตามในการนำเอาความคิดการจัดการมาปรับใช้ในการบริหารราชการไทยให้ประสบความสำเร็จนั้น สิ่งที่สำคัญคือการได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย กล่าวคือทั้งภาครัฐ ซึ่งเป็นผู้ให้บริการนี้และประชาชนซึ่งเป็นผู้รับบริการ (จรัสศรี ทิพย์, 2545)

1. การสร้างการบริการที่มีคุณภาพแก่ประชาชน โดยให้บริการที่รวดเร็ว โปร่งใส และสร้างความประทับใจให้กับประชาชนอันเป็นเสมือนลูกค้า การเปิดระบบราชการให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วม การเสนอความคิดเห็นร่วมปฏิบัติงานและตรวจสอบผลการดำเนินงาน เช่น

ศูนย์บริการ One stop services การให้บริการอินเทอร์เน็ตโดยเปิดเป็นศูนย์สารสนเทศประจำเทศบาล การออกบริการเคลื่อนที่เทศบาลพบประชาชนตามชุมชนต่าง

2. การสนับสนุนการพัฒนาบุคลากร เพื่อให้บุคลากรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา สนับสนุนให้มีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการปฏิบัติงานมากขึ้น เช่น การนำ GPS มาใช้ในการจัดทำแผนที่ภาษี การนำ Pocket PC มาใช้ในการจัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ) การฝึกอบรมให้กับคนในชุมชนในด้านต่าง ๆ เช่น ฝึกอบรมการเขียนโครงการ ด้านการจัด ประชุมประชาคมเมือง

3. การให้ความสำคัญกับผลการปฏิบัติงาน หมายถึง เน้นการวัดผลการทำงานว่าประสบความสำเร็จมากน้อยแค่ไหน เช่น มีการประเมินผลการปฏิบัติงานพนักงาน ตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงาน KPIs PMQA HA

4. การปรับเปลี่ยนกระบวนการและวิธีการทำงานนำระบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์มาประยุกต์ใช้อย่างแท้จริง มีการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารชุมชนเน้นการจัดระเบียบโครงสร้างการบริหารชุมชนแบบมีส่วนร่วมบูรณาการ ทำงานประสานร่วมมือกันระหว่างส่วนราชการกับประชาชน

5. การเสริมสร้างวินัยการใช้จ่ายงบประมาณ เน้นธรรมาภิบาล โปร่งใส ตรวจสอบได้ ทุกกระบวนการใช้จ่ายงบประมาณ เช่น การควบคุมภายใน การชี้แจงผ่านสภาเทศบาล การชี้แจง รายรับรายจ่ายผ่านสื่อทางด้านสารสนเทศ (วิทยุ โทร, 2549)

ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา เรื่องแนวทางในการบริหารจัดการสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดนครปฐม แนวการวิจัยเพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปจัดทำข้อเสนอแนะและแนวทางพัฒนาในการบริหารจัดการสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาแนวทางในการบริหารจัดการสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดนครปฐม

2. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดนครปฐม

สมมติฐานการวิจัย

1. เพศ ต่างกันส่งผลให้การบริหารของการบริหารจัดการสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดนครปฐมแตกต่างกัน
2. อายุ ต่างกันส่งผลให้การบริหารของการบริหารจัดการสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดนครปฐมแตกต่างกัน
3. ระดับการศึกษาต่างกันส่งผลให้การบริหารของการบริหารจัดการสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดนครปฐมแตกต่างกัน
4. สถานภาพต่างกันส่งผลให้การบริหารของการบริหารจัดการสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดนครปฐมแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้วิธีเชิงสำรวจ (Survey Research) เก็บข้อมูลครั้งเดียวนำมาวิเคราะห์ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ประชากร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการของสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดนครปฐม จำนวน 110 คน แยกออกเป็นแผนก/ฝ่ายดังนี้ กองการเจ้าหน้าที่บุคคล จำนวน 25 คน กองการเจ้าหน้าที่วิชาการ จำนวน 30 คน และกองการเจ้าหน้าที่แผน จำนวน 55 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 1 ชุด คือ แบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากการศึกษา ทฤษฎี แนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้อคำถามได้ครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา โดยแบ่งเนื้อหาและโครงสร้างของแบบสอบถามเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับแนวทางในประสิทธิภาพในการปฏิบัติข้าราชการของสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดนครปฐม

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
จังหวัดนครปฐม

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) วิเคราะห์ข้อมูลโดยแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2. แบบสอบถามระดับการบริหารจัดการของสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดนครปฐม เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (μ) หาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) โดยกำหนดค่าคะแนนแบบสอบถามตามเกณฑ์

ผลการวิจัย (Research Results)

1. จากการศึกษาแนวทางในการบริหารจัดการสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดนครปฐม มีแนวทางในการบริหารจัดการ 3 ด้าน ได้แก่ การปฏิบัติงาน มีระบบสารสนเทศ และการมีส่วนร่วมของประชาชน จากผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า การปฏิบัติงาน อยู่ในระดับสูงสุด รองลงมา คือ มีระบบสารสนเทศ และที่อยู่ในระดับสุดท้าย คือ มีส่วนร่วมของประชาชน อยู่ในระดับมาก

2. แนวทางในการบริหารจัดการสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดนครปฐม แนวทางในการบริหารจัดการสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดนครปฐม ได้แก่

1) การปฏิบัติงาน ควรเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงาน

2) มีระบบสารสนเทศ ควรมีการสนับสนุนให้มีการนำแนวคิดหรือวิธีการใหม่ ๆ มาปรับใช้ในหน่วยงานอย่างเหมาะสม รวมไปถึงการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยต่อการปฏิบัติงาน ทำให้ลดขั้นตอนต่อการปฏิบัติงานและเวลาทำงาน

3) การมีส่วนร่วมของประชาชน ควรเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วม ใช้ประสบการณ์จากการพัฒนาตนเองทำงานให้บรรลุเป้าหมายจนเกิดประโยชน์ให้แก่หน่วยงาน

อภิปรายผล (Research Discussion)

จากการศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการของสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด นครปฐม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดการ เป็นวิธีการที่สามารถปรับใช้กับองค์กรภาครัฐเพื่อให้หน่วยงาน ภาครัฐมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการจัดการในยุคปัจจุบัน โดยเน้นการให้ความสำคัญต่อบริการประชาชน การปฏิบัติงานระบบสารสนเทศ และการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรณปรียา อันประวดี (2553) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การบริหารภาครัฐแนวใหม่ในงานบริการ ประชาชนด้านทะเบียนที่ดินของสำนักงานที่ดินจังหวัดสุโขทัย ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพใน การนำการบริหารภาครัฐแนวใหม่ไปใช้ในงานบริการประชาชนด้านทะเบียนที่ดินของสำนักงานที่ดินจังหวัดสุโขทัยอยู่ในระดับมาก มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชินวัฒน์ สุพัฒน์จันทร์ (2555) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การจัดการการจัดการเทศบาลตามการจัดการ ภาครัฐแนวใหม่ : กรณีศึกษา เทศบาลตำบลบ้านฉาง ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนเกี่ยวกับการ จัดการการจัดการเทศบาลตำบลบ้านฉาง ตามการจัดการ ภาครัฐแนวใหม่เทศบาล มีการรับรู้อยู่ใน ระดับปานกลาง ไปในแนวทางเดียวกันกับงานวิจัยของโกวิท นามเมืองรักษ์ (2553) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การ ประเมินการจัดการภาครัฐแนวใหม่ของเทศบาลตำบลกำแพง อำเภอละงู จังหวัดสตูล ผลการศึกษา พบว่า การจัดการ ภาครัฐแนวใหม่ของเทศบาลตำบลกำแพง ด้านการสร้างการบริการ ที่มีคุณภาพแก่ ประชาชน อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับวรมิตร เพ็ชรสิงห์ (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคการปฏิบัติตามการจัดการภาครัฐแนวใหม่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในทัศนคติของพนักงานส่วนตำบลในอำเภอนาหว้า จังหวัดสงขลา พบว่า การปฏิบัติตามการจัดการภาครัฐแนวใหม่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในทัศนคติของพนักงานส่วนตำบลในอำเภอนาหว้า จังหวัดสงขลา ด้านการเสริมสร้างวินัยการใช้จ่ายงบประมาณ อยู่ในระดับปานกลางและงานวิจัยของจำลอง จิโนเป็ง (2554) ได้ศึกษาเรื่อง การนำกระบวนการจัดการจัดการภาครัฐแนวใหม่มาใช้ในการจัดการจัดการสิ่งแวดล้อมของเทศบาลเมืองบ้านพรุ ผลการทดสอบ สมมติฐานพบว่า ปัจจัยด้านขนาดของเทศบาล มีผลต่อการนำกระบวนการจัดการจัดการภาครัฐแนวใหม่มาใช้ในการจัดการจัดการสิ่งแวดล้อมของเทศบาลเมืองบ้านพรุ

ข้อเสนอแนะ (Research Suggestions)

- 1) ควรมีการศึกษาการบริหารจัดการของสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดนครปฐม เพื่อเป็นตัวชี้วัดว่าสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดนครปฐมภายในจังหวัดมีการจัดการอยู่ในระดับใด
- 2) ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจการจัดการของบุคลากรในหน่วยงานอื่น ๆ
- 3) ควรมีการศึกษาการบริหารจัดการของสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดนครปฐม หรือหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ
4. ควรมีการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการนำการจัดการมาใช้กับสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

เอกสารอ้างอิง (References)

- กมลวรรณ ปานประดิษฐ์. (2563). **แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง**. สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- เกษม วัฒนชัย. (2546). **ธรรมาภิบาลกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ : สำนักนโยบายและแผนการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- โกวิท นามืองรักษ์. (2553). **การประเมินการจัดการภาครัฐแนวใหม่ของเทศบาลตำบลกำแพงอำเภอละงู จังหวัดสตูล**. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. กรุงเทพมหานคร.
- จำลอง จิโนเป็ง. (2554). **การนำกระบวนการจัดการจัดการภาครัฐแนวใหม่มาใช้ในการจัดการจัดการสิ่งแวดล้อมของเทศบาลเมืองบ้านพรุ**. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร.
- ชาญชัย จิตรเหล้าพร. (2552). **การบริหารจัดการงานท้องถิ่น**. กรุงเทพมหานคร: สมาคมรัฐศาสตร์ แห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชินวัฒน์ สุพัฒน์จันทร์. (2555). **การจัดการจัดการเทศบาลตามการจัดการ ภาครัฐแนวใหม่ : กรณีศึกษา เทศบาลตำบลบ้านฉาง**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บุญเกียรติ การะเวกพันธุ์ และคณะ. **การบริหารงานภาครัฐ**. สืบค้นเมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2563 จาก <http://www.wiki.kpi.ac.th/>.
- ติน ปรัชญพทุทธิ. (2536). **ทฤษฎีองค์การ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ปรีชา คัมภีรปกรณ์. (2541). **กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- ประเสริฐ อุไร. (2559). **แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงาน กรณีศึกษา บริษัท เอจีซี ออโตโมทีฟ (ประเทศไทย) จำกัด**. คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก.
- พรรณปรียา อันประวดี. (2553). **การบริหารภาครัฐแนวใหม่ในงานบริการ ประชาชนด้านทะเบียนที่ดินของสำนักงานที่ดินจังหวัดสุโขทัย**. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตร์ มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วรมิตร เพ็ชรสิงห์. (2551). **ปัญหาและอุปสรรคการปฏิบัติตามการจัดการภาครัฐแนวใหม่ของ**

องค์การบริหารส่วนตำบลในทัศนคติของพนักงานส่วนตำบลในอำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา. ชลบุรี มหาวิทยาลัยบูรพา.

วันชัย มีชาติ. (2549). **การบริหารองค์การ**. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมคิด บางโม. (2545). **องค์การและการจัดการ**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : วิทยพัฒน์.

สมาน รังสิโยภุชฎ์. (2546). **การบริหารราชการไทย: อดีต ปัจจุบัน และอนาคต**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร บรรณกิจ.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2546). **คู่มือการพัฒนาระบบการบริหารมุง**

ผลสัมฤทธิ์. กรุงเทพมหานคร : สวัสดิการสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2556). **แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบ**

ราชการไทย (พ.ศ. 2556–2561). กรุงเทพมหานคร: วิชั่น พรินท์ แอนด์ มีเดีย.

สัมฤทธิ์ กางเพ็ง. (2551). **การพัฒนาและการตรวจสอบความตรงของตัวแบบ**. ดุษฎีนิพนธ์

การศึกษาดุฎีบัณฑิตการบริหารการศึกษา. ขอนแก่น บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ศิริณา จิตต์จรัส. (2557). **แนวปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการปฏิบัติงานและความพึงพอใจของ**

พนักงานมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์. คณะ

ศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2545). **องค์การและการจัดการ**. กรุงเทพมหานคร : ธรรมสาร.

อรสุดา ดุสิตรัตน์กล. (2557). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร**

สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ : ศึกษาเฉพาะกรณีของบุคลากรส่วนกลาง.

คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

อาภรณ์ อ่อนคง. (2561). **“ประสิทธิผล”**. [สืบค้นเมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2561]

http://APORN123.blogspot.com/2013/06/blog-post_28.html.

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา
เทศบาลเมือง ปากแพรง ตำบลปากแพรง อำเภอเมือง
จังหวัดกาญจนบุรี

OPINIONS ON PEOPLE'S PARTICIPATION IN THE LOCAL
DEVELOPMENT PLAN OF PAK PHRAEK MUNICIPALITY, PAK PHRAED
SUB-DISTRICT, MUEANG DISTRICT, KANCHANABURI PROVINCE

ภูวนีย์ ทับมะลิผล¹ ราเชนทร์ นพณัฐวงศ์² ภาวิช รุจาจันทร์³

Phuwanee Thabmalipol Rachen Noppanatwongsakorn and Phawat rujachan

Received: December 12, 2022 Revised: December 31, 2022

Accepted: February 2, 2023

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้วัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองปากแพรง ตำบลปากแพรง อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี 2) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองปากแพรง ตำบลปากแพรง อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี ประชากรและกลุ่มตัวอย่างได้แก่

¹ ปริญญาโทสาขารัฐประศาสนศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ กรุงเทพมหานคร, Public Administration Faculty of Arts and Sciences Southeast Asia University Bangkok, E-mail: chompoopink2511@gmail.com

² คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ กรุงเทพมหานคร, Public Administration Faculty of Arts and Sciences Southeast Asia University Bangkok, E-mail: Rachenn@sau.ac.th

³ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ กรุงเทพมหานคร, Public Administration Faculty of Arts and Sciences Southeast Asia University Bangkok, E-mail: phawatrujachan@gmail.com

ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตำบลปากแพรก อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล สามารถสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังนี้

ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองปากแพรก ตำบลปากแพรก อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 2) ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะของประชาชนที่มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองปากแพรก ตำบลปากแพรก อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี สรุปได้ดังนี้ ประชาชนไม่เข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาจึงมีประชาชนเข้าร่วมน้อย ระยะเวลาในการจัดทำแผนพัฒนาน้อย เมื่อเสนอปัญหาและความต้องการแล้วไม่ได้รับการตอบสนอง ความคิดเห็นของชุมชนไม่ไปในทิศทางเดียวกันทำให้การจัดทำแผนล่าช้า ข้อเสนอแนะ มีการประชาสัมพันธ์และแจ้งวันเวลาในการออกประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาล่วงหน้า 1 อาทิตย์ เมื่อจัดทำแผนงาน/โครงการแล้วผู้นำต้องนำมาประชุมอีกครั้ง

นำแผนพัฒนาที่ได้ไปบูรณาการร่วมกับแผนชุมชนไม่ต้องทำใหม่ ให้จัดทำประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาในวันหยุดและตอนกลางคืน ในการจัดทำแผนพัฒนาต้องให้ความสำคัญกับประชาชนมากกว่าผู้นำ การกลั่นกรองแผนพัฒนาต้องให้สอดคล้องกับปัญหาของชุมชนส่วนรวมมากที่สุด

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม การจัดทำแผนพัฒนา

Abstract

The purpose of this study was : 1) To study the level of people's participation in the development of Pak Phraek Municipality Development Plan, Pak Phraek Sub-district, Muang District, Kanchanaburi Province 2) problems and obstacles in people's participation in the preparation of the Pak Phraek Municipality Development Plan, Pak Phraek Sub- district, Mueang District, Kanchanaburi Province. The sample group includes People in the municipality of Pak Phraek

Subdistrict, Mueang District, Kanchanaburi Province. The sample group consisted of people in the municipality of Pak Phraek Subdistrict, Mueang District, Kanchanaburi Province. A total of 400 people, using the questionnaire as a collecting tool, were able to summarize the results, discuss the results and make recommendations as follow :

The results of the research were found that 1) People's participation in the development of Pak Phraek Municipality Development Plan, Pak Phraek Sub-district, Muang District, Kanchanaburi Province. overall was at a moderate level. When considering each aspect, it was found that participation in operations was followed by participation in decision-making. And the aspect of participation in the evaluation with the lowest mean 2) Problems, obstacles and recommendations of people who have public participation in the preparation of the development plan of Pak Phraek Municipality, Pak Phraek Sub-district, Mueang District, Kanchanaburi Province can be summarized as follows : The people did not understand how to prepare the development plan, so there were very few people participating. There is less time to prepare the development plan. When problems and needs are presented, they are not met. The community's opinions were not in the same direction, causing delays in the preparation of the plan. Suggestions : There is a public relations and the date and time to leave the community for the preparation of the development plan 1 week in advance. Bring the development plan that has been integrated with the community plan. No need to do it again. To establish a community in the preparation of development plans on holidays and at night. In preparing the development plan, the focus must be given to the people rather than the leaders. The scrutiny of the development plan must be as relevant as possible to the problems of the community as a whole.

Keywords : Participation preparation of Development Plans

บทนำ (Introduction)

การพัฒนาประเทศในระยะเวลาที่ผ่านมา ซึ่งอยู่ในช่วงเวลาที่จะต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ ทั้งระดับโลกและในประเทศที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศทั้งโอกาสที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ ขณะที่ต้องคำนึงถึงภัยคุกคามและจุดแข็งที่ใช้ผลักดัน การพัฒนาให้ก้าวหน้า รวมทั้งแก้จุดอ่อนที่มีอยู่ไม่ให้เป็น อุปสรรคการดำเนินงานจึงจำเป็นต้องประเมินสถานการณ์ การเปลี่ยนแปลงที่จะมีผลต่อการพัฒนาประเทศในระยะ ต่อไปอย่างรอบคอบ พร้อมทั้งประเมินศักยภาพของ ประเทศเพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่คน สังคม และ ระบบเศรษฐกิจของประเทศ ให้มีภูมิคุ้มกันต่อการ เปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม สามารถพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าต่อไป เพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของสังคมไทย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ. 2555 : 71)

การปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นนั้น รัฐธรรมนูญได้เพิ่ม กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังจะเห็นได้จาก มาตรา 287 ประชาชนในท้องถิ่นมีสิทธิมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดให้มีวิธีการที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วม เนื่องจาก การพัฒนาท้องถิ่นจะเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้นเพียงใดขึ้นอยู่กับกระบวนการมี ส่วนร่วมของประชาชน ประชาชนจะมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นเพียงใดขึ้นอยู่กับบทบาท ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและความรู้ ความสามารถ ความรับผิดชอบของประชาชน เมื่อ เกิดการพัฒนาท้องถิ่นแบบประชาชนมีส่วนร่วมก็จะเกิดการบริหารงานแบบธรรมาภิบาล (Good Governance) ถ้าหากประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองสูง โครงการ กิจกรรม การพัฒนาท้องถิ่นก็จะตรงตามความต้องการของประชาชนทำให้เกิดพลัง และเกิดความสำเร็จ ตามที่คาดหวังไว้ การพัฒนาท้องถิ่นก็จะไปอย่างรวดเร็ว นำความเจริญมาสู่ประเทศชาติ และตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น พ.ศ. 2542 หมวด 2 การกำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการสาธารณะ มาตรา 16 มีอำนาจในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชน ในท้องถิ่นของตนเอง คือ การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น การจัดระบบการคมนาคมขนส่ง การจัด สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ การส่งเสริมอาชีพและพาณิชยกรรม การจัดการวิจัยส่งเสริมกีฬา และการท่องเที่ยว การสังคมสงเคราะห์ การจัดการที่อยู่อาศัยและสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ การ

รักษาศิลปวัฒนธรรม การส่งเสริมประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมของประชาชน การจัดระบบ สาธารณสุข การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น 2546)

องค์กรปกครองท้องถิ่นในระดับเทศบาลตำบล เป็นองค์กรที่เกิดขึ้นตามนโยบายการกระจายอำนาจ ของรัฐบาล เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นซึ่งเป็นระดับ พื้นฐาน ได้มีอำนาจในการปกครองตนเองตามระบอบประชาธิปไตย เป็นการกระจายอำนาจการปกครอง จากส่วนกลางไปให้ประชาชนใน ท้องถิ่นดำเนินการเอง ภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมายเพื่อให้ประชาชนได้เรียนรู้ และเข้าใจถึงวิธีการปกครองตนเองตามระบอบประชาธิปไตย ซึ่งหลักการสำคัญของการปกครอง ส่วนท้องถิ่นประกอบด้วย การจัดให้มีการเลือกตั้ง เพื่อให้คนในท้องถิ่นนั้นได้มีโอกาสเข้าไปเป็นตัวแทน ของประชาชนในการปกครองตนเองมีการจัดโครงสร้าง การบริหารงาน เทศบาล2องค์กรคือสภาเทศบาลและ คณะเทศมนตรีทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร ตามลำดับมีเขตพื้นที่ในการบริหารและความรับผิดชอบ ตามที่มีอำนาจหน้าที่ ที่กำหนดไว้ให้มี สถานิติบุคคล (Juristic person) มีรายได้มีอำนาจในการจัดทำ งบประมาณและมีความอิสระในการปกครองตนเอง (Autonomy) แต่จะต้องอยู่ภายใต้การ ควบคุมหรือ การกำกับดูแลของรัฐ รวมทั้งเป็นสถาบันทาง การเมือง การปกครองระดับท้องถิ่น และจะต้องได้รับการ สนับสนุน รวมทั้งการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ

ประชาชน ในท้องถิ่นนั้น องค์การบริหารเทศบาล จึงมีบทบาทและหน้าที่ที่สำคัญในการ ส่งเสริมการ มีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นและ การส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน เป็นองค์กรที่สะท้อนให้เห็นถึงความพยายามของรัฐบาลที่จะกระจายอำนาจลงสู่ หน่วยการบริหารระดับตำบลตามกระแสความต้องการของสังคมประชาธิปไตยในปัจจุบันโดย เน้นการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการบริการงานผ่านผู้แทนของตนเอง เพื่อการพัฒนาทาง เศรษฐกิจ การเมืองและสังคมในชุมชนของตนเอง ความเป็นชุมชนมีความหลากหลาย มีปัญหา แตกต่างกันไปบางส่วนมีสภาพอ่อนแอไม่สามารถพึ่งตนเองได้ขาดทิศทางการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสภาพ สังคม และการเมืองที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ดังนั้นจึงจำเป็นต้องส่งเสริม การมีส่วนร่วมในการบริหารงานให้ประชาชนมีศักยภาพแก้ไขปัญหาของชุมชน การปกป้องสิทธิ ของชุมชนโดยการร่วมกันคิดร่วมกันทำอย่างมีระบบซึ่งจะทำให้เกิดเป็นรูปธรรมได้นั้นจะต้องมี การส่งเสริมให้เกิดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อ แก้ไขปัญหาของชุมชน (กรมการปกครอง กระทรวง มหาดไทย 2551) การปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น

รัฐธรรมนูญได้เพิ่มกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังจะเห็นได้จากมาตรา 287 ประชาชนในท้องถิ่นมีสิทธิ มีส่วนร่วมในการบริหารกิจการขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดให้มี วิธีการที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมดังกล่าวไว้ด้วยการพัฒนาท้องถิ่นจะเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น เพียงใดขึ้นอยู่กับกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น 2546)

รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันให้ความสำคัญกับการกระจาย อำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดกรอบความเป็นอิสระในการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชน และความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหาร การบริหาร งานบุคคล การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ (สำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร 2547) นอกจากนี้พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติให้มืองค์กรรับผิดชอบในการจัดทำ แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ คณะกรรมการการกระจาย อำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและกำหนดหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการให้บริการสาธารณะที่จำเป็นแก่ท้องถิ่นตลอดจนรายได้ของท้องถิ่นที่เพิ่มขึ้น และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้กำหนดรูปแบบการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นที่มีความเป็นอิสระมากขึ้น นอกจากกฎหมายทั้งสองฉบับแล้วยังมีกฎหมายอื่นอีกหลายฉบับที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภา ท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. 2542 ทำให้เห็นได้ว่า มีการกำหนดตัวบทกฎหมายและกลไกทางกฎหมายเพื่อให้การกระจายอำนาจเป็นไปอย่างโปร่งใสและสามารถถูกตรวจสอบจากประชาชนและองค์กรต่าง ๆ ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยุคหลังรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันประกาศใช้จึงมีบทบาท อำนาจหน้าที่อย่างกว้างขวาง โดยมีเพียงจะมีหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะพื้นฐานแก่ประชาชนในท้องถิ่นเท่านั้นแต่ยังขยายบทบาทหน้าที่ออกไปรวมถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่นด้วย และเป็นองค์กรที่เปิดให้ประชาคมท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารและการตรวจสอบการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น

แต่เนื่องจากพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 30 (4) (สมคิดเลิศไพฑูรย์ 2543) และแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นข้อ 5.2 (สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี 2543) กำหนดให้รัฐต้องจัดสรรงบประมาณ ให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในสัดส่วนไม่น้อยกว่า ร้อยละ 20 ของรายได้ของรัฐทั้งหมดภายในปี 2544 และ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 35 ของรายได้ของรัฐทั้งหมดภายใน ปี 2549 จึงมีความจำเป็นในการใช้ทรัพยากรรายได้ ทั้งที่ท้องถิ่นจัดเก็บเองและรายได้ที่รัฐบาลจัดสรรที่มีอยู่ จำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดและมีความโปร่งใสมากที่สุด การวางแผนถือเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าว โดยใช้ยุทธศาสตร์ที่เหมาะสม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องวางแผนการใช้ทรัพยากรเหล่านั้นให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาคม ทั้งในปัจจุบันและอนาคตมีการปฏิบัติตามแผนงานโครงการที่กำหนดให้เกิดสัมฤทธิ์ผลในช่วงเวลาที่กำหนดมีการควบคุมติดตามวัดและประเมินผลโดยการบริหารจัดการตามแผน แผนงานโครงการนั้นจะต้องเป็นการบริหารจัดการที่ดีมีความโปร่งใสและพร้อมที่จะให้มีการ ตรวจสอบทั้งโดยหน่วยงานของรัฐและประชาคมจะเห็นว่าเทศบาลมีอำนาจหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะและต้องดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด การที่เทศบาลตำบลจะดำเนินการพัฒนาให้เกิดประโยชน์กับประชาชนมากที่สุดและมีความยั่งยืนมากที่สุดจำเป็นต้องที่เทศบาลตำบลต้องสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา และประชาชนควรได้ทราบถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา ของเทศบาลและปัญหาและข้อเสนอแนะของประชาชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองปากแพรก อำเภอมือ จังหวัดกาญจนบุรี มีเรื่องใดบ้าง

จากที่กล่าวมาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจจะทำการ วิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลเมืองตำบลปากแพรก อำเภอมือ จังหวัดกาญจนบุรี และผลการวิจัยนี้จะนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนา ปรับปรุง การดำเนินการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองตำบลให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองปากแพรก ตำบลปากแพรก อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี
2. ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองปากแพรก ตำบลปากแพรก อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี

สมมติฐานการวิจัย

ประชาชนในเทศบาลเมืองตำบลปากแพรก อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี ที่มีสถานภาพส่วนบุคคลแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา เทศบาลเมืองตำบลปากแพรกแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้วิธีเชิงสำรวจ (Survey Research) เก็บข้อมูลครั้งเดียวนามาวิเคราะห์ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ ประชาชนในเทศบาลเมืองตำบลปากแพรก อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 26,932 คน ประกอบด้วย 13 หมู่บ้าน (ข้อมูลของตำบลปากแพรก ท้องถิ่นเทศบาลเมืองปากแพรก ณ เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2563) จากประชากรจำนวนดังกล่าว ผู้ศึกษาได้กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรในการกำหนด กลุ่มตัวอย่างของยามาเน่ (Yamane) ซึ่งกำหนดความเชื่อมั่น 95% ได้ กลุ่มตัวอย่าง 400 คน จะทำการแบ่งสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามหมู่บ้าน เพื่อ ทำการเก็บข้อมูล โดยใช้วิธีแบบชั้นภูมิ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 1 ชุด คือ แบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากการศึกษาทฤษฎี แนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อคำถามได้ครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา โดยแบ่งเนื้อหาและโครงสร้างของแบบสอบถามเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองปากแพรก ตำบลปากแพรก อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation) 3) การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ (Benefits) 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) เป็นคำถามมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะของประชาชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลปากแพรก อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคล เป็นการรายงานผลข้อมูลเกี่ยวกับคำตอบแต่ละข้อ โดยการแสดงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ของคำถามแต่ละข้อ

2. ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลเมืองปากแพรก ตำบลปากแพรก อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี เป็นการรายงานผลข้อมูลเกี่ยวกับค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย (Research Results)

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองปากแพรก ตำบลปากแพรก อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 2.77) อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 2.83) รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 2.68) และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X}$ = 2.59)

2. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของประชาชนที่มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองปากแพรก ตำบลปากแพรก อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี สรุปได้ดังนี้ ประชาชนไม่เข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาจึงมีประชาชนเข้าร่วมน้อยมากมีระยะเวลาในการจัดทำแผนพัฒนาน้อย เมื่อเสนอปัญหาและความต้องการแล้วไม่ได้รับการตอบสนอง แสดงความคิดเห็นของชุมชนไม่ไปในทิศทางเดียวกัน ทำให้การจัดทำแผนล่าช้า ผู้นำทำตามความ

ต้องการของตนเองส่งผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาคือไม่ได้รับแผนงาน/โครงการ ที่มาจากความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง ในการจัดทำแผนพัฒนาประชาชนที่เข้าร่วมควรเป็นเยาวชนบ้าง เพื่อการจัดทำแผนพัฒนาที่ต่อเนื่องไม่ใช่มีแต่ผู้สูงอายุเท่านั้น และไม่มีค่าตอบแทนให้ประชาชนที่เข้าร่วมในการจัดทำแผน

มีการประชาสัมพันธ์และแจ้งวันเวลาในการออกประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาล่วงหน้า 1 อาทิตย์ เมื่อจัดทำแผนงาน/โครงการแล้วผู้นำต้องนำมาประชุมอีกครั้ง นำแผนพัฒนาที่ได้ไปบูรณาการร่วมกับแผนชุมชนไม่ต้องทำใหม่ ให้จัดทำประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาในวันหยุดและตอนกลางวันในการจัดทำแผนพัฒนาต้องให้ความสำคัญกับประชาชนมากกว่าผู้นำ การกลั่นกรองแผนพัฒนาต้องให้สอดคล้องกับปัญหาของชุมชนส่วนรวมมากที่สุดในการออกประชาคมจัดทำแผนมีส่วนราชการร่วมหลายส่วนต้องแบ่งเนื้อหาที่ชี้แจงให้ประชาชนไม่ให้ซ้ำกัน และสาระที่ชี้แจงต้องเป็นข้อมูล เนื้อหา สาระของหมู่บ้านนั้นเท่านั้น ทีมงานประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาต้องมีความรู้ ความเข้าใจในข้อมูลของแต่ละหมู่บ้านด้วย ในการจัดทำแผนพัฒนาต้องมีกิจกรรมให้ผู้เข้าร่วมด้วยและจัดสรรงบประมาณตามแผนงาน/โครงการรวมทั้งจัดทำเอกสารมาสนับสนุนการดำเนินงาน การศึกษาดูงาน การจัดอบรมเพื่อเพิ่มศักยภาพของชุมชนและประชาชนรวมทั้งให้ค่าตอบแทนด้วย

อภิปรายผล (Research Discussion)

จากการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองปากแพรก ตำบลปากแพรก อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรีสามารถสรุปได้ดังนี้ ประชาชนยังมีความแตกต่างในการประสานยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง สอดคล้องกับการศึกษาของกรณีการ เครือฟู (2551) ได้ทำการศึกษาการประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลทาลาดุก อำเภอแม่ทา จังหวัดลาพูน ผลการศึกษาพบว่าประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นในเชิงยุทธศาสตร์และขาดความรู้ในกระบวนการวางแผนเพื่อแก้ไขปัญหา อันได้แก่เริ่มต้นจากต้องให้ความรู้เกี่ยวกับสภาพปัญหาของท้องถิ่นที่พิจารณาว่าสมควรต้องมีการแก้ไขอย่างเร่งด่วนโดยจัดลำดับความสำคัญจากปัญหาความเร่งด่วนและจัดอันดับความรุนแรงของสภาพปัญหาเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติในแต่ละขั้นตอน โดยมีจุดมุ่งหมายเป็นการวางแผนแนวทางแก้ไข

ปัญหาอย่างเป็นระบบและมีความจำเป็นจะต้องจัดการประชุม สัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อการวางแผนให้แก่ประชาชน เพื่อเกิดกระบวนการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ขององค์ประกอบผู้เข้าร่วมประชุม 3 ฝ่าย ในลักษณะไตรภาคี (รัฐ เอกชน และประชาชน)

การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์จากการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นทั้ง ผู้นำและประชาชนไม่ได้รับประโยชน์ทั้งทางตรงแต่ได้รับทางอ้อมอันได้แก่ ค่าตอบแทนในการเข้า มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนทั้งที่เป็นค่าตอบแทนในการเดินทาง ค่าเบี้ยเลี้ยงหรือเบี้ยประชุมตามระบบราชการ นั้นยังขาดความเหมาะสมและไม่เพียงพอตามสภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบัน ตลอดจนการได้รับผลประโยชน์ทางอ้อมจากรางวัลหรือค่าชมเชยในการทำงานตามแผนงานที่ได้สำเร็จลุล่วงไปแล้ว ถึงแม้ว่าประชาชนจะได้รับผลประโยชน์จากการศึกษาอบรม ซึ่งไม่สามารถตอบแทนผลประโยชน์ให้กับประชาชนตามสภาพความเป็นจริง ซึ่งสอดคล้องกับจรัสศักดิ์ สีใจเจริญ (2553) ได้ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน พบว่า โครงการหรือกิจกรรมที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมมากที่สุด ได้แก่ ด้านโครงสร้างพื้นฐานรองลงมา ได้แก่ การพัฒนาและส่งเสริมอาชีพและกิจกรรมที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุด ได้แก่ ประเภทอื่นโดยจะเข้าไปมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะมากที่สุด รองลงมาเป็นการได้รับประโยชน์จากโครงการ หรือกิจกรรม ซึ่งสาเหตุการมีส่วนร่วมเนื่องจากได้รับรับผิดชอบท้องถิ่นของตนเองนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการวางแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (2546) กระบวนการวางแผนและการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นการใช้ทรัพยากรบุคคลและทรัพยากรในด้านต่าง ๆ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์นโยบายเป้าหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของประชาชนในท้องถิ่น ตาม ซึ่งได้กำหนดประเภทของแผนพัฒนาองค์กรไว้ 3 ประเภท คือ แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระยะยาว แผนพัฒนา 3 ปี เป็นแผนพัฒนาแบบหมุนเวียนเป็นแผนที่จัดทำทุกปี ซึ่งจะนำไปสู่กระบวนการ แสดงรายละเอียดแผนงานโครงการ และกิจกรรมที่ดำเนินงานจริงทั้งหมด

ตามอำนาจในพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 และมาตรา 17 บัญญัติเทศบาล มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง สอดคล้องกับแนวคิดของ ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2547) และประหยัด หงส์ทองคำ (2544) ได้สนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อการระดมความคิดเห็นและร่วมกันค้นหาปัญหาและแนวทางแก้ไขที่

สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงเพื่อการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับการศึกษาของ อลงกรณ์ ปราปไพรี (2545) ได้ทำการศึกษาเรื่องการจัดทำแผนพัฒนาอำเภอ 5 ปี (2545-2549) โดยกระบวนการประชาคม พบว่า แผนพัฒนาสามารถสะท้อนปัญหาและความต้องการของประชาชนและสามารถแก้ไขปัญหาของชุมชน และการศึกษาของ ธวัช เบญจาทิกุล (2549) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชาวเขาในการพัฒนา ซึ่งพบว่า การวางแผนเพื่อแก้ปัญหาได้เริ่มต้นจากการค้นหาสาเหตุของปัญหาของชุมชนการประเมินผลการดำเนินงานเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของชาวเขาในระดับน้อยและผลการศึกษาของ พวงทอง โยธาใหญ่ (2545) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษา: องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งพบว่าประชาชนยังมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนในระดับต่ำ ประชาชนยังไม่ค่อยจะให้ความสำคัญ

ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองปากแพรก ตำบลปากแพรก อำเภอเมืองจังหวัดกาญจนบุรี มีความสำคัญและส่งเสริมให้มีความสนับสุนด้านความรู้ความเข้าใจแก่เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นนั้น ผลการศึกษาในครั้งนี้มีความสอดคล้องกับแนวคิดดังกล่าวโดยมุ่งเน้นให้ผู้นำท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทในด้านการวางแผนและมีส่วนร่วมในการกำหนดกรอบนโยบายทิศทางแนวทางของการพัฒนาของโครงการบริหารพัฒนาส่วนท้องถิ่นมากขึ้น ตลอดจนการกำหนดวิสัยทัศน์และการกำหนดการพัฒนาในอนาคตที่ชัดเจน

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองปากแพรก ตำบลปากแพรก อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี มีส่วนร่วมของประชาชนในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองปากแพรก ตำบลปากแพรก อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี ได้แก่ปัจจัยด้านเพศ อายุสถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า

1) เพศหญิงซึ่งไม่ได้ออกไปประกอบอาชีพจึงอยู่เป็นแม่บ้านทำให้มีเวลว่างสามารถมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนามากกว่าเพศชายซึ่งต้องออกไปประกอบอาชีพ เช่น ทำการเกษตรหาเลี้ยงครอบครัวในสังคมไทย โดยเฉพาะสังคมชนบทอย่างก ตำบลปากแพรก อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี

2) กลุ่มระดับอายุ 41-50 ปีเป็นกลุ่มอายุที่มีประสบการณ์ สามารถวิเคราะห์ ปัญหา หรือ ข้อมูลต่าง ๆ ได้ดี รวมทั้งการยอมรับจากผู้คนในสังคมให้มีบทบาทเป็นผู้นำของท้องถิ่นหรือ ชุมชน

3) การศึกษาในระดับประถมศึกษา ประกอบอาชีพทางการเกษตรและรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำ ในระดับการศึกษาระดับประถมศึกษาทำให้ประกอบอาชีพทางการเกษตรและส่งผลให้มี รายได้ต่ำเนื่องจากปัจจัยในเรื่องของเวลาซึ่งมีเวลาว่างเพียงพอ จึงเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ ประชาชนกลุ่มนี้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนามากกว่ากลุ่มอื่น

ข้อเสนอแนะ (Research Suggestions)

เทศบาลเมืองปากแพรกต้องสร้างการเรียนรู้ ความเข้าใจ ให้เกิดแก่ประชาชนอย่างแท้จริง รวมทั้งชี้มูลเหตุ สิ่งที่เป็นปัญหา และความต้องการของประชาชน ควรจัดสรรงบประมาณตาม แผนงาน โครงการรวมทั้งจัดทำเอกสาร มาสนับสนุนการดำเนินงาน การศึกษาดูงาน การจัดการ อบรม เพื่อเพิ่มศักยภาพของชุมชนและประชาชนรวมทั้งให้คำตอบแทนแก่ผู้นำ ควรส่งเสริมการ อบรมให้แก่บุคลากรหรือผู้นำได้รับมอบหมายให้มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนา ท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น คณะผู้บริหารและผู้นำชุมชน ต้องประสานงานและบริหารงานไปในทิศทาง เดียวกัน ส่งเสริมให้สมาชิกสภาท้องถิ่นมีบทบาทมากขึ้น กำหนดช่วงระยะเวลาในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่นให้เหมาะสม และชัดเจนรวมทั้งปรับปรุงแผนเป็นระยะ จัดทำแผนพัฒนา ตำบลให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน โดยกระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการ จัดทำแผนในทุกขั้นตอน เพื่อให้ครอบคลุมและตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่าง แท้จริง จัดทำประชาพิจารณ์ และให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบและติดตาม ผล การดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการ รวมทั้งให้คำตอบแทนแก่ผู้ร่วมทำประชาพิจารณ์ ปลุกฝัง ให้เด็ก และเยาวชน เกิดการเรียนรู้ในการแก้ไขปัญหาด้วยตนเองตั้งแต่ยังเล็กนั่นคือ ปฏิรูป การศึกษา ในการจัดทำแผนพัฒนา ควรมีการรณรงค์ให้ทุกฝ่าย โดยเฉพาะประชาชน เข้ามามี ส่วนร่วม ในการจัดทำแผนพัฒนา มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น เพื่อสร้างจิตสำนึกให้ประชาชน รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา และได้แผนงาน/โครงการต่างๆ ตามความต้องการอย่างแท้จริง ควรมีการฝึกอบรม ทีมงานในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้มีความรวดเร็วเข้าถึงชุมชน มีทัศนคติที่ดี ต่อการจัดทำแผน จัดระเบียบการทำงาน โดยมีทีมงาน

ที่รับผิดชอบทำโดยตรงและมีการติดตาม ประเมินผล ที่ทำอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง สามารถตรวจสอบได้ จัดทำเอกสารแนะนำ ขั้นตอน การจัดทำแผนพัฒนา และมีการอบรมผู้นำชุมชน เพื่อให้ทราบขั้นตอนและนำไปเผยแพร่แก่ประชาชนในชุมชนของตนเอง เพื่อช่วยส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง และสื่อสารให้ชัดเจนดังนี้

1) ควรศึกษาการประเมินผลตามนโยบาย การติดตามและประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2) ควรศึกษาถึงการบูรณาการในการจัดทำแผนพัฒนาและส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

เอกสารอ้างอิง (References)

- โกวิทย์ พวงงาม. (2556). **วิพากษ์ท้องถิ่นไทย: รวบรวมจากบทวิเคราะห์คอลัมน์ ประชาคมท้องถิ่นจากนิตยสารสยามรัฐ**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มิตรภาพ.
- เครตัน,เจมส์ แอล. (2548). **คู่มือการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนและการแก้ไขปัญหา. ความขัดแย้ง**. แปลโดย วันชัย วัฒนศัพท์ ศุภณัฐ เพิ่มพูนวิวัฒน์และ สุวิดา ศรียะพันธุ์. นนทบุรี.
- เจนจิรา สุคำภา. (2560). **ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอสองเนิน จังหวัดนครราชสีมา**. การศึกษาค้นคว้าอิสระ หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทานตะวัน อินทร์จันทร์. (2559). **การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนย่อยในเขตเทศบาลเมืองลำพูน**. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธนิศร ยืนยง. (2561). **การมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดนครนายก**. มหาวิทยาลัยศรีประทุม: วารสารมหาจุฬานครทรรศ ปีที่ 5 ฉบับที่ 2.
- น้ำฝน สมศรีนวล. (2560). **การมีส่วนร่วมของประชาคมตำบลในการดำเนินกิจการสาธารณะด้านโครงสร้างพื้นฐาน เขตพื้นที่ อำเภอนางรอง องค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์**.
- ปิยนุช แสงวุธ. (2559). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนางามอำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด**. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พะยอม วงศ์สารศรี (2552). **การบริหารงานบุคคล**. กรุงเทพมหานคร : นวกนก.
- บัญชา แก้วส่อง. (2551). **องค์กร : การจัดการและการพัฒนา**.กรุงเทพมหานคร: อักษราพัฒนา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2547). **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. พ.ศ. 2550**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- อคิน รพีพัฒน์. (2557). **การมีส่วนร่วมของชุมชนในสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทยในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา**. กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภารพิมพ์.

นโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจหลังสถานการณ์การแพร่ระบาด
ไวรัสโคโรนา 2019 กรณีศึกษาสำนักงานเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย
กรุงเทพมหานคร
Cultural Tourism Development Policy
to Stimulate the Economy after the 2019 Coronavirus
Epidemic Situation of Pom Prap Sattru Phai District Office,
Bangkok Metropolis

สมชาย ธนกุสุมาลย์¹, สุริยะ ปรายสาธก²
Somchai Thanakusuman, Suriya Praisathok

Received: December 12, 2022 Revised: December 31, 2022

Accepted: February 2, 2023

บทคัดย่อ (Abstract)

สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโควิด-19 ที่เกิดขึ้นทั่วโลกและแพร่ระบาดในประเทศไทยนับตั้งแต่เดือนมกราคม ปี 2020 สร้างผลกระทบเป็นวงกว้างรวมถึงการท่องเที่ยวที่ได้รับผลกระทบเป็นอย่างมาก เมื่อสถานการณ์ดีขึ้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัญหาการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดไวรัสโคโรนา 2019 และแนวทางแก้ไขนโยบายพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดไวรัสโคโรนา 2019 กรณีศึกษาสำนักงานเขตป้อมปราบศัตรูพ่ายกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วย

¹รัฐศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา Master of Political Science Program (Politics and Government) College of Politics and Governance Suan Sunandha Rajabhat University. Corresponding. E-mail: s63463825033@ssru.ac.th

² วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา College of Politics and Governance Suan Sunandha Rajabhat University. E-mail: suriya.pr@ssru.ac.th

การสัมภาษณ์เชิงลึก เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 17 คน โดยเลือกแบบเจาะจงคือเป็นตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐ จำนวน 11 คน ตัวแทนจากภาคประชาชน จากชุมชน จำนวน 4 คน และตัวแทนจากภาคเอกชน จำนวน 2 คน ซึ่งทั้งหมดต้องเป็นผู้เกี่ยวข้องนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในพื้นที่สำนักงานเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นสำคัญในการศึกษา ผลการศึกษาพบว่า

ปัญหานโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดไวรัสโคโรนา 2019 พบว่า ปัญหาสำคัญคือ มีปัญหาเกี่ยวกับการสร้างงาน สร้างรายได้เสริมสภาพคล่อง กระตุ้นการบริโภคภาคประชาชนผ่านการเดินทางท่องเที่ยว และการสร้างรายได้จากฐานนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มีศักยภาพในการใช้จ่ายสูง สร้างสมดุลเชิงโครงสร้างใหม่ เพื่อส่งเสริมฟื้นฟูการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ยั่งยืน

แนวทางแก้ไขนโยบายพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดไวรัสโคโรนา 2019 พบว่า แนวทางการพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ การมุ่งพัฒนาศักยภาพสมาชิกของชุมชนท้องถิ่นให้มีความรู้ และทักษะที่จำเป็นในการเข้ามามีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กลไกสำคัญคือ 1) การมีส่วนร่วมจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่สนับสนุนชุมชน 2) การพัฒนาคนและบุคลากร 3) การเพิ่มมูลค่าทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมท้องถิ่น 4) การตลาดที่เหมาะสมกับชุมชน 5) การสร้างความเข้มแข็งให้กับเครือข่าย 6) การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชน 7) การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชน และ 8) การประเมินผลด้วยตัวชี้วัดความพึงพอใจของชุมชนและนักท่องเที่ยว ทั้งนี้เพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าทรัพยากรทางวัฒนธรรมให้กับท้องถิ่น การพัฒนาเพื่อเป็นเจ้าบ้านที่ดี รวมถึงการพัฒนาเพื่อเชื่อมโยงชุมชนต่าง ๆ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ (Keywords): การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม, นโยบายการท่องเที่ยว, การกระตุ้น

เศรษฐกิจ, การแพร่ระบาดไวรัสโคโรนา 2019

Abstract

The outbreak of the Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) that has occurred around the world and has spread into Thailand since January 2020

created a wide impact including tourism that has been gravely affected. When the situation has improved, the researcher is interested in studying the problem of cultural tourism development policy in order to stimulate the economy after the 2019 coronavirus epidemic and the guidelines for resolving cultural tourism development policies to stimulate the economy after the 2019 coronavirus epidemic in which a case study of Pom Prap Sattru Phai District Office, Bangkok Metropolis has been selected. This is a qualitative research that utilizes in-depth interviews. Data were collected from 17 purposive selected key-informants to whom included 11 representatives from government agencies, 4 representatives from the public sector and the community and another 2 representatives from the private sector. All of them must be involved in cultural tourism development policies in the area of Pom Prap Sattru Phai District Office. The data were analyzed based on key issues of the study. The results showed that:

The problems in cultural tourism development policy to stimulate the economy after the epidemic situation of the corona virus 2019 are job creation, income generation, liquidity enhancement, consumption stimulation through tourism, income generation from quality tourists, new structural balance creation in order to promote and revitalize a sustainable cultural tourism.

The guidelines for the revision of cultural tourism development policies to stimulate the economy after the epidemic situation of the corona virus 2019 included the key development approaches that aim at the development of the potential of members of the local community with knowledge and skills necessary to participate in cultural tourism. The key mechanisms are: 1) participation from various agencies that support the community, 2) people and personnel development, 3) value adding towards local cultural tourism resources, 4) appropriate marketing for the community, 5) strengthening the network, 6)

development of cultural attractions in the community, 7) organizing activities to promote cultural tourism in the community, and 8) assessment indicators concerning community and tourist satisfaction. This is to add the value of cultural resources to the local area. The development of a good host and the connection among various communities to become a sustainable cultural tourist destination.

Keywords: Cultural tourism, tourism policy, economic stimulation

บทนำ (Introduction)

สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโควิด-19 ที่เกิดขึ้นทั่วโลกและแพร่ระบาดในประเทศไทยนับตั้งแต่เดือนมกราคม ปี 2020 สร้างผลกระทบเป็นวงกว้างรวมถึงการท่องเที่ยวทุกตลาด ไม่ว่าจะเป็น Inbound (ชาวต่างชาติเข้ามาเที่ยวเมืองไทย) Outbound

(ชาวไทยเดินทางออกไปต่างประเทศ) และการท่องเที่ยวภายในประเทศ การท่องเที่ยวเป็นหนึ่งในภาคเศรษฐกิจที่มีความสำคัญของประเทศแต่ก็มีความเปราะบางต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งเป็นจุดขายสำคัญของการท่องเที่ยวไทยโดยการสร้างสรรค์คุณค่าให้กับบริการการท่องเที่ยว เพื่อตอบสนองพฤติกรรมความต้องการนักท่องเที่ยว และสร้างทางเลือกของประสบการณ์ใหม่ ๆ ให้กับนักท่องเที่ยว ทั้งนี้การตื่นตัวต่อวัฒนธรรมประกอบกับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของในแต่ละพื้นที่เป็นจุดกำเนิดของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งเป็นจุดขายสำคัญของการท่องเที่ยวไทยโดยการสร้างสรรค์คุณค่าให้กับบริการการท่องเที่ยว โดยมุ่งเน้นการใช้องค์ความรู้และนวัตกรรมผนวกกับจุดแข็งในด้านความหลากหลายทางทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม และวิถีชีวิต เพื่อสร้างคุณค่าให้กับบริการด้านการท่องเที่ยวที่ตอบสนองพฤติกรรมความต้องการนักท่องเที่ยว และสร้างทางเลือกของประสบการณ์ใหม่ ๆ ให้กับนักท่องเที่ยว สังคมในปัจจุบันมีความตระหนักถึงความสำคัญของศิลปะ วัฒนธรรม เทศกาล รวมถึงมรดกทางวัฒนธรรมพื้นบ้านมากขึ้น ทั้งนี้การตื่นตัวต่อวัฒนธรรมประกอบกับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของในแต่ละพื้นที่เป็นจุดกำเนิดของการ

พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ดังจะเห็นว่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้กลายเป็นศูนย์กลางของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในยุโรป อีกทั้งประเทศอื่น ๆ ได้พยายามที่จะพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในประเทศของตนเอง นอกจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะสามารถนำรายได้เข้าสู่ประเทศ และนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจทั้งระดับประเทศและระดับภูมิภาคแล้ว การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการสืบทอดวัฒนธรรมให้คงอยู่ต่อไปสำหรับประเทศไทยแล้ว การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมบริการที่สร้างรายได้และการจ้างงานให้กับประเทศไทยเป็นอย่างมากอย่างไรก็ดีท่ามกลางการแข่งขันของตลาดท่องเที่ยวที่สูงขึ้น กระแสการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจึงได้รับความสนใจเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวและมรดกทางวัฒนธรรมของประเทศไทยมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว และได้มีการถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมสืบเนื่องมาเป็นเวลานาน การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมนั้นต้องเป็นไปเพื่อการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยจะแสดงถึงแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในประเทศไทย โดยคำนึงถึงการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีเพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

สำนักงานเขตป้อมปราบศัตรูพ่ายเป็นเขตชั้นในของกรุงเทพมหานคร ที่มีความสำคัญทั้งในด้านเศรษฐกิจและการปกครอง นอกจากนี้ยังเป็นที่ตั้งโบราณสถานโบราณวัตถุและศิลปวัฒนธรรมที่สำคัญซึ่งสร้างอย่างประณีต บรรจงบ่งบอกเอกลักษณ์ศิลปะของชาติไทยเป็นอย่างดี และได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นอย่างมากเช่น ด้านการท่องเที่ยวเนื่องจากนักท่องเที่ยวหายไป คนในชุมชนได้รับผลกระทบด้านการประกอบอาชีพ รายได้ในการดำเนินชีวิตประจำวันหายไป การควบคุมในพื้นที่เป็นไปได้อย่างยากเนื่องจากเป็นสถานที่ที่ผู้คนอาศัยและเข้ามาประกอบอาชีพที่หลากหลาย ซึ่งเมื่อเกิดสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้ทุกคนในพื้นที่ได้รับผลกระทบเป็นอย่างมากไปถึงผลกระทบเกี่ยวกับหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ส่งเสริมการขายตัวทางเศรษฐกิจ การท่องเที่ยว อนุรักษ์สืบสานวัฒนธรรม ประเพณีไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมความร่วมมือของคนในชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษานโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หลังสถานการณ์การแพร่ระบาด

ไวรัสโคโรนา 2019 กรณีศึกษาสำนักงานเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร เพื่อให้สมาชิกของชุมชนได้รับรู้และเข้าใจถึงบทบาทของตนเองต่อการให้ความร่วมมือกับภาครัฐในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาปัญหา นโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดไวรัสโคโรนา 2019 กรณีศึกษาสำนักงานเขตป้อมปราบศัตรูพ่ายกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อหาแนวทางแก้ไขนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดไวรัสโคโรนา 2019 กรณีศึกษาสำนักงานเขตป้อมปราบศัตรูพ่ายกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การศึกษานโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ กรณีศึกษาสำนักงานเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการศึกษาในครั้งนี้ได้แก่ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นบุคลากรในภาครัฐ ภาคเอกชน ท้องถิ่น นักวิชาการ ประชาชน ซึ่งประกอบด้วย ตัวแทนจากภาคส่วนต่าง ๆ จำนวน 17 คน โดยจำแนกได้แก่ตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐ จำนวน 11 คน ตัวแทนจากภาคประชาชน จากชุมชน จำนวน 4 คน และตัวแทนจากภาคเอกชน จำนวน 2 คน

สำหรับคุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ต้องเป็นผู้เกี่ยวข้องนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในพื้นที่สำนักงานเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย เช่น เจ้าอาวาสวัดสุนทรธรรมทาน สำนักงานเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย ศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ส่วนภาคประชาชนจากชุมชนและภาคเอกชนคือ ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวหลังสถานการณ์หลังสถานการณ์การแพร่ระบาดไวรัสโคโรนา 2019 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็น

แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือจากอาจารย์ที่ปรึกษาทุกท่าน เรียบร้อยก่อนดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก

2. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1. สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้เสียเพื่อพูดคุยและเปลี่ยนข้อคิดเห็น ประสพการณ์ ให้ครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ ในเรื่องที่ต้องการศึกษา ขออนุญาตบันทึกเสียงและภาพ การสัมภาษณ์เชิงลึกและขออนุญาตบันทึกข้อมูลในประเด็นต่าง ๆ ที่น่าสนใจ

2.2. นำผลการสัมภาษณ์เชิงลึกที่ได้รับมาสรุปให้ครบถ้วนถูกต้องตามประเด็นต่าง ๆ ที่ได้ตั้ง วัตถุประสงค์ไว้ รวมทั้งข้อเสนอแนะ ความคิดเห็นต่าง ๆ ที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อตรวจสอบ ประเด็นต่าง ๆ ที่ตั้งไว้ หากพบขาดประเด็นหรือไม่ชัดเจนประเด็นไหนต้องลงไปสัมภาษณ์อีกจนกว่าได้ประเด็นและผลการศึกษาที่ครบถ้วนตามต้องการ ผู้วิจัยสรุปข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเพื่ออภิปรายผลต่อไป

3. วิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยการวิเคราะห์สรุปอุปนัย (Analytic Induction) ด้วยการตีความสร้างข้อสรุปข้อมูลจากสิ่งที่เป็นรูปธรรมหรือปรากฏการณ์ ที่มองเห็นที่เก็บรวบรวมมาได้ จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอประเด็นสำคัญตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

1. ปัญหานโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดไวรัสโคโรนา 2019 กรณีศึกษาสำนักงานเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ผลกระทบที่สำคัญจากสถานการณ์โควิด 19 ต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ มีผลกระทบในด้านการสร้างงาน การสร้างรายได้ การเสริมสภาพคล่อง การกระตุ้นการบริโภคภาคประชาชนผ่านการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ และการสร้างรายได้จากฐานนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มีศักยภาพในการใช้จ่ายสูง การสร้างสมดุลเชิงโครงสร้างใหม่ เพื่อส่งเสริมฟื้นฟูการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ยั่งยืน

2. แนวทางแก้ไขนโยบายพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ หลังสถานการณ์การแพร่ระบาดไวรัสโคโรนา 2019 กรณีศึกษาสำนักงานเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า สิ่งที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดโควิด 19 คือการมุ่งพัฒนาศักยภาพสมาชิกของชุมชนท้องถิ่นให้มีความรู้ และทักษะที่จำเป็นในการเข้ามามีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ไม่ที่จะเป็นการรู้เท่าทันข้อดีและข้อเสียของการท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การบริหารจัดการและการเพิ่มมูลค่าทรัพยากรทางวัฒนธรรมของท้องถิ่น การแสดงออกซึ่งการเป็นเจ้าของวัฒนธรรมที่งดงามนั้นตลอดจนการเป็นเจ้าบ้านที่ดี รวมถึงการเล็งเห็นโอกาสในการเชื่อมโยงชุมชนกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ทั้งนี้กลไกการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 มีดังนี้

2.1) การมีส่วนร่วมจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่สนับสนุนชุมชน การพัฒนาศักยภาพชุมชนนั้นมีภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามาเกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐที่มีบทบาทหลากหลายภาคเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยตรง หรือภาควิชาการจากสถาบันการศึกษา เข้ามามีบทบาทในการส่งเสริมพัฒนา ทำให้ทิศทางการพัฒนาที่มีความหลากหลายแตกต่างไปตามภารกิจหรือแนวทางของแต่ละหน่วยงาน

2.2) การพัฒนาคนและบุคลากร ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยมุ่งเน้นการพัฒนาคนในชุมชนและท้องถิ่นเพื่อให้สามารถบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวของตนเองได้อย่างเป็นระบบและยั่งยืน

2.3) การเพิ่มมูลค่าทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยมุ่งเน้นให้สมาชิกในชุมชนเกิดความเข้าใจและรับรู้ว่าคุณสมบัติอะไรและสามารถต่อยอดเพิ่มมูลค่าจากทรัพยากรที่มีไม่จำเป็นต้องสร้างสิ่งใหม่ ๆ ที่อาจจะไม่ใช่อัตลักษณ์ของท้องถิ่น

2.4) การตลาดที่เหมาะสมกับชุมชน เพื่อแสวงหาตลาดนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่เหมาะสมกับแต่ละชุมชน และสร้างความสามารถในการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวโดยไม่เสียอัตลักษณ์ของชุมชน นอกจากนั้น เพื่อเชื่อมโยงผู้ประกอบการนำเที่ยวให้นำเสนอกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยชุมชนที่เหมาะสมเพื่อช่วยเพิ่มมูลค่าเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

2.5) การสร้างความเข้มแข็งให้กับเครือข่าย มุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพสมาชิกของชุมชนให้สามารถเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนทรัพยากร ความรู้และประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมร่วมกันเพื่อทำงานเป็นเครือข่ายภาคประชาชนที่เข้มแข็งได้ในระยะยาว โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพาการสนับสนุนของภาครัฐหรือภาคเอกชนเสมอไป

2.6) การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชนตามหลัก 5 ส ในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมนั้น สิ่งแรกที่จำเป็นต้องบริหารจัดการคือ สถานที่ในการบริหารจัดการสถานที่นั้นชุมชนจำเป็นต้องบริหารจัดการตามหลัก 5 ส ได้แก่ สะอาด ไม่มีขยะ ไม่สกปรก สว่าง ไฟฟ้าสว่างทั่วถึง ไม่มีมูมอับ และปลอดภัย ไม่เป็นอันตรายต่อนักท่องเที่ยวมาเยือน สงบเงียบ ไม่พลุกพล่าน มีมุมสงบเย็นสบาย สุขลักษณะ ปราศจากสิ่งปฏิกูล ปลอดภัย และคนในชุมชนสุภาพดี มีระเบียบวินัย

2.7) การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชน สำนักงานเขตตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันจัดกิจกรรมและที่ออกแบบเพื่อมุ่งเน้นให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสความรู้สึกล้วนประสาททั้ง 5 คือ รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส รูป คือ การมองเห็น นักท่องเที่ยวสามารถมองเห็นสิ่งที่ชุมชนนำเสนอได้อย่างชัดเจนและเกิดความประทับใจ เพราะสิ่งแรกที่นักท่องเที่ยวจะสัมผัสได้คือการมองเห็น

2.8) การประเมินผลด้วยตัวชี้วัดความพึงพอใจของชุมชนและนักท่องเที่ยว เนื่องจากวัตถุประสงค์หลักในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาให้คนในชุมชนได้รับประโยชน์ ดังนั้นตัวชี้วัดความสำเร็จจึงไม่ใช่เพียงรายได้ที่เพิ่มขึ้นหรือนักท่องเที่ยวที่มากขึ้น แต่เป็นความอยู่ดีมีสุขในมิติต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในขณะเดียวกันก็ต้องคำนึงถึงประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวจะได้รับเป็นการแลกเปลี่ยนของเจ้าบ้านและผู้มาเยือนที่เท่าเทียมมีความสุขร่วมกัน

อภิปรายผล (Research Discussion)

จากผลการวิจัยที่ค้นพบผู้วิจัยนำเสนอประเด็นสำคัญตามวัตถุประสงค์การวิจัยและอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1. ปัญหานโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ
หลังสถานการณ์การแพร่ระบาดไวรัสโคโรนา 2019 กรณีศึกษาสำนักงานเขตป้อมปราบศัตรู
พ่ายกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นส่งผลกระทบด้านการการสร้างงาน การสร้างรายได้ เนื่องจากบริบทของพื้นที่นั้นมีความสำคัญและสามารถรองรับนักท่องเที่ยวต่างชาติได้เป็นอย่างดี รายได้ของประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่มาจากรายได้จากการท่องเที่ยวเป็นหลัก ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการกระตุ้นเศรษฐกิจจำเป็นต้องสร้างรูปแบบใหม่ๆ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันในด้านการส่งเสริมและฟื้นฟูการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอรรถพล ศิริเวชพันธุ์ (2565) ที่ได้ศึกษาศักยภาพในการปรับตัวเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนสู่มาตรฐานความปกติใหม่ภายใต้สถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 : กรณีศึกษาย่านเมืองจันทร์ อำเภอเมืองจันทร์ จังหวัดศรีสะเกษ ผลการศึกษาพบว่า ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวมีความสอดคล้องระหว่างการท่องเที่ยวชุมชนกับการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ กรณีผลกระทบด้านการท่องเที่ยว พบว่าระหว่างเดือนเมษายน - สิงหาคม พ.ศ. 2564 ไม่สามารถให้บริการนักท่องเที่ยวได้ ทว่าคนในชุมชนต้องการที่จะปรับตัวเพื่อหารายได้ทดแทน โดยการผลิตสินค้าอัตลักษณ์ท้องถิ่น ออกจำหน่าย และแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน คนในชุมชนเห็นว่ามาตรฐาน SHA ควรมีการนำมาใช้เร่งด่วนเพื่อรองรับการท่องเที่ยวหลังโควิด 19 โดยให้มีการจัดโครงสร้าง 3 ด้าน คือ ผู้ประกอบการ ผู้ให้บริการ และผู้รับบริการ ซึ่งจะปฏิบัติหน้าที่ใน 3 ระยะ ได้แก่ 1) การต้อนรับนักท่องเที่ยว มีการกำหนดจุดคัดกรอง เช็กอิน โดย อสม. มีส่วนร่วม 2) การให้บริการนักท่องเที่ยว มีการปรับรูปแบบการบริการอาหาร ที่พัก รับชำระสินค้าด้วยรูปแบบไร้เงินสด การใช้ฉากกั้นตามจุดต่าง ๆ การกำหนดขีดความสามารถในการรองรับ และ 3) การส่งนักท่องเที่ยว มีการให้เช็กเอาท์ และติดตามภาวะสุขภาพของนักท่องเที่ยวที่เดินทางกลับไปแล้ว อย่างน้อย 14 วัน

2. แนวทางแก้ไขนโยบายพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ
หลังสถานการณ์การแพร่ระบาดไวรัสโคโรนา 2019 กรณีศึกษาสำนักงานเขตป้อมปราบศัตรู
พ่ายกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า กลไกการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 มีดังนี้

2.1) กลไกการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 นั้น ต้องส่งเสริมการยกระดับศักยภาพของชุมชนในเชิงบูรณาการ โดยใช้กระบวนการความร่วมมืออย่างมีส่วนร่วมเป็นการดึงศักยภาพของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเข้ามาร่วมในการพัฒนาเช่น ภาควิชาต่างๆ จากสถาบันการศึกษา หน่วยงานพัฒนาฝีมือแรงงานของภาครัฐ ภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวรธา มงคลสืบสกุล (2565) ที่ได้ศึกษาแนวทางการขับเคลื่อนนโยบายสู่การพัฒนาทักษะแรงงาน เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงหลังยุคโควิด-19 ผลการศึกษาพบว่าหลายภาคส่วนได้เริ่มดำเนินการเพื่อพัฒนาทักษะแรงงานในรูปแบบ Up skill, Re skill และ New Skill อาทิ กรมพัฒนาฝีมือแรงงานที่ออกแบบหลักสูตรที่ทันสมัยสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน โดยเฉพาะหลักสูตรด้านการใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมการตลาดสมัยใหม่ สำนักงานสภาพัฒนาการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้ดำเนินการส่งเสริมพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานนาร่องในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) สถาบันยานยนต์ที่ส่งเสริมพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานเพื่อชะลอการว่างงานจากผลกระทบจากโควิด 19 เป็นต้น การดำเนินงานดังกล่าวของภาครัฐอาจพบกับความท้าทายหลายประการ อาทิ การเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีที่พัฒนาอย่างรวดเร็ว การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ระบบการศึกษาที่ผลิตบัณฑิตไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โอกาสในการเข้าถึงงานและการเข้าถึงการพัฒนาทักษะของกลุ่มเปราะบาง เป็นต้น การศึกษานี้ผู้เขียนได้ให้เสนอเชิงนโยบาย อาทิ การติดตามความก้าวหน้าของผู้เข้ารับการฝึกทักษะ การปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาร่วมกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการทำ MOU ระหว่างกรมพัฒนาฝีมือแรงงานและสถานประกอบการ

2.2) กลไกการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 นั้นมุ่งเน้นในการพัฒนาคนและบุคลากร ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยมุ่งเน้นการพัฒนาคนในชุมชนและท้องถิ่นเพื่อให้สามารถบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวของตนเองได้อย่างเป็นระบบและยั่งยืน และการพัฒนาทักษะอาชีพต่างๆ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ต่างๆ ในปัจจุบันที่ไม่สามารถคาดเดาอนาคตได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของดารณี อัจหาญ, เกิดศิริ เจริญวิศาล และมนัสสินี บุญมีศรีสง่า (2564) ที่ได้ทำการศึกษาการยกระดับมาตรฐานปลอดภัยด้านสุขอนามัยการท่องเที่ยวที่พิกชุมชนวัฒนธรรม

ยั่งยืนหลังสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่าข้อสรุปเชิงทฤษฎีและเสนอแนวปฏิบัติมาตรฐานความปลอดภัยด้าน ในการยกระดับการท่องเที่ยวที่พิกชุมชนวัฒนธรรม ผลการวิจัยพบว่า 1) รับรู้ถึงประโยชน์และความสำคัญของการปรับปรุงมาตรฐานเกณฑ์ด้านความสะอาดและสุขอนามัย 2) แนวปฏิบัติของแหล่งท่องเที่ยวที่พิกชุมชนสัมผัสวัฒนธรรมมาตรฐานปลอดภัยด้านสุขอนามัยป้องกันเชื้อโควิด-19 3) ยกระดับมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัยเพื่อการท่องเที่ยว ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นการกำหนดหลักเกณฑ์แนวปฏิบัติการดำเนินงานของที่พิกชุมชนสัมผัสวัฒนธรรมในการสร้างความมั่นใจให้กับนักท่องเที่ยว เพื่อสนับสนุนนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจอุตสาหกรรมท่องเที่ยววิถีใหม่

2.3) กลไกการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หลังสถานการณ์การแพร่ระบาดไวรัสโคโรนา 2019 มุ่งเน้นกระบวนการพัฒนาเพื่อเพิ่มมูลค่าทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมท้องถิ่น ให้สมาชิกในชุมชนเกิดความเข้าใจและรับรู้จุดเด่นของชุมชน ผลิตภัณฑ์ชุมชนที่สำคัญๆ และสามารถต่อยอดเพิ่มมูลค่าจากทรัพยากรที่มีไม่จำเป็นต้องสร้างสิ่งใหม่ ๆ ที่อาจจะไม่ใช่อัตลักษณ์ของท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเฉลิมพล ศรีทอง และธีรพงษ์ เทียงสมพงษ์ (2564) ที่ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลกและเมืองสร้างสรรค์โลก โดยชุมชนเมืองเก่าสุโขทัย สำหรับฐานวิถีชีวิตใหม่หลังสถานการณ์โควิด 19 ผลการศึกษาพบว่า แนวทางพัฒนา ดังนี้ 1) ปรับปรุงโปรแกรมการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับพฤติกรรมและรูปแบบการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ 2) มีการสื่อสารการตลาดที่สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ 3) มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว จุดเช็คอินเพื่ออำนวยความสะดวกและชี้แจงก่อนนาสู่กิจกรรม 4) พัฒนาทักษะ เตรียมความพร้อมให้กับบุคลากร และผู้ประกอบการภายในชุมชนเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ทั้งมาตรฐานการบริการ ภาษา และการบริหารจัดการ 5) สร้างอัตลักษณ์ของสินค้าและผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวชุมชนที่สื่อให้เห็นถึงเมืองเก่าสุโขทัย และ 6) ปรับปรุงป้ายสื่อความหมายภายในแหล่งท่องเที่ยว

2.4) กลไกการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หลังสถานการณ์การแพร่ระบาดไวรัสโคโรนา 2019 สำหรับการตลาดที่เหมาะสมกับชุมชนนั้น ต้องเป็นการแสวงหาตลาดนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่เหมาะสมกับแต่ละชุมชน และสร้างความสามารถในการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวโดยไม่เสียอัตลักษณ์ของชุมชน นอกจากนั้น เพื่อเชื่อมโยงผู้ประกอบการนำเที่ยวให้นำเสนอกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

โดยชุมชนที่เหมาะสม เพื่อช่วยเพิ่มมูลค่าเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสิริวิธยา คำชมภู และคณะ (2564) ซึ่งได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดบุรีรัมย์ ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาองค์ประกอบบางส่วนที่จะช่วยให้ประสบความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดบุรีรัมย์ได้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจนได้แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดบุรีรัมย์ ดังนี้ 1) การตรวจสอพบทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดบุรีรัมย์อย่าง 2) การพัฒนาศักยภาพของชุมชนท่องเที่ยวให้สามารถในการแข่งขันในตลาด 3) การพัฒนาการจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้ทันสมัย 4) การปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกแหล่งท่องเที่ยว 5) การพัฒนารูปแบบการประชาสัมพันธ์ 6) การปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินให้สามารถจัดการการท่องเที่ยวได้

2.5) กลไกการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ในด้านของการสร้างความเข้มแข็งให้กับเครือข่าย การพัฒนาศักยภาพสมาชิกของชุมชนให้สามารถเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนทรัพยากร การส่งเสริมความรู้และประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมร่วมกัน การทำงานเป็นเครือข่ายภาคประชาชนที่เข้มแข็งได้ในระยะยาว เพื่อลดการพึ่งพาการสนับสนุนของภาครัฐหรือภาคเอกชนเสมอไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุธีรา เดชนครินทร์และอัศญาณ อารยะญาณ (2564) ที่ได้ศึกษาความต้องการของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม : กรณีศึกษากลุ่มน้ำคลองอู่ตะเภาตอนล่างในจังหวัดสงขลา ผลการศึกษาพบว่าความต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า ด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ยความต้องการสูงที่สุด ตามมาด้วยด้านกิจกรรมและกระบวนการด้านคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว และด้านการมีส่วนร่วม ตามลำดับ ยิ่งไปกว่านั้น เมื่อพิจารณาตามแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มน้ำคลองอู่ตะเภาตอนล่าง ผลการวิจัยพบว่า แหล่งท่องเที่ยวต่างมีความต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้เป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญสำหรับหน่วยงานของรัฐ หรือผู้กำหนดนโยบายในการจัดสรรงบประมาณไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เกิดจากความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

2.6) กลไกการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หลังสถานการณ์การแพร่

ระบาดไวรัสโคโรนา 2019 ควรมีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชน สิ่งแรกที่ต้องบริหารจัดการคือ สถานที่ ในการบริหารจัดการสถานที่นั้นชุมชนจำเป็นต้องบริหารจัดการตามหลัก 5 ส ได้แก่ สะอาด ไม่มีขยะ ไม่สกปรก สว่าง ไฟฟ้าสว่างทั่วถึง ไม่มีมูมอับ และปลอดภัย ไม่เป็นอันตรายต่อนักท่องเที่ยวมาเยือน สงบ เงียบ ไม่พลุกพล่าน มีมุมสงบเย็นสบาย สุขลักษณะ ปราศจากสิ่งปฏิกูล ปลอดภัย และคนในชุมชนสุขภาพดี มีระเบียบวินัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิไลวรรณ ะปะแก้ว และยุภาพร ยูภาศ (2564) ที่ได้ศึกษาการท่องเที่ยวไทยแลนด์แดนสยามยุคโควิด ผลการศึกษาพบว่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและการท่องเที่ยวเฉพาะทาง การจัดการท่องเที่ยวเป็นไปอย่างยั่งยืน จำเป็นต้องส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในทุก ๆ กิจกรรมของการจัดการท่องเที่ยว ตามคุณลักษณะของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ได้แก่ 1) เป็นการท่องเที่ยวที่มีความต่อเนื่อง (Continuity) ของวัฒนธรรมรวมถึงสามารถอบประสพการณ์นันทนาการที่ดีแก่นักท่องเที่ยวด้วย 2) เป็นการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ (Quality) เน้นคุณภาพของสิ่งแวดล้อม ประสพการณ์นันทนาการและคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน และ 3) เป็นการท่องเที่ยวที่มีความสมดุล (Balance) ระหว่างความต้องการของนักท่องเที่ยวของคนในชุมชนและขีดความสามารถของทรัพยากร หลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 คลี่คลายกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาได้กำหนดยุทธศาสตร์การฟื้นฟูการท่องเที่ยว โดยการให้ความสำคัญกับการกระตุ้นการเดินทางท่องเที่ยวในประเทศ สร้างความเชื่อมั่นของผู้บริโภคนักท่องเที่ยวเกิดการใช้จ่ายจากการเดินทางท่องเที่ยวในประเทศเพิ่มมากขึ้น เพื่อก่อให้เกิดรายได้ให้แก่ผู้ประกอบการ รวมไปถึงผู้ประกอบการ SME และการจ้างงานภาคประชาชนในภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยว อาทิ ธุรกิจภาคโรงแรม สายการบิน ร้านอาหาร บริษัทนำเที่ยว ภายใต้ความปกติใหม่ (New Normal) กระตุ้นไทยเที่ยวไทยด้วยรูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวที่ปลอดภัยต่อสุขภาพและบริการที่มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง และให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบ (Responsible Tourism) ภายใต้นโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยว 4 ประการ คือ ความปลอดภัย (Safety) ความสะอาด (Clean) ความเป็นธรรม (Fair) และกระจายรายได้สู่ชุมชนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำสู่ความยั่งยืน (Sustainability)

2.7) กลไกการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หลังสถานการณ์การแพร่ระบาดไวรัสโคโรนา 2019 ควรจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชน

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมและที่ออกแบบเพื่อมุ่งเน้นให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสความรู้สึกล้วนประสาททั้ง 5 คือ รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส รูป เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถมองเห็นสิ่งที่ชุมชนนำเสนอได้อย่างชัดเจนและเกิดความประทับใจ เพราะสิ่งแรกที่นักท่องเที่ยวจะสัมผัสได้คือการมองเห็น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสโรธร ล้อมกำปิง (2564) ที่ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยว จังหวัดนครนายก ผลการศึกษาพบว่าแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวจังหวัดนครนายกพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่นิยมเดินทางท่องเที่ยวด้วยรถยนต์ส่วนตัวและชื่นชอบรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติมากที่สุด สำหรับการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยว พบว่า 1) ด้านข้อมูลทั่วไป จังหวัดนครนายกเป็นจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายและมีกิจกรรมการท่องเที่ยว แต่ควรมีการส่งเสริมการจัดทำนโยบายการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นเพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเกิดการเดินทาง 2) ด้านการเดินทางและความปลอดภัย การเดินทางในจังหวัดนครนายกสามารถเดินทางได้ง่ายและสะดวก มีป้ายบอกทางที่ชัดเจนและเข้าใจง่าย แต่อย่างไรก็ตาม เจ้าหน้าที่ทางจังหวัดควรเพิ่มการดูแลการเดินทางเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินมากยิ่งขึ้น 3) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก จังหวัดนครนายกในหลายแห่งมีการจัดการเกี่ยวกับขยะที่ดี แต่ในบางพื้นที่ยังขาดการดูแลเรื่องการจัดการขยะ และควรมีการจัดการเรื่องสถานที่จอดรถภายในสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว 4) ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว จังหวัดนครนายกควรมีการส่งเสริมการโฆษณาประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นช่องทางออนไลน์ ใบปลิว หรือแผ่นพับก็ตาม ทั้งนี้หน่วยงานราชการควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในจังหวัดนครนายก

2.8) กลไกการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ในด้านของการประเมินผลด้วยตัวชี้วัดความพึงพอใจของชุมชน ตัวชี้วัดความสำเร็จคือความอยู่ดีมีสุขในมิติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในขณะเดียวกันก็ต้องคำนึงถึงประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวจะได้รับเป็นการแลกเปลี่ยนของเจ้าบ้านและผู้มาเยือนที่เท่าเทียมมีความสุขร่วมกันสอดคล้องกับงานวิจัยของธนวิทย์ เพียรดี และวนิดา อ่อนละมัย (2564) ที่ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยชุมชนไปสู่แหล่งท่องเที่ยวสีเขียวอย่างมีความรับผิดชอบ: กรณีศึกษาบ้านเกาะเคียม ตำบลกันตังใต้ อำเภอกันตัง จังหวัด

ตรัง ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการพัฒนาชุมชนไปสู่แหล่งท่องเที่ยวสีเขียวอย่างมีความรับผิดชอบ คือด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม เริ่มจากกระบวนการการจัดการความรู้ด้านการท่องเที่ยวสีเขียว โดยการใช้แนวคิดการท่องเที่ยวสีเขียวมาใช้เป็นหลักในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน โดยให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการเริ่มต้นและมีหน่วยงานภาครัฐ ด้านองค์กรชุมชน จำเป็นต้องมีการจัดตั้งองค์กรชุมชนเพื่อทำหน้าที่ในการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาชุมชนสู่แหล่งท่องเที่ยวสีเขียว โดยใช้หลักการการท่องเที่ยวโดยชุมชนในการดำเนินงานตามแผน ด้านการจัดการชุมชนต้องร่วมกันสร้างกติกาตามลักษณะเฉพาะของชุมชนให้ชัดเจนและควรมีกฎระเบียบและระบบกำกับดูแลเพื่อให้จำนวนนักท่องเที่ยวสอดคล้องกับขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่และสิ่งแวดล้อมชุมชน และด้านการเรียนรู้ชุมชนควรเพิ่มการเชื่อมโยงกิจกรรมการเรียนรู้สีเขียวที่มีอยู่เดิม ควบคู่ไปกับการท่องเที่ยวทางทะเล การท่องเที่ยวชุมชน การท่องเที่ยวสุขภาพ การท่องเที่ยวอาสาสมัครและการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เพื่อให้มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลายมากขึ้นและทุกกิจกรรมให้มีส่วนร่วมระหว่างชุมชนและนักท่องเที่ยวและหน่วยงานภาครัฐให้การสนับสนุนงบประมาณและการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อรองรับการท่องเที่ยวสีเขียวและที่สำคัญผู้ประกอบการภาคเอกชนควรให้การส่งเสริมการท่องเที่ยวสีเขียวแบบมีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยนำเสนอรายการนำเที่ยวประเภทนี้แก่นักท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะ (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยว องค์การ/กลไกในการบริหารจัดการท่องเที่ยว ควรมีองค์กร/กลไกที่เกิดจากการรวมตัวของคนในชุมชน มีบทบาทเอื้อให้เกิดองค์กรที่รับผิดชอบในการจัดการด้านการท่องเที่ยวของชุมชนในพื้นที่ซึ่งหน่วยงานรับผิดชอบควรเป็นหน่วยงานในรูปแบบคณะกรรมการ ที่มาจากตัวแทนทุกภาคส่วน ควรเป็นองค์กรในรูปแบบคณะกรรมการ เนื่องจากมีกระบวนการทำงานแบบปรึกษาหารือเป็นการเปิดโอกาสให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมระหว่าง สมาชิกในกลุ่มอีกด้วย ทั้งนี้สมาชิกในคณะกรรมการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนในพื้นที่เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย ต้องมาจากตัวแทนทุกภาคส่วนที่มีความเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. ด้านการบริหารจัดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ควรมีระบบบริหารจัดการท่องเที่ยวของชุมชนอย่างยั่งยืนและกฎกติกาที่ใช้ในการบริหารการท่องเที่ยว และสามารถเชื่อมโยงกับการพัฒนาด้านอื่น ๆ ของชุมชน
2. ด้านเศรษฐกิจ ควรมีการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวชุมชนอย่างเป็นธรรม และสร้างโอกาสในการมีรายได้เสริม รวมทั้งพัฒนาการตลาดและประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างรายได้ทางการท่องเที่ยวให้เกิดขึ้นกับชุมชนอย่างยั่งยืน
3. ด้านสังคมวัฒนธรรมมีการถ่ายทอดวัฒนธรรม และวิถีชีวิตชุมชนจากภายในสู่คนภายนอกส่งเสริมวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของชุมชน รวมทั้งมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ให้ความรู้และประสบการณ์ที่ดีกับกลุ่มท่องเที่ยว
4. ด้านสิ่งแวดล้อมต้องเป็นการท่องเที่ยวที่มี ความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมในชุมชน มีการออกแบบกิจกรรมท่องเที่ยวที่คำนึงถึงจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน อนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ
5. ด้านกระบวนการ กิจกรรมรูปแบบกระบวนการและกิจกรรมที่ใช้สำหรับบริหารจัดการท่องเที่ยวของชุมชน ควรมีการกำหนดระเบียบ กฎ กติกา และแนวทางเพื่อเคารพและปกป้องวัฒนธรรมชุมชน ควรส่งเสริมและสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรชุมชนทั้งด้านวัฒนธรรมชุมชน และสิ่งแวดล้อมของชุมชน ให้กับประชาชนในชุมชนและนักท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดความยั่งยืนในระยะยาว

เอกสารอ้างอิง (References)

- เฉลิมพล ศรีทอง และธีรพงษ์ เทียงสมพงษ์. (2564). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลกและเมืองสร้างสรรค์โลก โดยชุมชนเมืองเก่าสุโขทัย สำหรับฐานวิถีชีวิตใหม่หลังสถานการณ์โควิด 19. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยธนบุรี**, 15(2). 103-114
- ดารณี อางหาญ เกิดศิริ เจริญวิศาล และมนัสสินี บุญมีศรีสง่า. (2564). การยกระดับมาตรฐานปลอดภัยด้านสุขอนามัยการท่องเที่ยวที่พหุชุมชนวัฒนธรรมยั่งยืนหลังสถานการณ์แพร่ระบาดของโรค โควิด-19 ในประเทศไทย. **วารสารศิลปศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์**, 22 (1), 186 – 204
- ธนวิทย์ เพียรดี และวนิดา อ่อนละมัย. (2564). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนไปสู่แหล่งท่องเที่ยวสีเขียวอย่างมีความรับผิดชอบต่อ: กรณีศึกษาบ้านเกาะเคียม ตำบลกันตังได้อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง. **วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา**, 4(1). 24 – 38.
- วรธา มงคลสืบสกุล. (2565). แนวทางการขับเคลื่อนนโยบายสู่การพัฒนาทักษะแรงงาน เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงหลังยุคโควิด-19. **วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์นมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**. 8(1). 267 – 282.
- วิไลวรรณ ะปะแก้ว และยุภาพร ยุภาศ. (2564). การท่องเที่ยวไทยแลนด์แดนสยามยุคโควิด. **วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์**, 6(3). 719 – 732.
- สโรธร ล้อมกำปัง. (2564). แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยว จังหวัดนครนายก. **วารสารศิลปศาสตร์ มทร.ธัญบุรี**. 2(1). 83 – 94.
- สิริวิษญา คำขมภูและคณะ. (2564). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดบุรีรัมย์. **วารสารสมาคมนักวิจัย**, 26(4). 211 – 224.
- สุธีรา เดชนครินทร์ และอัษฎาณ อารยะญาณ. (2564). ความต้องการของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม: กรณีศึกษากลุ่มน้ำคลองอู่ตะเภาตอนล่างในจังหวัดสงขลา. **วารสารบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแม่โจ้**, 3 (1). 74 – 90.

อรรถพล ศิริเวชพันธุ์. (2565). ศักยภาพในการปรับตัวเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนสู่
มาตรฐานความปกติใหม่ภายใต้สถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 :
กรณีศึกษาบ้านเมืองจันทร์ อำเภอมือจันทน์ จังหวัดศรีสะเกษ. วารสารวิชาการ
วิทยาลัยสันตพล, 8(1). 101 – 110.

ผลกระทบของผู้บริสุทธิ์ที่ตกเป็นจำเลยในคดีอาญา : ปัญหา สะท้อนต่อกระบวนการยุติธรรมไทย

The impact of the innocent Defendants in criminal cases :
problems reflecting the Thai judicial process

สุพรรณิ อ่วมวงศ์¹

Supanee Uamwong

Received: December 12, 2022 Revised: December 31, 2022

Accepted: February 2, 2023

บทคัดย่อ (Abstract)

เมื่อกล่าวถึงกระบวนการยุติธรรม คำว่า “เหยื่ออาชญากรรม” เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกันซึ่ง “เหยื่อ” ในความหมายอย่างกว้างคือ ผู้ที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิดอาญาที่เรียกว่า “เหยื่ออาชญากรรม” และบุคคลผู้ต้องตกเป็นเหยื่อจากการใช้อำนาจโดยมิชอบหรือความบกพร่องของกระบวนการยุติธรรม เช่น ผู้ถูกกล่าวหา หรือผู้บริสุทธิ์ที่ตกเป็นจำเลยในคดีอาญาซึ่งการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เสียหายในคดีอาญา และจำเลยในคดีอาญาที่ต้องตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม (Victims of Crime) นานาอารยประเทศ ถือเป็นหลักการสำคัญในการให้ความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนประการหนึ่ง ซึ่งผู้ที่ได้รับความเสียหายจากการก่ออาชญากรรมของผู้กระทำความผิด มิได้หมายความว่า ผู้ได้รับความเสียหายจากการก่ออาชญากรรม ของผู้อื่นเท่านั้นยังหมายรวมถึง “จำเลยในคดีอาญา” หรือที่เรียกกันว่า “แพะรับบาป” หรือในชื่อภาษาอังกฤษที่ว่า “scapegoat” หมายถึง ผู้ที่มีได้กระทำความผิด แต่ต้องเป็นผู้รับโทษรับความผิดที่ผู้อื่นได้กระทำให้” ถึงแม้ว่า เหยื่ออาชญากรรมเหล่านี้ควรได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย หรือข้อบังคับต่าง ๆ แต่ในสังคมไทยยังมีคำถามเกิดขึ้นต่อกระบวนการยุติธรรมไทยว่า อะไรคือสาเหตุที่ทำให้ผู้บริสุทธิ์คนหนึ่งตกเป็นจำเลยในคดีอาญา การตกเป็นจำเลยในคดีอาญานั้นไม่เพียงส่งผลกระทบต่อชีวิตของผู้ตกเป็นเหยื่อในกระบวนการยุติธรรมที่ผิดพลาด

¹ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย Faculty of Political Science Chulalongkorn University, E-mail : supanneeuamwong@gmail.com

เท่านั้นแต่ยังส่งผลให้ระบบงานยุติธรรมเสียหาย ขณะที่ในสังคมต้องตกอยู่ในความเสี่ยง เพราะไม่สามารถจับกุมผู้กระทำผิดตัวจริงได้

คำสำคัญ (Keywords): กระบวนการยุติธรรม จำเลยในคดีอาญา

Abstract

When referring to "criminal victim", it is a relevant "victim" in a broad sense. Those who are called "victims of crime" and those who are victims of abuse of power. Or criminal proceedings, such as defendants. Victims in criminal cases and defendants in criminal cases provide assistance to victims. One of the key principles of international civilization is that those who protect the rights and freedoms of citizens are harmed. The criminal act of a criminal means not only other criminal acts of the victim, but also "memory in criminal cases". Being called a "scapegoat" or in the UK the name "scapegoat" means no crime. Although the victims of these crimes should be protected by laws or regulations. However, in Thai society, there is a question about the legal process in Thailand, what causes an innocent person to be involved in a criminal case. The resolution of crime not only affects The lives of victims in the judicial process will not only lead to the destruction of the judicial system. At the same time, there are risks in society because they cannot arrest real criminals.

Keywords: Criminal Justice, Scapegoat

บทนำ (Introduction)

ในปัจจุบัน กระบวนการยุติธรรมของไทย ยังมีผู้ที่ตกเป็น จำเลยในคดีอาญา หรือที่เรียกกันว่า แพะรับบาป เป็นจำนวนมากทั้งที่ได้รับการเยียวยาจากหน่วยงานภาครัฐ และไม่ได้รับการเยียวยาจากภาครัฐหรือองค์กรต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งกระบวนการยุติธรรมนั้นต้องดำเนินการอย่างถูกต้องตามกฎหมาย รวดเร็ว เป็นธรรมแก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนและนานาประเทศเกิดความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทย โดยประชาชนต้องได้รับความเป็นธรรมภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมายอย่างทั่วถึง เสมอภาค เท่าเทียมกัน ซึ่ง

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมทั้งหน่วยงาน ศาล คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ อัยการ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ คณะกรรมการป้องกันการทุจริตในภาครัฐ รวมทั้งหน่วยงานอื่นของรัฐ ที่เกี่ยวข้องกับการกระบวนการยุติธรรมขอให้ยึดมั่นในการปฏิบัติงานด้วยความเที่ยงธรรม และมีบรรทัดฐานที่ชัดเจนในการดำเนินคดี ประเภทคดีที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ ซึ่งสาธารณชนสามารถตรวจสอบได้ ตลอดจนหลีกเลี่ยงการดำเนินการใด ๆ ที่อาจมีผลทำให้เกิดความเข้าใจผิดแก่สาธารณชน การบังคับใช้กฎหมายอันจะนำไปสู่ความขัดแย้ง และความแตกแยกในสังคมทั้งนี้ต้องเป็นไปตามหลักนิติธรรม และไม่มีการเลือกปฏิบัติ เมื่อกล่าวถึง กระบวนการยุติธรรม จะต้องกล่าวถึงเหยื่ออาชญากรรม ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกันซึ่ง“เหยื่อ” ในความหมายอย่างกว้าง หมายถึงผู้ได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิดอาญา ที่เรียกว่า “เหยื่ออาชญากรรม” และบุคคลผู้ต้องตกเป็นเหยื่อจากการใช้อำนาจโดยมิชอบ หรือความบกพร่องของกระบวนการยุติธรรมเช่น ผู้ต้องหา หรือผู้บริสุทธิ์ที่ตกเป็นจำเลยในคดีอาญา ซึ่งการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เสียหาย ในคดีอาญาและจำเลยในคดีอาญาที่ต้องตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม (Victims of Crime) นานาอารยประเทศ ถือเป็นหลักการสำคัญในการให้ความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนประการหนึ่ง ในมุมมองของ ปุรชัย เปี่ยมสมบูรณ์ และคณะ ได้ให้ความหมายของ เหยื่อหรือเหยื่ออาชญากรรม หมายถึง ผู้ที่ได้รับความเสียหายจากการก่ออาชญากรรมของผู้กระทำผิดซึ่งมิได้หมายความว่าผู้ได้รับความเสียหายจากการก่ออาชญากรรมนั้นแต่ยังหมายความรวมถึง ผู้เกี่ยวข้องที่ได้รับผลกระทบจากการเสียหายด้วย เรื่องของกระบวนการยุติธรรม คำที่คนในสังคมไทยมักกล่าวถึง ซึ่งเกิดขึ้นในคดีต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก คือคำว่า“แพะรับบาป”หรือในชื่อภาษาอังกฤษที่ว่า “scapegoat ซึ่งสำนักงานราชบัณฑิตยสภาให้ความหมายของคำว่า“แพะรับบาป” หมายถึง“ผู้ที่มีได้กระทำผิดแต่กลับต้องเป็นผู้รับโทษหรือรับความผิดที่ผู้อื่นกระทำไว้” ที่มาของคำนี้ปรากฏในคัมภีร์ภาคพันธสัญญาเดิมซึ่งเป็นคัมภีร์ของชาวอิสราเอล ผู้มีภูมิหลังเป็นผู้เลี้ยงแพะและแกะเป็นอาชีพ

ถึงแม้ว่าเหยื่ออาชญากรรมเหล่านี้ ควรที่จะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายหรือข้อบังคับต่างๆ แต่ในสังคมไทยยังคงมีคำถามเกิดขึ้นในใจของใครหลายคนต่อกระบวนการยุติธรรมไทยที่ว่า“อะไรคือสาเหตุที่ทำให้ผู้บริสุทธิ์คนหนึ่งตกเป็นแพะรับบาปหรือจำเลยในคดีอาญา โดย“แพะรับบาป”นั้นไม่ได้ส่งผลกระทบต่อชีวิตของผู้ตกเป็นเหยื่อในกระบวนการยุติธรรมที่ผิดพลาดเท่านั้น แต่ยังส่งผลให้ระบบงานยุติธรรมเสียหาย ขณะที่ในสังคมต้องตกอยู่

ในความเสียหายเนื่องจากผู้กระทำผิดตัวจริงยังลอยนวล ซึ่งในประเทศไทยเองก็ได้เน้นหนักไปที่การคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาผู้ต้องหาหรือจำเลย โดยละเลยสิทธิของเหยื่ออาชญากรรม (Crime-victim) หรือผู้เสียหายในคดีอาญา (Injured-person) จนกระทั่ง ประเทศไทยได้เข้ามาเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติและเข้าเป็นภาคีสมาชิกในสนธิสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและมีข้อกำหนดเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้เสียหายหรืออาชญากรรมไว้ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนข้อ 8 บัญญัติว่า บุคคลมีสิทธิที่จะได้รับการเยียวยาอย่างได้ผลโดยศาลแห่งชาติ ที่ซึ่งมีอำนาจอันเนื่องมาจากการกระทำใด ๆ ที่ละเมิดต่อสิทธิขั้นมูลฐานซึ่งตนได้รับจากรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย จนกระทั่งกระบวนการยุติธรรมของไทยได้นำมาสู่กระแสการตื่นตัวของสิทธิเสรีภาพในผู้ต้องหาและจำเลยในคดีอาญาแต่ยังคงมีจุดบกพร่องอยู่และหลักไม่พ้นคดีชื่อดังอย่าง “เซอร์รีแอน ดันแคน” ซึ่งเป็นภาพสะท้อนชัดเจนในกระบวนการยุติธรรมของไทยได้เป็นอย่างดี แม้ว่าวิธีการและรูปแบบของคดีฆาตกรรมนี้ไม่ซับซ้อนหรืออ่อนแอแต่สิ่งที่ทำให้คดีนี้เป็นที่กล่าวถึงนั่นคือ กระบวนการยุติธรรมที่ได้จับตัวผู้บริสุทธิ์มาลงโทษอันส่งผลร้ายแก่ผู้บริสุทธิ์หลาย ๆ คน และผู้ที่เกี่ยวข้องตราบาจนทุกวันนี้ ด้วยเหตุที่พนักงานสอบสวนคดีนี้มุ่งที่จะปิดคดีและสร้างผลงานให้แก่ตนเองแต่เนื่องจากไม่มีหลักฐานประกอบใด ๆ ทั้งสิ้น ทั้งพยานบุคคลที่เกิดเหตุและหลักฐานแวดล้อมรอบข้างจึงต้องมีการสร้างพยานเท็จเพื่อปรักปรำผู้ต้องหาโดยไม่มีพนักงานอัยการเข้าร่วมสอบสวนในครั้งนั้น ทำให้ต้นธารของกระบวนการยุติธรรมถูกบิดเบือนจากการปรุงแต่งของพนักงานสอบสวน ส่งผลให้ผู้บริสุทธิ์ในคดีนี้ บางคนต้องจบชีวิตในเรือนจำก่อนจะได้พิสูจน์ความบริสุทธิ์ และอีกหลายชีวิตต้องบอบช้ำจากการรับผลกระทบต่อสภาพร่างกาย จิตใจ และครอบครัว แต่พนักงานสอบสวนคดีนี้ก็กลับได้รับตำแหน่ง และมีความเจริญในหน้าที่การงานโดยไม่ต้องรับผิดชอบในการกระทำนั้นแต่อย่างใดสิทธิเสรีภาพของผู้บริสุทธิ์ จึงกลายเป็นสิ่งที่จับต้องไม่ได้

พนักงานสอบสวนคดีนี้มุ่งที่จะปิดคดี และสร้างผลงานให้แก่ตนเองแต่เนื่องจากไม่มีหลักฐานประกอบใด ๆ ทั้งสิ้น ทั้งพยานบุคคลที่เกิดเหตุและหลักฐานแวดล้อมรอบข้างจึงต้องมีการสร้าง พยานเท็จเพื่อปรักปรำผู้ต้องหาโดยไม่มีพนักงานอัยการเข้าร่วมสอบสวนในครั้งนั้น ทำให้ต้นธารของกระบวนการยุติธรรมถูกบิดเบือนจากการปรุงแต่งของพนักงานสอบสวน ส่งผลให้ผู้บริสุทธิ์ในคดีนี้ บางคนต้องจบชีวิตในเรือนจำก่อนจะได้พิสูจน์ความบริสุทธิ์ และอีกหลายชีวิตต้องบอบช้ำจากการรับผลกระทบต่อสภาพร่างกาย จิตใจ และครอบครัว แต่พนักงานสอบสวนคดีนี้ก็กลับได้รับตำแหน่ง และมีความเจริญในหน้าที่การงานโดยไม่ต้องรับผิดชอบในการ

กระทำนั้นแต่อย่างใดสิทธิเสรีภาพของผู้บริสุทธิ์ จึงกลายเป็นสิ่งที่จับต้องไม่ได้ หลังจากนั้น คดี เซอร์รีแอน มีผลทำให้เกิดการเยียวยาสิทธิของผู้ต้องหาที่ถูกดำเนินคดีโดยมิชอบด้วยกฎหมาย และสองทำให้เกิดการอนุญาตให้มีการรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่อีกด้วย ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า การอำนวยความสะดวกยุติธรรมทางอาญาให้มีประสิทธิภาพได้นั้น เป็นเรื่องที่แต่ละประเทศให้ความสำคัญและมีความพยายามอย่างยิ่งที่จะสร้างกฎหมาย กลไก และการบริหารจัดการให้บรรลุผลเป็นรูปธรรมแต่มีหลาย ๆ ประเทศที่ไม่อาจบรรลุเป้าหมาย ดังกล่าวได้เพราะมีข้อจำกัดทั้งในด้านงบประมาณ กำลังคนและความตั้งใจของบุคคลากรที่รับผิดชอบในเรื่องนี้ซึ่งประเทศไทยก็เป็นประเทศหนึ่งที่กำลังพัฒนาและมีแผนที่จะเร่งรัดให้มีการอำนวยความสะดวกยุติธรรมที่มีประสิทธิภาพโดยปรากฏในการกิจของรัฐบาลทั้งในบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ และการแถลงนโยบายของรัฐบาลในชุดต่าง ๆ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2550 เป็นต้นมา

ในโลกใบนี้ไม่มีอะไรสมบูรณ์แบบ แต่กระบวนการยุติธรรมก็ยังคงดำรงวิถีแห่งการถกเถียงพิจารณา คดีเป็นขั้นตอนตามหลักแห่งความยุติธรรม อย่างทั่วถึงกัน ไม่ว่าจะเป็นใครหรือเป็นชนชั้นใดในสังคมจำเลยเหล่านี้มีจำนวนไม่น้อยต้องถูกจองจำอยู่ในคุกนานนับปี กว่าที่ศาลจะมีคำพิพากษาถึงที่สุด ยกฟ้อง ฎีกาฎีกาตรอนสิทธิเสรีภาพโดยการคุมขัง บางคนเสียชีวิตในเรือนจำใช้แต่เพียงเท่านั้น การที่จำเลยคนหนึ่งถูกจองจำอยู่เป็นระยะเวลานาน ย่อมมีผลกระทบต่อครอบครัวและบุคคลใกล้ชิด ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และผลกระทบทางด้านจิตใจ หลายครอบครัวต้องแตกสลายเนื่องจากหัวหน้าครอบครัว หรือสมาชิกที่เป็นหลักของครอบครัวถูกจองจำระหว่างการพิจารณาคดีเป็นเวลานานกลายเป็นปัญหาในที่สุด

เนื้อหา (Content)

บทความนี้เน้นการวิเคราะห์ถึง ผลกระทบของผู้บริสุทธิ์ที่ตกเป็นจำเลยในคดีอาญา ได้รับโดยผู้เขียนได้หยิบยกคดีที่เกิดขึ้นจริงและนำทฤษฎี บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์ รวมถึงข้อเสนอแนะการแก้ไขข้อบกพร่องของกระบวนการยุติธรรม และการเยียวยา เยียวยาอาชญากรรมตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลย ในคดีอาญาซึ่งเยียวยาโดยรัฐบาลบุคคลเหล่านี้ได้รับความเป็นธรรมอย่างไร

ผู้เขียนได้หยิบยกคดีของ นางจิตราพร เจริญเวียง หรือป้าแสง วัย 68 ปี ที่ถือว่าเป็นความบกพร่องของกระบวนการยุติธรรม เธอกลายเป็นผู้ไร้อาชีพและรายได้ หลังเธอถูกจองจำในคุกนานถึง 4 ปี 3 เดือน เพราะถูกกล่าวหาในคดีร่วมกันค้ายาเสพติด โดยย้อนกลับไปเมื่อ 10

ปีที่ผ่านมาเมื่อวันที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2541 ซึ่งขณะที่นางจิตราพร อยู่ที่สนามบินหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เพื่อเดินทางไปประเทศสิงคโปร์ มีผู้ชายคนหนึ่งนั่งอยู่ข้างๆเธอ กอปรกับมีผู้ชายอีกคนหนึ่งมาบอกเธอว่าเธอถูกเรียกให้ไปตรวจอีกครั้งจึงพบว่าเมื่อตรวจครั้งที่ 3 ครั้ง จึงพบว่าเธอมียาเสพติดในครอบครอง โดยตำรวจแจ้งให้เธอทราบว่าได้ควบคุมตัว นายชูชาติ เกตุแก้ว ผู้ชายที่นั่งอยู่ข้างๆขณะที่เธอรอเพื่อขึ้นเครื่อง โดยตรวจพบยาบ้า 1800 เม็ด โดยตำรวจตรวจค้นบริเวณตัวร่างกายของชายคนนี้จะพบว่ายาเสพติดซุกซ่อนอยู่ในกางเกงชั้นใน นายชูชาติ เกตุแก้ว ได้ขัดทอว่านางจิตราพร คือ เจ้าของยาเสพติด 1800 เม็ด ที่ตำรวจตรวจค้นเจอทั้งหมด หลังจากนั้นมีการสืบสวนนายชูชาติต่ออีกว่า ยาเสพติดเป็นของใครแล้วเดินทางมากับใคร นายชูชาติให้การกับตำรวจเพิ่มอีกว่า ตัวเขาเดินทางมากับนางจิตราพร นางจิตราพรเป็นผู้ที่ซื้อตัวเครื่องบินให้ และเป็นคนที่นำยาเสพติดให้เขาซุกซ่อนไว้ในกางเกงชั้นในอีกด้วย ซึ่งในวันนั้นไม่มีหลักฐานใดที่บ่งชี้ว่าจิตราพร และนายชูชาติเดินทางมาด้วยกัน หรือแม้แต่ทั้งคู่รู้จักกันหรือไม่ นอกจากทั้งคู่นั่งอยู่ใกล้ ๆ กันในสนามบินเท่านั้น แต่จิตราพรก็ถูกจับกุมไปที่สถานีตำรวจ ซึ่งขณะตำรวจทำการสอบสวนจำเลยคนที่หนึ่งมีนายตำรวจศพพันตำรวจโทมานั่งข้างๆเธอ โดยวันนั้นมีสื่อมวลชนเข้ามาทำข่าวเป็นจำนวนมาก โดยมีการสอบถามกันว่าจับกุมมาได้อย่างไร คำตอบที่ได้คือ สะกดรอยตามตั้งแต่ออกจากบ้าน ซึ่งจิตราพร ถ้ามกลับไปว่าคุณสะกดรอยตามใช่หรือไม่ เดินทางมากับใครนั่งรถทำกับใครโดยสารด้วยรถยี่ห้อใด แล้วมาถึงสนามบินก็โง่ แต่กลับไม่ได้คำตอบจากตำรวจผู้นั้น ซึ่งเช้าวันรุ่งขึ้น เจ้าหน้าที่ตำรวจได้นำเธอออกมาจากห้องขังและพาไปตระเวนหลายจุดในเมืองหาดใหญ่

เจ้าหน้าที่ตำรวจเดินทางโดยเปลี่ยนเส้นทางไปทางบริษัททัวร์ และวนไปข้างโรงแรมสากลเพื่อไปจอดรถข้างโรงแรม ซึ่งมีร้านอาหารริมฟุตบาทเพื่อให้เธอไปทานอาหาร ซึ่งตำรวจบอกกับเธอว่า ให้นั่งกิน ปากกาพูดคุยกัน ซึ่งเธอก็ไม่ทานอะไร ตำรวจได้นำจำเลยคนที่หนึ่งมานั่งด้านหน้าเพื่อให้ ทานข้าวและคุยกันตำรวจย้ำต่ออีกว่าจะทานอะไรจะซื้อให้ ซึ่งจิตราพรตอบกลับไปว่าไม่ทานไม่หิว แล้วจะให้คุยอะไรกันเพราะไม่รู้จักกัน ซึ่ง ณ ตอนนั้นตำรวจมีอาการไม่พอใจเพราะไม่ได้รูปภาพตรวจจึงให้เธอและนายชูชาติออกจากร้านเพื่อไปที่อื่นซึ่ง “ตำรวจ” ได้แอบบันทึกภาพของเธอ คู่กับนายชูชาติขณะที่นั่งอยู่ด้วยกัน ซึ่งจิตราพรได้ยืนยันว่า ไม่เคยรู้จักกันมาก่อน หลังจากนั้น ตำรวจนำตัวเธอ และนายชูชาติไปที่ปั้มน้ำมัน ซึ่งเธอลงจากรถมายืนอยู่ข้าง ๆ รถ ตำรวจจึงบอกกับเธอให้ไปที่ห้องน้ำเพราะนายชูชาติเดินไปที่ห้องน้ำแล้ว เธอเริ่มสงสัยจึงบอกกับตำรวจว่าเธอไม่ไปจะทำวิธีใดก็ไม่ไปโดยเด็ดขาด เพราะเธอทราบว่าทางสนามบินมี

การสอบสวนนายชูชาติที่สนามบิน โดยบอกว่าไปทำการชุกซ่อนที่บ่อน้ำมันทางออกท่าอากาศยานใหญ่ เพื่อที่จะทำสนามบินขนาดใหญ่ ซึ่งผลกระทบที่นางจิตราพรซึ่งตกเป็นจำเลยในคดีอาญาในกระบวนการยุติธรรมโดยได้รับผลกระทบ

1.ชั้นพนักงานสอบสวน

1.1) ได้ทำการสร้างหลักฐานเท็จคือ การแอบถ่ายภาพของเธอคู่กับนายชูชาติในขณะที่นั่งที่โต๊ะด้วยกัน ซึ่งภาพถ่ายที่ตำรวจบันทึกไว้นั้นเพื่อสร้างเป็นหลักฐานมัดตัวนางจิตราพรให้เกี่ยวข้องกับคดียาเสพติด ซึ่งตำรวจพยายามสร้างหลักฐานเพื่อให้เธอถูกลงโทษให้ได้ ซึ่งพนักงานสอบสวนไม่มีการสืบสวนสอบสวนข้อมูลจากนางจิตราพรเลยโดยหลักฐานที่ตำรวจทำให้กับศาลได้รับทราบถึงพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่นำเสนอต่อศาลซึ่งพยายามให้ศาลเชื่อว่าบุคคลนี้นือนางจิตราพร เป็นผู้กระทำความผิดจริง ซึ่งการสร้างพยานหลักฐานเท็จ แท้จริงแล้วพนักงานสอบสวนไม่ได้เห็นไม่ได้กล่าวตามที่เบิกความต่อศาลว่าพนักงานสอบสวนนั้นได้ไปสังเกตการณ์หรือเห็นเหตุการณ์ เพราะทั้งหมดเป็นการจัดฉากเพื่อให้เห็นว่านางจิตราพรเป็นผู้กระทำความผิดจริง

1.2) พยานหลักฐานที่ตรวจสอบได้คือ พนักงานสอบสวนกล่าวว่าไม่ได้เบิกตัวนางจิตราพรออกมาจากโรงพักแต่มีหลักฐานทางราชการพิสูจน์ว่า พนักงานสอบสวนได้เบิกตัวเธอออกไป ซึ่งพนักงานสอบสวนไม่ได้กล่าวตามความเป็นจริงจึงถือว่าเป็นเท็จ โดยเกี่ยวกับกับเรื่องของไอเลียง 2 ถูกด้วยเช่นกัน พนักงานสอบสวนไม่สามารถแก้ต่างได้เช่นกัน แต่มีหลักฐานที่พยานนำสืบคือ นางจิตราพรได้กล่าวว่า ตำรวจพาออกไปก็เกือบบายโมงแล้วก็หิวไม่ได้กินข้าวจึงซื้อไอเลียงกิน ซึ่งพยานหลักฐานยืนยัน เช่นกัน ซึ่งพนักงานสอบสวนได้เล่าเหตุการณ์เพื่อเชื่อมโยงให้ศาลเห็นแต่ถ้าผู้พิพากษาบางคนติดตามไม่ได้ไล่ไม่ทัน คดีนี้อาจจะเป็นปัญหากับจำเลยอย่างแน่นอน ซึ่งถ้าเอาน้ำหนักของพนักงานสอบสวนถือว่าไม่มีสาเหตุโกรธเคืองเชื่อว่าไม่ปรักปรำถ้ายึดแบบนั้น นางจิตราพรก็ตกเป็นจำเลยในคดีนี้อย่างแน่นอน ซึ่งนางจิตราพร โชคดีมากที่ได้พบกับผู้พิพากษาที่มีความละเอียดอ่อนซึ่งสามารถตรวจสอบอย่างละเอียดทันต่อพยานหลักฐาน

2.ชั้นพนักงานอัยการ: ไม่มีการให้พนักงานสอบสวนค้นหาหลักฐานเพิ่มเติมจากหลักฐานเดิมที่พนักงานสอบสวนส่งมาให้กับพนักงานอัยการ ซึ่งอัยการสั่งฟ้อง

3.ชั้นศาล: คำพิพากษาของศาลสั่งยกฟ้อง แต่เป็นการยกฟ้องด้วยเหตุผลที่ว่า “ยกประโยชน์ แห่งความสงสัยให้จำเลย” ทำให้เธอไม่ได้รับการเยียวยาใดๆ รวมถึงเงินช่วยเหลือ

ตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา ซึ่งศาลตัดสินตามพยานหลักฐาน

4.

ราชทัณฑ์ : ขณะที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาคดี นางจิตราพรถูกจำคุกนานถึง 4 ปี 3 เดือน หลังจากนั้นศาลมีคำพิพากษาสั่งยกฟ้องว่า “ยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้จำเลย” จะเห็นได้ว่าปัญหาในขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมทั้ง 4 ขั้นตอน นั้นเกิดปัญหาขึ้นที่แตกต่างกันไปโดยปัญหาเริ่มต้นจากชั้นพนักงานสอบสวนที่สร้างหลักฐานเท็จให้นางจิตราพรเกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งมีการบันทึกภาพถ่ายขณะที่นางจิตราพร และนายชูชาตินั่งที่โต๊ะเดียวกันซึ่งตำรวจทำให้ซึ่งคดีของนางจิตราพร เจริญเวียง นั้นส่งผลให้เห็นถึงความบกพร่องในกระบวนการการยุติธรรมตั้งแต่ชั้นสอบสวนจนถึงการเป็นนักโทษและเข้าไปจำคุกอยู่ในเรือนจำ ผลกระทบจากวันนั้นถึงวันนี้ ทำให้เธอกลายเป็นคนที่หมดตัวทั้งด้านทรัพย์สิน อาทิ บ้านและรถยนต์มูลค่ากว่า 1,000,000 บาท ที่นำไปใช้ในการต่อสู้คดี และพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของตัวเอง โดยเฉพาะคำว่า “ยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้จำเลย” ในคำพิพากษาของศาลนั้น จึงทำให้เธอไม่ได้รับการเยียวยาใดๆ รวมค่าเงินช่วยเหลือตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาฉบับพุทธศักราช 2559 (แก้ไขเพิ่มเติม) ซึ่งเพิ่งแก้ไขใหม่เมื่อเร็วๆ นี้อีกด้วย ซึ่งย่อหน้าข้างต้นได้กล่าวถึงประโยคที่ว่า “ยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้แก่จำเลย” (In dubio pro reo) ถูกนำมาใช้โดยบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 227 วรรคสอง หมายความว่า ในคดีอาญานั้น กฎหมายให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด โจทก์จึงมีภาระการพิสูจน์ให้ศาลเชื่อว่าจำเลยได้กระทำความผิดตามที่โจทก์ฟ้องร้องโดยปราศจากข้อสงสัยตามสมควรหากการนำสืบของโจทก์ยังมีข้อสงสัยประการใด ศาลจะยกประโยชน์แห่งความสงสัยนั้นให้เป็นผลดีแก่จำเลย แม้จำเลยจะสืบพยานฝ่ายตนเพียงเล็กน้อยหรือแม้จะไม่นำสืบพยานฝ่ายตนเลยศาลก็อาจยกฟ้องได้ หลักนี้มีข้อสังเกตว่าความสงสัยนั้นต้องเป็นความสงสัยตามสมควรด้วย เพราะมิฉะนั้นจะกลายเป็นว่าอะไรๆ ก็สงสัยแล้วต้องยกประโยชน์แห่งความสงสัยนั้นให้จำเลยหมด หลักยกประโยชน์แห่งความสงสัยนี้เป็นหลักนิติรัฐที่สำคัญหลักหนึ่งและเป็นหลักรัฐธรรมนูญ ซึ่งหมายความว่า ผู้ถูกกล่าวหา ไม่ต้องพิสูจน์เรื่องฐานที่อยู่ของตน แต่จะต้องมีการพิสูจน์โดยพยานหลักฐานอย่าง แน่ชัดว่าผู้ถูกกล่าวหาอยู่ ณ ที่เกิดเหตุหรือกระทำความผิดร่วมกระทำผิดในการกระทำความผิดอาญา นั้นอย่างไรข้อสงสัยเรื่อง เหตุที่ผู้กระทำมีอำนาจกระทำได้ เช่น การ

ป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 68 หรือข้อสงสัยในเรื่องความวิกลจริตตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 65

หรือข้อสงสัยในเรื่อง “เหตุยกเว้นโทษเฉพาะตัว” เช่นการถอนตัวจากการพยายามกระทำความผิดในความผิดอาญาฐานพยายามตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 82 หรือความเป็นสามีภรรยาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 71 เหล่านี้ต้องยกประโยชน์ให้ผู้ถูกกล่าวหา หลักยกประโยชน์แห่งความสงสัยไม่ได้หมายความว่า ในการวินิจฉัยคดีศาลจะต้องสันนิษฐานให้เป็นคุณแก่จำเลย หากไม่มีประเด็นที่จะวินิจฉัยให้เป็นคุณแก่จำเลย อย่างไรก็ตามศาลก็ไม่อาจที่จะวินิจฉัยให้เป็นผลร้ายแก่จำเลยในกรณีที่จำเลยปฏิเสธแล้วไม่สามารถพิสูจน์ข้อเท็จจริงให้เป็นผลดีแก่ตนเอง ซึ่งมีความสอดคล้องกับรองปลัดกระทรวงยุติธรรมที่ได้อธิบายในเรื่องนี้ว่า ปกติแล้วผู้เสียหายที่ตกเป็น แพะในคดีอาญา รัฐจะมีเงินเป็นค่าทดแทนให้แต่ดีกรอบเฉพาะคดีที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนฟ้อง หรือมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่า “จำเลยไม่ได้กระทำความผิดเท่านั้น” แต่หากยกฟ้องเพราะ “ยกประโยชน์ความสงสัยให้จำเลย” ไม่ถือว่าอยู่ในหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือตามกฎหมายซึ่งพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าตอบแทนและค่าจ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา ฉบับพุทธศักราช 2559 ซึ่งเพิ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อไม่นานมานี้เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมจากกฎหมายฉบับเดิมเมื่อปี พุทธศักราช 2554 เน้น “ให้มีการแจ้งสิทธิ การได้รับค่าทดแทนแก่ผู้เสียหายหรือทายาททั้งในชั้นพนักงานสอบสวน และในชั้นศาล รวมทั้งเพิ่มช่องทางการอุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการที่มีอำนาจชี้ขาดว่าจะจ่ายค่าทดแทนหรือไม่” แต่สำหรับหลักการในการจ่ายค่าทดแทนซึ่งรับผิดชอบโดย กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรมนั้นยังคงเหมือนเดิม คือมุ่งช่วยเหลือแพะในคดีอาญาแต่ช่วยเหลือเฉพาะ “แพะสีขาว” ที่ศาลพิพากษาว่าไม่มีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำความผิดจริง ๆ เท่านั้นกับอีกส่วนหนึ่ง คือ ช่วยเหลือเหยื่ออาชญากรรม หรือจากการกระทำผิดอาญาที่ยังหาตัวผู้กระทำผิดไม่ได้ เช่น กรณีระเบิดใน 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบน ผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บก็จะได้เงินชดเชยในส่วนนี้

กรณีศึกษาของนางจิตราพร ถือว่าเป็น “แพะสีเทา” ซึ่งยังคงเป็นมุมอับของกฎหมายที่ถือเป็นข้อบกพร่องของกระบวนการยุติธรรมที่ต้องมีการพิจารณากันโดยเร็วว่าสมควรได้รับความช่วยเหลืออย่างไรต่อไป จากการนำเสนอคดีที่เป็นกรณีศึกษาของนางจิตราพรไปนั้นผู้เขียนวิเคราะห์ ว่าจุดเริ่มต้นที่ทำให้ นางจิตราพร ตกเป็น จำเลยในคดีอาญา เริ่มขึ้นจากในชั้นของพนักงานสอบสวน โดยพนักงานสอบสวนแทบจะไม่ได้สืบสวนสอบสวน นางจิตราพร รวมถึงยัง

สร้างหลักฐานเท็จทำให้เธอถูกดำเนินคดีและถูกคุมขังในเรือนจำนานถึง 4 ปี 3 เดือน ซึ่งทำให้เธอไม่ได้รับความเป็นธรรม และกระทบต่อชีวิต ทรัพย์สิน และครอบครัวของเธอเช่นกัน เนื่องจากการยกฟ้องที่ว่า “ยกประโยชน์ความสงสัยให้จำเลย” ยังถือเป็นประเด็นสำคัญของกระบวนการยุติธรรม ซึ่งเป็นเหตุทำให้นางจิตราพรไม่ได้รับการเยียวยาจากรัฐ เพราะคำพิพากษาแบบนี้ไม่ได้อยู่ในหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือตามกฎหมายซึ่งควรบรรจุประเด็นนี้ การเยียวยาผู้ที่มีคำพิพากษาที่ว่า “ยกประโยชน์ความสงสัยให้จำเลย” รวมถึงเพิ่มมาตรการการเยียวยาต่าง ๆ ที่มีความสำคัญต่อผู้บริสุทธิ์ที่ตกเป็นจำเลยในคดีอาญาในพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พุทธศักราช 2559 ซึ่งการเยียวยาผู้บริสุทธิ์ที่ตกเป็นจำเลยในคดีอาญา ควรเป็นการชดเชยค่าเสียหาย และการช่วยเหลือในด้านอื่น ๆ ที่จำเลยมีความประสงค์ต้องการให้ช่วยเหลือเยียวยา โดยให้พิจารณาเป็นกรณีพิเศษที่เหยื่อและครอบครัวได้รับผลกระทบ เช่น จำเลยได้รับผลกระทบเรื่องการประกอบอาชีพ อาจมีการจ่ายเป็นเงินเพื่อให้เป็นทุนนำไปใช้ประกอบอาชีพ หรือเยียวยาในเรื่องของการช่วยเหลือโดยจัดสรรอาชีพให้เหยื่อเพื่อให้มีรายได้เลี้ยงชีพต่อไปโดยกรณีศึกษาของนางจิตราพร เจริญเวียง อดีตผู้ต้องขังคดียาเสพติดมีความเชื่อมโยงกับสาระสำคัญของพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลย ในคดีอาญา พุทธศักราช 2544 ซึ่งบัญญัติว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ข้อ 8 ระบุว่า บุคคลมีสิทธิจะได้รับการเยียวยาอย่างได้ผล โดยศาลแห่งชาติซึ่งมีอำนาจอันเนื่องมาจากการกระทำใดที่ละเมิดต่อสิทธิขั้นมูลฐานซึ่งตนได้รับจากรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย” ส่วนกติกาสากลว่าด้วยสิทธิพลเมือง และสิทธิทางการเมือง ข้อ 9 (5) ได้ระบุว่า “บุคคลใดถูกจับกุมหรือถูกควบคุม โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายมีสิทธิได้รับค่าสินไหมทดแทน” ซึ่งเดิมก่อนรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540 จะให้ความคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาผู้ต้องหาหรือจำเลยแต่ละเลยสิทธิของเหยื่ออาชญากรรม (Crime-victim) หรือผู้เสียหายในคดีอาญา (Injured-person)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 25 วรรค 4 “บุคคลซึ่งได้รับความเสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพหรือจากการกระทำความผิดอาญาของบุคคลอื่นย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการเยียวยาหรือช่วยเหลือจากรัฐตามกฎหมายบัญญัติ”

โดยพระราชบัญญัติฉบับนี้คุ้มครองบุคคล 2 ประเภท คือ ผู้เสียหาย และจำเลยผู้เสียหาย ผู้เสียหาย

- 1.) บุคคล ซึ่งได้รับความเสียหายถึงแก่ชีวิต หรือร่างกายหรือจิตใจ เนื่องจากการกระทำความผิดอาญาของผู้อื่น
- 2.) ต้องไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดนั้น
- 3.) เป็นความผิดที่เกิดตามที่ระบุไว้ท้าย พระราชบัญญัตินี้ เช่น ถูกข่มขืนกระทำชำเรา หรือถูกกระทำอนาจาร ถูกทำร้ายร่างกายได้รับบาดเจ็บ หรือถึงแก่ความตาย ถูกหลอกลวงได้รับบาดเจ็บ หรือถึงแก่ความตาย การกระทำโดยประมาทของบุคคลอื่น โดยพิสูจน์แล้วมีข้อยุติว่าผู้เสียหาย ไม่ได้มีส่วนประมาทด้วย เป็นต้น

จำเลย

- 1) บุคคล ซึ่งถูกฟ้องต่อศาลว่าได้กระทำความผิดอาญา ซึ่งถูกดำเนินคดีโดยพนักงานอัยการ
- 2) ถูกคุมขังในระหว่างพิจารณาคดี
- 3) ปรากฏหลักฐานชัดเจนว่า จำเลยมิได้เป็นผู้กระทำผิดและมีการถอนฟ้องระหว่างดำเนินคดี หรือปรากฏตามคำพิพากษาอันถึงที่สุดในคดีนั้นว่า ข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติว่า จำเลยมิได้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยไม่มีความผิด (การที่จะขอรับค่าทดแทนได้จะต้องเข้าเงื่อนไขทั้ง 3 ข้อ จะขาดข้อหนึ่งข้อใดไม่ได้) การสนับสนุนให้เกิดการคุ้มครองสิทธิของเหยื่ออาชญากรรม และการชดเชยค่าเสียหายแก่เหยื่อในประเทศไทย ซึ่งการสัมมนาเรื่องเหยื่ออาชญากรรมและสิทธิของเหยื่อโดยคณะนิติศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ร่วมกับสมาคมเหยื่อวิทยาระหว่างประเทศ พุทธศักราช 2534 มีดังนี้
 - 3.1 ควรสนับสนุนเรื่องสิทธิของเหยื่ออาชญากรรมอย่างจริงจัง โดยมีคำประกาศหรือกฎหมายว่าด้วยสิทธิของเหยื่อ (Bill of victim's Right หรือ Victim Charter) ให้ชัดเจน
 - 3.2 รัฐต้องเข้าทำรับผิดชอบเรื่อง ค่าชดเชยความเสียหายแก่เหยื่อโดยจัดสรรงบประมาณไว้เพื่อการนี้โดยเฉพาะ
 - 3.3 ควรส่งเสริมระบบประกันภัยความเสียหายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นแก่เหยื่ออาชญากรรม
 - 3.4 ควรส่งเสริมให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม โดนเฉพาะตำรวจให้ความสำคัญกับผู้เสียหายมากขึ้น

3.5 กระตุ้นให้มีการตรวจสอบถ่วงดุล (Check and Balance) ระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมเพื่อกระตุ้นให้ทุกฝ่ายทำงานอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพในการป้องกันและช่วยเหลือเหยื่ออาชญากรรม

3.6 ควรส่งเสริมให้องค์กรเอกชนหรืออาสาสมัคร เข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือเหยื่อให้มากขึ้น โดยเน้นด้านกฎหมายและสังคมสงเคราะห์

3.7 การนำวิธีพิจารณาคดีในศาลกรณีพิเศษมาใช้ในบางคดี ซึ่งผู้เสียหายไม่กล้าให้ความร่วมมือหากใช้วิธีพิจารณาในศาลแบบทั่วไป เช่น คดีข่มขืนอนาจาร ระบบการทดแทนค่าเสียหายแก่ผู้เสียหายในคดีอาญาหรือเหยื่ออาชญากรรมโดยรัฐ Stephen Schafer ได้กล่าวว่า การทดแทนค่าเสียหายแก่ผู้เสียหายในคดีอาญาหรือเหยื่อ

อาชญากรรมโดยรัฐมีระบบการทดแทน 2 ประการ

1) ระบบ Compensation ที่เป็นสิทธิทางแพ่งและดำเนินคดีโดยศาลอาญา เป็นการทดแทนที่รัฐทำหน้าที่แก้ไขความบกพร่องที่ไม่อาจป้องกันผู้เสียหายจากภัยอาชญากรรมได้จึงต้องอาศัยแหล่งเงินทุนสนับสนุนในรูปของกองทุนทดแทนสะสมซึ่งมีแหล่งรายได้หลายทาง เป็นต้น ว่าค่าปรับในคดีอาญา รวมถึงการเรียกเงินคืนจากผู้กระทำความผิดนั้นด้วยการทดแทนนี้ไม่ใช่โทษแม้จะเป็นการตัดสินโดยศาลอาญาก็ตาม

2) ระบบ Compensation ที่มีลักษณะเป็นกลางและมีกระบวนการพิจารณาคำร้องเป็นพิเศษ จากการทดแทนโดยรัฐ ทั้งนี้รัฐจะช่วยเหลือผู้เสียหายที่มีความจำเป็นเนื่องจากผู้กระทำผิดไม่สามารถชดเชยความเสียหายให้แก่ผู้เสียหายได้อย่างเพียงพอได้ โดยมีคณะกรรมการพิจารณาการทดแทนความเสียหายเป็นผู้พิจารณาคำร้องของผู้เสียหาย ระบบนี้ได้รับการยอมรับและบังคับใช้ในประเทศสวีเดน นอร์เวย์ อังกฤษ และสหรัฐอเมริกา การเยียวยาความเสียหายและจำเลยผู้บริสุทธิ์ในคดีอาญา (คดีแพะ)

2.1 การเยียวยาโดยรัฐ: การจ่ายค่าตอบแทนผู้เสียหายในคดีอาญา ตาม พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544

2.2 การฟ้องคดีกับเจ้าหน้าที่: การฟ้องคดีอาญากับเจ้าหน้าที่ฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบตามกฎหมายอาญา และการฟ้องคดีเจ้าหน้าที่ตาม พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่สำหรับการจ่ายค่าตอบแทนผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา ตาม พรบ.ค่าตอบแทนผู้เสียหายฯ

สิทธิได้รับเงินช่วยเหลือของจำเลย : กรณีทั่วไป

1.ค่าทดแทนการถูกคุมขังตามจำนวนวันที่ถูกคุมขังในระหว่างพิจารณาคดีของศาลอัตราวันละ 500 บาท (คำนวณจากจำนวนวันที่ถูกคุมขังในอัตราที่กำหนดไว้สำหรับการกักขังแทนค่าปรับตามประมวลกฎหมายอาญา)

2.ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการรักษาพยาบาลเท่าที่จ่ายจริง ไม่เกิน 40,000 บาท ความเจ็บป่วยต้องเป็นผลโดยตรงจากการดำเนินคดี

3.ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการรักษาพยาบาลเท่าที่จ่ายจริง ไม่เกิน 50,000 บาท ความเจ็บป่วยต้องเป็นผลโดยตรงจากการดำเนินคดี (ค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายนี้รวมค่าห้องและค่าอาหารในอัตรา วันละไม่เกิน 1,000)

4.ค่าขาดประโยชน์ทำมาหาได้ในระหว่างถูกดำเนินคดีให้จ่ายในอัตราราคาจ้างขั้นต่ำในท้องที่จังหวัดที่ประกอบกรงาน นับแต่วันที่ไม่สามารถประกอบกรงานได้ตามปกติ

5.ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี: ซึ่งค่าทนายความเท่าที่จ่ายจริงในอัตราที่กำหนดไม่เกินตารางท้ายกฎกระทรวง เช่น คดีโทษประหารชีวิต อัตราขั้นต่ำเรื่องละ 8,000 บาท อัตราสูงสุดเรื่องละ 100,000 บาท เป็นต้น และค่าใช้จ่ายอื่นเท่าที่จ่ายจริง ไม่เกิน 30,000 บาท

สิทธิได้รับเงินช่วยเหลือของจำเลย : กรณีเสียชีวิต

1.ค่าทดแทน 100,000 บาท

2.ค่าจัดการศพ จำนวน 20,000 บาท

3.ค่าขาดอุปการะเลี้ยงดู จำนวนไม่เกิน 40,000 บาท

4.ค่าความเสียหายอื่น ตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร ไม่เกิน 40,000 บาท

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม ถือเป็นกระทรวงฯ ที่ให้การช่วยเหลือเยียวยาผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญาตาม พ.ร.บ.ค่าตอบแทนแก่ผู้เสียหาย ค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ.2544 แก้ไข ปี 2559 โดยหลักเกณฑ์ผู้ที่ได้รับการชดเชยได้แก่

1. ถูกดำเนินคดีโดยพนักงานอัยการ

2. ถูกคุมขังในระหว่างพิจารณาคดี

3. ปรากฏหลักฐานว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดและมีการถอนฟ้อง หรือปรากฏตาม คำพิพากษาถึงที่สุดว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด โดยต้องยื่นคำขอภายใน 1 ปี นับแต่ศาลให้อนุญาตถอนฟ้อง หรือวันที่มีคำพิพากษา

ถึงที่สุด ว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดสิทธิที่แพะ จะได้รับการชดเชย ประกอบด้วย

1. ค่าทดแทนการถูกคุมขังวันละ 500 บาท
2. ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการรักษาพยาบาลไม่เกิน 40,000 บาท
3. ค่าฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจไม่เกิน 50,000 บาท (ค่ารักษาพยาบาล และค่าฟื้นฟูต้องเป็นผลโดยตรงจากการถูกดำเนินคดี)¹¹

4. ค่าขาดโดยทำมาหาได้ จ่ายตามอัตราค่าจ้างขั้นต่ำในจังหวัดที่ประกอบกิจการงาน
5. ค่าทนายความ
6. ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ในการดำเนินคดีไม่เกิน 30,000 บาท

กรณีจำเลยเสียชีวิต ซึ่งเป็นผลโดยตรงจากการดำเนินคดี สามารถเรียกร้องการจ่าย ค่าชดเชยได้กว่า 200,000 บาท ประกอบด้วย ค่าทดแทน 100,000 บาท, ค่าจัดการศพ 20,000 บาท ค่าขาดอุปการะเลี้ยงดูไม่เกิน 40,000 บาท และค่าเสียหายอื่น ๆ ไม่เกิน 40,000 บาท ทั้งนี้เจ้าหน้าที่ ผู้ควบคุมตัวจำเลยจะต้องเป็นผู้แจ้งสิทธิให้กับผู้เสียหาย เพื่อให้ผู้เสียหายได้รับ ทราบถึงสิทธิของตน ในการที่จะได้รับการเยียวยาที่เป็นธรรมแหล่งเงินทุนที่จัดสรรค่าชดเชย ความเสียหาย 1.รัฐจัดสรรจากภาษีอากรของประชาชน เป็นงบประมาณประจำปีของรัฐโดยตรง เช่น ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น 2.รัฐจัดตั้งกองทุนเพื่อชดเชยความเสียหายแก่ผู้เสียหาย โดยเงินนั้นอาจ ได้มาจากค่าปรับ ในคดีอาญา เช่น อังกฤษ อเมริกา ทฤษฎีเหยื่ออาชญากรรมกับผู้บริสุทธิ์ตก เป็นจำเลยในคดีอาญา อันที่จริงในเชิงอาชญาวิทยานั้นมีอยู่หลายทฤษฎีที่สนับสนุนแนวความคิด เรื่องของการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม ซึ่งมีดังนี้ ทฤษฎีแบบแผนในการดำเนินชีวิต (The Lifestyle Theory) เป็นทฤษฎีของ อินเตอร์แลงก์ กอตเฟรดสันและการโรฟาโล (Hindelang, Gottfredson, and Garofalo) มีหลักการสำคัญที่ว่าบุคคลจะตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม ย่อมขึ้นอยู่กับแนวความคิดในการดำเนินชีวิต เช่น ชอบเสี่ยงภัย เป็นต้น การตกเป็นจำเลยใน คดีอาญาของ นางจิตราพร นั้นมีความเกี่ยวข้องกับแนวความคิดในการดำเนินชีวิตในที่นี่ หมายถึง การใช้ชีวิตของนางจิตราพรเพราะเธอจะต้องเดินทางจากประเทศไทยไปสิงคโปร์ และ จากสิงคโปร์ยังประเทศไทย เพราะเธอทำธุรกิจการนำสินค้าจากไทยไปขายที่สิงคโปร์ ซึ่งการ เดินทางจะต้องเดินทางโดยเครื่องบินเป็นหลัก เธอดำเนินชีวิตแบบนี้เป็นปกติ และก่อปรกักับที่ เธอมีฐานะที่ร่ำรวย ซึ่งมีความเป็นไปได้ว่าผู้ที่เป็นอาชญากรอาจจะมุ่งต้องการให้เธอเป็น

ผู้ต้องหาในคดีนี้วิถีชีวิตที่มีความเสี่ยงสูง (High Risk) เช่น เด็กหนุ่มวัยรุ่นจะมีความเสี่ยงสูงในการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม ซึ่งถ้าพิจารณาจากวิถีชีวิตแล้วตั้งแต่เด็กหนุ่มออกเดินทางจากประตูบ้านไปถึงโรงเรียน จนไปถึงการคบค้ากับเพื่อน เป็นต้น ทฤษฎีปกตินิสัย (Routine Activity Theory) เป็นทฤษฎีของ โคเฮนและเฟลซอน (Cohen and Felson) มีหลักการสำคัญที่ว่า อาชญากรรมเกิดจากองค์ประกอบ 3 ประการ คือ ผู้กระทำความผิดที่มีแรงจูงใจ (Motive offenders) เป้าหมายที่เหมาะสม (Suitable Targets) และการขาดผู้ดูแลที่เหมาะสม (Absence of Capable Guardians) ซึ่งความหมายของปกตินิสัย คือ กิจกรรมหรือการกระทำใดของบุคคลที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งเป็นประจำ เช่น การออกไปทำงานปล่อยให้บ้านเรือนไม่มีคนเฝ้า การสวมใส่เครื่องประดับที่มีราคาแพง หมายรวมถึงลักษณะบุคคลที่อาจตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมได้โดยง่าย เช่น เพศหญิง อายุน้อย หรืออายุมาก เนื่องจากผู้ก่อตั้งทฤษฎีนี้มีสมมติฐานว่า การเกิดอาชญากรรมนั้นเกิดจากการกระทำที่เป็นนิสัยประจำของเหยื่ออาชญากรรม ซึ่งในกรณีนี้นางจิตรพร นั้นถือว่าเป็นเหยื่อที่แรงจูงใจให้ผู้กระทำความผิด เช่น การมีฐานะที่ร่ำรวยมีส่วนทำให้ผู้กระทำความผิดมุ่งให้เธอเป็นเป้าหมายเพื่อที่จะให้เป็นผู้รับผิดเป้าหมายที่เหมาะสม และการขาดผู้ดูแลที่เหมาะสม เช่นกัน ในที่นี้หมายความว่า การใช้ชีวิตประจำวันของเธอโดยส่วนใหญ่เธอจะเดินทางโดยเครื่องบินไปกลับจากไทยสิงคโปร์คนเดียว อาชญากรอาจจะมีการติดตามเหยื่อมาเป็นระยะหนึ่งแล้วจึงสามารถทำให้เธอที่ เป็นผู้บริสุทธิ์ กลายเป็นผู้ต้องหาท้ายที่สุดนี้กระบวนการยุติธรรมของประเทศไทย ยังคงมีความแตกต่างจากอารยประเทศ ซึ่งประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร (Civil Law) อย่างประเทศฝรั่งเศส และประเทศเยอรมนี เช่นพนักงานอัยการเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการสอบสวนคดีอาญาโดยตรง หรือกำกับดูแลการสอบสวนของพนักงานสอบสวน และศาลสามารถลงมาตรวจสอบค้นหาความจริงด้วยระบบไต่สวน (Inquisitorial System) เพื่อเป็นการถ่วงดุลของการใช้อำนาจสอบสวนของพนักงานอัยการ ส่วนประเทศเกาหลีใต้ พนักงาน อัยการมีอำนาจสอบสวนแต่เพียงผู้เดียว แต่ในทางปฏิบัติพนักงานอัยการจะมอบให้พนักงานสอบสวนช่วยทำการสอบสวน ในคดีความผิดทางอาญาทั่วไปที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อน หรือที่เรียกว่า คดีที่ไม่สำคัญ และประเทศญี่ปุ่น พนักงานอัยการกับพนักงานสอบสวนจะร่วมกันสอบสวนโดยพนักงานอัยการกำกับดูแลการสอบสวน ทำให้การดำเนินคดีอาญาในประเทศฝรั่งเศส เยอรมนีญี่ปุ่น และเกาหลีใต้เป็นที่ยอมรับว่าบริสุทธิ์ยุติธรรมและมีประสิทธิภาพอย่างยิ่ง

ส่วนการดำเนินคดีอาญาในระบบกฎหมายจารีตประเพณี (Common Law) เช่น ประเทศอังกฤษ และสหรัฐอเมริกา ตำรวจจะทำหน้าที่เป็นพนักงานสอบสวนแล้วสรุปสำนวนส่งพนักงานอัยการ ถ้าพนักงานอัยการเห็นว่าสำนวนการสอบสวนยังบกพร่องก็มีอำนาจสั่งสอบสวนเพิ่มเติมเหมือนประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศไทย แต่พนักงานอัยการสหรัฐอเมริกาอาจไม่สั่งสอบสวนเพิ่ม แต่สั่งให้เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนประจำสำนักงานอัยการสอบสวนเพิ่มเติมได้ อีกทั้งในกรณีคดีสำคัญพนักงาน อัยการสหรัฐอเมริกาสามารถเริ่มต้นสอบสวนคดีได้เองโดยไม่ต้องรอให้พนักงานสอบสวนสอบสวนเสร็จแล้วส่งพนักงานอัยการเห็นว่า กระบวนการสอบสวนฟ้องร้องเป็นกระบวนการเดียวกันทั้งหมดภายใต้การควบคุมและกำกับดูแลของพนักงานอัยการโดยกระบวนการสอบสวนฟ้องร้องแยกออกจากกระบวนการพิจารณาคดีและถือว่าผู้ต้องสงสัย หรือผู้ต้องหาหรือผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าจะมีคำพิพากษาของศาลถึงที่สุดว่า เป็นผู้กระทำความผิดจริง (Principle of Presumption of Innocence)

บทสรุป (Conclusion)

ระบบกระบวนการยุติธรรมของไทย มีองค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม อาทิ ตำรวจ อัยการ ศาล และราชทัณฑ์ รวมทั้งหน่วยงานอื่นของรัฐและองค์กรอิสระอื่น ๆ ซึ่งถือว่ามีความสำคัญเพื่อให้อำนาจความยุติธรรมให้แก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างในกรณีและผู้เขียนได้นำมาวิเคราะห์ในบทความนี้ ซึ่งบุคคลผู้บริสุทธิ์ที่ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมนั้นได้รับความเดือดร้อนจากการตกเป็นจำเลยในคดีอาญาที่ตนไม่กระทำและยังไม่ได้รับความยุติธรรม เมื่อออกจากการเรือนจำแล้ว ยังเรียกร้องขอความยุติธรรมให้แก่ตนเองซึ่งการตกเป็นจำเลยในคดีอาญาเกิดขึ้นจากหลายปัจจัย ทั้งพฤติกรรมที่เหยื่อได้กระทำเป็นปกติ การมีแบบแผนวิธีดำเนินชีวิตประจำวันที่ไม่มีความแตกต่างกันในแต่ละวัน ลักษณะของตัวบุคคล อาทิ อายุ เพศ รูปร่างหน้าตา ซึ่งสามารถทำให้ตกเป็นเหยื่อหรือจำเลยในคดีอาญาได้ หรือแม้กระทั่งฐานะของผู้ที่ตกเป็นจำเลยในคดีอาญา การประกอบอาชีพของตัวจำเลย

อย่างไรก็ตามเมื่อกล่าวถึงรัฐธรรมนูญฉบับพุทธศักราช 2560 ได้มีแนวทางการปฏิรูปออกมาอย่างชัดเจน ซึ่งถือว่าเป็นแนวทางให้บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมนั้นตระหนักถึงความสำคัญ และร่วมหาแนวทางแก้ไขจุดบกพร่องในเรื่องดังกล่าว ร่วมกันเพื่อให้ได้มาซึ่งความยุติธรรมและการช่วยเหลือผู้บริสุทธิ์ที่ตกเป็นจำเลยได้เข้าถึงกระบวนการยุติธรรมซึ่งจะมีการ

เยียวยาเหยื่ออาชญากรรมก็จริงแต่การเยียวยาเหยื่อกับผู้ที่ถูกกล่าวหา หรือจำเลยในคดีอาญานั้นถือว่ายังมีช่องว่าง เพราะฉะนั้นจึงเป็นเรื่องที่สำคัญที่ต้องเร่งแก้ไขต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References) (16 pt)

- คณิต ณ นคร. (2555). กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. น. 78.
- คะเนิง ฤไชย. (2556). กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เล่ม 2. น. 282
- ณรงค์ ใจหาญ. (2559). กระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่มีประสิทธิภาพ.
<http://www.siamrath.co.th/web/?q=>
- ไทยรัฐ ออนไลน์. ประกาศ คสช. ปชช.ต้องได้รับความเป็นธรรมอย่างเท่าเทียมกันตาม ก.ม.
 ออนไลน์. <https://www.thairath.co.th/content/429277>
- ปุรชัย เปี่ยมสมบูรณ์ และคณะ. (2531). อาชญากรรมพื้นฐานกับกระบวนการยุติธรรม :
ปัญหาอุปสรรคและแนวทางควบคุม. กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร
 ศาสตร์
- พรชัย ชันดี และคณะ. (2558). ทฤษฎีอาชญาวิทยา: หลักการงานวิจัยและนโยบายประยุกต์.
 หน้า 76.
- วรรณโชค ไชยสะอาด. แพ้รับบาป ความอภัยของกระบวนการยุติธรรมไทย. (2560).
<https://www.posttoday.com/politic/report/475355>.
- วริท ตุลยธารัง สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล. บทบาทของการในการป้องกันความผิดพลาดของ
กระบวนการยุติธรรมในชั้นเจ้าพนักงาน.บัณฑิตวิทยาลัย นิติศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
- พรเพชร วิชิตชลชัย. (2542). คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยานหลักฐาน. น.547.
- มติชนสุดสัปดาห์. “แพ้รับบาป” สนทนาว่าด้วยเรื่องแพะแบร์ ๆ เมื่อจำนวนแพะสะท้อน
ปัญหากระบวนการยุติธรรมไทย. (2560).
https://www.matichonweekly.com/scoop/article_21087.
- สมชาย หอมลออ. (2011). ปัญหาการพิจารณาค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยใน
คดีอาญา. <https://voicefromthais.wordpress.com/2011/05/17/>
- สิริพันธ์ พลรบ. **เหี่ยวอาชญากรรมและผู้บริสุทธิ์ในคดีอาญา.** สุโขทัยธรรมมาจิราษ.
<http://law.stou.ac.th/dynfiles/Ex.41716-13.pdf>
- สุรสิทธิ์ แสงวิโรจน์พัฒน์. 2556. (พฤษภาคม-สิงหาคม). “หลักการพื้นฐานของกฎหมาย
ลักษณะพยานหลักฐาน บางหลักตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเยอรมัน.”
 ดุลพาหุ 60(2). น. 31.

สำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา. สิทธิของผู้เสียหายตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ.2544. วารสารสิทธิมนุษยชน ปีที่2 ฉบับ 1 มกราคม-มิถุนายน 2556. อรรถพล ใหญ่สว่าง.(2560). บทความการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม (1). <https://www.matichon.co.th/news/634283>.
อรรถพล ชูบำรุง, อุนิษา เลิศโตมรสกุล. อาชญากรรม และอาชญาวิทยา. กรุงเทพมหานคร. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย น.-31
Bohm, Robert M. A Primer on Crime and Delinquency Theory. Belmont : Wadsworth, 2001

การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในเกมออนไลน์แนวแข่งขัน¹

Cyberbullying in a competitive online game

ยุววัฒน์ ไตรจิต² และ อุนิษา เลิศโตมรสกุล³

Yuwawat Trijit and Unisa Lerdtomornsakul

Received: December 12, 2022 Revised: December 31, 2022

Accepted: February 2, 2023

บทคัดย่อ (Abstract)

เกมออนไลน์แนวแข่งขันเป็นสื่อบันเทิงที่มีความแพร่หลายและได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในปัจจุบัน ในขณะเดียวกันการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในเกมออนไลน์ก็มีจำนวนมากขึ้นตามความนิยมการเล่นเกมออนไลน์เช่นกัน บทความวิชาการนี้มุ่งที่จะให้ความรู้ความเข้าใจกับผู้ที่มีความสนใจในเรื่องของการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ของเกมออนไลน์แนวแข่งขัน โดยจะอธิบายลงลึกเกี่ยวกับเกมออนไลน์แนวแข่งขัน สังคมและปฏิสัมพันธ์ภายในเกม ความหมายและประเภทของการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ ประเภทของการตกเป็นเหยื่อการกลั่นแกล้งและการป้องกันเหตุการณ์การกลั่นแกล้ง โดยมุ่งหวังจะสร้างความรู้ความเข้าใจรวมไปถึงการต่อยอดความรู้ในด้านการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

คำสำคัญ : การกลั่นแกล้ง, การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์, เกมออนไลน์แนวแข่งขัน

Abstract

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การป้องกันและการรับมือการกลั่นแกล้งในเกมออนไลน์ แนวต่อสู้: กรณีศึกษาเกม VALORANT”

² หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย Faculty of Political Science Chulalongkorn University, E-mail:

³ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย Faculty of Political Science Chulalongkorn University, E-mail: unisa@yahoo.com

Online Competitive Games are nowadays a popular entertainment media. In the meantime, the occurrence of cyber bullying is also increasing in accordance with popularity of online game. This article aims to provide knowledge to those who interests in cyberbullying which happened in online competitive games. The paper contains information about online competitive games, social interactions inside the online gaming community, meaning and types of cyberbully, typology of victims related in bullying and prevention of bullying. By aiming to give the informative understanding and enhancing knowledge in the relatable field of study.

Keywords : Bullying, Cyberbullying, , Online competitive Games

บทนำ (Introduction)

เกม เป็นสื่อบันเทิงที่ในปัจจุบันขยายตัวเป็นวงกว้างในสังคมที่เราใช้ชีวิตอยู่ เกมมีหลากหลายรูปแบบและแบ่งจำแนกออกได้ตามคุณสมบัติต่างๆอย่าง จำนวนผู้เล่นที่สามารถเล่นเกมร่วมกัน ก็จะสามารถแบ่งได้เป็น เกมที่เล่นคนเดียวหรือ Single-player Game และเกมที่เล่นได้หลายคนหรือ Multiplayers Game และการจำแนกประเภทเกมในรูปแบบอื่นๆอย่าง แนวทางการเล่น รูปแบบของการเล่น และอื่นๆขึ้นอยู่กับมุมมองและหลักเกณฑ์ของการจำแนกของแต่ละบุคคล

เกมออนไลน์ ถูกจำแนกอยู่ในหมวดหมู่ของเกมที่สามารถเล่นได้หลายคนหรือ Multiplayers เกมที่สามารถเล่นได้หลายคนโดยที่เป็นเกมที่ให้ผู้เล่นสามารถเข้าร่วมเกม พบปะพูดคุย เล่นเกมร่วมกันหรือทำกิจกรรมภายในเกมร่วมกันเกิดเป็นสังคมคนเล่นเกมขึ้นเป็นสังคมเสมือนเล็กๆในพื้นที่ๆหนึ่ง อย่างไรก็ตามคำว่าเกมออนไลน์สามารถจำแนกรูปแบบออกมาเพิ่มเติมได้อีกเช่น เกมที่เล่นออนไลน์กันเพื่อช่วยเหลือกันผ่านอุปสรรคภายในเกม จะถูกเรียกว่า Online Co-Operation หรือสั้นๆเรียกว่า Online COOP และเกมออนไลน์ที่เล่นเพื่อแข่งขันกันระหว่างผู้เล่นต่อผู้เล่นจะถูกเรียกว่า Online Player(s) versus Player(s) หรือ Online PvP

มากไปกว่านั้นเกม Online PvP ก็จะมีการแบ่งเป็นจำพวกต่างๆอีกตามรูปแบบจุดประสงค์หรือเป้าหมายภายในเกมซึ่งเกม Online PvP ที่มีอยู่ในปัจจุบันมีมากมายหลายรูปแบบและหลายเกมมาก แต่ที่แพร่หลายที่สุดในประเทศไทยดูจะเป็นเกม Online PvP แนวแข่งขันแบบทีมที่มีกฎเกณฑ์ตายตัว ชัดเจนและกำหนดผู้แพ้ผู้ชนะตัวอย่างเช่นเกมอย่าง Apex Legend, PUBG Battleground, CSGO, Valorant เกมทั้งหมดที่กล่าวมาเป็นเกม Online PvP รูปแบบแนวแข่งขันประเภททีมที่มีกฎเกณฑ์ตายตัวมีการกำหนดผู้แพ้ผู้ชนะในเกม ในเอกสารวิชาการฉบับนี้จะเรียกเกมดังกล่าวทั้ง 4 เกมที่ได้รับความนิยมในประเทศไทยว่า Online Competitive เกม หรือ เกมออนไลน์แนวแข่งขัน

เกมออนไลน์แนวแข่งขัน หลายคนอาจจะมองไม่เห็นภาพชัดว่ามันคืออะไร ซึ่งอาจสามารถยกตัวอย่างให้เข้าใจง่ายขึ้นได้จากเกมที่คุณส่วนใหญ่รู้จักอย่างเช่นเกม “หมากรุก” หมากรุกคือเกมรูปแบบหนึ่งที่อยู่ร่วมกับความบันเทิงของผู้คนมาหลายยุคหลายสมัย เป็นเกมที่มีกฎเกณฑ์ มีวิธีการเล่น เจื่อนไขแพ้นะที่แน่นอน ทำให้เรียกกรเล่นหมากรุกได้ว่ามันคือเกมเป็นเกมที่ผู้เล่นทั้งสองฝ่ายยอมรับในกฎเกณฑ์ วิธีการเล่น และเงื่อนไขของเกมที่เล่นร่วมกัน ในส่วนของคำว่า “ออนไลน์” คือเงื่อนไขการเล่นเกมรูปแบบหนึ่งที่ ผู้เล่นทั้งสองฝ่ายไม่มีความจำเป็นที่จะต้องเล่นเกมนั้นๆบนอุปกรณ์หรือบนเครื่องเกมเครื่องเดียวกัน แต่จะใช้เงื่อนไขของการเล่นเกมผ่านระบบอินเทอร์เน็ตที่จะสามารถให้ผู้เล่นเชื่อมต่อกันผ่านระบบเพื่อเล่นเกมนร่วมกันทางไกลได้โดยไม่ต้องมีการเจอหน้ากันหรือนั่งอยู่ร่วมกันระหว่างผู้เล่น และส่วนสุดท้ายคำว่า “แนวแข่งขัน” คือหลักเกณฑ์ของการจัดอันดับชั้นของผู้เล่นที่มีสถิติการเล่นที่แตกต่างกันออกไปตามขีดความสามารถของผู้เล่นต่างๆ โดยการจัดอันดับดังกล่าวจะมีความแตกต่างกันออกไปตามการคำนวณสถิติที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละเกม สรุปความหมายถึงเกมออนไลน์แนวแข่งขันคือ เกมที่ให้ผู้ใช้งานเล่นเกมผ่านระบบอินเทอร์เน็ตโดยที่มีการจัดอันดับผู้เล่นตามสถิติภายในเกม

ในสังคมโลกเกมออนไลน์แนวแข่งขันมีความแพร่หลายเป็นอย่างมากในทุกๆทวีปสามารถติดตามการแข่งขันและความเป็นไปของอุตสาหกรรมเกมที่ขยายตัวอย่างรวดเร็วอย่างเห็นได้ชัดผ่านเงินหมุนเวียนในอุตสาหกรรมหรือเงินรางวัลการแข่งขันของเกมออนไลน์แนว

แข่งขันต่างๆ ตัวอย่างเกมออนไลน์แนวแข่งขันที่ยกตัวอย่างไว้ข้างต้นเช่น เกม Apex Legend ที่มีชื่อว่า Apex Legend Global Series ที่เป็นการแข่งขันชิงแชมป์ระดับโลกที่มีเงินรางวัลรวมหลายแสนดอลลาร์สหรัฐ และมีการจัดการแข่งระดับโลกติดต่อกันมาตั้งแต่ปีพ.ศ. 2562 เป็นต้นมา ยิ่งไปกว่านั้นกว่านั้นคือยังมีการแข่งขันระดับมืออาชีพของแต่ละทวีปเองตลอดทั้งปีอีกด้วย และช่วงต้นปี 2565 มีการประกาศทำเกม Apex Legend Mobile สำหรับผู้ใช้งานบนโทรศัพท์เคลื่อนที่ได้เข้าถึงที่เป็นการทำให้เงินเข้าสู่อุตสาหกรรมสูงขึ้นไปอีกระดับ เพราะผู้เล่นที่มีจำนวนเพิ่มสูงขึ้น หรือเกม PUBG Battleground ที่โปรเจกของเกมนี้นี้เริ่มต้นมาจากโปรเจกเกมเล็กๆ จากผู้พัฒนาที่ไม่มีชื่อเสียงมาก แต่ปัจจุบันเป็นเกมที่มีความนิยมสูงในหมู่ผู้ใช้คอมพิวเตอร์และโทรศัพท์มือถือที่ไม่ใช่เพียงแคในในประเทศไทยเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงประชากรในทวีปเอเชียด้วย หรืออย่างเกมในตำนานอย่างเช่น Counter Strike ที่มีชื่อเสียงโด่งดังมาตั้งแต่ในช่วงปีค.ศ. 90 ที่ถูกพัฒนาต่อยอดมาจากเกมชื่อดัง Half-Life ที่เป็นหนึ่งในเกมบุกเบิกของโลก และการต่อยอดในชื่อ Counter Strike นั้นได้มีการพัฒนาต่อมาเป็น Counter Strike Global Offensive (CSGO) กลายเป็นเกมที่ติดตลาดที่สุดเท่าที่เกมออนไลน์แนวแข่งขันเกมหนึ่งจะอยู่ร่วมกับวงการเกมได้โดยที่มีผู้เล่นหมุนเวียนอยู่กว่า 9 แสนคนต่อวัน และสูงกว่า 1.3 ล้านคนทั่วโลกทำให้เป็นเกมออนไลน์แนวแข่งขันที่เป็นตำนานเกมหนึ่ง นอกจากนี้ในปัจจุบันยังมีเกมใหม่ๆ มากในวงการเกมออนไลน์คือ Valorant ซึ่งเป็นเกมที่น่าแนวคิดด้านการเล่นของ Counter Strike Global Offensive มาต่อยอดและใส่ความเป็นตัวเองลงไปโดยได้สร้างความแปลกใหม่ให้กับผู้เล่นเกมที่รูปแบบเกมเข้าใจง่ายและเป็นที่สนใจของตลาดเกมแต่มีความแปลกใหม่ที่ให้ประสบการณ์ที่ดีกับผู้เล่นจนเกิดมาเป็นเกมที่โด่งดังในประเทศไทยและในต่างประเทศ ซึ่งที่กล่าวมาทั้งหมดนี้คือเกมออนไลน์แนวแข่งขันที่มีอยู่ในประเทศไทยและมีผู้เล่นเกมคนไทยได้พิสูจน์ความสามารถตัวเองโดยการเข้าร่วมงานแข่งขันในระดับต่างๆ ตั้งแต่ระดับประเทศ ระดับทวีปไปจนถึงระดับโลก ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าได้ว่าเกมออนไลน์แนวแข่งขันที่กล่าวถึงมีผู้เล่นจากประเทศไทยที่มีฝีมือที่โดดเด่นจนสร้างปรากฏการณ์ในการแข่งขันและสร้างชื่อเสียงให้กับประเทศ

สำหรับพื้นฐานด้านการเล่นเกมออนไลน์แนวแข่งขันนั้น เกมแต่ละเกมมีความแตกต่างกันออกไปตามการออกแบบหรือตามรูปแบบที่เกมต่างๆ วางไว้ โดยเกมที่ถูกยกตัวอย่างมา

เบื้องต้นมีทั้งความเหมือนและความต่างกันในแง่ต่างๆ อย่างเกม Apex Legend และ PUBG Battleground ที่ถูกสร้างขึ้นมาเป็นเกมประเภทเล่นคนเดียวหรือเป็นทีม โดยให้ผู้เล่นเป็นส่วนหนึ่งของทีมที่เกมจัดหาให้หรือให้ผู้เล่นรวมทีมของตนเองเพื่อต่อสู้กับทีมอื่นๆ อีก 10-20 ทีม ผู้เล่นสามารถยกเลิกการหาทีมและเข้าเล่นภายในเกมโดยตัวคนเดียวได้ แต่อย่างไรก็ตามทางตัวเกมจะมีการกำหนดว่าเกมในแต่ละรูปแบบควรที่จะมีผู้เล่นที่อยู่ทีมเดียวกันกี่คน ต่อมาคือกฎเกณฑ์การชนะของเกมคือการที่ทีมของผู้เล่นหรือตัวผู้เล่นเองจะต้องใช้ทุกอย่างที่มีให้ภายในโลกของเกมเพื่อเอาชีวิตรอดให้ได้เป็นคนสุดท้ายหรือเป็นทีมสุดท้ายเป็นเงื่อนไขเดียวสำหรับการชนะเกม แต่สำหรับเกมอย่าง CSGO หรือ Valorant จะมีความแตกต่างออกไปคือ ผู้เล่นจะถูกจับกลุ่มให้อยู่ทีมประกอบไปด้วยผู้เล่น 5 คน และแข่งขันเอาชนะอีกทีมโดยจะมีการสลับภารกิจกันของแต่ละทีมหรือการสลับเป็นทีมรุกและทีมรับ ทีมรุกจะมีหน้าที่ทำลายเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือทำลายทีมรับ และทีมรับคือป้องกันเป้าหมายหรือทำลายทีมรุก โดยจะมีการกำหนดว่าจำนวนชัยชนะของแต่ละทีมจะต้องถึง 16 สำหรับเกม CSGO แต่ถ้าทั้งสองทีมได้แต้มชนะ 15 แต้มเท่ากันจะถือว่าทั้งคู่เสมอกัน ส่วนของเกม Valorant จะต้องถึง 13 แต้มชนะแต่จะมีความแตกต่างออกไปคือกรณีที่ทั้งสองทีมมีแต้มชนะ 12 แต้มเท่ากันทีมที่ทำแต้มชนะได้ 2 แต้มติดกันก่อนจะเป็นผู้ชนะแต่ถ้ายังคงแต้มเสมอกันอยู่จะมีการโหวตว่าจะพยายามชนะเกมต่อหรือให้เกมเป็นเกมที่มีผลลัพธ์เป็นเสมอ

การจัดอันดับภายในเกมออนไลน์แนวแข่งขันถึงแม้ว่าผู้เล่นบางกลุ่มมีความต้องการที่จะเล่นเกมเพื่อสนุกกับเกมเท่านั้น แต่ก็มีผู้เล่นอีกกลุ่มที่เล่นเพื่อที่จะได้อันดับเพื่อให้ตนเองอยู่ในอันดับที่สูงขึ้นภายในเกม โดยแต่ละเกมจะมีระบบของการได้อันดับที่แตกต่างกันออกไป แต่รูปแบบของอันดับจะมีชื่อเรียกที่ไม่ต่างกันมากตามรูปแบบของเกม โดยจะใช้ชื่อของอัญมณีที่มีค่ามาตั้งชื่ออันดับภายในเกมอย่าง ทองแดง เงิน ทอง และอื่นๆ เช่นเดียวกับการให้เหรียญรางวัลในการแข่งขันกีฬาทั่วไป

ในสังคมของเกมมีลักษณะเช่นเดียวกับสังคมทั่วไป ในประเด็นที่ว่าเมื่อผู้เล่นมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันเกิดขึ้นมาเป็นสังคมที่ผู้เล่นใช้พื้นที่ของเกม ถึงแม้ว่าผู้เล่นจะเล่นเกมด้วยตัวคนเดียว แต่อย่างไรก็ตามเกมจะใช้ระบบของการจัดหาผู้เล่นอื่นให้เข้ามาร่วมเล่นเกมๆ เดียวกัน

เพื่อให้เป็นไปตามบริบทของเกมที่ถูกสร้างขึ้นและเมื่อเกิดสังคมขึ้นในโลกของเกมออนไลน์จะสามารถให้คำจำกัดความสังคมประเภทนี้เป็นสังคมโลกเสมือน (Virtual Society) เนื่องจากการที่ผู้เล่นเข้าไปอยู่ในโลกเสมือนที่เป็นเกมและมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เล่นคนอื่นทั้งการอยู่ร่วมทีมเดียวกันหรือการอยู่ทีมตรงข้าม ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เล่นภายในเกมเกิดขึ้นได้ผ่านระบบการสื่อสารภายในเกมไม่ว่าจะเป็นการพิมพ์ข้อความที่เรียกว่า Text Chat หรือการสื่อสารด้วยเสียงที่เรียกว่า Voice Chat ที่เป็นระบบที่ถูกสร้างขึ้นในเกม หรือแม้แต่ปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจากการที่ผู้เล่นสามารถใช้ปุ่มคำสั่งเพื่อสื่อสารผ่านการพูดของตัวละครที่ถูกเรียกว่า Comm Rose (Communication Rose) ที่เป็นปุ่มที่ผู้เล่นสามารถกดขึ้นเพื่อเลือกการตอบสนองที่เกมจัดไว้เพื่อใช้แทนการสื่อสารผ่านการ Text Chat และ Voice Chat

ในเมื่อมีบริบทของความเป็นสังคมและมีปฏิสัมพันธ์เกิดขึ้นระหว่างบุคคลหรือในที่นี้คือผู้เล่นเกม สิ่งที่เกิดขึ้นโดยพื้นฐานคือปฏิสัมพันธ์เชิงบวกตัวอย่างเช่นการทำกิจกรรมร่วมกันและทุกฝ่ายได้รับความสุข ทุกฝ่ายได้รับประโยชน์จากปฏิสัมพันธ์นั้นๆ หรือปฏิสัมพันธ์เชิงลบที่เป็นการสร้างความรู้สึกเชิงลบหรือบรรยากาศเชิงลบให้กับผู้เล่น ในเกมออนไลน์แนวแข่งขันปฏิสัมพันธ์เชิงบวกและเชิงลบเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา โดยสามารถแบ่งตัวแปรการเกิดปฏิสัมพันธ์ได้เป็นสองรูปแบบคือ ปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจากบริบทของเกม และปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นโดยผู้เล่นเอง

ปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นโดยบริบทของเกมก็คือ การที่เกมจัดหาหรือกำหนดเป้าหมายให้ผู้เล่นที่เล่นเกมเดียวกันมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันตัวอย่างเช่น การร่วมทีมเดียวกันเพื่อบรรลุเป้าหมายของเกม การจัดการทีมผู้เล่นฝ่ายตรงข้าม และปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นโดยผู้เล่นเองก็คือการที่ผู้เล่นสื่อสารกันด้วยวิธีต่างๆภายในเกมซึ่งปฏิสัมพันธ์เหล่านี้นำไปสู่การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์กันขึ้นในพื้นที่ของเกมออนไลน์แนวแข่งขัน

ความหมายและประเภทของการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในเกมออนไลน์แนวแข่งขัน

การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ เป็นคำนิยามการกลั่นแกล้งที่เกิดขึ้นบนอุปกรณ์ดิจิทัลต่างๆ อย่างโทรศัพท์ คอมพิวเตอร์ โดยใช้ช่องทางของข้อความ แอปพลิเคชัน สื่อออนไลน์ พื้นที่พูดคุยออนไลน์ และพื้นที่สำหรับเกม ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ผู้คนสามารถอ่าน เข้าร่วมหรือแบ่งปันข้อมูลดังกล่าวได้ การส่งข้อความ ลงข้อมูล หรือแบ่งปันข้อมูลที่เป็นข้อมูลเท็จ สร้างความเดือดร้อน ข้อมูลเท็จ หรือข้อมูลร้ายๆเกี่ยวกับบุคคลอีกคน ซึ่งรวมไปถึงการแชร์ข้อมูลส่วนตัวเกี่ยวกับบุคคลที่สร้างความอับอายให้กับผู้นั้น ล้วนเป็นการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ ซึ่งบางครั้งข้ามเส้นของการเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบนกลายเป็นพฤติกรรมอาชญากรรมอีกด้วย

ข้อมูลที่ลงในพื้นที่ไซเบอร์เป็นข้อมูลในรูปแบบของข้อมูลถาวรที่บันทึกมุมมอง กิจกรรม และพฤติกรรมของผู้ลงข้อมูล ซึ่งข้อมูลส่วนนี้อาจเรียกว่าเป็นชื่อเสียงในโลกออนไลน์ที่ในกรณีจะต้องมีการค้นคว้าเกี่ยวกับผู้ลงข้อมูล ผู้ค้นคว้าจะสามารถเจอข้อมูลเหล่านั้นบนโลกออนไลน์ได้เสมอ การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์จะสร้างความเสียหายหรือผลเสียกับทุกคนที่มีความเกี่ยวข้องไม่เพียงแต่เหยื่อ แต่ผู้แกล้งและผู้เข้าร่วมอื่นๆทำให้การกลั่นแกล้งทางโลกไซเบอร์มีความแตกต่างจากการกลั่นแกล้งแบบทั่วไปโดยการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์จะมีความต่อเนื่องเพราะข้อมูลจะอยู่บนออนไลน์ตลอดเวลาทำให้เหยื่อไม่สามารถพักหรือหาช่องทางการผ่อนคลายจากการกลั่นแกล้งได้ และข้อมูลเหล่านั้นจะอยู่อย่างถาวรถ้าไม่มีการถอดถอนข้อมูลดังกล่าวออกกลายเป็นชื่อเสียงด้านลบกับผู้แกล้งในอนาคต ท้ายที่สุดการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์เป็นสิ่งที่จะสังเกตได้ยากเว้นแต่ว่าจะอยู่ในพื้นที่ที่มีการกลั่นแกล้งเกิดขึ้น

พูดได้ว่าการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์มีความแตกต่างจากการกลั่นแกล้งทั่วไปคือเป็นการกลั่นแกล้งที่เกิดบนพื้นที่ดิจิทัลหรือพื้นที่เสมือนที่มีสังคมของผู้คนอยู่และสื่อสารกันโดยจะเป็นการลงข้อมูลที่สร้างผลเสียต่อบุคคล ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะถูกบันทึกในออนไลน์จนกว่าจะมีการถอดถอนข้อมูลดังกล่าวออก และเป็นการกลั่นแกล้งในรูปแบบที่จับสังเกตได้ยากถ้าไม่ได้อยู่หรือคลุกคลีอยู่ในกลุ่มพื้นที่ที่มีการกลั่นแกล้งเกิดขึ้น

จุดเริ่มต้นที่เป็นตัวเริ่มของการกลั่นแกล้งภายในเกมออนไลน์แนวแข่งขันจะเกิดขึ้นโดยตัวแปรของการเกิดปฏิสัมพันธ์ทั้งสองแบบคือจากเกมเองและผู้เล่น โดยจะมีเหตุการณ์ที่เป็นตัวจุดชนวนการกลั่นแกล้งเกิดขึ้นตัวอย่างเช่น การที่ผู้เล่นคนอื่นมีทักษะที่ไม่อยู่ในระดับความพึง

พอใจของผู้เล่นคนอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นทีมเดียวกันหรือทีมฝ่ายตรงข้าม หรือการที่มีพฤติกรรมใดๆ ที่ทำให้ผู้เล่นไม่พึงพอใจ มากไปกว่านั้นในพื้นที่ของเกมนออนไลน์แนวแข่งขันถึงแม้ว่าในปัจจุบันจะมีผู้เล่นที่เป็นเพศหญิงมากขึ้นก็ตามแต่ยังคงมีพฤติกรรมของการเหยียดผู้เล่นที่เป็นผู้หญิงกรณีที่ทักษะของผู้เล่นเพศหญิงท่านั้นไม่เทียบเท่ากับผู้เล่นที่เป็นเพศชายมีการใช้คำพูดในเชิง Sexual Harassment กับผู้เล่นที่เป็นเพศหญิงหรือแม้แต่ผู้เล่นที่เป็น LGBTQ+ แม้แต่ในเรื่องของเชื้อชาติของผู้เล่นเองซึ่งเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการกลั่นแกล้งภายในเกมนออนไลน์แนวแข่งขันตัวอย่างเช่นผู้เล่นที่มาจากประเทศไต้หวันและผู้เล่นที่มาจากประเทศจีนจะมีการด่าทอกันหรือมีปฏิสัมพันธ์เชิงลบต่อกันเมื่อต่างฝ่ายทราบถึงเชื้อชาติของกันและกัน หรือแม้กระทั่งประเทศไทยเองจากประสบการณ์ผู้เล่นจำนวนมากแสดงพฤติกรรมเชิงลบในแง่ของการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ทั้งกับคนไทยด้วยกันเองและคนต่างชาติจนผู้เล่นชาวต่างชาติบางส่วนมองผู้เล่นชาวไทยว่าเป็นผู้เล่นที่มีความ Toxic สูง

คำว่า Toxic ถูกใช้ในเกมนออนไลน์ต่างๆ ไม่ใช่เพียงแค่เกมนออนไลน์แนวแข่งขันเท่านั้น เป็นการจำกัดความพฤติกรรมของผู้เล่นคนอื่นๆ ว่าผู้เล่นท่านนี้มีพฤติกรรมแง่ลบต่อผู้เล่นท่านอื่น ไม่ว่าจะเป็นแง่มุมอย่างการใช้ Text Chat เพื่อด่าทอหรือไม่ให้ความเคารพต่อผู้เล่นอีกฝ่าย หรือการใช้ Voice Chat ในรูปแบบเดียวกัน รวมไปถึงการขัดขวางการเล่นเกมนของผู้เล่นท่านอื่นๆ ภายในทีมเดียวกันเพื่อไม่ให้บรรลุเป้าหมายของเกมนหรือสร้างอุปสรรคที่ไม่จำเป็นแก่ผู้เล่นในทีมท่านอื่น

ทฤษฎีที่ใช้อธิบายการตกเป็นเหยื่อการกลั่นแกล้งในเกมนออนไลน์

การตกเป็นเหยื่อการกลั่นแกล้งในมุมมองทางเหยื่อวิทยา (Victimology) มีการอธิบายไว้โดยนักวิชาการหลายท่าน วิเชียร ปรีชาธรรมวงศ์ (2561) ให้ความหมายไว้ว่า เหยื่อคือผู้ที่ได้รับความทุกข์หรือความเจ็บปวดจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยจะมีเหยื่อ 2 รูปแบบคือเหยื่อทางตรงและเหยื่อทางอ้อม ยกตัวอย่างในสังคมเกมนออนไลน์แนวแข่งขัน คือการที่มีผู้เล่นถูกกลั่นแกล้ง ผู้ที่ถูกกลั่นแกล้งคือเหยื่อทางตรง และบรรยากาศของการกลั่นแกล้งจะเป็นบรรยากาศเชิงลบทำให้ผู้ที่รับรู้ถึงการกลั่นแกล้งภายในเกมนได้รับบรรยากาศเชิงลบนั่นๆ ถือเป็นเหยื่อทางอ้อม

Mendelson (1947 อ้างใน วิเชียร ปรีชาธรรมวงศ์, 2561, หน้า 4) ได้แบ่งประเภทเหยื่อตามความมีส่วนร่วมของเหยื่อ 6 ประเภทคือ 1. เหยื่อบริสุทธิ์ หรือเหยื่อที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับอาชญากรเลย ในที่นี้คือไม่มีความเกี่ยวข้องกับตัวของผู้แกล้ง 2. เหยื่อเกี่ยวข้องเล็กน้อย เหยื่อที่มีส่วนเป็นต้นเหตุของการกลั่นแกล้ง 3. เหยื่อที่สมัครใจเป็นเหยื่อ คือเหยื่อที่นำตัวเองไปอยู่ในสถานการณ์ของการกลั่นแกล้ง 4. เหยื่อที่ยุ่งแหยงให้เกิดอาชญากรรม คือเหยื่อที่ทำให้พฤติกรรมให้ที่ส่งผลให้ตนเองถูกกลั่นแกล้ง 5. เหยื่อที่ยุ่งแหยงเป็นระยะเวลานานจนอาชญากรทนไม่ไหวจึงเกิดอาชญากรรม คือผู้แกล้งที่กลั่นแกล้งเหยื่อของตนเป็นเวลานานจนกระทั่งทิศทางของอำนาจเปลี่ยนกลายเป็นเหยื่อการกลั่นแกล้งเสียเอง 6. การที่คิดว่าตัวเองเป็นเหยื่อ ผู้แกล้งที่คิดว่าตัวเองนั้นเป็นคนถูกแกล้ง

Von Hentig (1948 อ้างใน วิเชียร ปรีชาธรรมวงศ์, 2561, หน้า 3) แบ่งประเภทเหยื่อตามความเสี่ยงของการตกเป็นเหยื่อ 16 ประเภท โดยพิจารณาจากปัจจัยทางกายภาพประกอบด้วย 1. เด็ก (The Young) 2. ผู้หญิง (The Female) 3. คนชรา (The Old) 4. คนจิตบกพร่อง (The Mentally Defective) 5. คนจิตใจหดหู่ (The Depressed) 6. คนโลภ (The Acquisitive) 7. คนเสเพล (The Wanton) 8. คนอกหัก เปลาเปเลียว (The Lonesome , The Heartbroken) 9. ผู้อพยพ (Immigrant) 10. ชนกลุ่มน้อย (Minorities) 11. คนโง่แต่กำเนิด (The Dull) 12. คนที่ทุกข์ทรมาน (Tormentor) 13. ผู้ถูกตัดโอกาส (The Blocked, Exempted, Fighting

Scafer (1968 อ้างใน วิเชียร ปรีชาธรรมวงศ์, 2561, หน้า 4) แบ่งประเภทเหยื่อโดยนำการแบ่งประเภทของ Mendelson ที่กล่าวถึงความมีส่วนร่วมของเหยื่อ กับ Von Hentig ที่พูดกล่าวความเสี่ยงของการเป็นเหยื่อมารวมกัน เป็นการแบ่งประเภทแบบใหม่ 7 ประเภท 1. เหยื่อที่ไม่เกี่ยวข้องกับอาชญากร (Unrelated Victims) 2. เหยื่อเปิดโอกาสให้อาชญากร (Provocative Victims) 3. เหยื่อเป็นแรงบันดาลใจให้อาชญากร (Precipitive Victims) 4. เหยื่อที่ด้อยแอทางชีวภาพ (Biologically Weak Victims) 5. พวกชนกลุ่มน้อย

(Socially Weak Victims) 6. ผู้ที่เป็นเหยื่อและอาชญากรในเวลาเดียวกัน (Self Victimizing Victims) 7. เหยื่อการเมือง (Political Victims)

จากการอธิบายแนวคิดของการตกเป็นเหยื่อสามารถนำมาเชื่อมโยงเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งได้อย่างชัดเจนในสังคมของเกมออนไลน์แนวแข่งขันไม่ว่าจะเป็นการแบ่งเรื่องของการตกเป็นเหยื่อของการกลั่นแกล้งทางตรงและทางอ้อม หรือความมีส่วนร่วมของเหยื่อการกลั่นแกล้งที่อยู่ภายในเกมที่เหยื่อไม่มีความเกี่ยวข้องใดๆเลยกับผู้แกล้งแต่ยังคงตกเป็นเหยื่อของการกลั่นแกล้ง หรือการที่เหยื่อจงใจให้หรือเข้าไปแสดงพฤติกรรมต่างๆให้เกิดการกลั่นแกล้งขึ้น รวมไปถึงถึงการที่ผู้เล่นอยู่ในหมวดหมู่ของผู้ที่เสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่ออย่างการเป็น เด็ก ผู้หญิง ที่จะพบเป็นส่วนหนึ่งของผู้เล่นในเกมออนไลน์แนวแข่งขัน แต่สุดท้ายการแบ่งประเภทของเหยื่อของ Von Hentig เหมาะสมและครอบคลุมในเนื้อหาเกี่ยวกับสาเหตุของการตกเป็นเหยื่อมากที่สุดไม่ว่าจะเป็น การที่เหยื่อไม่เกี่ยวกับผู้แกล้ง เนื่องด้วยว่าการเล่นเกมออนไลน์แนวแข่งขันไม่มีความจำเป็นที่ผู้เล่นจะต้องรู้จักหรือพบเจอกันมาก่อนหรืออยู่ในพื้นที่เดียวกัน การที่เหยื่อเปิดโอกาสให้ผู้แกล้งใช้เป็นจุดเริ่มต้นของการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ การที่พฤติกรรมของเหยื่อแสดงพฤติกรรมที่สร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้แกล้งนั้นทำการแกล้ง หรือการที่เหยื่อดูอ่อนแอและทำให้ผู้แกล้งใช้โอกาสของการแสดงความแค้นใหญ่และกลั่นแกล้งอย่างกรณีที่เหยื่อมีทักษะในการเล่นเกมที่ต่ำกว่า กระทั่งว่าเหยื่อเป็นชนกลุ่มน้อยในเกมนั้นๆ เป็นผู้เล่นต่างเชื้อชาติที่มีจำนวนน้อยก็มีโอกาสที่จะถูกกลั่นแกล้งโดยกลุ่มของผู้แกล้งที่มีจำนวนมากกว่าเป็นต้น

สำหรับทฤษฎีทางอาชญาวิทยาที่เกี่ยวข้องในการอธิบายการกลั่นแกล้งและการตกเป็นเหยื่อการกลั่นแกล้ง ประกอบด้วยทฤษฎีของการใช้เหตุผลหรือ Rational Choice Theory ที่กล่าวถึงเรื่องการตัดสินใจเลือกกระทำสิ่งต่างๆของบุคคลที่มีตัวแปรของของมูลค่าหรือผลประโยชน์เช่นเมื่อการกลั่นแกล้งให้ประโยชน์ในเรื่องความพึงพอใจและผลเสียของการลงโทษที่เกิดขึ้นได้ยากสำหรับการกลั่นแกล้งในบางกรณีทำให้เกิดโอกาสของการกลั่นแกล้งในเกมออนไลน์แนวแข่งขันมากขึ้นเพราะผู้เล่นที่เป็นผู้แกล้ง ได้ความพอใจที่ได้กลั่นแกล้งและไม่ได้รับโทษที่ควรได้รับ และทฤษฎีกิจวัตรประจำวัน (Routine Activities Theory) ที่ถูกเขียนขึ้นโดยลอเรนส์ โคเฮน และมาร์คัส เฟลสัน ที่อธิบายว่าการตกเป็นเหยื่อจะเกิดขึ้นได้จะต้อง

ประกอบด้วยสามตัวแปรที่เกิดขึ้นในเวลาเดียวกัน คือ 1) ผู้กระทำผิดที่มีแรงจูงใจที่จะกลั่นแกล้ง (Motivated offender 2) เป้าหมายหรือเหยื่อของการกลั่นแกล้งที่เหมาะสม (Suitable target) และ 3) การที่การผู้ดูแลที่มีศักยภาพ หรือไม่มีการป้องกันที่เพียงพอ (Lack of capable guardian) เมื่อทั้งหมดที่พูดมาประกอบรวมกันจะทำให้เกิดการกลั่นแกล้งเกิดขึ้นในพื้นที่นั้น

เมื่อนำทั้งสองทฤษฎีดังกล่าวมาอธิบายการตกเป็นเหยื่อการถูกลั่นแกล้งในเกมออนไลน์ประเภทแข่งขัน จึงนำไปสู่ข้อเสนอแนะแนวทางการป้องกันการกลั่นแกล้งภายในเกมออนไลน์แนวแข่งขัน ซึ่งด้วยความที่พื้นที่ของเกมอยู่ในพื้นที่ไซเบอร์หรือพื้นที่ออนไลน์ถือเป็นพื้นที่ที่มีขนาดใหญ่เกินกว่าที่จะสามารถมีผู้ดูแลระบบคอยดูแลอยู่ได้ในทุกๆส่วนของเกมหรือในทุกๆรอบของเกม ผู้พัฒนามักจะใช้ระบบการป้องกันการกลั่นแกล้งเบื้องต้นอย่างการป้องกันคำหยาบหรือการที่ให้ผู้เล่นรายงานพฤติกรรมของผู้เล่นอีกฝ่ายเพื่อการตรวจสอบว่ามีการกระทำผิดจริงหรือไม่และลงโทษเมื่อมีการพิสูจน์ทราบว่าการกระทำผิดต่อกฎเกณฑ์ของการใช้พื้นที่เกมร่วมกันในภายหลังจากการกลั่นแกล้งนั้นจบไปแล้วแต่ถึงแม้ว่าจะมีระบบดังกล่าว แต่ระบบที่มีอยู่เป็นระบบที่ถูกทำขึ้นมาให้รูปแบบของระบบพื้นฐานที่ไม่มีความซับซ้อน จะขาดในเรื่องของการวิเคราะห์รูปแบบการกลั่นแกล้งที่เกิดขึ้นจากทางเสียงหรือการเล่นคำใน Text Chat ทำให้ผู้กลั่นแกล้งสามารถหลบเลี่ยงการโดนลงโทษได้ทำให้ในบางครั้งการป้องกันการกลั่นแกล้งภายในเกมถูกตั้งคำถามโดยผู้เล่นว่าสามารถใช้งานได้จริงหรือไม่

บทสรุป (Conclusion)

เกมออนไลน์แนวแข่งขันนอกจากจะเป็นสื่อบันเทิงที่มีความแพร่หลายในปัจจุบันแล้ว ยังคงเป็นสิ่งรวมบุคคลหรือรวมปฏิสัมพันธ์ของบุคคลหลายๆคนที่มีความสนใจในเกมออนไลน์แนวแข่งขันนั้นๆเข้าด้วยกันเป็นสังคมเสมือนที่อยู่ในพื้นที่ไซเบอร์ อย่างไรก็ตามเมื่อสิ่งๆหนึ่งมีพื้นที่ของตัวเอง มีสังคมสิ่งที่จะเกิดขึ้นต่อมาคือปฏิสัมพันธ์ที่รวมไปถึงปฏิสัมพันธ์เชิงบวกและเชิงลบ กรณีที่เป็นปฏิสัมพันธ์เชิงบวกทุกอย่างจะดำเนินในสังคมได้อย่างราบรื่นไม่เกิดข้อพิพาทหรือความขัดแย้งที่ไม่พึงประสงค์ แต่มันเป็นไปได้เลยที่จะไม่มีปฏิสัมพันธ์ในเชิงลบในสังคม โดยเฉพาะของสังคมที่เป็นสังคมของการแข่งขันที่จะมีผู้แพ้และผู้ชนะเรียกได้ว่ากฎเกณฑ์ของสังคมการแข่งขันเป็นตัวเริ่มปฏิสัมพันธ์เชิงลบในตัวอยู่แล้วทำให้การเร่งหรือการเพิ่มความ

รุนแรงของปฏิสัมพันธ์เชิงลบจะอยู่กับที่ตัวผู้เล่นว่าจะมีพฤติกรรมที่เข้ามามีผลต่อการเพิ่มความรุนแรงหรือไม่ ซึ่งปฏิสัมพันธ์เชิงลบที่เกิดขึ้นภายในเกมออนไลน์จะเป็นในรูปแบบของการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ด้วยความที่การกลั่นแกล้งเกิดขึ้นบนอุปกรณ์ดิจิทัลในพื้นที่ที่เป็นโลกเสมือน โดยใช้ระบบของ Text Chat ที่เป็นการพิมพ์ข้อความส่งให้กับผู้เล่น, Voice Chat เป็นการใช้ระบบเสียงพูดสำหรับผู้เล่นที่มีอุปกรณ์ไมโครโฟนใช้เสียงของตนในการสื่อสารภายในเกม ซึ่งเป็นช่องทางของการกลั่นแกล้งของผู้แกล้ง

การตกเป็นเหยื่อของการกลั่นแกล้งภายในเกมออนไลน์แนวแข่งขันสามารถอ้างอิงจากแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการตกเป็นเหยื่อในแง่มุมต่างๆ อย่างความเกี่ยวข้องของตัวเหยื่อกับผู้แกล้ง ปัจจัยทางกายภาพที่ทำให้เสี่ยงต่อการเป็นเหยื่อ หรือความมีส่วนร่วมของเหยื่อในเหตุการณ์การกลั่นแกล้ง ซึ่งเมื่อเกิดการกลั่นแกล้งขึ้นในเกมผู้เล่นทุกคนจะได้รับผลกระทบทั้งหมดไม่ว่าจะทางตรงหรือการเป็นผู้ถูกแกล้ง หรือทางอ้อมคือผู้ที่ต้องพบเจอการกลั่นแกล้งที่ทำให้บรรยากาศของเกมที่เป็นสื่อบันเทิงเสียไป การตกเป็นเหยื่อภายในเกมแนวแข่งขันเกิดขึ้นได้จากทั้งในทีมเดียวกันหรือทีมตรงข้าม โดยสิ่งที่จะพบเจอได้มากคือเรื่องของทักษะของผู้เล่นที่กระตุ้นให้เกิดความไม่พอใจทำให้เกิดเหตุการณ์ของการกลั่นแกล้งขึ้นโดยสามารถเชื่อมโยงไปกับแนวคิดที่มีการแบ่งประเภทเหยื่อไว้ว่าเป็นเหยื่อที่มีความอ่อนแอที่ความอ่อนแอในที่นี้คือความอ่อนแอทางทักษะการเล่นเมื่อเทียบกับผู้แกล้ง หรือการที่เหยื่ออยู่ในกลุ่มของการเป็นเพศหญิงหรือเพศทางเลือกที่ถือเป็นชนกลุ่มน้อยในสังคมเกม แม้กระทั่งเด็กเองที่อยู่ในพื้นที่ของเกมออนไลน์ก็ถือว่ามีความเสี่ยงจะตกเป็นเหยื่อของการกลั่นแกล้งเช่นเดียวกัน

ในแง่มุมของสาเหตุการกลั่นแกล้งที่เกิดขึ้นภายในเกมออนไลน์สามารถใช้ทฤษฎีการใช้เหตุผลเข้ามาอธิบายเพราะการกลั่นแกล้งภายในเกมออนไลน์โดยส่วนมากมีผลเสียที่น้อยมากๆ หรืออาจจะไม่ได้รับผลเสียเลยกรณีที่ไม่มีการตรวจสอบจากผู้ดูแลระบบซึ่งทำให้ผู้แกล้งมองว่าสามารถทำได้และตนได้รับประโยชน์หรือความพึงพอใจที่จะกลั่นแกล้งโดยที่อาจจะไม่ได้รับผลเสียใดๆเลย รวมไปถึงทฤษฎีกิจวัตรที่ใช้อธิบายอาชญากรรมอย่างแพร่หลายที่ประกอบด้วย 3 ตัวแปรคือ 1. แรงจูงใจ 2. เป้าหมายที่เหมาะสม 3. การขาดการดูแล ที่เมื่ออยู่ในพื้นที่ของเกมออนไลน์แล้วสิ่งที่เกิดขึ้นจริงคือผู้ดูแลระบบที่เป็นบุคคลนั้นไม่ได้ตามดูแลอยู่ตลอดเวลาในทุกๆ

เกมการเล่นแต่เป็นระบบคอมพิวเตอร์พื้นฐานที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อป้องกันการกลั่นแกล้งเบื้องต้นเท่านั้นซึ่งการออกแบบระบบที่ครอบคลุมผู้เล่นจำนวนมากเป็นไปได้ยากเพราะมีความจำเป็นที่จะต้องเข้าใจถึงวัฒนธรรมของในแต่ละพื้นที่ว่าสิ่งไหนสามารถกระทำได้สิ่งไหนไม่สามารถกระทำได้การเป็นช่องโหว่ทำให้ระบบคอมพิวเตอร์ตรวจจับการกลั่นแกล้งบางรูปแบบไม่ได้ และในอีกตัวแปรของการกลั่นแกล้งคือเป้าหมายที่เหมาะสมซึ่งผู้เล่นทุกคนที่อยู่ในพื้นที่ของเกมออนไลน์แนวแข่งขันล้วนเป็นเป้าหมายที่เหมาะสมได้ไม่ว่าจะเล่นได้ดีแค่ไหนหรือเพศอะไร ซึ่งเมื่อทั้งสองอย่างรวมกันแล้วขาดตัวแปรหลักสำคัญคือแรงจูงใจซึ่งผู้เล่นบางส่วนมีและไม่มีแรงจูงใจที่จะกลั่นแกล้งทำให้การอยู่ในพื้นที่สังคมเกมออนไลน์แนวแข่งขันเป็นพื้นที่ที่เสี่ยงต่อการถูกกลั่นแกล้ง

เอกสารอ้างอิง (References)

อัมณพ ชูบำรุง. (2542). **ทฤษฎีอาชญากรรม**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วิเชียร ปรีชาธรรมวงศ์. (2561). **เหยื่อวิทยา**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Saud Pesq. (2021). **“Cyberbullying and gender violence in online games”**

[Online]. Available : [https://www.researchgate.net/publication/3](https://www.researchgate.net/publication/352330454_Cyberbullying_and_gender_violence_in_online_games)

52330454_Cyberbullying_and_gender_violence_in_online_games

Retrieved : August 17, 2022.

Lauren B. M. (2017). **“Cyberbullying on Online Gaming Platforms for Children**

and Youth” [Online] Available: [https://link.springer.com](https://link.springer.com/article/10.1007/s10560-017-0498-0)

/article/10.1007/s10560-017-0498-0Retrieved : August 17, 2022.

Understanding Gamers. (2015). **“Exploring Cyberbullying and Other Toxic**

Behavior in Team Competition Online Games” [Online]

Available : <https://dl.acm.org/doi/10.1145/2702123.2702529>

Retrieved : August 17, 2022.

Aggressive Behavior. (2016). **“Men’s Harassment Behavior in Online Video**

Games: Personality Traits and Game Factors”[Online]

Available : <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/ab.21646>

Retrieved : August 17, 2022.

Robert S. (2013). **“The nature of cyberbullying, and strategies for**

prevention” [Online] Available : [https://www.sciencedirect.com/science](https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0747563212002154?via%3Dihub)

/article/abs/pii/S0747563212002154?via%3Dihub Retrieved : August 17,

2022.

Prashant S. (2022). **“Online Games, Cyber Threat & Cyberbullying”** [Online]

Available : <https://heinonline.org/HOL/LandingPage?handle=hein.journals/juscrp2&div=371&id=&page=Retrieved> : August 17, 2022.

Lawrence T. L. (2013). **“Violent Online Games Exposure and Cyberbullying/Victimization Among Adolescents”**. [Online]

Available : <https://www.liebertpub.com/doi/10.1089/cyber.2012.0087>

Retrieved : August 17, 2022.

Sekar W. P. (2021). **“The Effect of Cyberbullying in Multi-Player Online Gaming Environments: Gamer Perceptions”** [Online]

Available : <https://ieeexplore.ieee.org/document/9699130>

Retrieved : August 17, 2022.

โมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียน ในเขตจังหวัดนนทบุรี

The Causal Model of Alcohol Drinking Behaviors of Students in Nonthaburi Province

ประสูตร เหลืองสมานกุล¹ สุพิทักษ์ โตเพ็ง² ชลดา ศรีสุวรรณ³ และสาวิทย์ หลาบมาลา⁴

Prasutr Luangsmarnkul, Supitakka Topheng, Chonlada Srisuwanand
and Sawit Labmala

Received: December 12, 2022 Revised: December 31, 2022

Accepted: February 2, 2023

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในเขตจังหวัดนนทบุรี เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยอาศัยแบบสอบถามในการเก็บข้อมูลจากนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตจังหวัดนนทบุรี ปีการศึกษา 2565 จำนวน 252 ราย โดยอาศัยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงค่าเฉลี่ยของดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.746 และผลการทดสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) เท่ากับ 0.927 สำหรับผลการวิเคราะห์ปัจจัยองค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) พบว่า แบบจำลองมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยพิจารณาจากค่าสถิติประเมินความกลมกลืนของตัวแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 99.28$, $df = 94$, $\chi^2/df = 1.056$, $P\text{-value} = 0.082$, $RMR = 0.022$,

¹สังกัดนักวิจัยอิสระ; Independent Researcher, Email: prasutrl@yahoo.com

²สังกัดนักวิจัยอิสระ; Independent Researcher, Email: Supitakka@hotmail.com

³สังกัดนักวิจัยอิสระ; Independent Researcher, Email: ying.arrakmitr@gmail.com

⁴สังกัดนักวิจัยอิสระ; Independent Researcher, Email: Sawit.7775@gmail.com

RMSEA = 0.048, GFI = 0.906, AGFI = 0.944 และ CFI = 0.985) และพบว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม ปัจจัยการควบคุมตนเอง และปัจจัยการคล้อยตามกลุ่มเพื่อน ร่วมกันทำนายพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในเขตจังหวัดนนทบุรีได้ร้อยละ 79 โดยพบว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อม และปัจจัยการควบคุมตนเอง มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในเขตจังหวัดนนทบุรี โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.29 และ 0.89 ขณะที่ปัจจัยสภาพแวดล้อม มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกผ่านปัจจัยการคล้อยตามเพื่อน และปัจจัยการควบคุมตนเอง ต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในเขตจังหวัดนนทบุรี โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.67 และ 0.54 ส่วนปัจจัยการคล้อยตามเพื่อนมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกผ่านปัจจัยการควบคุมตนเอง ต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในเขตจังหวัดนนทบุรี โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.69 สรุปได้ว่า ตัวแปรต้นเหล่านี้สามารถอธิบายพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในเขตจังหวัดนนทบุรีได้

คำสำคัญ: พฤติกรรม การดื่มแอลกอฮอล์ นักเรียน

Abstract

This research aims to analyze the causal model of alcohol drinking behaviors of student in Nonthaburi province. This research was the survey research and collected data by questionnaires from 252 respondents who senior high school students in Nonthaburi province on 2565 academic year. The research sampling was purposive sampling. The index of item-objective congruence (IOC) was 0.746 and reliability value of 0.927. The hypothesis testing used confirmatory factor analysis (CFA) found that the model was congruent with the empirical data ($\chi^2 = 99.28$, $df = 94$, $\chi^2/df = 1.056$, $P\text{-value} = 0.082$, $RMR = 0.022$, $RMSEA = 0.048$, $GFI = 0.906$, $AGFI = 0.944$ และ $CFI = 0.985$) and the results indicated that the social environment factor, self-control factors and subjective norm factors could be predicted alcohol drinking behaviors of student in Nonthaburi province on 79 percentage. And the social environment factor and self-control factors had the

positive relation and direct influence on the alcohol drinking behavior of student in Nonthaburi province with effect size of 0.29 and 0.89. The social environment factor had the positive relation and direct influence pass the subjective norm factor and self-control factors to alcohol drinking behavior of student in Nonthaburi province with effect size of 0.67 and 0.54 and the subjective norm factor had the positive relation and direct influence pass the self-control factor to alcohol drinking behavior of student in Nonthaburi province at 0.69 of effect size. It can be concluded that these independent variables could explain the alcohol drinking behavior of students in Nonthaburi province.

Keywords: Behavior, Alcohol drinking, Student

บทนำ

การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนเป็นสิ่งที่ยากต่อการหลีกเลี่ยงเพราะต้องยอมรับว่าในปัจจุบันวัยรุ่นส่วนมากมักดื่มสุราเพื่อสังสรรค์ เข้าสังคม เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงในหลายด้านทั้งด้านร่างกายอารมณ์วิถีชีวิต และความเป็นอิสระที่เพิ่มมากขึ้น จึงมีแนวโน้มเพิ่มความเสี่ยงในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่พบบ่อย เช่น ภาวะเมาสุรา ภาวะขาดสุราเฉียบพลันรวมทั้งก่อให้เกิดโรคต่าง ๆ เช่น โรคประสาทโรคหลอดเลือดหัวใจโรคมะเร็ง เป็นต้นและมีผลกระทบต่อผู้อื่นและสังคม ได้แก่ ปัญหาอุบัติเหตุบนท้องถนนจากการเมาแล้วขับ ปัญหาการทะเลาะวิวาท เป็นต้น โดยสาเหตุที่นักเรียนหันมาดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีเหตุผลที่ว่าต้องการผ่อนคลายจากการเรียน คิดว่าเทห์ และต้องการได้รับการยอมรับจากเพื่อนฝูง ประกอบในปัจจุบันสามารถหาซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ง่ายตามร้านใกล้บ้านและใกล้สถานศึกษา แต่สิ่งที่น่ากังวลก็คือ นักเรียนบางคนรู้สึกว่าการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพราะมาจากการส่งเสริมการขาย หรือเห็นโฆษณาผ่านสังคมออนไลน์ (กรมอนามัย, 2562) จึงทำให้การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนที่กำลังเข้าสู่การเป็นวัยรุ่นนั้นมีแนวโน้มจะทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นต่อเนื่อง ซึ่งปัจจุบันพบว่า อายุของผู้เริ่มต้นดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรกมีแนวโน้มของช่วงอายุที่น้อยลง กลุ่มที่เริ่มดื่มเป็น

กลุ่มใหญ่ที่สุดคือ กลุ่มเยาวชนอายุ 15–19 ปี ซึ่งอยู่ในช่วงอายุสู่การเป็นวัยรุ่นและมีอัตราการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้น โดยเพศชายมีอัตราการดื่มมากกว่าเพศหญิงถึง 2 เท่า และพบว่ากว่า 1 ใน 3 ของเยาวชนชาย และ 1 ใน 4 ของเยาวชนหญิง เริ่มมีประสบการณ์การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยมีอายุเฉลี่ยที่เริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนชายคือ อายุ 13 ปี และในนักเรียนหญิงคือ อายุ 14 ปี โดยที่นักเรียนเพศชายดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่านักเรียนเพศหญิงถึง 1.6 เท่า (ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา, 2561)

จากสาเหตุที่กล่าวมาข้างต้น ปัญหาในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีอัตราเพิ่มขึ้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่า มีปัจจัยเชิงสาเหตุที่ทำให้เกิดพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในเขตจังหวัดนนทบุรีซึ่งต้องพัฒนาให้ได้รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนโดยผลที่ได้จากการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้หาแนวทางในการส่งเสริมการลดจำนวนนักดื่มหน้าใหม่ต่อไป

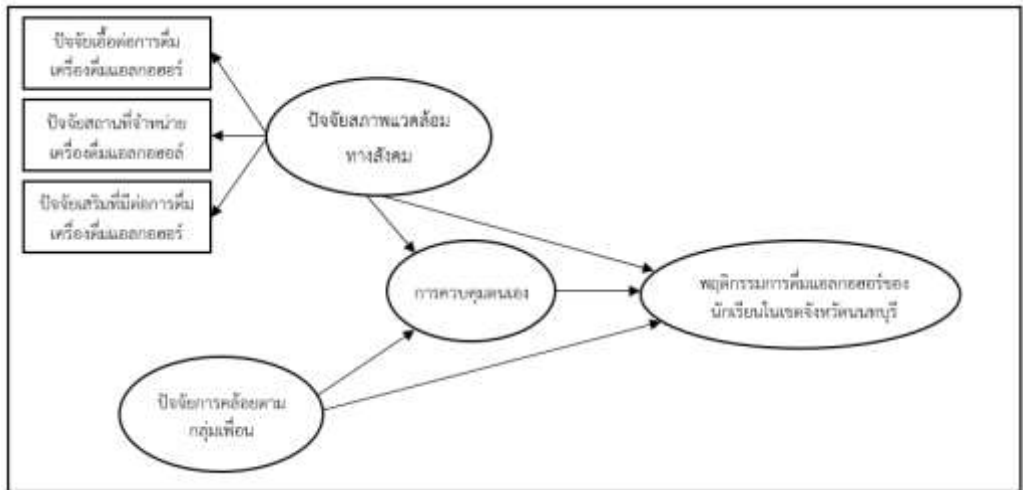
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในเขตจังหวัดนนทบุรี

สมมติฐานการวิจัย

1. โมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในเขตจังหวัดนนทบุรี สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์
2. ปัจจัยเชิงสาเหตุมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในเขตจังหวัดนนทบุรี

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

การวิจัยนี้เป็นการศึกษานักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตจังหวัดนนทบุรี ปีการศึกษา 2565 และมีช่วงอายุ 15-19 ปีซึ่งเป็นโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) มีจำนวนทั้งหมด 115 โรงเรียน มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 143,635 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างตามเงื่อนไขของการวิเคราะห์สมการโครงสร้างต้องมีขนาดของกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ 200 ตัวอย่างขึ้นไปในกรณีที่ไม่เดลไม่มีความซับซ้อน (Hair et al., 2014) และควรมีขนาดตัวอย่างอย่างน้อย 200 ตัวอย่างหรือ 5 เท่าของข้อคำถาม (Kline, 2016) ในการวิจัยนี้มีตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมด 5 ตัวแปร 45 ข้อคำถาม ขนาดกลุ่มตัวอย่างจึงไม่ควรน้อยกว่า 225 ตัวอย่าง (45 ข้อคำถาม x 5 เท่า) ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง พบว่ามีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 252 ราย ถือได้ว่าขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็นไปตามเงื่อนไข

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือวิจัยในครั้งนี้คือ แบบสอบถาม ประกอบด้วย 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 6 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบ เป็นการวัดข้อมูลระดับนามบัญญัติ (Nominal Scale) ประกอบด้วย เพศ อายุ ชั้นปีที่ศึกษา ที่พักอาศัยปัจจุบัน จำนวนเงินที่ได้รับในแต่ละเดือนและลักษณะการคบเพื่อน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในเขตจังหวัดนนทบุรีจำนวน 5 ข้อลักษณะข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบ เป็นการวัดข้อมูลระดับนามบัญญัติ (Nominal Scale) ประกอบด้วย ความถี่ในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สาเหตุของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ประเภทแอลกอฮอล์ที่ดื่มเป็นประจำ ปกติดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ใด และปกติดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับใคร

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมจำนวน 15 ข้อแบ่งเป็น 3 ส่วน ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบ เป็นการวัดข้อมูลระดับนามบัญญัติ (Nominal Scale) ประกอบด้วยปัจจัยเอื้อต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำนวน 5 ข้อ ปัจจัยสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จำนวน 5 ข้อและปัจจัยเสริมที่มีต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการคล้อยตามกลุ่มเพื่อนจำนวน 10 ข้อเป็นคำถามแบบเรียงลำดับ (Interval Scale) 5 ระดับ ได้แก่ ระดับ 5 คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง ถึงระดับ 1 คือ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตอนที่ 5 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการควบคุมตนเองจำนวน 15 ข้อเป็นคำถามแบบเรียงลำดับ (Interval Scale) 5 ระดับ ได้แก่ ระดับ 5 คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง ถึงระดับ 1 คือ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามชุดนี้ผ่านการทดสอบความเที่ยงของเครื่องมือโดยใช้ผู้เชี่ยวชาญโดยใช้การวัดดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (IOC) โดยเกณฑ์ที่ยอมรับได้ของค่าดัชนีความสอดคล้องควรเท่ากับหรือมากกว่า 0.5 ซึ่งได้ค่าเฉลี่ยของดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.746 หลังจากนั้นมาทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient; α) โดยผล

การทดสอบได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.927 แสดงว่า แบบสอบถามฉบับนี้มีประสิทธิภาพสามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยโดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลจริงพร้อมกับชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามจากนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตจังหวัดนนทบุรี ปีการศึกษา 2565 และมีช่วงอายุ 15-19 ปี โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่าง 252 ตัวอย่าง เมื่อผู้วิจัยได้รวบรวมแบบสอบถามได้ทั้งหมดแล้วทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนต่อไป และแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ได้มาจากการรวบรวมข้อมูล และหนังสือทางวิชาการงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือในการวิจัย การใช้สถิติ และประกอบการวิเคราะห์ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การทดสอบสมมติฐานการวิจัย ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) เพื่อยืนยันตัวบ่งชี้ของตัวแปรสังเกตได้ สามารถอธิบายตัวแปรแฝง ได้แก่ ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม ปัจจัยการคล้อยตามกลุ่มเพื่อน และการควบคุมตนเอง และ 2) การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (SEM) เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในเขตจังหวัดนนทบุรี

ผลการวิจัย

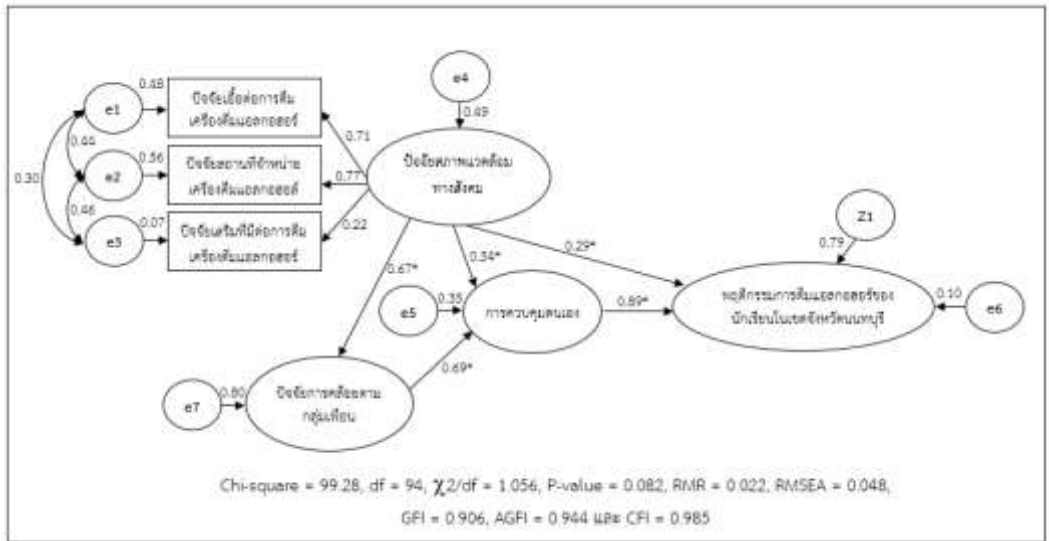
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตจังหวัดนนทบุรี ปีการศึกษา 2565 และมีช่วงอายุ 15-19 ปี พบว่า เป็นเพศหญิง 147 คน (ร้อยละ 58.40) พักอาศัยอยู่ในหอพักของมหาวิทยาลัย 182 คน (ร้อยละ 72.22) มีจำนวนเงินที่ได้รับในแต่ละเดือน 9,500-12,500 บาท และส่วนใหญ่มีลักษณะการคบเพื่อนมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับดี 148 คน (ร้อยละ 58.73) สำหรับผลการวิเคราะห์ มีดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน(Confirmatory Factor Analysis)

ผลการทดสอบสมมติฐานโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในเขตจังหวัดนนทบุรี สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวบ่งชี้องค์ประกอบตัวแปรแฝงในโมเดลการวัดมีความสอดคล้องระหว่างข้อมูลเชิงทฤษฎีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของตัวแปร โดยมี $\chi^2 = 99.28$, $df = 94$, $\chi^2/df = 1.056$, $P\text{-value} = 0.082$, $RMR = 0.022$, $RMSEA = 0.048$, $GFI = 0.906$, $AGFI = 0.944$ และ $CFI = 0.985$ และทุกตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรแฝงทุกตัวแปรมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ดังนั้นตัวแปรสังเกตได้ที่นำมาใช้วัดตัวแปรแฝงสำหรับการวิจัยในครั้งนี้มีความสอดคล้องตามเงื่อนไขของการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐาน

2. การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในเขตจังหวัดนนทบุรี

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม ปัจจัยการคล้อยตามเพื่อน และปัจจัยการควบคุมตนเอง มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในเขตจังหวัดนนทบุรีพบว่า ตัวแปรปัจจัยสภาพแวดล้อม และปัจจัยการควบคุมตนเอง มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในเขตจังหวัดนนทบุรี โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.29 และ 0.89 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และพบว่า ตัวแปรปัจจัยสภาพแวดล้อม มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกผ่านปัจจัยการคล้อยตามเพื่อน และปัจจัยการควบคุมตนเอง ต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในเขตจังหวัดนนทบุรี โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.67 และ 0.54 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ตามลำดับ และพบอีกว่า ปัจจัยการคล้อยตามเพื่อนมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกผ่านปัจจัยการควบคุมตนเอง ต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในเขตจังหวัดนนทบุรี โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.69 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ของตัวแปรตามคือ พฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในเขตจังหวัดนนทบุรี มีค่าเท่ากับ 0.79 แสดงดังภาพที่ 2 และตารางที่ 1 ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 2 การวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียน
ในเขตจังหวัดนนทบุรี(หลังปรับโมเดล)

ตารางที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของ
นักเรียนในเขตจังหวัดนนทบุรี

ตัวแปรผล	ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม			ปัจจัยการคล้อยตามกลุ่มเพื่อน			การควบคุมตนเอง			พฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์		
	TE	IE	DE	TE	IE	DE	TE	IE	DE	TE	IE	DE
ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม	-	-	-	0.67*	-	0.67*	0.54*	-	0.54*	0.86*	0.57*	0.29*
				(0.06)		(0.06)	(0.06)		(0.06)	(0.14)	(0.10)	(0.18)
ปัจจัยการคล้อยตามกลุ่มเพื่อน	-	-	-	-	-	-	0.69*	-	0.69*	-	-	-
							(0.12)		(0.12)			
การควบคุมตนเอง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.89*	-	0.89*
										(0.06)		(0.06)

หมายเหตุ: * $p < 0.05$, ตัวเลขในวงเล็บ คือ ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน

TE = ผลรวมอิทธิพล, IE = อิทธิพลทางอ้อม, DE = อิทธิพลทางตรง

ผลการวิจัยสรุปได้ว่าพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในเขตจังหวัดนนทบุรี
ขึ้นอยู่กับปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม และปัจจัยการควบคุมตนเอง เป็นตัวกำหนด ซึ่งทั้งสอง

ปัจจัยมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในเขตจังหวัดนนทบุรี และพบว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม มีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกผ่านปัจจัยการคล้อยตามกลุ่มเพื่อน และปัจจัยการควบคุมตนเอง ต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในเขตจังหวัดนนทบุรี นอกจากนี้พบว่า ปัจจัยการคล้อยตามกลุ่มเพื่อน มีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกผ่านปัจจัยการควบคุมตนเอง ต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในเขตจังหวัดนนทบุรี ซึ่งผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมและปัจจัยการคล้อยตามกลุ่มเพื่อน มีอิทธิพลเชิงบวกผ่านปัจจัยการควบคุมตนเองต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในเขตจังหวัดนนทบุรี ด้วยค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.29 และ 0.89 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยโมเดลเชิงสาเหตุดังกล่าว สามารถอธิบายพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในเขตจังหวัดนนทบุรีได้ร้อยละ 79

อภิปรายผล

การวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในเขตจังหวัดนนทบุรี สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. โมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในเขตจังหวัดนนทบุรีสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์พบว่า ตัวแปรสังเกตได้ที่น่ามาใช้วัดตัวแปรแฝงคือ ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม (ปัจจัยเอื้อต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ปัจจัยสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และปัจจัยเสริมที่มีต่อการดื่มแอลกอฮอล์) ปัจจัยการคล้อยตามกลุ่มเพื่อน ปัจจัยการควบคุมตนเอง และปัจจัยพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในเขตจังหวัดนนทบุรีมีความสอดคล้องของแบบจำลองกับข้อมูลเชิงประจักษ์ตามโมเดลสมการเชิงโครงสร้าง ซึ่งสอดคล้องตามแนวคิดของ Kline(2016) และมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ รักษ์พร เพชรสุข (2553) ศึกษาเรื่อง “รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนผู้ใช้บริการหน่วยงานอนามัยโรงเรียน” ที่พบว่า เจตคติที่มีผลต่อการกระทำพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม มีอิทธิพลทางตรงกับความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรม และพบว่า การควบคุมพฤติกรรมจริงมีอิทธิพลทางตรงกับการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม

2. พฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในเขตจังหวัดนนทบุรีขึ้นอยู่กับปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม และปัจจัยการควบคุมตนเอง ซึ่งมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในเขตจังหวัดนนทบุรี แสดงว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม มีผลต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนโดยตรง และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการควบคุมตนเองของนักเรียน ซึ่งมีผลต่อร่างกาย และจิตใจในขณะที่ปัจจัยสภาพแวดล้อม มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกผ่านปัจจัยการคล้อยตามเพื่อน และปัจจัยการควบคุมตนเอง ต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในเขตจังหวัดนนทบุรีและปัจจัยการคล้อยตามกลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกผ่านปัจจัยการควบคุมตนเอง ต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในเขตจังหวัดนนทบุรีโดยพบว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม ปัจจัยการควบคุมตนเอง และปัจจัยการคล้อยตามกลุ่มเพื่อน ร่วมกันทำนายพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนในเขตจังหวัดนนทบุรีได้ร้อยละ 79 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากปัจจุบันนักเรียนสามารถเข้าถึงจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ง่าย เช่น ร้านค้าขายของชำ ร้านค้าทั่วไป ซูเปอร์มาร์เก็ต ร้านสะดวกซื้อ ร้านอาหารและเครื่องดื่ม ภัตตาคาร ร้านอาหาร ร้านหมูกระทะ ร้านชาบู ร้านอาหารตามสั่ง ผับ บาร์ สถานบันเทิง โต๊ะสนุกเกอร์ เป็นต้น จึงกระตุ้นความอยากลองดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนเป็นอย่างดี โดยเฉพาะจุดจำหน่ายที่อยู่รอบสถานศึกษา ซึ่งนักเรียนใช้เวลาในการเดินเพียงไม่กี่นาทีจากรั้วโรงเรียนก็สามารถหาเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ โดยผลการศึกษามีความสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ กนิษฐา ไทยกลา(2562) ศึกษาเรื่อง “การเข้าถึงจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย” ที่พบว่าจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น ภัตตาคาร ร้านอาหารและเครื่องดื่ม ร้านหมูกระทะ ร้านอาหารตามสั่ง ร้านโชห่วย ร้านขายของชำ ร้านสะดวกซื้อ เป็นต้นซึ่งมีกระจายอยู่มากกว่าจุดจำหน่ายที่อยู่ในเขตโซนนิ่งโดยเฉพาะอย่างยิ่งจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่อยู่ใกล้สถานศึกษาทำให้เยาวชนสามารถเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้โดยง่ายและส่งผลกระทบโดยตรงกับกลุ่มเยาวชน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของวิชุดาจิจรธรรม (2555) ศึกษาเรื่อง “โมเดลความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการดื่มและผลกระทบในนิสิต/นักศึกษาไทย” ที่พบว่า ตัวแปรสังคมในการดื่มแอลกอฮอล์มีขนาดอิทธิพลร้อยละ 56 ต่อพฤติกรรมการดื่มและผลกระทบในนิสิต/นักศึกษาไทย และพบว่า ตัวแปรพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิต/นักศึกษามี

อิทธิพลทางบวกต่อความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการดื่มร้อยละ 53 และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุรเมศวร์ ฮาซิม, รัตนา เลิศสุวรรณศรี และรมิดา ศรีเหรา (2560) ที่ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนชั้นมัธยมปลายจังหวัดปทุมธานี” พบว่า ปัจจัยจากบริบททางสังคม ได้แก่ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบุคคลใกล้ชิด และบรรทัดฐานทางสังคมต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และปัจจัยจากสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม ได้แก่ ทัศนคติต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และค่านิยมในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีอิทธิพลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนชั้นมัธยมปลายจังหวัดปทุมธานี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม ได้แก่ ปัจจัยเอื้อต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น สถานการณ์/โอกาสในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ความยาก-ง่าย) ปัจจัยสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และปัจจัยเสริมที่มีต่อการดื่มแอลกอฮอล์เช่น การโฆษณา อินเทอร์เน็ต หรือบุคคลที่เป็นปัจจัยเสริม (บิดา มารดา ญาติพี่น้อง เป็นต้น) ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาและหน่วยงานรัฐ ได้แก่ สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ควรมีการดำเนินการรณรงค์ในการลดโอกาสในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียน เช่น การส่งเสริมการจัดกิจกรรมภายในโรงเรียนควรมีการส่งเสริมประชาสัมพันธ์สร้างความตระหนักถึงผลเสียและพิษภัยของการดื่มแอลกอฮอล์ควบคู่ไปด้วยเพื่อสร้างการรับรู้เชิงลบจากการดื่มสุราโดยสอดแทรกเข้าไปในกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นต้น รวมถึงผู้บริหารโรงเรียนควรมีนโยบายควบคุมการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนให้มากขึ้น

2. ภาครัฐไม่ควรเอื้อประโยชน์แก่เอกชนผู้ผลิตและจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เนื่องจากในปัจจุบันการขออนุญาตจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีขั้นตอนที่ง่ายและเก็บค่าธรรมเนียมการขอมิใบอนุญาตจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ค่อนข้างน้อย ทำให้เครื่องดื่ม

แอลกอฮอล์สามารถหาซื้อได้ง่าย ทั้งยังราคาถูก ดังนั้น ภาครัฐจึงควบบังคับใช้มาตรการคุมครองเด็กโดยไม่ให้ร้านค้าจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี อย่างจริงจัง

3. ควรศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แบบองค์รวมที่มีความร่วมมือจากส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้แนวทางหรือรูปแบบในการแก้ปัญหการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ตรงจุดเพิ่มมากขึ้น

4. ควรส่งเสริมกลุ่มเพื่อนให้ร่วมกันทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์ด้วยการชักชวนให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมประเพณีท้องถิ่นที่สำคัญในชุมชน การเล่นเกม เป็นต้น และครอบครัวควรสร้างความรักความอบอุ่นภายในครอบครัวให้มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรเพิ่มเติมการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก ซึ่งจะทำให้เกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้นและเป็นประโยชน์ต่อการวางแผน การกำหนดทิศทางการป้องกัน และแนวทางการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง

เอกสารอ้างอิง

- กรมอนามัย. (2562). **โทษ พิษ ภัยของสุรา และผลกระทบต่อสุขภาพทั้งต่อตนเองและผู้ใกล้ชิด**. นนทบุรี: กระทรวงสาธารณสุข.
- กนิษฐา ไทยกล้า. (2562). **การเข้าถึงจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย**. สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สุขภาพ. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- รภัทร เพชรสุข. (2553). **รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนผู้ใช้บริการหน่วยงานอนามัยโรงเรียน**. วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการ. มหาวิทยาลัยคริสเตียน.
- วิชุดา กิจธรรม. (2555). **โมเดลความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการดื่มและผลกระทบในนิสิต/นักศึกษาไทย**. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์*, ปีที่ 18 ฉบับที่ 2, กรกฎาคม 2555, (16-30).
- ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา. (2561). **รายงานสถานการณ์การดำเนินนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประเทศ ระหว่าง พ.ศ. 2551-2561 ภายใต้โครงการ Joint Assessment Mission to Review Alcohol Control Policy and Strategy in Thailand**. หน่วยระบาดวิทยา, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. บริษัทสหมิตรพัฒนาการพิมพ์ (1992) จำกัด.
- สุรเมศวร์ ฮาซิม, รัตนา เลิศสุวรรณศรี และรมิดา ศรีเหรา. (2560). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนชั้นมัธยมปลาย จังหวัดปทุมธานี**. *Thai Journal of Science and Technology*. 6(1), 1-10.
- Hair, Jr.J.F., Black, W.C., Babin, B.J., & Anderson, R.E. (2010). **Multivariate data analysis: A global perspective**. 7th ed. New York: Pearson Prentice Hall, Harper Collins College.
- Kline, R. B. (2016). **Principles and practice of structural equation modeling**. New York: The Guilford Press.

